

PARS II.

DE

FORMVLIS IN SPECIE.

SECTIO I

DE

SPECIEBVS MEDICA-
MENTORVM INTER-
NORVM.

§. 287.

Omnia medicamenta vel ori ingesta de
glutuntur, vel non, sed extrinsecus
applicuntur. Illa Medicis audiunt
interna, haec *externa*. Omnia ergo medi-
camenta sunt vel interna, vel externa. Atque
haec summa medicamentorum est diuisio.

Medica-
menta
omnia
sunt vel
externa,
vel in-
terna.

§. 288.

Quod medicamenta interna, de quibus
hic agendum est, attinet, illa sunt vel fluida,
vel non fluida. Non fluida iterum sunt vel
sicca, siue solida, vel mollia.

Interna
medica-
menta
sunt vel
fluida,
vel non.

§. 289.

Interna medicamenta sicca constant ex
partibus vel cohaerentibus et cohaesione sua
totum integrum constituentibus, vel non.
Si posterius, hoc est, si medicamentum in-
ternum siccum constat ex partibus inter se nec
cohaerentibus, nec totum integrum consti-
tuentibus, audit *puluis*, et praecipue *internus*.

De pilu-
lis, tro-
chiscis,
rotulis,
morsu-
lis.

Si

Si prius, hoc est, si medicamentum internum constat ex partibus inter se cohaerentibus et totum integrum constituentibus, certum exinde oritur totum, certa figura praeditum. Pro varietate figurae huius totius varias medicamentum nanciscitur denominationes. Sic *pilularum* nomine venit, si figura huius totius est sphaerica, *trochiscus* appellatur, si eius figura est circularis vtrinque plana ex vna facie signo, vt stella, designata, *rotula*, si eadem est circularis et plano-conve-xa, et *morsulus*, si figura est oblonga qua-drata.

§. 290.

Morsuli vocantur quoque *tabulae*, *tessel-lae*, *tessellulae*, *electuaria solida*. *Rotulae* vero appellantur etiam *orbiculi*, *orbiculae*.

§. 291.

De ecle-
gmate,
electua-
rio et
bolo.

Medicamenta interna mollia, pro diuerso eorundem mollitiei gradu, in diuersas abeunt species. Sic medicamentum internum molle dicitur *eclegma*, *linctus*, *looch*, si tantae est mollitiei, quantae syrupus, et eius instar lente diffluit; *electuarium*, si minorem, quam eclegma, habet mollitiem, et *bolus*, si electuario ratione mollitiei cedit, et buccellae quantitate definitur.

§. 292.

§. 292.

Interna medicamenta fluida vel constant De deco-
ex vnico fluido, vel ex commixtione plu- etis et in-
rium diuersorum. Si prius, hoc est, si me- fusis.
dicamentum fluidum internum constat ex
vnico fluido, vel simul solidum adsumitur, vel
non. Si simul solidum assumitur, et fluidum
ex ipso nobiliores et solubiles extrahit partes,
aliis insolubilibus relictis, nominatur *decoctum*,
si hoc fit ope ebullitionis, et *infusum*, si
fit sine ebullitione, ope tantum macerationis.
Vnde patet, *infusum* esse medicamentum in-
ternum fluidum, ex menstruo liquore, mate-
riae solidae soluendae parte aliqua ope ma-
cerationis citra ebullitionem imbuto, constans;
decoctum vero itidem esse medicamentum in-
ternum fluidum, simile infuso, sed menstruo
liquore cum materia solida soluenda ad ignem
ebulliente paratum.

§. 293.

Internum medicamentum fluidum, ex De mix-
commixtione plurium diuersorum constans, tura dif-
vocatur generali nomine *mixtura*, in specie fusissi-
1) est *diffusissima*, et *iulepus* audit, si est di- ma, me-
lutissima, fere diaphana, ex sapore, odore, dia, con-
colore, iucundioribus conflata, et potum sua- centrata,
uem exhibet pluribus dosibus destinatum; po- et iule-
2) *media*, quae proprie mixtura vocatur, iu-
lapio spissior, minore mole efficax, quacun-
que dote, iniucundiora etiam admittens, vna
vel pluribus dosibus, haud tamen per guttas
(*Pars II. de form. in specie.*) K deter-

determinatis, constans; *concentrata*, seu *gut-tae*, quae minore, quam prior, mole efficax, ex spirituosiss tantum et eiusmodi liquidis, quorum virtus sub exiguo volumine later, conflata est, et dosim per guttas determinatam saltem admittit.

§. 294.

De tin-
ctura, es-
sentia,
elixirio.

Si medicamentum fluidum, quod, cum solido coniunctum, eius partes nobiliores vel ex parte, vel ex toto extrahit, habet colorem diaphanum, dicitur *tinctura*; *essentia*, si color eius minus est diaphanus, et consistentia maior, quam tincturae; et *elixir*, si magis obscurum habet colorem, maioremque consistentiam, quam essentia.

§. 295.

Scho-
lion.

Neque Medici, neque pharmacopoei accurate obseruant differentiam, quae est inter *tincturam*, *essentiam* et *elixir*, sed appellationem saepe variant. Secundum accuratam autem distinctionem modo iam dicto §. 294. sunt distinguendae, ita, vt illa menstrua, quae colorem habent diaphanum, siue sit ruber, siue flauus, siue viridis, siue coeruleus, *tin-cturae*, ea contra, quae minus pellucidum colorem, et magis saturatam, quam tincturae, habent consistentiam, *essentiae*, et ea, quae magis obscuro colore et maiore his consis-tentia praedita sint, *elixiria* appellentur. Vi-deatur hac de re Excellentissimus IYNCKE-RVS in *Conspectu Formularum* p. 52. celeberrimus.

rimus NEVMANNVS in *Praelectionibus chemicis* a D. D. ZIMMERMANNNO editis *P.I. cap. X.* et doctissimus BALTHASAR, in libro *de dosibus medicamentorum* §. 376. qui omnes mecum consentiunt. Qua de re, si quod liquidum tincturae, essentiae et elixirii nomine insignitur, nec tamen modo dictos characteres habet, non proprie et legitime nomen suum gerit.

§. 296.

Species mixturae mediae est *potio*, per quam intelligitur medicamentum internum fluidum, in quo vel solida puluerulenta, vel mollia solubilia, vel fluida concentratae virtutis, tanquam in apto vehiculo, inclusa sunt. *Potiones* differunt a *iulepis*, quod hi consistentiae sint tenuioris, dilutioris et fere diaphanae, illae vero turbidiores et spissiores. Si medicamentum internum liquidum, mediante aqua ex feminibus lactescentibus paratum, et consistentia et colore utcumque lacti est simile, dicitur *emulsio*.

SECTIO II.

DE

FORMVLA PVLVERIS
INTERNI.

§. 297.

Quid sit
puluis.

Puluis internus est medicamentum interu-
sicum, in particulas paruas inter se non
cohaerentes comminutum et aequabiliter
mistum.

§. 298.

Puluis
est vel
simplex
vel com-
positus,
vel ma-
gistralis
vel offic-
nalis.

Cum omne medicamentum sit vel sim-
plex, vel compositum §. 35. vel officinale, vel
magistrale §. 31. et vel absolutum, vel relati-
uum §. 12., puluis, dum pariter est medica-
mentum §. 297. est vel simplex, vel compo-
situs; vel magistralis, vel officinalis; vel rela-
tiuus, vel absolutus.

§. 299.

De tri-
bus spe-
ciebus
pulue-
rum.

Cum puluis sit medicamentum sicum, in
paruas particulas inter se non cohaerentes
comminutum §. 297. pro gradu tenuitatis par-
tium eius vario modo diuiditur. Sic pul-
vis, si eius partes sunt subtilissimae, ita, ut pol-
linem impalpabilem, quem vulgo *alcohol* vo-
cant, reterant, dicitur *subtilissimus*, siue *alco-
hol*; *grossus*, siue *tragea*, si partes eius sunt
crassiores; et *simpliciter pulueris* siue *specierum*
nomen gerit, si partes eius mediae sunt
subtilitatis. Ad hanc speciem pulueris per-
tinent e. g. *species imperatoriae*, *diacinnamo-
ni*,

*mi, diarrhodon Abbatis, puluis stomachicus
Birckmanni.*

§. 300.

Quae demonstraui §. 4. 5. 9. 11. 16. 17. 18. 19. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 29. 33. valent quoque de formula pulueris, vti vnicuique haec pensanti facile patebit, ita, vt superuacaneum esse ducam, ea longa syllogismorum serie applicare ad formulam pulueris.

Demonstrata applicantur ad formulam pulueris.

§. 301.

Cum puluis sit medicamentum internum siccum, in paruas particulas non cohaerentes redactum §. 297., sequitur, vt omne id materiam pulueri praebeat, quod interno vsui aptum vel ex se, vel sub aliorum miscela in partes minutas non cohaerentes redigi potest. Huc igitur inseruiunt simplicia quaeuis regni triplicis sicca, friabilia, interno vsui apta, nec non praeparata et composita similia.

Quaenam materiam pulueri interne praebent.

§. 302.

Cum spissa et mollia, vt succi expressi, extracta, electuaria, immo liquida, vt balsama liquida et olea, non per se quidem et sola in partes minutas non cohaerentes redigi possint, eam ob causam et eatenus materiam pulueri non praebent §. 301. Nihilominus tamen eatenus materiam pulueris constituunt, quatenus in debita quantitate cum sufficiente siccorum friabilium quantitate mixta, in partes paruas minus cohaerentes comminui possunt §. cit.

Num spissa, mollia et liquida materiam pulueri praebent.

K 3

§. 303.

§. 303.

De ingredien-
tibus
pulueris.

Cum ingredientia medicamenti ea sint, quae eius materiam constituunt §. 8, ea erunt ingredientia pulueris, quae eius constituunt materiam. Pater ergo ex §. 301. 302, quatenam et quam varia sint ingredientia pulueris,

§. 304.

De sele-
ctu in-
gredien-
tium
pulueris.

Ne vero promiscue et sine vlllo discrimine ex pulueris ingredientibus quaeuis congerantur, delectus in his est habendus. Quae de re in puluere simplice praescribendo non tale est eligendum ingrediens, quod solum in pulueris formam redigi nequit, vel eandem, si vel maxime eam assumserit, non diutius retinet. Praeterea ingrediens pulueris simplicis tale, si fieri potest, est eligendum, quod nec molestos, nec noxios producit effectus, vel in, vel post assumptionem. In puluere composito itidem ea, si circumstantiae id non prohibent, vitanda sunt ingredientia, quae in debitam pulueris formam redigi nequeunt, vel si id evitari nequit, cum alio vel aliis sunt combinanda, quorum ope desiderata forma exsurgit. Neque minus, si per circumstantias licet, talia in puluere composito non sunt accipienda ingredientia, quae siue in, siue post assumptionem, vel molestos, vel noxios producant effectus, vel, si id fieri nequit, cum alio vel aliis sunt commiscenda, quae eorum qualitates corrigunt.

§. 305.

§. 305.

Specifice leuiores simulque maiori tantum dosi efficacia, qualia sunt vegetabilia, herbae, flores, folia, etc. interne in pulueris forma adsumenda, magna inferunt incommoda, cum magnam dosi adsumendae constituent molem, et in vehiculo, quo tales pulueres sumuntur, mox turgescant, et vti maiorem molem exhibent, sic maiorem etiam excitant in assumendo molestiam. Iam in puluere tam simplici, quam composito, ea, si per circumstantias licet, vitanda sunt ingredientia, quae in assumendo molestias excitant §. 304. Quae de re specificae leuiores nec exigua dosi efficacia in puluere interno, si fieri potest, non sunt adhibenda.

Specificae leuiores et maiore mole efficacia, quantum fieri potest, in puluere vitanda sunt.

§. 306.

Quodsi vero, necessitate urgente, specificae leuiores et maiori tantum quantitate efficaciae sunt adhibenda in puluere composito, illis admiscenda sunt alia minore mole efficacia, ut priorum inertiae succurratur, eorumque iniucunditas minuatur.

Si sunt adhibenda specificae leuiores, iis admiscenda, sunt minori dosi efficacia.

§. 307.

Gummata difficulter sunt friabilia, et in assumendo per saluam dissoluta, facile lentescunt, unde patet, ea minus commode in pulueris formam redigi posse, et in assumendo magnas excitare molestias. Iam

Gummata in puluere vix dantur sola.

ea ingredientia in puluere tam simplici, quam composito, si fieri potest, non sunt adhibenda, quae vel in pulueris formam redigi non possunt, vel in adsumendo molestias creant §. 304. Patet ergo ratio, cur gummata in puluere simplici vel plane non, et in composito non sola, sed cum aliis mixta, dentur.

§. 308.

Mucila-
ginosa,
oleosa et
pinguia
in pulue-
re sim-
plici non
sunt ad-
hibenda,
sed in
composi-
to cum
aridis
subacta.

Mucilagine et oleo plena, uti sunt multa semina, trita in pastam coeunt, nec commode in pulueris formam redigi possunt. Qua de re ea pulueres simplices non ingredi debent §. 304. sed compositos tantum, ita ut cum debita aliorum aridiorum quantitate subacta porrigantur §. cit. Idem valet de pinguibus.

§. 309.

Acriora,
amarissi-
ma, par-
tibusque
internis
adhae-
rentia,
non sunt
in pulue-
re sim-
plici ad-
hibenda.

Acriora, amarissima, partibus internis adhaerentia, et hinc vel molestos, vel noxios effectus producentia, ex ratione §. 304. adducta non sunt, si fieri potest, praescribenda in pulvere simplici, sed in composito, aliis commodis ingredientibus mixta. Et eam ob causam reffinae, inprimis acriores, salibus appropriatis, absorbentibus terreis, saccharo, vel olei idonei pauxillo subiguntur, ne his mixtae, partibus internis adhaerescant, et ut, solubiliores reddantur.

ditae, eo facilius et minori incommodo effectum suum edant.

§. 310.

Praeparata mercurialia, generosiora in primis, in pulvere simplici dare non conuenit, quoniam dosis paruitas, in qua porriguntur, repugnat, ideo, si in puluere propinanda sint, vna cum aliis idoneis ingredientibus mixta, in pulvere composito praescribantur. Neque minus tutius videtur, mercurialia ista pilularum, vel boli, quam pulueris specie exhibere.

Mercurialia sola in pulvere non dentur, sed cum aliis mixta.

§. 311.

Sal alcalinum fixum quoniam facile deliquescit, pulueris formam non retinet. Cum iam puluis simplex ex ingrediente pulueris formam non retinente non sit conficiendus §. 304. ex sale alcalino fixo puluis simplex non est praeparandus. Accedit ad haec, quod ingrediens pulueris simplicis, si fieri potest, tale sit eligendum, quod in assumendo nullas excitat molestias §. 304. Cum vero, experientia teste, sal alcalinum fixum vrinosam acrimoniam, quae admodum molesta est et iniucunda, secum ferat, alia praeterea subest ratio, cur non ingredientis vicem in puluere simplici explere possit.

Sal alcali fixum in puluere simplici non est praescribendum.

§. 312.

Quamuis sal alcali fixum sub pulueris simplicis forma porrigi nequeat §. 311. compositum

Sal alcali fixum tanquam

ingrediens in pulueribus compositis admitti potest.

tum tamen puluerem ingredi potest, et ingreditur, necessitate in casu obuio alcali fixi vsum in puluere postulante, ita vt simul nulla ratio vrinosae eius acrimoniae habenda sit, si nimirum cum aliis ingredientibus, facile eius deliquium vsque ad certum tempus prohibentibus, miscetur.

§. 313.

Salia volatilia non facile ingrediuntur pulueres.

Salia quoque volatilia pulueribus non facile admisceri solent, quoniam odore et sapore sunt ingrata, et, nisi mox assumantur, vel in vitro probe obturato asseruentur, exhalant.

§. 314.

Quomodo corrigantur sapores ingrati puluerum.

Sapores ingrati puluerum compositorum saccharo, elaeosaccharo, tragearum praecipue confectionibus saccharatis solitis et similibus corrigi solent. Sunt autem elaeosacchara nihil nisi saccharum, quod vna vel altera guttula olei cuiusdam destillati est impregnatum.

§. 315.

De quantitate sacchari in pulueribus compositis.

Sacchari, si est adhibendum in pulueribus compositis ingrati saporis, quantitas ad reliquorum ingredientium pondus sumitur, literis ad P. O. id est, pondus omnium, adiectis, et sic in trageis, maxime diffusioribus, reliquorum ponderi aequalis, huiusue dupla, immo tripla praescribitur.

§. 316.

§. 316.

Odores iniucundi puluerum composito
 rum oleis fragrantibus, pauxillo moschi ambræ
 que corrigi solent, sed circa vsum horum at-
 tendendum est ad indiuidui dispositionem sin-
 gularem. Ad vtrumque scopum, nimirum
 ad saporem et odorem gratum pulueribus
 conciliandum, adhibentur elaeosacchara §. 315.

Quomo-
do odo-
res iniu-
cundi
pulue-
rum cor-
rigantur.

§. 317.

Si coloris gratia pulueri composito est
 concilianda, hoc fine vsurpantur cinnabaris,
 fantalum rubrum, auri foliola aliaque; sed
 circa eorum vsum notanda sunt dicta §. 65.

Quomo-
do colo-
ris gratia
pulueri-
bus com-
positis sit
concili-
anda.

§. 318.

Cum medicamentum compositum eo sit
 perfectius, quo pauciora habet ingredientia,
 et quo maior est effectus, qui his obtinetur
 §. 82. 83. pulvis compositus, cum sit medica-
 mentum §. 297, eo est perfectior, quo pau-
 cioribus constat ingredientibus, et quo maior
 est effectus, qui his obtinetur.

Puluis
composi-
tus eo est
perfe-
ctior, quo
pauciora
habet in-
gredien-
tia et quo
maior est
effectus,
qui his
obtine-
tur.

§. 319.

Qui ea, quæ circa ordinem, quo ingre-
 dientia pulueris compositi in scribendo sint
 col-

De ordi-
ne, quo
ingredi-
entia

pulueris collocanda, obseruanda sunt, nosse cupit, se inuicem fequantur. repetat huc, quae dicta sunt §. 259.

§. 320.

De mole doseos puluerum.

Dosis puluerum, eorum inprimis, qui mediae sunt subtilitatis, commoda et usitata, est drachma dimidia. Interdum tamen augeatur ad drachmam usque integram, sed rarius, nec nisi aegris minus nauseantibus, vel ingredientibus puluerum ex se ponderosioribus. Ultra hanc dosis puluerum vix augeri solet. Trageae, quae iis pulueribus plerumque et gratiores et diffusiores sunt, ultra drachmam vnam facile exhiberi possunt, quin saepe pondere non satis accurate determinato, ad cochlear vnum, cultri apicem, etc. dantur.

§. 321.

Dicta de mole doseos medicamento- rum valent quoque de mole doseos puluerum.

Omnia, quae de mole doseos medicamento- rum determinanda dixi §. 141 — 157. valent quoque de mole doseos puluerum, ideoque hic sunt repetenda. Semper vero, quousque fieri potest, moles puluerum nimia, inprimis si ejus materies est iniucunda, aeger delicatior, ad nauseam et vomitum pronus, et deglutitione non adeo expedita gaudet, est vitanda, et, si necessitas pulueris doseos molem nimiam exigit, praestat eam in plures doses minores, per breviora intervalla adsumendas, diuidere §. 193.

§. 322.

§. 322.

Haec vero, quae dixi de nimia dosi pulverum vitanda §. 321. vti facile pater, intelligenda sunt de pulueribus, in vehiculo, in quo assumuntur, non solubilibus. Si vero pulueres maiore mole effectum desideratum producentes in vehiculo, in quo assumuntur, se solui patiuntur, vti sunt pleraque salia neutra, da. moles eorum dosi ultra dosin pulueris ordinariam §. 320. ita est extendenda, vti dictum fuit §. 162. 165.

Quae circa molem dosi pulverum sint animadvertenda.

§. 323.

Demonstrata de quantitate generali medicamenti relatiui §. 184. 185. 186. 187. 188. valent quoque de quantitate generali pulueris interni, quatenus est medicamentum relatiuum.

De quantitate generali pulueris interni.

§. 324.

Quantitas generalis pulueris interni relatiui in casu quouis singulari determinari nequit, sed ex circumstantiis in eodem occurrentibus est determinanda. Cum enim numerus et moles dosi medicamenti, pro variis in casu singulari obuiis conditionibus, admodum variat §. 141 — 173. et §. 189 — 199. idem valebit de mole et numero doseos pulueris interni. Quare, cum quantitas medicamenti relatiui generalis ex mole et numero doseos sit determinanda §. 186. 187. haec duo vero in puluere pro variis in casu singulari obuiis

Quantitas pulueris generalis in casu quouis singulari determinari in genere nequit.

cir-

circumstantiis variant, quantitas pulueris generalis in casu singulari determinari nequit.

§. 325.

Scho-
lion.

Sic quantitas generalis tragearum modo est vncia dimidia, modo integra, modo ad plures augetur. Euacuantium puluerum saepissime vna saltem dosi simul praescribitur, nisi continuo quodam tempore, vel per breuiora interualla, sint adhibenda. Pulueres alterantes, vti interdum ad vnam, duas et tres doses, sic frequenter ad vnciam vnam imo plures simul praescribi solent.

§. 326.

Scho-
lion.

Medico formulam pulueris interni praescribenti maxime curandum est, vt, si fieri possit, quantitas eiusdem generalis per pondus dosi sine residuo diuidi possit, si eius diuisio in doses certi ponderis pharmacopoeo perficienda committitur. Interdum, si a minus accurata pulueris, generosioris inprimis, diuisione periculum sit metuendum, consultum est, vt singulas doses seorsim adaptare iubeatur pharmacopoeus.

§. 327.

Quomo-
do dosi
efficacis
pulueris
moli ni-

Si dosi ingredientium pulueris efficax excedit iustam molem doseos §. 320. vel numerum doseos potius, quam molem eius auge, vel adde, quae minore mole eorum vim augent,

gent, quod maxime in specificè leuioribus
notandum est §. 306. 323.

mix me-
deriquis
possit?

§. 328.

Cum dosi medicamenti relatiui determi-
net quantitatem constituentis §. 74. dosi pul-
veris, tanquam medicamenti relatiui, itidem
determinare debet quantitatem constituentis.
Si ergo pulueris doseos efficaciae moles longe
maior est mole doseos pulueris ordinaria
§. 320. tanta constituentis quantitas est su-
menda, vt pulueris doseos moles tanta, quan-
ta desideratur, euadat. Atque id maxi-
me requiritur in pulueribus emeticis, pur-
gantibus, aliisque generosioribus.

Si doseos
pulueris
moles
debito
minor
est quan-
titate
consti-
tuentis,
est au-
genda.

§. 329.

Quae supra de subscriptione et signatura
formulae in genere demonstrata sunt §. 107 —
129. valent quoque de subscriptione et signa-
tura formulae in specie, et per consequens pul-
ueris interni, ideoque dicta huc applicentur.

De sub-
scriptio-
ne et si-
gnatura
pulueris
interni.

§. 330.

Vsus puluerum interiorum est frequentissi-
mus, et tam euacuandi, quam alterandi scopo
accommodatus; sed simul circa hunc respici-
endum est, an morbi indoles, causae et ipsius
remedii indicati natura, aliaeque in casu singu-
lari

De vsu
pulue-
rum in-
terno-
rum,

lari occurrentes circumstantiae pulueris vsui
non repugnent, eumque prohibeant.

§. 331.

Formulae puluerum internorum

I. emeticae.

1.

R ζ rad. ipecacuanh. $\mathfrak{zj}$.

tart. $\textcircled{\text{G}}$ lat. vel

$\textcircled{\text{O}}$ $\mathfrak{r}$ ri $\mathfrak{ss}$. M. f. puluis. S.

Brechpulver auf einmal zu nehmen.

2.

R ζ rad. ipecuanh. $\mathfrak{zj}$.

tart. emet. gr. I—II.

$\textcircled{\text{G}}$ lat. gr. VI.

M. f. puluis. D. S.

vt antea.

3.

R ζ tart. emet. gr. III.

$\textcircled{\text{G}}$ lat. $\mathfrak{ss}$.

M. f. puluis. D. S.

vt supra.

II. pur-

II. Purgantes et laxantes.

1.

R̄. rad. ialapp. resinof. ℥j.
 crem. tartari ℥ss.
 diagryd. ꝥrat. gr. IV.
 ol. de cedro gutt. I.

M. f. puluis. D. S.

Purgierpulver auf einmal zu nehmen.

2.

R̄. tart. ♂-lat. ℥j.
 ref. ialapp. gr. IV.
 ol. anis. gutt. I—II.

M. f. puluis. D. S.

vt supra.

3.

R̄. ref. ialapp. ppt. ℥ss.
 nitr. depur. gr. IV.

M. f. puluis.

4.

R̄. scammon. sulph.

℥ii dulc. ^{aa} gr. VI.
 conch. ppt. ℥ss.

M. f. puluis.

(Pars II. de form. in spec.) L s. R̄.

5.

℞. Azis ꝑii Orat. vlt. ꝑ-tion.

tartari vitriol. aa gr. VI.

conchar. ppt. gr. VIII.

M. f. puluis.

6.

℞. crem. tartar. 3j.

ꝑii diaphor.

diagryd. Aur. aa gr. V.

ol. de cedro gutt. I.

M. f. puluis.

7.

℞. rhabarb. elect. 3j.

magnet. alb. 3ss.

M. f. puluis diuid. in
duas partes aequales.

8.

℞. rhabarb. elect.

lap. ☉. ppt. —

terr. fol tart. aa 3j.

M. f. puluis diuid. in
dos. VI.

Puluis

Pulvis laxans No. 7. optime conducit illis, quorum primae viae acido scatent, vt hypochondriacis et melancholicis. Acidum enim, si adest, infringit virtutem laxantium, vnde saepius obseruaui, a rhabarbaro cum nullo absorbente coniuncto, et pilulis balsamicis folis asumptis, aluum vel plane non, vel saltem parum fuisse solutam in iis hominibus, quorum primae viae acido refertae fuerunt; contra vero dicta remedia debito modo suum edidisse effectum, si vsus pulueris absorbentis cum pauxillo digestiui, vel praemissus, vel coniunctus fuerit. Magnesia, si acidum in primis viis inuenit, cum eo abit in sal neutrum, aluumque hac ratione egregie aperit, vnde etiam in malo hypochondriaco *ab illustri b. m. HOFFMANNO* valde commendatur. Rhabarbarum summo quoque cum fructu datur cum nitro iis, qui humorum organismo aestuque volatico facile corripuntur, quibusque bilis in nimia copia in ventriculum vel intestina excreta fuit, vbi stagnans multa incommoda producit, et cum digestiuo exhibetur, vt tartaro vitriolato, si primae viae cruditatibus viscidis abundant.

III) Diaphoreticae et sudoriferae.

^{1.}
R. C. C. phil. ppt.
ust.

Succ. ppt.

℥ii diaphor. aa 3j.

nitr. purif. 3℥.

cinnab. ppt. ʒi.

ol. de cedro, seu cinnam. gutt. I—II.

M. f. puluis, diuid. in XI. partes aequales.

Nitrum pulueribus diaphoreticis eam, vt mea fert opinio, ob rationem adiicitur, vt aestus, qui horum vsum facile in quibusdam subsequi posset, praecaveatur, mihiq; modus, pulueres diaphoreticos ex magna quantitate nitrī et tartari vitriolati componendi, vti quorundam mos est, admodum reprehendendus videtur. Sunt etiam quidam, qui nitrum cum floribus sulphuris, in pulueribus diaphoreticis mixtum, interne propinare reformidant, putantes, nitrum a spiritu suo corrosuo liberari hocque admodum esse perniciosum; sed experientia testatur, hunc metum esse vanum, et ego multas vidi formulas puluerum diaphoreticorum, a celeberrimis viris, in artis exercitio bene versatis, praescriptas, quorum compositionem nitrum cum sulphure combinatum ingreditur. Camphora saepius salutari cum effectu in eiusmodi pulueribus adhibe-

hibetur, de quo iam dixi supra §. 172. hinc eius grana duo pulveri descripto addi possunt, et praeterea pauca grana extracti castorei, vel croci, si corpus spasmis affligitur, et transpirationis est promouenda. — Hoc enim posteriori modo adhibitus, egregium exserit effectum in affectibus rheumaticis, arthriticis, hypochondriacis et hysteris.

2.

R. ꝯii diaphor.

C. C. phil. ppt. aa 3ß.

flor. Ꝥris 3ß.

M. f. puluis.

3.

R. bezoard. min. siue

ceruss. ꝯii 3j.

reg. ꝯii med. 3ß.

⊖ vol. C. C. vel

viperar. gr. XII.

M. f. puluis.

4.

R. aethiop. min.

C. C. phil. ppt.

ꝯii diaphor. aa 3j.

Ꝥris ꝯii aur. vit. — tion.

elaeosacch. cinnam. aa 3ß.

M. f. puluis.

*q. eth: min: 3j
C. C. phil. ppt.
ꝯii diaph: aa 3j
elaeosacch: aa 3j
Ꝥris ꝯii aur. vit.
I. h. ulto mox in nio
uind in Glaten in
quid dicitur Apr
curry in henden.
Hic*

- L 3

Hic puluis No. 4. egregium exserit effectum in morbis ab impuritate feri oriundis, vt scabie, lue venerea, aliisque, nec non in vlceribus malignis et obstructionibus glandularum. In his posterioribus aethiops mineralis solus, cum absorbentibus terreis, sine additamento aliorum diaphoreticorum fixorum, exhiberi potest. Elaeosaccharum grati saporis conciliandi causa hic additur, hinc quoque si eius nulla est habenda ratio, omitti potest.

IV. Diureticae.

I.

Rx. conch. ust. siue
test. ouor. ust. gr. XII.
⊖ Succ. bene ppt. gr. VIII.
ol. iunip. pur. gutt. II.
M. f. puluis.

2.

Rx. salis onon. siue genist.
nitri antimon.
tart. ⊕-lat.
ocul. ☉. citrat. aa ʒj.
M. f. puluis.

3.

Rx. terr. fol. tart.
conch. ppt. aa ʒj.
millep. ppt. ʒj.
M. f. puluis, diuid. in VI. partes aequales.
His

His pulueribus non est promiscue vtendum in suppressione vrinae, sed probe prius indagandae sunt ejusdem causae. Nam si effluxum vrinae spasmi a calculo producti supprimant, malum potius augment, quam minuunt. Si vero excretio vrinae a viscida materia, tubulos vrinarios, vel vias, quas vrina permeare debet, obstruente, sufflaminatur, pulvis No. 1. et 2. prae aliis conuenit, et posterior No. 3. in hydropse et tumoribus oedematosis curandis egregie se gerit.

V. Sistentes simulque roborantes.

I.

R $\mathfrak{x}$. Matr. perl. ppt.
 succ. ppt.
 nitr. depur.
 corall. rubr. ppt. aa $\overline{3j}$.
 cort. cascar. $\overline{3\mathfrak{ss}}$.
 ol. macis. gutt. V.

M. f. puluis.

Puluis hic egregium exserit effectum in excretionibus sanguinis ferique nimis compescendis, praecipue praecauendis, vt in haemoptysi, vomitu cruento, diarrhoea in dysenteriam abitura.

L 4

2. R $\mathfrak{x}$.

2.

R $\acute{e}$. lap. ☉. ppt.
 spec. de hyacynth.
 nitr. purif.
 cryst. mont. ppt. aa 3℥.
 theriac. coel. gr. III. siue
 M ϕ . de cynogl. gr. V.
 M. f. puluis, diuid. in VI. partes.

3.

R $\acute{e}$. nitr. depur.
 oc. ☉. citr. aa 3ij.
 cinnab. opt. gr. XXX.
 M. f. puluis.

VI. Puluis absorbens.

R $\acute{e}$. lap. ☉. ppt.
 conch. ppt.
 test. ouor. ppt.
 corall. rub. ppt. siue
 matr. perlar. aa 3ij.
 cinnab. ppt. 3℥.
 ☉-l. ̄is ad albed. calcin. gr. X.
 M. f. puluis.

Puluis absorbens solus optime ex vnico
 horum ingredientium, vt conchis praeeparatis,
 con-

confici potest, nec tot opus est. Specimen tantum loco hunc puluerem hic apposui. In genere vero notandum, pulueres absorbentes non maiori et saepius repetita dosi esse exhibendos, nisi acido primas vias infestante.

VII. Puluis praecipitans, siue temperans.

Rx. lap. ☉.

matr. perlar. aa ʒj.

nitr. purif. ʒss.

M. f. puluis.

VIII. Pulueres digestiui et ventriculum roborantes.

1.

Rx. conch. ppt. siue
citrat.

tart. ☉ lat. aa ʒij.

M. f. puluis.

2.

Rx. lap. ☉ ppt.

tart. ☉ lat. siue

☉ dig. Sylu. aa ʒj.

rad. ari.

pimp. alb.

cinnam. acut. aa ʒij.

M. f. puluis.

L 5.

3. Rx.

^{3.}
℞. flaued. cort. citri

○rant.

tart. vitriolat. aa ʒij.

nitri purif. ʒj.

cort. cascar.

cardamom. min. aa ʒij.

M. f. puluis.

^{4.}
℞. lap. ○. ppt.

succ. ppt.

nit. purif. aa ʒj.

cort. chin.

cascar. aa ʒj.

M. f. puluis.

^{5.}
℞. calam. arom.

galang.

cost. ver. aa ʒj.

cinnam. acut.

flaued. cort. citr.

○rant. aa ʒij.

cardam. min.

cubebæ. aa ʒij.

sacch. cand. ʒij. — III.

ol. cinnam.

nucist. dest.

de cedro aa gutt. VI

M. f. tragea.

Pul-

Pulueres No. 1. et 2. proprie sunt digestiui, posterior maiorem, prior minorem in cruditatibus viscidis resoluendis exferit effectum. Pulvis No. 3. 4. et 5. in ventriculi imbecillitate effectibusque ab hac dependentibus tollendis eonducit, quem effectum posterior prae ceteris maiori in gradu producit. Sumitur, uti plerumque trageae adhiberi solent, cum vino generoso vel cum pane medicato, saccharato, cocto, tosto vulgari vino generoso imbuto, cui deinceps iusta quantitate inspergitur.

IX. Pulueres antispasmodici et antepileptici.

1.

R $\mathfrak{x}$. lumbr. ∇ estr.

raf. vag. alc.

dent. hippopot.

rad. poeon.

nitr. purif. aa 3ij.

cinnab. ppt. 3ß.

extr. castor. gr. VI.

M. f. puluis.

2.

R $\mathfrak{x}$. pulu. March. 3ij.

succ. ppt.

nitr. purif. 3ß.

ol. macis gutt. II.

M. f. puluis.

Qui-

Quidam sequentem puluerem antispasmodicum praedicant, eiusque vires in spasms mitigandis summis laudibus extollunt, Admodum quoque frequenter, et, quod maxime mirandum est, sine vilo discrimine et ratione circumstantiarum habita vsurpatur, sed quo iure ipsi hic titulus conveniat, aliorum iudicio relinquam.

3.

℞. tart. ♂ lat.

nitr. purif.

⊖ mirab. Glaub. aa ʒi.

lap. ☉ ppt.

cinnab. nat. aa ʒss.

M. f. puluis.

Pulueres No. 1. et 2. descripti, ab illustri b.m. HOFFMANNO in affectibus epilepticis et spasmodicis maximopere commendantur, vti cuique eius scripta legenti patebit. Infinitae fere puluerum antispasmodicorum et antepilepticorum in libris extant compositiones, quae maxima ex parte constant ex sic dictis specificis antispasmodicis et antepilepticis, qualia vngula alces, cranium humanum, lapis manati, dens hippopotami, ebur, cornu cerui, vnicornu verum, idque genus alia, esse praedicantur. Quod ad meum de horum virtute iudicium attinet, dubito, num ea a reliquorum terreorum, e regno

e regno animali depromptorum, virtute differat, utpote quae, ut mea fert opinio, in acrimonia acida absorbenda, vel alteranda, et effectibus exinde dependentibus, consistit. Quae de re eatenus quidem dicta remedia epilepsiae mederi, quatenus illa provenit ab acrimonia acida irritante, lubens meritoque concedo; sed num alio etiam et plane diuerso respectu antepilepticorum titulum mereantur, dubius haereo, nec affirmare audeo. Quae igitur si ita essent, maximopere mirarer, cur in tali formula, qualis est illa No. 1., tot ex dictis remediis congerantur, cum tamen vnum sufficisset. Certe enim mihi persuadeo, tam ratione, quam experientia nixus, epilepsiam infantum, quae ab acrimonia acida primas vias irritante oritur, solis conchis praeparatis, vel alio huius generis remedio, aequè debellari posse, ac puluere No. 1. descripto. Praeterea notandum est, nullum remedium antispasmodicum et antepilepticum nec existere, nec dari posse, quod omni omnino spasmo et epilepsiae, a quacunque proficiantur causa, medeatur, sed, si quod remedium spasmus vel epilepsiam curare debeat, indaganda prius est eiusdem causa, ut huic tollendae aptum et conueniens inueniri possit. Sed quotnam et quam variae sunt spasmi vel epilepsiae causae?

X. Pul.

X. Pulueres pectorales.

1.

R. sacch. candi ℥i.
myrrh. depur. 3℥.
ol. macis. gutt. IV.

M. f. puluis.

2.

R. sacch. cand. ℥j.
myrrh. elect. ℥ij.
flor. Anis
rad. irid. Flor. aa 3℥.
croci gr. V.

M. f. puluis.

3.

R. lap. ☉ ppt.
▽ fol. tart. seu
tart. Fritat. aa 3j.
rad. glycyrrh.
irid. Flor.
pimp. alb.
ari aa 3℥.

M. f. puluis.

4.

R. rad. vincetox. ℥j.
squill _
nitr. dep. aa gr. VI.

M. f. puluis, diuid. in parres duas aequales.
Pul-

Puluis no. 1 egregie conducit in pectoris affectu, quo pulmones et bronchia materia tenax et eiectione difficilis obsidet, tussis adest, pulmones debilitati sunt atque in iis vlcus nasci incipit, vel iam natum est. Myrrham enim, vi principiorum, ex quibus constat, pulmones debilitatos roborare, et vlcera depurare et consolidare, materiamque tenacem resolueret, ex materia medica patet. Puluis No 2. praeter eosdem, qui a pulvere No. 1. producuntur, effectus, materiam tenacem magis resoluit, et transpirationem promouet, vnde patet, cui scopo adhiberi possit. Puluis No. 3. prae modo dictis pulueribus hoc habet peculiare, vt materiam lentam et viscidam, pulmones obsidentem, fortius resoluat, adeoque in malis, quae exinde oriuntur, tollendis, egregium exserit effectum. Ad eosdem fines obtinendos, pulueres descripti creberrime vsurpati sunt ab *illustri b. m. HOFFMANNO*. Puluis posterior No. 4. singulari in asthma humido vtilitate prae omnibus aliis se commendat, eiusque virtus salutaris in hydrope, tumoribus oedematosis et cachecticis, nephritide pituitosa, calculo, suppressione vrinae, aliisque aegritudinum grauiorum speciebus, a Medicis maximopere laudatur, testante id *celeberrimo D. D. WAGNERO* in libello suo, sub observationum clinicarum titulo anno 1737 edito. Veritatem dictorum maxima ex parte Vir modo laudatus *illustris b. m. HOFFMANNVS* am-

amplissima sua experientia comprobat. Scribit enim in *Med. rat. syst. Tom. IV. Part. III. Sect. II. cap. 2. obs. 8. in eprisrifi* ita: *Observatione denique dignissima est mirabilis illa ac fere stupenda squillae, in alleuando asthmatis immani paroxysmo, efficacia* — — Certe meretur haec radix inter remedia heroica referri, et nostris etiam temporibus in usum trahi. Nam exserit non modo virtutem potenter incidentem, verum etiam languentes motus excitat, et, quod mirabile est, blande simul anodynum exerit effectum. Scire vero licet, ante illius usum corpus blandis laxantibus esse purgandum, illamque ad tria aut quatuor grana, cum radice vincetoxici et nitro, quod mitigat acriorem eius vim, exhibendam. Et in eprisrifi obs. 8. addit. Praeter haec memorabilis squillae videtur effectus, aliquot etiam aliis exemplis notatus, in spasmodis et convulsionibus partium nervosarum praesentissime sopiendis, maxime catarrho suffocatiuo, asthmate convulsivo, quandoque etiam in epilepsia, etc.

VII. Pulveres analeptici et confortantes.

I.

R_x. cinnab. opt. ℥℥.

facch. Canar. ℥j.

ol. cinnam. ℥℥.

M. f. pulvis.

2. R_x

2.

R̄. facch. Canar. ℥ss.
 ambr. gryf. ℥ss.
 moschi gr. IV.
 ol. cinnam. gutt. VIII.

M. f. puluis.

Vfus puluerum No. 1. et 2. debet esse circumspectus, nec plethoricis, ad sanguinis et humorum orgasmum admodum pronis, exhibeantur, magna praesertim quantitate. Pulveris No. 2. ingredientia quaedam non omnes sine magno incommodo perferre possunt, ideo vel plane ab eius usu est abstinendum, vel ei puluis no. 1 substituendus. Alias pulveres hi legitime adhibiti bene conducunt in viribus languentibus, et effectibus exinde resultantibus.

XII. Pulveres purificantes et salivantes.

I.

R̄. conch. ppt. ℥ij.
 merc. dulc. ℥j.
 M. f. puluis.

2.

R̄. millep. ppt. ℥ss.
 ꝯii dulc. gr. III.
 M. f. puluis.

(Pars II. de form. in specie.) M Su-

Sumuntur quoque haec pulueris ingredientia ad partes aequales. Conferatur de horum puluerum vsu *Commerc. litterar. physico-med. Ann. I. p. 412.* et *Acta physico-medica Nat. Cur. Vol. I. p. 58.* Vfus horum puluerum iam per se patet, sed praeterea optime adhibentur in vlceribus malignis et obstructionibus partium glandulosarum a causa venerea prouenientibus.

XIII. Pulueres menses et partum difficilem promouentes.

I.

R̄. borac. Ven. ʒj.
myrrh. rubr. ʒj.
elaeosach. cinnam. gutt. I.

M. f. puluis, diuid. in IV. partes aequales.

2.

R̄. borac. Venet.
cinnam. acut. aa ʒij.
hep. anguill.
succ. alb. ppt aa ʒj.
croci ʒʒ.

M. f. puluis, diuid. in dos. XIV.

XIV. Pul-

XIV. Pulueres anthelmintici.

1.

R̄. rad. ialapp.
fem. Santon.
corallin.
℞ii dulc.
C. C. vlt. aa 3℞.
M. f. puluis.

2.

R̄. mercur. dulc. siue
aethiop. min.
scamm. ℞ur. feu
rad. ialapp. aa 3℞.
matr. perl. ppt. 3j.
M. f. puluis.

XV. Puluis antifebrilis.

R̄. tart. ♂-lat.
⊖ dig. Sylu.
conch. ppt.
nit. depur.
℞ii diaph. aa 3j.
cort. chin.
cascar. aa 3℞.
M. f. puluis.

M 2

XVI. Pul-

XVI. Pulueres aperitiui.

1.

Rx. $\ominus$ Ebsoniens. siue
Carolin.

Sedlic. aa $\overline{\text{ʒj}}$.

crem. tart. $\overline{\text{ʒʒ}}$.

nitr. purif. $\overline{\text{ʒij}}$.

M. f. puluis.

2.

Rx. tart. $\oplus$ lat. $\overline{\text{ʒij}}$.

oc. $\oplus$ citrat.

nitr. depur. aa $\overline{\text{ʒj}}$.

cinnab. $\overline{\text{ʒj}}$.

M. f. puluis.

Salia dicta partes solidas stimulando et humores tenaces resoluendo agunt, hinc egregium in obstructionibus viscerum eorumque infarctu et morbis exinde dependentibus, neque minus in excretionē alui et vrinae promouenda, exferunt effectum, imprimis si simul pilularum balsamicarum Hoffmannianarum vsus coniungitur. Eodem modo et sine

b. m. HOFFMANNO.

SECTION

SECTIO III.

DE

FORMVLA BOLI.

§. 332.

Bolus est medicamentum internum molle, Definitio boli.
quod electuario ratione mollitiei cedit, et
buccellae quantitate definitur §. 291.

§. 333.

Eodem, quo antea de pulvere demonstratum est §. 298. modo, facile euinci potest, bolum esse vel simplicem vel compositum, vel magistralem vel officinalem, vel relatiuum vel absolutum, eiusdemque formulam esse vel simplicem vel compositam, vel magistralem vel officinalem, vel relatiuam vel absolutam.

Bolus est vel simplex vel compositus, magistralis vel officinalis, relatiuus vel absolutus.

§. 334.

Cum bolus sit medicamentum internum molle, quod ratione mollitiei electuario cedit §. 332, omne id eius ingredi potest materiam, quod in eiusdem formam redigi potest. Iam id, quod in boli formam redigi potest, vel per se, vel commixtione aliorum huius formae est capax. Qua de re omne id boli materiam ingredi potest, quod vel ex se, vel commixtione aliorum in boli formam redigi potest. Nunc ea, quae materiem medicamento constituunt, dicuntur ingredientia eiusdem §. 8. Ergo omne id ingredientis vice

Omne id ingredientis vice in bolo fungi potest, quod vel per se vel commixtione aliorum in boli formam redigi potest.

M 3

in

in bolo fungi potest, quod vel per se, vel commixtione cum aliis, in boli formam redigi potest.

§. 335.

Recen-
sentur,
quae bo-
lum in-
gredi
possunt.

Quae dicta §. 334. cum ita sint, ingredien-
tium vice in bolo fungi possunt 1) sicca fri-
abilia omnia, minore dosi efficacia, pulueri con-
stituendo idonea §. 301. 2) mollia magis mi-
nusque spissa, vt conseruae, confectiones mol-
les, balsama siue natia, siue artificilia densio-
ra, vnguenta potabilia, syrupi, etc. 3) liqui-
da concentratiora, vti balsama natia vel arti-
ficialia liquida, olea, spiritus, tincturae, es-
sentiae, elixiria, etc. Haec etenim vel per
se, vel commixtione aliorum recensitorum in
boli formam redigi possunt.

§. 336.

Ingredi-
ens boli
simplicis
ita com-
paratum
sit necef-
se est, vt
per se in
boli for-
mam re-
digi pos-
sit.

Sicut omne medicamentum simplex, ita
et bolus simplex ex vno constat ingrediente
§. 34. Iam omne id ingredientis vice in bolo
fungi potest, quod vel ex se, vel aliorum mi-
scela in boli formam redigi potest §. 334.
Qua de re ingrediens boli simplicis, cum
vnum tantum sit, ita comparatum sit necesse
est, vt per se sine aliorum miscela in boli
formam redigi possit. Ponas enim contra-
rium, hoc est, ingrediens, ex quo bolus sim-
plex est formandus, non posse in eius formam
redigi, tunc aliis opus esset, quorum miscela
debitam boli formam constitueret, adeoque
non

non bolus simplex, sed compositus oriretur; id quod repugnat hypothefi.

§. 337.

Si qua boli compositi ingredientia in boli formam redigenda considerantur, ea ita comparata sunt, ut vel per se, sine aliorum miscela, in boli formam redigi possint, vel non. Si posterius, hoc est, si qua boli compositi ingredientia per se, sine aliorum miscela, in boli formam redigi nequeunt, alio siue aliis opus est, quae commixta illorum formam desideratam constituunt. Si prius vero locum habet, tertio siue aliis non opus est, ad ista ingredientia boli compositi in boli formam redigenda.

Quaedam boli ingredientia vel in formam boli redigi possunt vel non.

§. 338.

Haec ingredientia boli, quae per se, sine aliorum miscela, in formam boli redigi nequeunt, dicuntur *excipienda*, ista vero, quae his ingredientibus in boli formam redigendis inseruiunt, audiunt *excipientia*.

Definitio excipientium et excipientium in bolo.

§. 339.

Sic sicca, quorum mentionem feci §. 335. No. 1. eo respectu, quo per se, sine aliorum miscela, in boli formam redigi nequeunt, sunt excipienda in bolo, mollia vero recensita §. 335. No. 2. eatenus excipientia, quatenus ficcis in boli formam redigendis inseruiunt.

Antecedens definitio excipientium exemplis illustratur.

§. 340.

Si qua boli ingredientia, ex quibus bolus est formandus, in boli formam per se sine aliorum miscela redigi queunt, tertio siue aliis non opus est ad ista ingredientia in boli formam redigenda §. 337. Iam ista ingredientia boli, quae reliquis ingredientibus in formam boli redigendis inferuiunt, audiunt excipientia §. 338. Ergo, si qua ingredientia, ex quibus bolus est formandus, per se sine aliorum miscela in boli formam redigi queunt, excipiente vel excipientibus in bolo non opus est.

§. 341.

Excipientibus in bolo opus est, si qua eius ingredientia per se sine aliorum miscela in boli formam redigi nequeunt, alio vel aliis in bolo opus est, quae commixta formam desideratam constituunt §. 337. Iam haec dicuntur excipientia §. 338. Ergo in bolo, si qua eius ingredientia per se sine aliorum miscela in boli formam redigi nequeunt, excipiente vel excipientibus opus est.

§. 342

Si qua adfunt excipienda in bolo, excipientibus. In bolo, si qua eius ingredientia per se sine aliorum miscela in eius formam redigi nequeunt, excipiente vel excipientibus opus est §. 341. Iam ista boli ingredientia, quae per se sine aliorum miscela in boli formam redigi nequeunt, sunt excipienda §. 338. Ergo si qua

qua in bolo excipienda sunt, excipiente vel excipientibus in bolo opus est.

§. 343.

Eodem, quo §. 342. vsus sum, modo, facile demonstrari potest, quod, si quod in bolo excipiens, vel si qua excipientia in bolo composito adsint, excipiendum vel excipienda in bolo adesse debeant.

§. 344.

Vbi excipienda in bolo composito adsunt, excipientia quoque adesse debent §. 342. Qua de re excipientia boli compositi tam ratione quantitatis, quam qualitatis variare debent, prout excipienda tam ratione quantitatis, quam qualitatis variant, atque sic illorum quantitas et qualitas ex horum quantitate et qualitate sunt determinanda, vt hac ratione debita boli forma exsurgat.

§. 345.

Quod ad qualitatem excipientium attinet, illa determinatur per excipiendorum qualitatem §. 344. Scilicet talis excipientium qualitas esse debet, vt haec cum excipiendis commixta torum constituant, cuius partes determinato gradu cohaerent. Quare cum gradus cohaesionis partium in bolo eidem in melle sit aequalis §. 332., partes excipientium cum excipiendis ficcis miscenda-

M 5

Si excipientia in bolo adsunt, excipienda quoque adesse debent. Excipientium qualitas et quantitas excipiendorum quantitate et qualitate sunt determinanda.

Si sicca sunt excipienda, liquida diuerso fluiditatis gradu praedira excipientia esse possunt in bolo,

dorum leuiori gradu, quam partes boli, cohaereant necesse est, adeoque qualitas excipientium in genere hoc casu in eo consistit, vt eorum consistentia boli consistentia minor sit. Cum vero haec excipientia variis modis, ratione consistentiae, a bolo differre queant, liquida diuerso fluiditatis gradu praedita, positae excipiendis siccis, excipientium vice in bolo fungi possunt.

§. 346.

De determinatione quantitatis excipientium.

Quod ad quantitatem excipientium attinet, illa determinatur per quantitatem excipendorum § 344. Si enim v. g. siccorum certa quantitas in bolo excipienda est, tanta sumi debet excipientium quantitas, vt haec sicca debitam boli consistentiam acquirant. Deinde determinantur excipientia ratione quantitatis per excipendorum, et per suam ipsorum qualitatem.

§. 347.

Quænam quantitas excipientium in bolo esse soleat.

Si sicca in bolo sunt excipienda, haec pro dosi ad drachmam dimidiam, scrupulos duos, et ad summum ad drachmam integram sunt capienda, ne dosi boli acedentibus excipientibus iusto plus augeatur. Excipientium vero varia tum requiritur proportio, prout magis minusque spissa fuerint. Sic conferuae hunc in finem vñtatissimae, electuaria, mel, balsama spissa et vnguenta, a scrupulis duobus ad drachmam integram, immo

mo ad Ziſſ ſumi ſolent; Rob, pulpaе, confectiones molles a drachma dimidia ad integram, immo ſcrupulos quatuor; ſyrupi, utpote liquidiores, a ſcrupulo vno ad drachmam dimidiam, vel integram. Scilicet poſita ſiccorum excipendorum quantitate eadem, tanto minor ad ea ſubigenda excipientium quantitas requiritur, quo haec ſunt liquidiora

§. 348.

Si ſicca in minore quantitate ſunt excipienda in bolo, excipientia ſpiſſiora commodius adhibentur, ſi vero in maiori quantitate excipienda ſunt, dilutiora, ne doſis boli iuſto plus augeatur. Si denique ſiccis excipiendis liquida accedant, qualia ſunt

Quantitas excipientium ulterius determinatur.

§ 335. No. 3. haec non vltra guttam vnam, duas, ad ſummum quatuor, pro ſingulis bolis recipiuntur; quamvis in determinanda eorundem quantitate ad eorum gradum fluiditatis in caſu ſingulari ſit reſpiciendum. Tum vero pro rata excipientium mollium proportio eſt minuenda.

§. 349.

Alias quantitate ſiccorum et fluidorum in bolo determinata, excipientium mollium quantitas arbitrio phamacopoei determinanda relinquitur, ſcribendo: q. ſ. Id quod vero tunc non eſt faciendum, ſi eorum doſis efficaci accurata determinatione indiget.

Quantitatem excipientium mollium determinat interdum phamacopoeus.

§. 350.

§. 350.

Liqui-
diora ad-
duntur,
vt bolus
debitam
suam
molti-
tiem ac-
quirat.

Frequentissime vero, si siccorum exci-
piendorum moles paulo maior est, vel si ex-
cipiens primarium spissius et in pariori quan-
titate, circumstantiis id exigentibus, est ad-
hibendum, ita, vt dubium sit, an exinde
boli consistentia, debito mollitiei gradu prae-
dita, emergere queat, alia liquidiora, v. g.
syrupi, in sufficiente quantitate superaddun-
tur, vt sic bolus debitum suae mollitiei gradum
consequatur.

§. 351.

Si bolus
nimis
mollis,
admisce-
ri solent
solida.

Contra, si nimia boli mollities praeuide-
tur, tantum sacchari, pulueris liquiritiae et
similium appropriatorum admiseri solet,
quantum satis est ad debitam bolæ consisten-
tiam conciliandam; id quod maxime in bolis
terebinthinaceis puris obtinet.

§. 352.

Quae cir-
ca pin-
guia in
bolo sint
obser-
vanda.

Pingua, vt vnguenta potabilia, balsama,
saccharo aliisque siccis commixtis et intertri-
tis diuidere expedit, vt facilius ingeri et in
ventriculo solui possint.

§. 353.

Quænam
in boli
forma
commo-
dius,
quam

Mercurialia, drastica inprimis, quae in mi-
nori quantitate vsurpantur, acria, viscida, alia-
que qualitibus, vt sapore vel odore molesta,
commodius in bolo composito, quam in pul-
vere propinantur. Illa etenim, quae in minori
quan-

quantitate sunt adhibenda, excipientium idoneorum additamento in maiorem molem, si consideratur, extendi possunt. Haec vero assumtu difficilia et qualitatibus diuersis molesta, itidem commodis excipientibus regi atque inuolui possunt, quod posterius in puluere aequae commode obtineri nequit.

§. 354.

Si boli aliquamdiu sunt conseruandi, eos talia ingredi non posse, quae debitam eorum consistentiam destruunt, per se patet, nec ulteriori eget demonstratione.

§. 355.

Salia alcalica tum fixa, tum volatilia, aliaque ex salibus neutris, cito in deliquium abeunt, hinc, si bolum ingrederentur, qui diu esset conseruandus, debitam eius consistentiam destruerent. Neque minus ea, quae inter se effervescent, vel facile fermentant, decentem boli diu asseruandi consistentiam peruertunt et tollunt. Qua de re salia alcalica, tum fixa, tum volatilia, et salia quaedam ex salibus neutris cito deliquescentia, nec non inter se effervescentia, vel facile fermentantia, bolos, qui aliquamdiu conseruandi sunt, ingredi non debent. Nam talia in bolos aliquamdiu conseruandos non sunt reci-

Quenam
bolum
aliquam-
diu con-
seruan-
dum in-
gredi
non de-
beant.

Salia al-
calia et
facile ef-
ferue-
scentia
bolos ali-
quamdiu
asseruan-
dos in-
gredi
non de-
bent.

recipienda, quae debitam eorum consistentiam destruunt §. 354.

§. 356.

De ordine, quo ingredientia boli praescribuntur.

Ordo, qui in praescribendis ingredientibus in bolo vsitatus est, ita se habet, primo loco excipiens determinatae quantitatis ponatur, dein excipienda sicca, post liquida, et tandem, si quod accedit, excipiens, cuius quantitas pharmacopoeo relinquitur determinanda.

§. 357.

De mole doseos boli.

Moles doseos boli a drachma vna ad integram et dimidiam, vel duas vsque, extenditur, sed ulterius non est augenda, nisi specificè grauiora recipiantur aegerque in adsumendo non sit difficilis. Neque dosis boli drachma maior sit, si ex leuioribus conflatur. Qua de re, si dosis boli hos transgreditur limites, consultius est, huius doseos molem in plures diuidere doses easque repetita vice exhibere, quam grandiori doseos mole aegro esse molestum. Bolum enim quam maxime commendat paruitas, vt eo facilius deglutiri possit, hinc nimia paruitate hic vix peccatur, licet ne scrupulum quidem superet bolus.

§. 358.

De quantitate generali boli.

Quantitas generalis boli saepissime vnam saltem vel duas, raro plures, quam tres vel quatuor, doses complectitur, nisi interuallis breui-

breuib. sint capiendae. Quum enim a phar-
macopoeo iam partitae exhibeantur, diutius
feruatae pro ingredientium indole vel nimis
deliquescunt, vel siccescunt. Reliqua, quae
de quantitate generali boli sunt obseruanda,
repetantur ex dictis § 184. 185. 186. 187. 188.

§. 359.

De subscriptione et signatura formulae ^{De usu}
boli nihil dicam. Applicentur huc dicta in ^{bolo-}
superioribus. Veteres tunc utebantur bolis, ^{rum.}
quando aegri pulueres, vel alias specierum
medicamentorum qualitates molestas auersa-
bantur, quo casu et hodie locum habent.
Quoniam vero ipsorum bolorum ingestionem
variae difficultates premunt, praescriptio co-
rum non adeo frequens est, sed ad casus et
circumstantias speciales referuari debet.

§. 360.

Boli effectum suum non satis promte ex- ^{De virtu-}
hibere solent, quoniam excipientia, quibus ^{te bolo-}
excipienda implicita et inuoluta sunt, tardius ^{rum.}
soluuntur, vel ex his, si vel maxime cito
soluantur, excipienda difficulter extrican-
tur, et eorum efficacia hac ratione retar-
datur. Hinc etiam, si boli tardior vel
difficilior in ventriculo metuitur dissolutio,
iuuat liquorem idoneum calidum post eius
assumptionem dare, ut promptior eiusdem re-
solutio promoueatur; id quod maxime circa
bolos terebinthinaceos et similes est notan-
dum.

§. 361.

§. 361.

Exempla
formula-
rum bo-
li.

I. Boli emetici.

1.

R̄. conferu. rofar. ℥ij.
pulu. rad. ipecuanh. ℥j.
Syr. de cinnam. q. s.
M. f. bolus.

2.

R̄. conferu. gratiol. 3℥.
pulu. rad. ipecuanh. ℥ss.
Fri emet. gr. II.
Syr. cort. citr. q. s.
M. f. bolus.

II. Boli purgantes et laxantes.

1.

R̄. conf. flor. persic. ℥ij.
pulu. rad. ialapp. ℥j.
diagryd. sulph. gr. IV.
Syr. de cich. c. rhab. q. s.
M. f. bolus.

2.

R̄. conf. fumar. 3℥.
resin. ialapp. gr. IV.
ol. anis. gutt. I — II.
M. f. bolus.

3. R̄.

3.

Rx. conf. rosar. ℥ij.
pulu. rad. ialapp.
merc. dulc. aa ℥ss.
Syr. de cich. c. rhab. q. f.
M. f. bolus.

4.

Rx. conf. flor. persic. 3℥.
resin. ialapp. ppt.
diagryd. sulph. aa gr. VI.
Syr. rosar. solut. q. f.
M. f. bolus.

5.

Rx. cass. extract. ℥j.
rhab. elect. ℥j.
M. f. bolus.

6.

Rx. conf. rosar. ℥j.
rhab. elect. ℥ij.
res. ialapp. ppt. ℥ss.
fyr. de cich. c. rhab. q. f.
M. f. boli. No. II.

(Pars II. de form. in spec.) N 7. Rx.

7.

Rx. conf. gratiol. ℥iij.
 merc. dulc. ℥ss.
 res. scammon. gr. IV. siue
 ialapp. gr. III.
 fyr. ros. solut. q. s.
 M. f. bolus.

8.

Rx. terebinth. Vener. 3℥.
 res. ialapp. c. vitell.
 ou. probe trit. gr. VI.
 mercur. dulc. gr. IV.
 fyr. nymph. q. s.
 M. f. bolus.

III. Boli diaphoretici.

1.

Rx. roob. sambuc. —
 antim. diaphor. aa 3j.
 M. f. boli. No. III.

2.

Rx. roob. sambuc. 3iij.
 ceruss. ℥ii 3j.
 reg. ℥ii med. 3℥.
 fyr. de scord. q. s.
 M. f. boli No. VI.

3. Rx.

3.

R. conf. rosar. ʒj.

ʒii diaph.

aethiop. min. aa ʒi.

ʒris ʒii aur.

vlt. ʒrat. gr. V.

M. f. cum syr. violar. q. f.

bolus pro dosi vnica.

IV. Bolus diureticus.

R. roob. iunip. ʒj.

succin. ppt. ʒi.

millep. ppt. ʒss.

Syr. capill. ven. q. f.

M. f. bolus.

V. Boli roborantes et adstringentes.

1.

R. roob. acac. nostr. ʒj.

succ. ppt.

corall. rubr. ppt. aa ʒss.

cōrt. cascar. ʒi.

Syr. granat. q. f.

M. f. boli No. IV.

N 2

2. R.

^{2.}
R̄. conf. balauft. ʒj.
spec. de hyacynth. ʒʒ.
fyr. granat. sue
de cinnam q. f.
M. f. bolus.

^{3.}
R̄. roob. berber. ʒij.
terr. sigillat. ʒj.
croc ʒis adstring. gr. IV.
fyr. myrtill. q. f.
M. f. bolus.

^{4.}
R̄. roob. cornor. ʒʒ.
cort. chin.
cascar.
succ. ppt. aa ʒʒ.
fyr. cydon. q. f.
M. f. bolus.

VI. Boli antispasmodici.

^{1.}
R̄. conf. pap. rhoead. ʒj.
rad. poeon. ʒʒ.
theriac. coel.
extr. castor. aa gr. II.
fyr. pap. alb. q. f.
M. f. boli No. III.

2. R̄.

2.

R̄. elect. diascord. Sylv.
lumbr. ∇ estr.
rad. poeon. aa $\mathfrak{z}$ j.
fyr. pap. alb. q. f.
M. f. bolus.

3.

R̄. conf. flor. anthos $\mathfrak{z}$ j.
pulu. March. $\mathfrak{z}\mathfrak{f}$.
laud. opiat. gutt. I—II.
M. f. boli No. III.

VII. Boli pectorales.

1.

R̄. Syr. capill. ven.
succ. condens. glycyrrh. aa $\mathfrak{z}\mathfrak{f}$.
croci gr. III.
M. f. boli No. II.

2.

R̄. bals. pector. Meibom. $\mathfrak{z}\mathfrak{f}$.
cond. rad. pimp.
myrrh. elect. aa $\mathfrak{z}$ j.
Syr. de erys. Lob. q. f.
M. f. bolus pro vna dosi.

N 3

VIII. Bo-

VIII. Bolus anthelminticus.

R̄. conf. flor. perf.

violar. aa ʒss.

corallin.

rad. ialapp.

fem. fanton.

merc. dulc. aa ʒss.

M. f. c. syr. viol. q. s.

boli No. III. successiue deglutiendi.

IX. Bolus saliuans.

R̄. conf. fumar. ʒss.

Merc. dulc. gr. VI.

M. f. bolus.

SECTIO

SECTIO IV.

DE

FORMVLA ELECTVARIJ.

§. 362.

Cum electuarium sit medicamentum inter-
num molle, quod minorem, quam bo-
lus, habet molliem §. 291. omne id eius in-
gredi potest materiam, quod in eiusdem for-
mam redigi potest. Iam id, quod in electua-
rii formam redigi potest, vel per se, vel com-
mixtione aliorum huius formae est capax.
Qua de re omne id materiam electuarii in-
gredi potest, quod vel per se, vel commix-
tione aliorum in electuarii formam redigi po-
test. Nunc ea, quae materiam medicamenti
constituunt, dicuntur eiusdem ingredientia
§. 8. Ergo omne id ingredientis vice in ele-
ctuario fungi potest, quod vel per se, vel
commixtione aliorum in electuarii formam
redigi potest.

Omne id
ingredi-
entis vice
in electu-
ario fun-
gi potest,
quod vel
ex se, vel
commix-
tione ali-
orum in
electua-
rii for-
mam re-
digi pot-
est.

§. 363.

Cum omne id ingredientis vice in ele-
ctuario fungi possit, quod vel ex se, vel com-
mixtione aliorum in electuarii formam redigi
potest §. 362., ingredientia electuarii esse pos-
sunt, quae recensita sunt §. 335. Accedunt
ad haec conditurae, utpote quae frequen-
tius ad electuaria recipi solent.

Recen-
sentur,
quae ele-
ctuari-
um in-
gredi
possunt.

N 4

§. 364

§. 364.

Ingredi-
entia ele-
ctuarii
simplicis
per se
formae
electua-
rii capax
sit neces-
se est.

Omne medicamentum simplex ex vno constat ingrediente §. 34, hinc et electuarium simplex. Iam omne id ingredientis vice in electuario fungi potest, quod vel per se, vel commixtione aliorum in electuarii formam redigi potest §. 362. Qua de re ingrediens electuarii simplicis, cum vnum tantum sit, ita comparatum sit necesse est, vt per se sine aliorum miscela in electuarii formam redigi possit.

§. 365.

Aliqua
electua-
rii ingre-
dientia
in for-
mam
electua-
rii vel
per se re-
digi pos-
sunt, vel
non.

Si qua electuarii compositi ingredientia in electuarii formam sunt redigenda, illa vel apta sunt, vt per se, sine aliorum miscela, in formam electuarii redigi queant, vel non. Si prius est, tertio vel aliis non opus est, ad ista ingredientia in electuarii compositi formam redigenda. Si posterius locum habet, alio siue aliis opus est, quorum commixtione forma electuarii debita emergit.

§. 366.

Defini-
tio exci-
piendo-
rum et
excipi-
entium
in ele-
ctuario.

Haec ingredientia electuarii, quae per se, sine aliorum miscela, in electuarii formam redigi non possunt, dicuntur *excipienda*, ista vero, quae his ingredientibus in electuarii formam redigendis inseruiunt, audiunt *excipientia*.

§. 367.

§. 367.

Sic v. g. sicca puluerulenta et liquida eatē-
 nus sunt excipiēda electuarii, quatenus per se
 sine aliorum miscela in electuarii formam re-
 digi non possunt, mollia vero, vt conseruae,
 syrupi, idque genus alia, eatenus excipientia,
 quatenus ficcis puluerulentis in debitam
 formam electuarii redigendis inseruiunt,

Definitio
 antecede-
 dens il-
 lustra-
 tur.

§. 368.

Eodem, quo §. 340. 341. 342. 343. 344. Demon-
 vsus sum, modo, demonstratur, quod 1) si
 qua ingredientia, ex quibus electuarium est
 formandum, per se, sine aliorum miscela, in
 electuarii formam redigi queunt, excipiente
 vel excipientibus in electuario non opus sit,
 2) si qua contra electuarii ingredientia per se,
 sine aliorum miscela, in electuarii formam re-
 digi nequeunt, excipiente vel excipientibus
 opus sit, 3) si qua in electuario excipienda
 sunt, excipiens vel excipientia adesse debe-
 ant, 4) si quod excipiens, vel si qua excipien-
 tia in electuario adsint, excipiendum vel ex-
 cipiēda adesse quoque debeant. 5) excipien-
 tium in electuario quantitas et qualitas ex ex-
 cipiendorum in electuario quantitate et qua-
 litate determinetur. Ponatur enim locis ci-
 tatis loco boli electuarium et reliqua maneant
 omnia, tunc ea, quae dixi, vera esse, cla-
 rissime apparebit.

Demon-
 strata de
 excipi-
 entibus
 et excipi-
 endis bo-
 li appli-
 canda
 sunt ad
 electua-
 rium.

N s

§. 369.

§. 369.

Excipitium in electuario, si eius excipienda sicca sunt, qualitas in genere in eo consistit, ut eorum consistentia electuarii consistentia minor sit.

Cum electuarium a bolo non differat, nisi quod hoc minorem habeat consistentiam §. 291. ea, quae de qualitate excipientium boli, si eius excipienda sunt sicca, demonstravi §. 345, applicari possunt ad qualitatem excipientium in electuario, si eius excipienda sunt sicca, ratione simul consistentiae, quae in electuario minor est, quam in bolo, habita. Iam cum si boli excipienda sunt sicca, excipientium eius qualitas in genere in hoc consistat, ut eorum consistentia boli consistentia sit minor §. 345, excipientium electuarii, si eius excipienda sicca sunt, qualitas in genere ita comparata esse debet, ut eorum consistentia electuarii consistentia minor sit. Cum vero haec excipientia ratione consistentiae variis modis ab electuario differre queant, liquida diuerso gradu fluiditatis praedita excipientium vice in electuario, si eius excipienda sicca sunt, fungi possunt.

§. 370.

Quomodo quantitas excipientium electuarii determinetur.

Eadem qua §. 369. usus sum, ratione evincitur, quantitatem excipientium in electuario determinari 1) per quantitatem excipientiorum, 2) per qualitatem excipientiorum et 3) suam ipsorum qualitatem.

§. 371.

Excipientium in electuario

Quod ad quantitatem excipientium in electuario attinet, cum haec per suam ipsorum et

et excipiendorum qualitatem in eodem determinetur §. 370. positis excipiendis electuarii siccis, liquidorum excipientium §. 369. maior vel minor quantitas ad eandem siccorum excipiendorum in electuario quantitatem requiritur, prout eorum consistentia vel maior est, vel minor, ut sic debita electuarii forma exsurgat.

§. 372.

Cum liquidorum excipientium in electuario, positis excipiendis siccis, quantitas vel maior vel minor sit, prout eorum consistentia vel maior vel minor est §. 371., posita siccorum electuarii excipiendorum drachma una, si excipientia sunt spissiora, uti conservae, electuaria officinalia, etc. opus erit horum vncia una; si minus spissa, uti sunt roob, pulpa, mel, confectio mollis etc. drachmae duae sufficiunt. Haec enim proportio excipientium si negligeretur, debita electuarii forma exinde non exsurgeret.

§. 373.

Si ergo excipientia variae consistentiae in electuarium recipiuntur, ex dictis §. 371. 372. cuiuslibet proportio facile determinatur. Tum vero spissiorum quantitate definita, si vel exinde, vel ex paulo maiore excipiendorum siccorum mole electuarii forma iusto maiori consistentiae gradu praedita emergit, liquidior.

quantitas vel maior est vel minor pro eorundem consistentia positis siccis excipiendis:

Proportio excipientium liquidorum in electuario determinatur.

Excipientium variae consistentiae quantitas ex dictis determinatur.

diora in tanta quantitate adduntur, quanta sufficit ad debitam electuario consistentiam conciliandam, quod exprimitur ita: q. f.

Si liqui-
da in ele-
ctuario
sunt ex-
cipientia,
sicca ex-
cipientia
in tanta
quanti-
tate sunt
capien-
da, vt for-
ma ele-
ctuarii
exinde
resultet.

§. 374.

Si vero in electuario liquida sunt excipi-
enda, excipientia sicca in tanta quantitate sunt
recipienda, vt forma electuarii debita exinde
resultet. Quandoque solito mollius desiderat
aeger electuarium, vt commodius dilui in-
gerique queat, atque id facile obtinetur aucta
liquidorum quantitate monitoque pharmaco-
poeo in subscriptione, si huic illorum quantitas
determinanda relinquitur.

§. 375.

Quomo-
do in-
gredien-
tia com-
parata es-
se debe-
ant, si e-
lectuari-
um plu-
ribus vna
dosibus
est su-
men-
dum et
diu con-
seruan-
dum.

Si electuarium compositum, pluribus vna
dosibus sumendum et per certum tempus as-
seruandum, est conficiendum, eiusmodi in-
gredientia sunt eligenda, quae aequabiliter
inter se commisceri, commixta in debitam
electuarii formam redigi possunt, eamque
per certum tempus retinent, et dosi minus ac-
curata nullum, saltem non notabile inferunt
damnum. Neque minus ea, posita modo di-
cta conditione, ita comparata sint necesse est,
vt mora virtutem suam nec perdant, nec aliam
eamque noxiam assumant indolem, et, si fieri
potest, minus sint iniucunda.

§. 379.

§. 376.

Quae facile in deliquium, efferuescentiam, putredinem abeunt, acescunt, vel exhalant, si in electuarii formam redigerentur, virtutem suam perdunt, et alienam, vel noxiam, vel iniucundam, vel noxiam, et iniucundam simul qualitatem induunt, et electuarii formam non retinent. Cum vero eiusmodi ingredientia non sint recipienda in electuarium pluribus vna dosibus sumendum et per certum tempus conseruandum §. 375. patet, ea, quae facile deliquescent, efferuescent, putrescent, acescunt, exhalant, electuarium pluribus vna dosibus adhibendum et per certum tempus asseruandum ingredi non debere. Salia igitur alcalina, fixa et volatilia, in eiusmodi electuarium non sunt recipienda.

Quznam electuarium ingredi non debeant,

§. 377.

Cum ingredientia electuarii pluribus vna dosibus sumendi et per certum tempus conseruandi ita comparata esse debeant, vt aequaliter inter se commisceri et commixta in debitam electuarii formam redigi possint eamque retineant §. 375. pulueres, si recipiendi sunt in electuarium, cum aliis, vt pinguibus, resinosis, balsamicis, vitello oui, idque genus aliis, probe sunt commiscendi et subigendi, ne mora secedant.

Pulueru-
lenta in
electua-
rio pro-
be sunt
cum aliis
subigen-
da.

§. 378.

§. 378.

Draffica,
maxime
metalli-
ca et
mercu-
rionalia in
electua-
rium
non sunt
recipien-
da.

Draffica quoque, maxime metallica et mercurialia, in electuario, si vel maxime aequabiliter cum aliis commixta fuerint, mora facile secedunt et fundum perunt, atque non has solum ob rationes, sed ob dosin minus accuratam, quae hic plerumque aegris vel adstantibus committitur determinanda, periculum facile inferunt. Qua de re draffica, maxime metallica et mercurialia, cum eiusmodi ingredientia, quae cum aliis commixta debitam electuarii formam per certum tempus non retinent, neque commixta manent, et damnum inferunt, in electuarium non sint recipienda §. 376., ex eo exulare debent.

§. 379.

Electua-
rii consi-
stentia
maior es-
se debet,
si id spe-
cifice
grauiora
ingredi-
untur.

Si vero circumstantiis id exigentibus specifice grauiora in electuarium sunt recipienda, maior ipsi ob rationem §. 348. adductam concilianda est consistentia. Auri argentique folia ornamenti causa interdum electuario intermiscuntur, quibus, qui vult, vti potest, memor interim dictorum §. 65.

§. 380.

De ordi-
ne, quo
ingredi-
entia ele-
ctuarii
scribun-
tur.

Ordo, quo electuarii ingredientia scribi solent, vix differt ab ordine, qui circa ingredientia boli obtinet, §. 356. Primo loco ponuntur in formula electuarii mollia, pondere determinata, dein sicca, tum liquida, tandem

dem ea, quae in quantitate sufficiente a pharmacopoeo determinanda praescribuntur. Sponte vero patet, siccis primum deberi locum, si nullum ingrediens molle pondere determinato accedit.

§. 381.

Dosis electuarii haud facile dosin boli transgredi debet. Rarius pondere, saepius volumine determinatur, v.g. nucis auellanae, iuglandis, moschatae, castaneae magnitudine, vel quantum cochleari, siue cultri apice capi potest. Interdum electuarium portionibus aliquot, vt tribus, quatuor, quinque, etc. per certa interualla ingerendum iubetur, sed tunc eo est respiciendum, ne portio quaevis buccellam excedat.

De dosi
electua-
rii.

§. 382.

Quantitas generalis electuarii non facile vncijs quatuor vel quinque maior praescribitur, prout eo magis minusque frequenter vel diu est vtendum. Moles, eius nimia, pro ingredientium indole, vel nimium spissescit, vel liquefit, vel alio modo corrumpitur.

De quan-
titate ge-
nerali e-
lectuarii.

§. 383.

Vsus electuarii idem est qui boli. Eo frequentius vsi fuerunt veteres, quam recentiores; quamuis eius vsus, si prudenter instituitur, non sit contemnendus.

De vsu e-
lectuarii.

§. 384.

§. 384.

Speciminis loco sunt.

I. Eleſtuaria emetica,

1.

R_x. conferu. gratiol. ʒj.
 pulu. rad. ipecacuanh. ʒj.
 Syr. de cinnam. q. ſ.
 M. f. eleſtuarium pro vna doſi.

2.

R_x. pulu. rad. ipecacuanh. ʒſſ.
 tart. emet gr. II.
 Syr. violar. ʒſſ.
 ol. deſt. menth. gutt. I.
 M. f. eleſtuarium pro vna doſi.

II. Eleſtuaria purgantia et laxantia.

1.

R_x. conf. flor. perf. ʒſſ.
 ref. ialapp. cum vitell.
 oui probe ſubaſt.
 diagryd. ſulph. aa gr. VI.
 Syr. de cich. c. rhab. q. ſ.
 M. f. eleſtuarium pro vna doſi.

2.

R_x. conferu. fumar. ʒij.
 pulu. rad. ialapp. ʒj.
 diagryd. ſur. gr. IV.
 Syr. de cich. c. rhab. q. ſ.
 M. f. eleſtuarium pro vna doſi.

3. R_x.

2.

R̄. pulv. rad. irid. Flor.
ari.

pimp. alb. aa ʒj.

bals. pect. Meibom. gutt XL.

fyr. capill. ven. ʒij.

M. f. electuarium.

3.

R̄. myrrh. depur. ʒij.

mellis alb. ʒiij.

M. f. Electuarium.

4.

R̄. sacch. myrrh. §. ʒʒi.

Class. X No. 1. descript. ʒj.

fyr. capill. ven. ʒij.

M. f. Electuarium.

IV. Electuaria antifebrilia.

1.

R̄. roob. sambuc. ʒʒ.

pulv. cort. chin.

cascar. aa ʒiij.

flor. chamom. ʒij.

carophyll. arom.

extr. cent. min. aa ʒʒ.

fyr. card. ben. siue

iulep. rofar. ʒiʒ.

M. f. Electuarium.

2. R̄.

SECT. IV. DE FORM. ELECTVARII. 211

2.

R_x. pulv. cort. chin.

condit. ☉rant.

Zingib.

aa 3℥.

ol. cinnam gutt. iij.

caryoph. gutt. ij.

M. f. c. f. q syr. cinnam. Electuarium.

3.

R_x. pulu. cort. chin. 3℥.

☉ polychrest. 3ij.

syr. V.rad. aper. q. f.

M. f. electuarium.

V. Electuaria roborantia et analeptica.

1.

R_x. condit. cort. citri.

☉rant.

caryophyll.

pulu. cort. chin.

cascar. aa 3℥.

syr. de cinnam. 3v.

M. f. electuarium.

O 2

2. R_x.

2.

R. conf. melisf. ℥i.
condit. nuc mosch.

rad. Zingib. aa ℥ij.

spec arom. rosar. incompl. ℥℥.

esf. cort. cascar. ℥j.

fyr. cort. citri q. s.

M. f. Electuarium.

3.

R. conf. rosar. ℥i.

cond. rad. eryng.

pimpin aa ℥ij.

pulv. cinnam.

cardam. min.

caryoph. aa ℥j.

fyr. cort. Orant. q. s.

M. f. electuarium.

VI. Electuarium anthelminticum.

R. sem. fanton.

absinth. vulg.

tanacet. aa ℥ij.

mellis ℥ij.

M. f. electuarium.

VII. Ele-

VII. Electuaria adstringentia.

1.

R̄. conferv. rofar. rubr. ℥j.
spec. de. hyacyntho ℥j.
fyr. cort. citri. q. s.

M. f. electuarium.

2.

R̄ roob corn. ℥j.
pulv. cort. cascar.
chin.

corall. rubr. ppt. aa ʒss.
fyr. myrrill. q. s.
M. f. Electuarium.

Haec modo descripta electuaria fructu suo non destituuntur in sistendis excretionibus nimis, ut in haemoptysi, mictu et vomitu cruento, diarrhoea et dysenteria, quamvis securius hos morbos praecauendi, quam curandi sine usurpari possint. Si vero curandi scopo adhibentur, usus eorum prouidus et circumspectus esse debet.

SECTIO V.
DE
FORMVLA ECLEGMATIS.

385.

De varia
denomi-
natione
eclegma-
tis.

Quid *eclegma* sit, iam dictum est §. 291. Est vox originis graecae, et deriuatur ab ἐκλείχω, quod significat *lingo*, vnde et a graecis vocatur ἐκλεικτὸν, et a Latinis *linctus*. Sine dubio hoc medicamentum eam ob causam hoc nomen adeptum est, quoniam lingi solet. Arabes illud appellant *looch* et *loboch*. Per vices linctum, ore detentum, sensim liquescens deglutitur.

§. 385.

Quae de
bolo et
electua-
rio de-
monstra-
ta sunt,
mutan-
dis mu-
tatis va-
lent quo-
que de
eclegma-
te.

Cum bolus, electuarium et eclegma in eo conueniant, quod sint medicamenta interna mollia, nec vlla re a se inuicem discrepent, nisi gradu mollitiei, qui in quouis determinatus est §. 291, pater, omnia ea, quae demonstrauit de bolo et electuario eo, quo haec cum eclegmate conueniunt, respectu, de eodem valere. Quapropter, ne sine necessitate prolixus videar, propositiones de bolo et electuario demonstratas, quatenus valent de eclegmate, huc sine demonstratione apponam, quoniam vnusquisque facili negotio, dummodo mutet mutanda, earum demonstrationem condere poterit.

§. 387.

§. 387.

Quae igitur cum ita sint §. 386, patet, Quae in-
quod omne id ingredientis vice in linctu fun- gredien-
gi possit, quod eius vicem sustinere potest in tum vi-
electuario et bolo §. 335. 363. Quibus acce- ce in ele-
dunt insuper looch officinalia, olea expressa ctuario
blandiora, mucilagines, vitelli ouorum, quan- fungi
doque etiam aquae stillititiae. possint.

§. 388.

Patet porro ex ratione adducta §. 386, in- Appli-
grediens linctus simplicis ita esse debere com- cantur
paratum, vt per se, sine aliorum miscela, in lin- demon-
ctus formam redigi possit §. 336. 2) quaedam strata de
linctus compositi ingredientia formae linctus electua-
vel per, se sine aliorum miscela, esse capacia, riis ad
linctum
vel non §. 337. 3) quid sit excipiens et exci-
piendum in linctu §. 338. 4) si qua ingredien-
tia, ex quibus linctus est componendus, per
se, sine aliorum miscela, in linctus formam re-
digi queunt, eundem excipiente siue exci-
pientibus non opus habere §. 340. 5) contra
ea linctus ingredientia, quae per se, sine alio-
rum miscela, in linctus formam redigi neque-
vnt, excipiens vel excipientia postulare §. 341.
6) si qua in linctu excipienda sint, excipiens
vel excipientia adesse debere §. 342. 7) exci-
pientis vel excipientium in linctu praesentiam
ponere praesentiam excipiendi vel excipien-
dorum in eodem §. 343. 8) excipientium in
linctu quantitatem et qualitatem ex excipien-
dorum

dorum linctus quantitate et qualitate determinari §. 344.

§. 389.

Solida
vel ra-
rius, vel
non, vel
saltem
tenerri-
ma, vel
facile li-
quescen-
tia lin-
ctum in-
grediun-
tur.

Quamuis igitur multa ingredientium vice in linctu fungi possint §. 387. nihilominus tamen horum delectus est habendus. Cum enim linctus electuario maiorem possideat mollitiem §. 291. ne haec linctui conueniens mollities peruertatur, sicca, siue solida, vel plane non, vel saltem rarissime linctum ingredi, vel ea, si qua ingrediuntur, vel maxime tenerima requiri, vel facile liquefcentia, patet. Et eandem ob causam rarius conseruae et condita in linctum recipiuntur; quamuis haec traiectu per setaceum delicatioribus aptari possint.

§. 390.

Drastica
acria ali-
isque
qualita-
tibus
molesta
linctum
vix tuto
ingredi-
untur.

Eae, quae drasticorum, metallicorum in-primis et mercurialium vsum in electuario dissuadent, rationes §. 378. valent quoque de linctu, quibus accedit, quod hic nec scopus vsum drasticorum exigat. Qua de re ea linctum vix tuto ingrediuntur. Neque minus acria, aliisque qualitatibus, vt sapore et odore molesta, quantum fieri potest, in linctu vitantur, cum deglutitione lenta, qua ingeri solet, qualitates molestae, eae praesertim, quae gustum afficiunt, magis euoluantur, eorumque molestia augeatur.

§. 391.

§. 391.

Pingua contra et mucilaginosae, frequentius in linctu adhibentur, atque hanc ob causam cauendum est, ne rancida sint alioque modo corrupta, utpote quod facile contingit officinalibus diu asseruatis. Pinguibus et oleosis subigendis vitellus oui inprimis conuenit, cui proxima sunt saccharum, mel et ex his confecta. Vitelli fere subtripulum, mellis autem et sacchari plus requiritur.

Quae-
nam cir-
ca pin-
guia sint
animad-
verten-
da.

§. 392.

Ex leoch officinalibus, melle, cremore lactis, vitellis ouorum, confectionibus molli-
bus, syrupis iisque, quae ad horum lentorem accedunt, ut mucilaginis, oleis pressis blan-
dis similibusque, quacunque fere proportionem iunctis, linctus exsurgit, modo eorum, quae subigendis pinguibus inseruiunt, satis sit. Ho-
rum interea singulorum dosim determinant dicta §. 141 — 157.

Ex qui-
bus lin-
ctus con-
fici pos-
sit.

§. 393.

Conseruae, electuaria, pulpae, triplum vel quadruplum syrupi diluentis fere requi-
runt, sicca octuplum, quamuis siccorum et conseruarum quantitas maior recipi possit, si de iis setacei ope arcentur partes solidae. Olea destillata, balsama liquida, elixiria, es-
sentiae, tincturae, spiritus et id genus alia, dosi refracta, uti in electuario, accedunt, ita, ut ideo vix reliquorum proportio mutetur.

Conser-
varum,
sicco-
rum, ele-
ctuatio-
rum, pul-
parum,
sympo-
rum, a-
liorum.
que li-
quida.

O 5

Aqua quido-

rum concentra-
tionum
propor-
tio deter-
minatur. Aquae destillatae, si nimia linctus metuitur
crassities, quantitas addenda pharmacopoei
arbitrio determinanda relinquitur. Frequen-
tius quoque syrupi q. s. praescribitur. Dila-
tior interea linctus consistentia sacchari q. s.
cogi potest.

§. 394.

Consi-
stentiae
gradus
linctui
proprius
saepius
negligi-
tur.

Consistentiae gradus, qui linctui compe-
tit, saepius negligitur et ipsi modo maior, mo-
do minor, pro circumstantiarum id exigentium
ratione, conciliatur, unde patet, proportio-
nis, qua linctus ingredientia accipienda sunt,
leges allegatas omnis exceptionis non esse ex-
pertes. Sic linctus consistentia solito reddi-
tur maior, si metus est, ne pingua ipsi in-
termixta secedant.

§. 395.

De ordi-
ne, quo
ingredi-
entia lin-
ctus scri-
buntur.

Ordo, quo ingredientia linctus in formula
scribuntur, non vnus idemque obseruatur.
Quae difficulter solubilibus subigendis inser-
viunt, his proxime subiunguntur, ceterum
obseruantur regulae, quarum mentionem
feci §. 259.

§. 396.

De dosi
linctus.

Dosis linctus rarius pondere, saepius vo-
lumine determinatur. Illud vero si fit, pon-
dus linctus vnciam dimidiam excedere non
debet. Hoc vero si placet, utpote quod
visitatus est, parui cochlearis mensura, aut,
quantum baculo liquiritiae capi potest, deter-
minatur eiusdem dosi.

§. 397.

§. 397.

Quantitas generalis linctus eadem fere est, quae electuarii et vix vnquam vltra sex vncias augetur, nisi vsus eius sit frequentissimus. Ingredientium quoque qualitas, vt saccharatorum facilis fermentatio, pinguium et mucilaginosorum corruptio, calida imprimis tempestate facilius contingens, prohibet interdum, quo minus linctus in maiori doseos mole praescribatur.

De quantitate generali linctus.

§. 398.

Adhibetur linctus in morbis partes internas, praecipue fauces, oesophagum, laryngem, trachaeam, bronchia infestantibus, vt aphthis, tussi, peripneumonia, phthisi, rarius in aliis.

De vsu linctus.

§. 399.

Specimina linctuum sunt.

I. Linctus tussim leniens et expectorationem promouens.

Rx. ol. amygd. dulc. rec. ℥j.

sperm. ceti rec. ℥ij.

croci. gr. X.

syrup. violar.

sacch. cand. aa. ℥ij

M. f. Linctus.

II. Lin-

II. Linctus in faucium et linguae ardore
et tumore.

R̄. alb. oui in ▽a quass. ℥ij.

▽ rosar. ℥i.

fyr. granator.

diamor. aa ℥℥.

⊖ prunell. gr. XII.

liqu. anod. min. gutt. XXX.

M. f. Linctus.

III. Boerhauui linctus ad sputa suppressa
in peripneumonia.

R̄. ol. amygd. dulc. rec. ℥i℥.

Syr. violar.

mell. virgin.

vit. oui rec. aa ℥℥.

M. f. Linctus.

IV. Linctus in aphthis.

I.

R̄. Syrup. pap. alb.

crem. lactis aa ℥ij.

vitell. ouor. no. II.

▽ rosar. ℥ij.

M. f. Linctus.

2. R̄.

2.

℞. vitell. ouor. no. II.

conquassentur in

▽ rosar. ℥ij.

mucil. sem. cydon.

mell. virg. aa ℥j.

croci gr. VI.

M. f. Linctus.

SECTIO VI.

DE

FORMVLA PILVLARVM.

§. 400.

Quid pilulae sint, iam dictum fuit §. 289. Appli-
 easque simplices esse vel compositas, cantur
 magistrales vel officinales, relatiuas vel abso- hic de-
 lutas, et omne id ingredientis vice in pilulis monstra-
 fungi posse, quod vel per se, vel commixtione ta in su-
 aliorum in pilularum formam redigi potest, periori-
 eodem, quo de bolo et electuario demon- bus,
 strauit, modo §. 333. 334. probari potest, ita,
 ut superuacaneum esse arbitrer, harum the-
 sium demonstrationes huc apponere.

§. 401.

Cum omnia ea pilulas ingredi possint, Recen-
 quae vel per se, vel commixtione aliorum in sentur
 formam pilularum redigi possunt §. 400, ingre- quae pi-
 dien. lulas in-

gredi
possunt.

dientium vice in pilulis fungi possunt 1) sicca tenacia, ut gummi, gummi-resinae, resinae, extracta solida, succi densi, massae pilulares officinales, saponi solidi, trochisci efficaciores; 2) sicca puluerulenta ex quouis regno petita; 3) spissiora, ut mel, terebinthina, extracta mollia, electuaria, sed rarius, mica panis recentis et eiusmodi alia; 4) minus spissa, ut syrupi, vitellus oui, balsama liquida, mucilagines, confectiones molles, etc. 5) liquidiora, ut elixiria, essentiae, tincturae, spiritus fermentati, olea aromatica, extracta essentialia, etc. Haec enim omnia vel per se, vel commixtione aliorum in formam pilularum redigi possunt. Quae No. 3. 4. 5. recensita sunt, plerumque excipientium vice fungi solent.

§. 402.

Qualis
delectus
in iis,
quae in-
gredien-
tium vi-
ce in
pilulis
fungi
possunt,
sit ha-
bendus.

Quamuis igitur adeo multa pilulas ingredi possint §. 401. nihilominus tamen recensita §. cit. No. 1. aptissima sunt et usitatissima, et ex iis No. 2. ea praecipue loco ingredientium adhibentur, quae specificè grauiora sunt et parua dosi efficacia, cum e contrario puluerulenta leuia, haud facile cohaerentia, minus subtilia et maiori dosi efficacia, quantum fieri potest, vitari soleant. Neque immerito massae pilularum officinales praeter eas, quarum compositio concinna est et usus frequens, in pilulis omittuntur, cum diutius asseruatae ple-
rum-

rumque vel nimis siccescant, vel alio modo corruptantur.

§. 403.

Ingrediens pilularum simplicium ita comparatum sit necesse est, vt per se, sine aliorum miscela, in formam pilularum redigi possit. Haec propositio eadem demonstratur ratione, quam secutus sum § 336.

§. 404.

Quaedam, quae in pilularum compositarum formam sunt redigenda, eam vel per se, sine aliorum miscela, assumere possunt, vel non. Si posterius, adesse debent *excipienda et excipientia pilularum*. Sic sicca tenacia, quae recensui §. 401. No. 1. eo respectu, quo per se, sine aliorum miscela, in pilularum formam redigi nequeunt, sunt excipienda in pilulis; spissiorum vero, quorum mentionem feci §. cit. No. 3. 4. quaedam eatenus sunt excipientia in pilulis, quatenus illis in debitam pilularum formam redigendis inseruiunt.

§. 405.

Si qua ingredientia, ex quibus pilulae compositae sunt formandae, in pilularum formam redigi queunt, excipiente vel excipientibus in pilulis non opus est.

Ingrediens pilularum simplicium per se formae pilularum debet esse capax.

De excipientibus et excipientibus pilularum.

Quando excipientibus in pilulis non opus sit.

§. 406.

Quando
exci-
pi-
entia in
pilulis
requi-
rantur.
Si exci-
pientia
adsunt in
pilulis,
exci-
pienda re-
quirun-
tuntur et
vice ver-
sa.
Exci-
pientium
in pilulis
 quanti-
tus et
qualitas
ex exci-
piendo-
rum qua-
litate et
quantita-
te deter-
minatur.
Quenam
exci-
pi-
entia in
pilulis
esse pos-
sint, si ea-
rum ex-
ci-
pienda
sunt sic-
ca.

§. 406.

Contra, si qua pilularum compositarum ingredientia per, se sine aliorum miscela, pilularum formam assumere nequeunt, excipiens vel excipientia in pilulis requiruntur.

§. 407.

Si qua in pilulis excipienda sunt, excipiente vel excipientibus in pilulis opus est. Neque minus si qua in pilulis excipientia adsint, excipiendum vel excipienda in pilulis adesse debent.

§. 408.

Excipientia pilularum tam ratione qualitatis, quam quantitatis, variare debent, prout excipienda tam ratione quantitatis, quam qualitatis variant, atque adeo illorum quantitas et qualitas ex horum quantitate et qualitate sunt determinanda.

§. 409.

Si sicca sunt excipienda in pilulis, liquida diuerso fluiditatis gradu praedita excipientium vice in pilulis fungi possunt, qualia sunt §. 401. No. 3. 4. 5.

§. 410.

§. 410.

Consulto omnium eorum, quae afferui Scho-
 §. 404. 405. 406. 407. 408. 409., demonstra- tion.
 tiones omisi, ne nimis longus esse videar.
 Neque id necessarium fuit, cum demonstra-
 tiones, quas §. 337. 338. 340. 341. 342. 343. 344.
 345. de bolo dedi, etiam de pilulis valeant,
 nullaque plane mutatione indigeant, nisi vt
 in iis, loco vocis *bolus*, vocabulum *pilulae* po-
 natur.

§. 411.

Quantitas excipientium in pilulis deter-
 minatur 1) per excipiendorum quantitatem, termina-
 2) per eorundem et 3) suam ipsorum quali- tione
 tatem § 370. quantita-
 tis exci-
 pienti-
 um in pi-
 lulis.

§. 412.

Quamuis, si sicca sunt excipienda in pi-
 lulis, liquida diuerso fluiditatis gradu prae-
 dita excipientium vice in pilulis fungi possint
 §. 409, nihilominus tamen haec omnia, si ex-
 cipientis vicem gerere debent, excipiendis
 siccis promiscue non quadrant, sed aliqua tan-
 tum, atque illorum qualitas tunc ex excipien-
 dorum qualitate est determinanda § 408. Sic
 siccorum tenacium, quae recensui §. 401.
 No. 1. inprimis resinorum, excipientia sunt
 liquidiora, vt essentiae, tincturae idque genus
 alia, quae commemorauimus §. 401. No. 5. deinde
 (Pars II. de form. in specie.) P vitel-

Dede-
 terminata
 quantita-
 tis exci-
 pienti-
 um in pi-
 lulis.
 Liquida
 §. 401.
 no. 3. 4. 5.
 omnia
 non qua-
 drant ex-
 cipien-
 dis siccis.

vitellus oui, balsama, et terebinthina. Sic-
ca puluerulenta excipientibus egent spissioris
consistentiae, qualia sunt §. 401. No. 3. 4.

§. 413.

Si exci-
pienda
sunt spif-
sa, sicca
pulue-
rulenta
sunt ex-
cipienti-
tia.

Si excipienda in pilulis sunt magis minus-
ve spissa, et ad fluidorum indolem accedunt, vti
ea, quae §. 401. No. 3. 4. indicaui, patet, sicca pul-
verulenta bibula, vti farinae, puluis liquiritiae,
succini, mastiches, et similia, illis in formam
pilularum redigendis inferuire, adeoque ex-
cipientia esse.

§. 414.

Quanti-
tas exci-
pienti-
um de-
termina-
tur, si pi-
lularum
excipi-
enda
sunt sic-
ca.

Si in pilulis excipienda sunt sicca pulue-
rulenta, liquida diuerso fluiditatis gradu prae-
dita excipientium vice in pilulis fungi possunt
§. 409, qualia sunt §. 401. No. 3. 4. 5. Sed
cum excipientium quantitas ex ipsorum
qualitate determinetur §. 411, varia requi-
ritur excipientium, diuerso fluiditatis gra-
du praedictorum, quantitas, pro varia eorundem
consistentia, et in genere tanto plus, quo spif-
siora sunt, et eo minus, quo fluidiora sunt, vt
debita pilularum consistentia exinde emergat.

Posita erga excipientiorum siccorum vn-
cia vna:

excipientis spissi §. 401. No. 3. drachm.
V. ad VI.

— — minus spissi §. cit. No. 4.
drachm. III. ad IV.

— — liquidioris §. cit. No. 5.
drachm. II. ad III.

opus

opus est, vt pilulae determinatam suam acquirant consistentiam. Interdum excipientis quantitas pharmacopoei iudicio determinanda relinquitur.

§. 415.

Patet hinc ex §. 414. proportio, si plura excipientia diuersae consistentiae, vel si excipienda tum sicca puluerulenta, tum sicca tenacia, qualia sunt §. 401. No. 1, simul adhibenda sunt. Neque minus pulueris, qui ad excipienda magis minusque spissa in pilulis vsurpatur §. 413, proportio ex regula §. 414. data intelligitur; interdum tamen eius quantitas non praescribitur, sed pharmacopoeo determinanda committitur, scribendo, q. s.

Qualitas excipientium diuersae consistentiae potest ex dictis determinari.

§. 416.

Si quis, dum excipientium in pilulis quantitates determinare vult, dubius est et metuit, ne vel sint iusto maiores, vel minores, vt ne errorem, quem facile euitare potuisset, committat, bene prudenterque agit, si vnus excipientis vel quorundam excipientium tam paruam quantitatem praescribat, vt eam solam scopo excipiendi non sufficere certus sciat, et deinde reliqui excipientis vel reliquorum excipientium quantum satis subiungat.

Quid faciendum sit, si non constat, vtrum excipientium quantitates rite determinatae sint nec ne.

§. 417.

Cum ingrediens pilularum simplicium ita comparatum esse debeat, vt per se, sine aliorum miscela, in pilularum formam redigi possit

Nullum sal ingrediens esse potest pilula.

rum simplicium. fit §. 403, nullum vero sal, quodcunque sit, per se, sine aliorum combinatione, pilularum formae capax sit, patet, nullum sal ingredientis vice in pilulis simplicibus fungi posse.

§. 418.

Salia, Quamvis vero hoc, quod asserui §. 417, quæ cum aliorum combinatione in pilularum formam redigi possunt, ingredientium vicem in pilulis compositis sustinere posse §. 400. Eius generis salia sunt salia neutra, vt tartarus vitriolatus, tartarisatus, cremor tartari, sal succini, acetosellæ, idque genus alia. Raro quidem salibus cito liquefcentibus, qualia sunt sal tartari, terra foliata tartari, idque genus alia, vel exhalantibus, in pilulis compositis locus est, sed tamen minori quantitate data et cum aliis idoneis commixta ferri possunt.

§. 419.

Quibusnam formæ pilularum optime quadret. Acrida, sapore, odore aliisque qualitatibus molesta, commodissime pilularum forma exhibentur, cum his tegendis accommodatior non detur formula. Et sic quoque cum metallicis et mercurialibus comparatum est, vt pote quæ aptissime in pilulis propinari possunt. Cinnabarin quoque tanquam commodissimum pilularum, praesertim purgantium, et feri vitio et spasmodicis tollendis dicatarum, ingrediens, commendant aliqui, inter quos praecipue eminet *illustris* b. m.

HOFF-

HOFFMANNVS, putantes, cinnabarin omnibus pilulis gratum rubicundum conciliare colorem, cum purgantibus acrioribus, quae pilulas aluo purgandae destinatas ingrediuntur, tritu probe subactam, illorum acrimoniam causticam mitigare, egregiumque in spasmis demulcendis et lymphae vitio corrigendo exferere effectum. Sed quid de hoc sentiendum sit, alii sagaciores iudicent.

§. 420.

Ordo, qui in scribendis pilularum com- De ordi-
positarum ingredientibus a Medicis obserua- ne, quo
tur, non certis et immutabilibus se adstringit ingredi-
legibus. Plerumque excipienda iuxta speciei entia pi-
similitudinem et singulorum quantitatem ita, scribun-
vti dictum fuit §. 259. collocata praemittun- tur.
tur, his dein excipientia subiunguntur, at-
que horum illa, quae non determinata quan-
titate praescribuntur, ultimo loco ponuntur
§. cit.

§. 421.

Moles cuiusvis pilulae non vna eadem- De mole
que obtinet, sed variat, prout haec vel illa pilula-
aridet. Veteres pilulis maioris molis, quam rum,
recentiores, vbi fuerunt; id quod ex eo appa-
ret, quoniam ex drachma vna massae vix
sex vel octo formarunt pilulas. Nonnullae
nationes, vt Galli et Angli, adhuc hunc mo-
rem quoad pilularum magnitudinem sequun-
tur. Maior pilulae moles est, si ex octo vel

P 3

decem

decem granis massae constet, atque haec, immo hac maior, Gallis et Anglis est vsitatissima. Apud nos in vsu est triplex pilularum moles: Nonnullae ponderant duo grana et mole sua pisum aequant, aliae pondere suo granum vnum referunt, et iterum aliae granum tantum semis vel minus ponderant.

§. 422.

De dosi
pilula-
rum.

Quo minor est dosi pilularum, eo est gratior, dum modo effectum legitime edat, ita, vt hic defectu vix peccari queat. Ordinaria dosi est scrupulus vnus, interdum tamen ad scrupulos duos, immo drachmam vnā, sed raro augetur, nisi indicatione id postulante, ingredientibus pilularum specificè grauioribus, aegroque facili.

§. 423.

Quae cir-
ca dosi
pilula-
rum sint
animad-
verten-
da.

Pilulas alterantes, lentius agentes, in sanguinem insinuandas, difficulter, solubiles parua potius dosi, saepiusque iterata, quam maiori vnica, dare praestat, atque idem obseruandum est de pilulis mercurialibus sialagogis, purgantibus drastrictis, idque genus aliis, vtpote quae tutius, diuisa in minores dosi efficaci, exhibentur, nisi indicatio postulet, vt Medicus morbum conatu validiori adgreddiatur, nec aliae circumstantiae id disuadeant. Neque minus consultum est, si sine ingenti humorum commotione, vel per epicrasin pilulis aliis est subducenda, earum dosi effica-

efficacis partem tertiam vel quartam exhibere vesperi, reliquam vero proximo mane. Ceterum obseruentur circa dosin pilularum dicta §. 141 — 157. 177 — 183. 189 — 199.

§. 424.

Numerus pilularum pro dosi facile inuenitur, ex doseos pilularum mole per pondus pilulae desideratum diuisa. Sunt, qui substitutione a medicis introducta capti, a numero pilularum pari pro dosi abhorrent. Horum opinioni facile se quis accomodare potest.

§. 425.

Quantitas pilularum generalis inuenitur ex numero et mole doseos §. 185. 186. sed in casu singulari in genere determinari nequit. Pilulae euacuantes saepe ad vnam, interdum ad duas et tres doses praescribuntur, alterantes ad totidem vncias. Repetantur praeter ea huc dicta de quantitate pulueris generalis §. 325.

§. 426.

Subscriptio formulae pilularum haec est: *M. f. pilulae.* Additur semper numerus vel omnium pilularum, quae ex data massa sunt praeparandae, vel indicatur, quotnam ex certo massae pondere formari debeant, vel quanti ponderis quaelibet desideretur. Sic scribi solet: *M. f. pilulae No. I. II. III. etc.* vel ex *℥j. No. XX.* vel singulae *gr. I. II. III.* ponderantes. Subiungitur interdum id, quo

P 4

pilulae

pilulae sunt obducendae, ne facile cohaerescant, cui scopo inferuiunt folia auri, argenti, puluis glycyrrhizae, fantali rubri, cinnamomi, feminis lycopodii, chinae et lapidum cancrorum, atque id tanto magis hic ferri potest, quo certius est, hac ratione earum colores, sapesque et odores saepe iniucundissimos, corrigi, consistentiam debitam conservari, atque prohiberi, quo minus facile diffluant, nimis durescant, vel in puluerem dilabantur; interea tamen mora longiori hoc involucrum corrumpitur. Ceterum repetantur huc dicta §. 113. 115. 116.

§. 427.

Designa-
tura for-
mulae
pilula-
rum.

Signatura formulae pilularum determinat, si opus est, *titulum earum ex nomine et virtute compositum* §. 122. 123. *dosin, tempus, regimen, et vehiculum* §. 125. Quod ad hoc attinet, alii illo vtuntur, alii non item, et eorum, qui illud adhibent, aliqui solido vel spisso, uti nebula, passula maiore, pruno cocto, gelatina, vel roob gratiore, idque genus aliis, aliqui liquido vtuntur. Hoc si frigidum est, aptius est calido, utpote quod rarius, vel plane non vsurpatur, dum pilulas liquefacit, atque hae liquefactae gustum modo valde aduerso afficiant faucibusque magna cum molestia adhaereant. Nonnunquam, pilulis assumtis liquor ut superbibatur, necessarium est, tum ut ingrati saporis reliquiae abstergantur, tum ut earum solutio

folutio in ventriculo promoueat. Conferantur huc praeterea dicta §. 117.

§. 428.

Pilulae aequae ac pulueres frequentissime De usu
pilularum.
vsurpantur, et scopo alterandi pariter ac euacuandi, maxime in affectibus chronicis, optime satisfaciunt. In acutis morbis rarius usurpantur, nisi emetica, narcotica, purgantia et similia sub earum forma dari vel volupe vel opus fuerit. Quae ingrata sunt, commodissime pilularum forma ingeruntur. Sunt tamen, quibus haec remedii species nec placet, nec conuenit. Iis, qui deglutiendi difficultate laborant, non debent praescribi pilulae. Subiectis quoque temperiei siccae minus sunt accommodatae, neque, si quis a promissima remedii actione effectus est sperandus, in usum vocandae.

§. 429.

I. Pilulae purgantes et laxantes.

1.

R_x. mercur. dulc. 3℥.
res in. ialapp. cum
pineis tritae gr. XII.
extr. panchym. Croll. 3j.

M. f. pilulae gr. i. ponderantes et obducantur foliis argenti.

P 5

2. R_x.

2.

R̄. aethiop. miner.
 mercur. dulc.
 extr. rhabarb.
 fumar.

panchym. Croll. aa 3j.

M. f. c. essent. succini q. f. pilulae
 ex ʒj No. XX.

3.

R̄. extr. marocost.

mercur. dulc. aa ʒj.

res. ialapp. c. pineis

tritae gr. V.

trochisc. alhand: gr. iij

M. f. c. ess. succ. q. f.

pilulae No. XXX.

apoc. sem: h. upor:

D. S. Ruyter film v. n. p. 2. ungl.

4.

R̄. resin. lign. aloes

ladan.

flor. benzoës

⊖ succin.

bals. Peruu.

myrrh. elect. aa ʒj.

mercur. dulc.

extr. helleb. nigr. aa 3ʒ.

rhabarb.

aloes rosat. aa 3j.

M. f. pilulae ex ʒj. No. XX.

5. R̄.

5.

R̄. ref. ialapp. ppt.
 mercur. dulc.
 cinnab. nat. aa ʒj.
 gumm. ammon. dep.
 mastich.
 aloes rosat.
 extr. rhabarb.
 helleb. nigr. aa ʒʒ.

M. f. pilulae gr. I. ponderantes.

6.

R̄. aloes gummos. ʒj.
 extr. panchym. Croll. ʒʒ.
 limat. martis ppt. gr. V.

M. f. pilulae ad pondus gr. I. Sunt
 pilulae contra obstructions.

7.

R̄. gumm. ʒci in +to squillit.]
 solut. et inspissat.
 mercur. dulc.
 aloes rosat.
 extr. fumar. aa ʒj.

M. f. pilulae ex ʒi. No. XX.

s. R̄.

8.

Rx. gumm. ammon. in aceto squillit.
soluti et inspissati
sapon. Venet.
borac. Venet.
pulv. rad. ari
aloes rofat.
extr. centaur. min.
rhabarb. aa 3ß.

M. f. pilulae ex 3j. No. XX.

II. Pilulae hydropicae.

1.

Rx. MP balsam. No. III. I. 3ß.
pulv. rad. vincetox.
squillae aa gr. IV.
gumm. guttae gr. II—IV.

M. f. pilulae pro vna dosi.

2.

Rx. elater.
extr. helleb. nigr.
centaur. min.
absynth.

mercur. dulc. aa 3ß.

extr. croci gr. VI.

M. f. c. bals. Peruv. q. f.
pilulae ex 3ß. No. XX.

3. Rx.

^{3.}
 Rx. extr. catholic. 3℥.
 elleb. nigr.
 merc. dulc. aa gr. IV.
 ref. ialapp.
 gumm. gutt. aa gr. III.
 M. f. pilulae No. XX.

Pilulae I. No. 1. 2. et 3. egregie condu-
 cunt in morbis sanguinis, a feri inprimis im-
 puritate proficiscentibus, vt in affectibus sca-
 biosis, pustulosis et pruriginosis idque genus
 aliis. Neque minorem praestant vtilitatem
 in morbis cerebri et neruorum, auditus et
 visus vitiis, quatenus ab humore his in-partibus
 stagnante, earumque functiones laedente pro-
 veniunt. Pilulae No. 4. et 5. vitiis cerebri
 neruorumque, quatenus ab eorum debilita-
 te proficiscuntur, sunt dicatae. Quae No. 7
 et 8. descriptae sunt, non egregia solum vi
 alvum leniter laxandi, sed aperiendi etiam
 et resoluendi praeditae sunt, adeoque in mor-
 bis, qui a viscerum, glandularum aliarum-
 que partium obstructione oriuntur, maximo
 cum fructu adhibentur.

III. Pi-

III. Pilulae balsamicae polychrestae.

1.

R $\mathfrak{x}$. pulv. rhabarb. elect.
 sapon. Venet.
 borac. Venet.
 myrrh. elect.
 mastich.
 fuccin.
 benzoës aa $\overline{3j}$.
 gumm. $\mathfrak{X}$ ci in aceto squillit.
 soluti
 sagapen.
 aloes rofat.
 extr. card. ben.
 fumar.
 centaur. min. aa $\overline{3\mathfrak{ss}}$.
 croci $\mathfrak{Dij}$.

M. f. pilulae ex $\mathfrak{Dj}$. No. XX.

2.

R $\mathfrak{x}$. aloes gummosae
 myrrh. ppt.
 gumm. iunip.
 heder. aa $\mathfrak{Dj}$.
 extr. cochlear. ∇ of.
 absinth. vin.
 card. ben. vin.
 tereb. Venet. leniter coct. aa $\overline{\mathfrak{Dss}}$.

M. f. pilulae ex $\mathfrak{Dj}$. No. XV.

Hae

Hae pilulae No. 1. vtilitate se prae multis aliis commendant. Aluum enim blande laxant, ita, vt ventriculi et intestinorum tonum non destruant, vti a plerisque purgantibus fieri solet, sed eum potius roborent. Praeter hanc robórandi virtutem, egregia quoque obstructions aperiendi et abstergerendi vi gaudent, eamque ob causam, impeditum sanguinis per abdominis viscera circuitum in ordinem redigendi sine, summo cum fructu vsurpantur, vnde unicuique facile patebit, quam multiplicem praestent vtilitatem. Sic bene conducunt in malo hypochondriaco, hystericisque, qui ab his tanquam causis dependent, malis. Eodem cum fructu in vteri vitiis, a sanguinis per vasa eius minus expedito circuitu proficiscentibus, cachexia, chlorosi, leucophlegmatia, hydrope, haemorrhoidum vel mensium fluxu impedito, et multis, quae exinde oriuntur, malis adhibentur, eorumque efficacia coniuncto salis aperitiui vsu promouetur, de quo iam dixi §. 331. XXVI. Pilulae No. 2. cum prioribus fere conueniunt, et gradu tantum minori effectuum ab iis differre videntur.

IV. Pilulae ad menses promouendos.

R. gumm. ammon. in aceto
 squillit. soluti
 galbani
 bdell.
 myrrh. elect.
 sapon. Venet.
 aloes depur.
 borac. Venet.
 extr. aristol. rot. aa ʒi.
 castor.
 croci aa ʒi.

M. f. l. a. pilulae ex ʒi. No. XX.

V. Pilulae antispasmodicae.

R. extr. chamom.
 millefol.
 card. bened. aa ʒi.
 gumm. sagapen.
 opopon.
 myrrh. elect.
 asae foetidae
 pulv. castor. aa ʒss.
 cinnab.
 croci aa ʒij.

M. f. pilulae ex ʒi. No. XX.

Hac

Hae pilulae in spasmodicis vteri mitigandis egregiam exserunt vtilitatem. Pro circumstantiarum ratione pulvis castorei et croci magis refracta dosi iis addi, neque minus loco horum extractum castorei et croci ad pauca grana adhiberi potest. Si vero alius simul leniter est laxanda, possunt hae pilulae antispasmodicae ita praeparari:

R_x. extr. chamom.

millefol.

rhabarb.

gumm. sagap.

myrrh. elect.

aloes rosat. aa ʒss.

extr. croci

castor.

cinnab.

res. styrac. aa gr. XII.

M. f. c. ess. ball. Peruv. q. s.

pilulae ex ʒj. No. XX.

VI. Pilulae anthelminticae.

R_x. extr. tanac.

cent. min.

rhabarb.

aloes depur.

asaë foetidae

merc. dule. aa ʒss.

M. f. cum. tereb. Ven. q. s.

pilulae ex ʒj. No. XX.

(Part. II. de form. in specie.) Q Pos-

Possunt his pilulis pro re nata addi extracti croci et castorei grana III — IV.

VI. Pilulae pectorales.

1.

R̄. gumm. ꝯci in oxym.

squill solut.

aloes depur.

Sperm. ceti rec.

myrrh. elect.

pulv. rad. liquir.

excortic. aa ʒss.

croci ʒij.

M. f. c. ess. croci q. s. pilulae grani I.

2.

R̄. extr. rhabarb. ʒi

croci ʒss

M. f. pilulae gr. I. Dosis gr. I. II.

3.

R̄. aloes depur. ʒj.

sperm. ceti rec. ʒij.

extr. croci ʒj.

M. f. pilulae ad pondus gr. I.

4.

R̄. M̄P. aloephang.

de styrace aa ʒss.

extr. croci gr. V.

M. f. pilulae ex ʒj. No. XX.

s. R̄.

5.

R_x. gumm. Xci depur.

oxym. squillit.

myrrh. elect.

benzoes

pulv. rad. squillae

helenii aa 3ß.

croci ʒij.

M. f. c. bals. Peruv. q. f. pilulae

ex ʒj. No. XX.

6.

R_x. gumm. Xci depur.

myrrh. elect.

benzoes

bals. Peruv.

succ. glycyrrh. aa 3ß.

pulv. milleped.

nitr. depur. aa ʒj.

M. f. pilulae ex ʒj. No. XX.

7.

R_x. pulv. rad. irid. Flor.

pimp. alb. aa ʒj.

squillae ʒß.

gumm. Xci in oxymel.

squillit. soluti

succ. glycyrrh. aa 3ß.

M. f. pilulae ex ʒj. No. XX.

Q 2

Pilu-

Pilulae No. 1 egregia virtute, tussim effrenem motusque pectoris vehementes cum ea coniunctos mitigandi, et materiam tenacem, pulmones obsidentem et difficulter mobilem, resolvendi et per aluum blande subducendi, gaudent, vnde earum utilitas satis superque apparet. Pilulae No. 2. ad priores virtute fere accedunt, sed iis paulo sunt inferiores. Pilulae No. 3. sunt pilulae pectorales *D. D. ALLION*, quarum descriptionem genuinam esse ego saltem certe mihi persuadeo. Num vero virtute pilulis No. 1. antecellant, vix credo. Equidem permultos magnas ipsis tribuere laudes atque frequentissime usurpari, me non fugit, sed e contrario, admodum multos, vulgum praefertim, de remedii efficacia iudicare non posse, probe scio. Vfus harum pilularum, vt mea saltem fert opinio, magna cum prudentia instituendus esse mihi videtur. Ingreditur enim eas aloe et extractum croci satis larga quantitate, quae humores, in iis praefertim, qui ad sanguinis exaestuationem facile pronis, valde exagitant, aliosque perniciosos effectus producunt. Pilulae No. 4. motibus in tussi effrenibus mitigandis sunt destinatae, vti ex earundem compositione, quam ingreditur opium et crocus, patet, eamque ob causam conueniunt in tussi et asthma conuulsuo. Quae No. 7. descriptae sunt, materiam tenacem, pulmones obsidentem minusque mobilem, resolvunt atque ad exitum aptam reddunt,

dunt, fibras pulmonum stimulant atque hac ratione expectorationem promouent, unde earum vtilitas in asthma pituitoso, aliisque id genus affectibus, satis apparet. Cum his conueniunt descriptae No. 5 et 6.

VII. Pilulae roborantes et adstringentes.

1.

Rx. extr. cascar. ʒiij.

succ. ppt.

corall. rubr. ppt.

gumm. mastich. aa ʒj.

pulv. cort. cascar. ʒss.

M. f. pilulae c. ess. succ. q. s. ex ʒss.

No. XXX.

2.

Rx. pulv. cort. cascar. ʒss.

extr. tormentill.

cascar. aa gr. VI.

MP. de cynoglossa gr. II.

M. f. pilulae No. XX.

Hae pilulae vsurpari possunt in nimis excretionibus sistendis, vt in diarrhoea, dysenteria, fluore albo, gonorrhoea. Potest etiam his addi limatura martis, si id desiderat indicatio.

Q 3

VIII. Pi-

VIII. Pilulae ad gonorrhoeam sistendam.

1.

R̄. off. sepiae ppt.
corall. rubr. ppt.
terrae catech.
succ. ppt. aa 3ß.
extr. cascar. ʒij.

M. f. pilulae ex ʒj. No. XV.

2.

R̄. gumm. mastich.
elemi

▽ catechu aa ʒj.

M. f. c. bals. Peruv. q. f. pilulae.

3.

R̄. tereb. Venet. ʒj.

succini

mastich.

terr. catechu

ʒii diaph. ʒlis.

corall. rubr. ppt. aa 3ß.

bals. Peruv. q. f.

M. f. pilulae.

Addi his potest, si opus est, olibanum
et terra sigillata.

IX. Pi

IX. Pilulae sanguinem purificantes et salivantes.

1.

Rx. Zii dulc. gr. XII.

Lapid. ☉. ppt. ʒj.

M. f. c. mucil. tragacanth. q. s. pilulae.

2.

Rx. aethiop. mineral ʒiij.

reg. ʒii medicin ʒiʒ.

resin guaiac. ʒʒ.

extr. fumar.

card. ben. siue

saſſap. compos. pharm. Bat.

aa ʒij.

M. f. cum ess. succin. q. s. pilulae

ex ʒj. No. XX.

X. Pilulae stomachicae, siue viscerales.

Rx. extr. cort. cascar.

gent. rubr.

absinth.

rhabarb.

aloes correct.

myrrh. elect.

maſtich.

succ. ppt. aa ʒʒ.

limat. ʒtis ppt. ʒj.

M. f. pilulae ex ʒj. No. XV. obducantur

foliis argenti.

Q 4

SECTIO

SECTIO VII.

DE

FORMVLA TROCHIS-
CORVM.

§. 430.

Quotu-
plices
sunt tro-
chisci.**T**rochisci sunt vel simplices vel compositi,
vel absoluti vel relatiui, vel magistrales
vel officinales.

§. 431.

Omne id
ingredi-
entis vi-
ce in tro-
chiscis
fungi
potest.
quod vel
per se vel
commix-
tione ali-
orum in
trochisci
formam
redigi
potest.
Quomo-
do in-
grediens
trochi-
scorum
simplici-
um
compar-
atum
esse de-
beat.

Omne id ingredientis vice in trochiscis
fungi potest, quod vel per se, vel commixtio-
ne aliorum, in trochisci formam redigi potest.
Pertinent huc 1) sicca, tum macilentia, qualia
sunt farinae orobi, lupinorum, idque genus
alia; tum tenacia, ut sunt ea, quae recen-
sita sunt §. 401. No. 1. 2) spissiora, ut electua-
ria, pulpa, mel, albumen oui, mucilagines, sy-
rupi, balsama etc. 3) liquida minus spissa,
sive concentrata, sive minus concentrata, ut
succus, decocta, infusa vegetantium, aquae
destillatae, vina, spiritus vini, olea aromati-
ca. Haec enim vel per se, vel commixtione
aliorum, in trochisci formam redigi possunt.

§. 432.

Ingrediens trochiscorum simplicium ita
comparatum esse debet, ut per se, sine aliorum
miscela, in trochisci formam redigi possit.

§. 433.

§. 433.

Si qua trochiscorum compositorum in De exci-
gredientia in trochisci formam redigenda sunt, pienti-
ea vel per se, sine aliorum miscela, in trochi- bus et
sorum formam redigi possunt, vel non. Si excipi-
posterius est, alio siue aliis opus est, quorum endis
commixtione forma desiderata emergat. Haec trochi-
dicuntur *excipientia*, illa vero *excipiendatro-*
chiscorum. Si prius locum habet, nullo eius-
modi ingrediente opus est.

§. 434.

Si qua in trochiscis excipienda sunt, ex-
cipiente vel excipientibus opus est, et si qua
in trochiscis adsunt excipientia, excipiendum
vel excipienda in iis adesse debent.

§. 435.

Excipientium in trochiscis quantitas et De de-
qualitas ex excipiendorum quantitate et qua- termina-
litate determinatur. Quantitas vero excipien- tione
tium vltcrius ex excipiendorum et sua ipso- quanti-
rum qualitate est determinanda. tatis et
qualita-
tis exci-
pienti-
um.

§. 436.

Nolit quis mirari, me eorum, quae §. 430.
431. 432 433. 434 435. asserui, demonstrationes
omisisse, Sciens prudensque hoc feci, et
consulto eandem, quam in pertractatione de
pilulis, cogitandi et scribendi methodum hic
sum secutus, ne demonstrationes saepius re-

Q s

pe-

Quando
excipi-
entia,
vel exci-
pienda
in tro-
chiscis
adesse
debeant.

De de-
termina-
tione
quanti-
tatis et
qualita-
tis exci-
pienti-
um.
Scho-
lion.

petitas hic repetendo lectori nauseam cre-
em. Qui vero assertorum demonstrationes
desiderat, illas inuenit in §. 333. 334. 336. 337.
338. 340. 341. 342. 343. 370. dummodo voca-
bulo *bolus* substituat vocabulum *trochiscus*.

§. 437.

Si sicca
in tro-
chiscis
sunt ex-
cipientia,
spissiora,
diuerso
viscidita-
tis gradu
praedita,
excipi-
entium
vice fun-
gi pos-
sunt.

Qualitas excipientium in trochiscis com-
positis determinatur ex quantitate excipiendo-
rum §. 435. Scilicet talis excipientium in
trochiscis compositis qualitas esse debet, vt
haec cum excipiendis commixta totum siccum
constituant, cuius partes determinato gradu
cohaerent §. 289. Qua de re, si in trochiscis
excipientia sunt sicca macilenta, qualia sunt
§. 431. No. 1, excipientia nec tantae sint sic-
citatatis, quanta excipientia, nec excipientium
partes tanto, quanto excipientium partes,
gradu, sed leuiori cohaereant necesse est.
Cum vero hic siccitatis excipientium eorum-
que partium cohaesionis gradus a siccitate tro-
chisci, eiusque partium debito cohaesionis
gradu, variis modis differre queat, patet, visci-
da diuerso visciditatis gradu praedita in tro-
chiscis, si excipientia sunt sicca, excipien-
tium vice fungi posse. Eius generis sunt
spissiora §. 431. No. 2. recensita.

§. 438.

Excipi-
entium
qualitas
respectu

Eodem, quo §. 437 vsus sum, modo, fa-
cile demonstrari potest, 1) liquida diuerso flui-
ditatis gradu praedita, cuius generis sunt §. 431.
No.

No. 3. excipientium vicem in trochiscis sustinere posse, si excipienda in iis sunt sicca tenacia, qualia sunt §. 431. No. 1. recensita; 2) sicca macilenta §. 431. No. 1. loco excipientium in trochiscis usurpari posse, si excipienda sunt spissiora §. 431. No. 2. indicata; 3) sicca tenacia, uti sunt §. 401. No. 1. commemorata, excipientium in trochiscis vicem supplere posse, si excipienda sunt liquida diffusiora ex iis, quae §. 431. No. 3. indicata sunt.

excipiendo-
rum vl-
terius
determi-
natur.

§. 439.

Facile ex dictis §. 438. patet, cuiusmodi Corollarium.
excipiente vel excipientibus in trochiscis
opus sit, si excipienda variae consistentiae
recipiuntur.

§. 440.

Quoniam trochisci instar eclegmatis, sensim in ore dissoluti, deglutuntur, sapore, odore aliisque qualitativis molesta, quantum fieri potest, in his vitantur, vel parcius saltem et aliis correcta immiscentur. Sic tenacia in iis, pro infantibus saltem, non sunt praescribenda, quoniam mansa, dentes conglutinando, molestiam creant. Neque minus generosiora, vel valde acria, ex eorum compositione, si fieri potest, excluduntur, praesertim, cum eorum nec scopus, nec usus talia exigat. Salibus quoque tum ob facile deliquium, tum saporem ingratum, hic vix locus conceditur, sacchari e contrario usus frequens

Quae-
nam in
trochi-
scis sint
vitanda,
et adhi-
benda.

quens requiritur, partim, vt trochiscis iis fa-
poris gratia et faciliior in ore dissolutio con-
cilietur, partim vero, vt amplior ingredien-
tium moles obtineatur; quo fine et amyllum
saepe adhibetur.

§. 441.

Propor-
tio exci-
pienti-
um in-
trochi-
scis ad
exci-
pien-
da in
casu sin-
gulari
genera-
tim de-
termina-
ri nequit.

Regulae
tradun-
tur, quae
in deter-
minanda
propor-
tione ex-
cipient-
tium ad
exci-
pien-
da
sunt ob-
seruan-
dae.

Iam multa sunt, quae quantitatem excipi-
entium respectu excipiendorum determinant,
vti ex dictis §. 437. 438 luculenter apparet,
vnde non difficile erit perspectu, excipien-
tium ad excipientia proportionem in omni
casu singulari generatim vix accurate determi-
nari posse. Atque eandem ob causam, ea,
praeertim, cum generosiora hic exulent §. 440.
pharmacopoei iudicio tuto committitur de-
terminanda.

§. 442.

Quamuis excipientium ad excipienda in
trochiscis proportio in casu quouis singulari
vix accurate determinari queat §. 441. ni-
hilominus tamen abstractionis ope regulae
quaedam generales stabiliri possunt, quas hac
in re obseruare et vtile est et necessarium.
Notandum igitur est, quod, si sicca macilentia
in trochiscis sunt excipienda, eorum pondus
specificum excipientium quantitatem admo-
dum variet, ita, vt pro huius diuersitate, mo-
do plus, modo minus excipientis requiratur.
In genere, si idem macilentum siccum est
excipiendum, tanto minor ad id requiritur
exci-

excipientis quantitas, quo hoc spissius est. Sic ad partes tres excipiendorum siccorum macilentorum leuissimorum, excipientium liquidorum, qualia sunt §. 431. No. 3. indicata, partes quatuor, excipientium vero spissiorum §. 431. No. 3. partes sex ad nouem vsque, requiruntur. Si eadem sicca macilenta excipienda sunt mediae grauitatis, ad eorum partes tres, liquidorum §. 431. No. 3. excipientium fere partes duae requiruntur, et spissiorum §. 431. No. 2. excipientium pro diuersa eorundem consistentia partes quatuor ad sex. Porro si excipienda sunt sicca tenacia, qualia sunt §. 431. No. 1. recensita, ad eorum partes tres sufficit liquidorum §. 431. No. 3. excipientium pars vna. Denique si excipienda sunt spissiora, quorum mentionem feci §. 431. No. 2. ad eorum partes tres opus est siccorum macilentorum excipientium partibus duabus, et ad excipiendorum liquidorum §. 431. No. 3. partes tres, excipientium siccorum partibus nouem.

§. 443.

Saccharum, quod trochiscos ingreditur, De quantitate illis additur pondere reliquorum ingredientium aequali, duplo, triplo, quadruplo, imo vltra, prout id conditiones exigunt, atque idem valet de amylo.

sacchari
trochi-
scis ad-
denda,

§. 444.

§. 444.

De mole
trochi-
scorum.

Trochiscorum moles apud veteres longe maior erat, quam recentiores. Illorum enim trochisci moles a drachma vna vsque ad tres erat extensa, a recentioribus vero a granis sex vix vltra scrupulum dimidium augetur, eiusque pondus, si spiritus foetori corrigendo destinatus est, tantum ad grana duo vel tria ascendit. Saepissime volumine, vt pisi, lupini, etc. magnitudine, rarius pondere determinatur trochiscus.

§. 445.

De dosi
trochi-
scorum.

Dosis trochiscorum numero determinari solet, qui vero pro eorundem mole vel maiore vel minore, et ingredientium natura, varius est. No. I. II. III. vel plures ore retinentur, vt in eo liquecant, ac successiue deglutiuntur. Si drastica, quod vero rarissimum est §. 440, eos ingrediuntur, ex cuiuslibet trochisci pondere, iuxta drastici ingredientis proportionem notam, numerus eorum est determinandus.

§. 446.

De quan-
titate tro-
chisco-
rum ge-
nerali.

Trochiscorum quantitas generalis vncia vna vel integra et dimidia inferior praescribi non solet, quod tamen non obseruatur, si trochisci in vsum vocantur officinales, de quibus tantum, quantum desideratur et necessarium est, praescribi potest.

§. 447.

§. 447.

De subscriptione et signatura formulae trochiscorum nihil notatu dignum habeo, quod moneam. Quod ad vsum eorum attinet, ille apud veteres frequentior erat, quam apud recentiores, nec ab his ulterius extenditur, nisi ad mala faucium, pharyngis, laryngis, asperae arteriae, foetorem spiritus, et prophylaxin a contagio.

De usu trochiscorum.

§. 448.

Specimina sunt:

I. Trochisci ad foetorem oris.

1.

Rx. benzoës
styrac. calam.
terr. catechu aa ʒj.
ambræ. gr. V.

M. f. c. gumm. Arab. in ∇ Rosar solut. q. s.
Trochisci, pisi magnitudine.

2.

Rx. res. cort. thymiam. Hoffm. ʒj.
ambræ gryf. gr. XV.
moschi gr. XII.
ol. cinnamomi gutt. VI.
sacch. albiss. ʒj.

M. f. cum mucilag. gumm. Arab. in
 ∇ cinnam. factæ, q. s. Trochisci.

II. Tro-

II. Trochisci sublinguales, ad prophylaxin
a contagio.

1.

R_x. theriac. Andromach. ʒij.
myrrh. elect. ʒj.
ol. dest. cort. citri gutt. XII.
succ. citri rec. ʒʒ.
pulv. cort. ☉ant. q. s.

M. f. Trochisci, singuli scrupuli dimidii.

2.

R_x. pulv. rad. vincetox.
angelic.
carlin. aa ʒij.
pimpin. ʒj.
myrrhae rubr. ʒʒ.
ol. dest. rutae gutt. VII.
M. f. c. mucilag. gummi tragacanth.
Trochisci.

III. Trochisci aduersus sitim.

1.

R_x. crystall. ☿ri ʒij.
lap. prunell. ʒʒ.
pulv. glycyrrh.
fach. canar. aa ʒiiij
mucilag sem. cydon. q. s.
M. f. l. a. Trochisci.

2. R_x.

2.
R. crystall. tartari ʒvj

sacch. canar. ʒj.

M. f. c. mucil. tragacanth. q. s. Trochisci.

IV. Trochisci bechici.

1.
R. succ. liquir. inspiss.

rad. irid. Florent. aa ʒij.

helen. ʒj.

amygdal. ʒiʒ.

storac. calam. ʒj.

flor. sulph. ʒj.

benzoes ʒʒ.

ol. dest. anisi gutt. XII.

sacch. alb. ʒiʒ.

M. f. c. q. mucilag. tangacanth. in aqua
hyssopi solut. Trochisci.

2.
R. pulv. rad. irid. Flor. ʒiʒ.

glycyrrh.

flor. sulphuris aa ʒj.

myrrh. rubr. ʒʒ.

croci gr. X.

sacch. canar. ʒʒ.

M. f. c. gumm. tragacanth in aqua scabios.
soluti q. s. Trochisci.

(Pars II. de form. in specie.) R V. Tro-

V. Trochisci pro fumo.

I.

℞. benzoës ℥℥.

storac. calam.

rosar. rubr. aa ℥ij.

lign. aloes

santal. citr. aa ℥j.

sacch. albiss. ℥i℥.

ambrae

moschi

Zibeth. aa ℥℥.

mucilag. tragacanth. q. s.

M. f. Trochisci.

2.

℞. gumm. benzoës ℥j.

oliban.

lign. aloes aa ℥℥.

santal. flav. ℥ij.

sacch. alb. ℥j.

Zibeth.

ambr. aa ℥℥.

Puluerisata fiant cum s. q. mucilag. ta-
gacanth. in ▽ rosar. solut. Tro-
chisci.

SECTIO

SECTIO VIII.

DE

FORMVLA MORSV-
LORVM.

§. 449.

Morsulus, qui etiam *electuarium solidum*, Quid sit morsulus.
tabula, tabella, tessella, tessellula no-
 minatur, est medicamentum internum siccum,
 variae, vtpurimum oblongae quadratae figu-
 rae, ex varia materie, interuentu sacchari so-
 luti et cocti in formam solidam fragilera re-
 ducta, constans. Requiritur et laudatur in eo
 soliditas cum fragilitate, cohaesio non lente-
 scens, facile in ore deliquium et vsus iu-
 cundus.

§. 450.

Locutus sum §. 449. de morsuli specie
 hodie vsitata, hoc est, de tali morsulo, qua-
 lis in officinis prostare et a Medicis praescribi
 solet. Eiusmodi morsulus est compositus,
 vti patet ex 449. collato ad §. 34. Morsu-
 lum vero cum simplicem, ex commodo ingre-
 diente sine saccharo, tum compositum, ex
 variorum idoneorum ingredientium miscela,
 itidem sine sacchari interuentu, praeparari
 posse, nullum plane est dubium, sed eiusmodi
 morsuli vsu non sunt recepti, hinc consi-
 deremus tantum vsitatores.

R 2

§. 451.

§. 451.

De exci-
pienti-
bus et
excipi-
endis in
morsulis.

Materies, quae morsulum, de quo §. 449. locutus sum, ingreditur, est itidem, vt in bolo, electuario, eclegmate et pilulis, vel *excipiens*, vel *excipienda*. *Excipiendorum in morsulis vice* fungi possunt ea omnia, quae loco ingredientium in electuario adhiberi possunt et recensita sunt §. 335. 363. Patet exinde simul ratio, cur morsulus nomine-
tur electuarium solidum. *Excipiens morsuli* est saccharum minus pingue, in liquore idoneo, aquoso maxime, solutum et ad debitam consistentiam incoctum.

§. 452.

Quanam
morsulos
ingredi
non de-
beant.

Cum ad morsuli bonitatem requiratur, vt partes eius constituent solidum fragile, in ore facile liquefcens et iucundi vsus, nec lentore cohaereant §. 449, patet, gummi, extracta, succos denfos, terrestria pingua, idque genus alia tenacia, quantum fieri potest, in morsulis esse vitanda, vel iis saltem pariori quantitate commiscenda. Easdem ob rationes nec sapore, vel odore molesta, morsulos ingrediuntur, nec vnguinosi locus in iis conceditur, nec saccharum vel pinguedine propria, vel misto glutine lentum, sed tantum albis-
simum simplex, vel rosatum, hic adhibetur. Salia quoque, praesertim facile liquefcencia vel exhalantia, vix recipiuntur. Crassiori-
bus quidem pulueribus, si sunt molliculi, in
mor-

morsulis est locus, sed duriora, nisi tenuissime sint comminuta, exulare debent, quoniam mansa molestum excitant stridorem.

§. 453.

Quoniam morsulos saccharum solutum et Acida, ad debitam consistentiam redactum ingredi- fossilia, tur §. 449. 451. ea, quae saccharo commixta adstringentia, vires suas perdunt, uti adstringentia, incras- incras- santia idque genus alia, vel quae impediunt, santia, quo minus id in debitam consistentiam redigi nuclei possit, uti acida fossilia, in morsulis non sunt facile adhibenda. Neque in iis, praesertim, si diu rancescentes sunt conseruandi, nuclei oleo facile rancescentes in morsulis sunt praescribenda. E contrario generosiorum, quin vitanda. et specificae grauiorum vlus in morsulis admitti potest, dum modo cum aliis ingredientibus aequabiliter misceantur.

§. 454.

Odoris suauitas morsulis ambra, moscho, De odori-
zibetho, parciore quantitate intermixtis, vel ris et coloris gratia morsulis concilianda.
liquidis fragrantibus, ut oleis, essentiis, etc.
eorum massae iam congelatae affusis, et coloris gratia appressis auri, argenti-
que foliis, vel varii coloris flosculis, minutim concisis et paulo ante refrigerium inspersis, iis conciliari solet, atque his, si circumstantiae requirunt, aliquis uti potest, memor tamen dictorum §. 65.

R 3

§. 455.

§. 455.

De quan- Quantitas excipiendorum in morfulis ex
tate ex- singulorum quantitate et qualitate, collata ad
cipien- qualitatem et quantitatem finis, qui intenditur,
dorum determinatur. Excipientis autem, sacchari ni-
et excipi- mirum, quadruplum vel sextuplum, ratione ex-
entium cipiendorum, commode adhibetur. Alii sac-
in mor- chari octuplum, imo plus recipiunt, sed minus
fulis, recte, quoniam tanta eius mole virtus reliquo-
rum diffunditur, quin plane interdum obtun-
ditur, et dosis efficax sine necessitate auge-
tur. Sed praeterea circa haec maxime ad
excipiendorum pondus specificum et consi-
stentiam est respiciendum. Leuissima enim
excipienda, ob volumen eorum maius, maiori
indigent excipientis, sacchari scilicet, quan-
titate, sicca vero, dura, bibula, cum parciore
eiusdem quantitate in debitam abeunt for-
mam.

§. 456.

Si exci- Si excipienda ipsa continent saccharum,
pienda vti conseruae, condita, confectioes, etc.,
saccha- excipientis, sacchari nimirum, quantitas pro
rum con- rata est imminuenda. Interdum sacchari ad
tinent, reliqua ingredientia proportio pharmacopoei
illius iudicio relinquitur determinanda, a quo ta-
quantis men est abstinendum, si dosis requiritur de-
pro terminata; ad quod accedit, quod hac in re
rata est pharmacopoei non certos obseruent limites.
imminu-
enda.

§. 457.

§. 457.

Medici eundem fere in scribendis morsuli ingredientibus sequuntur, quem in trochiscis et pilulis §. 420. ordinem. *Moles morsuli* rarissime determinatur pondere vel volumine, nec adeo exacta est, quin a drachma vna vsque ad vnciam dimidiam, et vltra extendatur. *Dosis* determinatur vel numero, vt ad dimidium, vnum, duos, etc. morsulos, pro eorundem magnitudine maiori vel minori, vel frustulo, si morsuli massa integra est et indiuisa, vel pondere, si efficaciora continentur, vnciam tamen vix excedere solet. *Quantitas generalis* vnciis quatuor minor haud commode praeparatur; sed ad hoc saepius non respicitur. Si officinales morsuli in vsum vocantur, tantum, quantum scopo sufficit, praescribere licet, quamuis ne vnciam quidem dimidiam superet.

§. 458.

Morsuli hodie rarius in vsum vocantur, De vfu interdum tamen sub eorum forma purgantia, morsu- anthelmintica, stomachica, carminatiua, ant- lorum, acida, roborantia, aphrodisiaca, bechica, halitus foetorem corrigentia, exhibentur. Est praeterea haec medicamenti species domestico vsui et iter facientibus satis commoda, ad qualitates medicamenti molestas, saporem vel odorem afficientes, abscondendas fucumque infantibus aliisque, qui palati deliciis indulgent, faciendum, non inepta, et manet

R 4

fat

fat diu integra atque in orrupta. E contra-
rio autem scopo medico, quo actio deside-
ratur expedita, atque iis, quibus dulcia fa-
stidio sunt et noxia, minus conuenit,

§. 459.

Exempla sunt:

I. Morfuli purgantes et laxantes

I.

R. pulv. rad. ialapp. ℥iij.

scammon opt. ℥ij.

℥ii diaphor. ℥℥.

flaued. cort. citr. ℥iij.

facch. albiss. in aqua

rosarum soluti ℥viiij.

M. f. Morfuli.

2.

R. pulv. rhabarb. opt.

cremor tart. aa ℥ij.

flaued. cort citri

recens derafae ℥℥.

facch. canar. ℥iv.

M. f. Morfuli.

II. Mor.

II. Morfuli anthelmintici.

R. conf. absinth. vulg.

femin. fanton.

tanacet. aa ʒij.

aethiop. miner. ʒiij.

res. ialapp. ppt. ʒiʒ.

sacch. albiss. infuso tanaceti

solut. ʒv.

M. f. Morfuli singuli vnciae dimidiae.

III. Morfuli stomachici.

1.

R. conserv. menthae ʒiij.

nunc. ind. mosch. condit.

cort. cascar.

Orant. aa ʒij.

macis. ʒj.

M. f. cum sacch. albiss. in aqua rosar.

soluti q. s. Morfuli, oleo de ce-

dro et citri oblinendi.

R s

2. Rg.

2.

R. cinnamomi 3v.

Zingiberis 3ß.

caryophyll. 3ij.

cardamomi

galangae

macis

nuc. moschat aa 3j.

amygd. dulc. excort.

pinear. mundat.

pistach. recent. aa 3ß.

facch. canar in aqua rosarum et cinnam.

aa q. f. soluti 16j.

M. f. Morfuli.

IV. Morfuli antacidi.

R. matr. perlar. ppt.

cret. albiss.

conch. ppt.

corall. ppt. aa 3j.

rad. zingib. condit 3iij.

cinnam. grosse triti 3j.

facch. albiss. in aqua pura soluti q. f.

M. f. l. a. Morfuli.

SECTIO

SECTIO IX.

DE

FORMVLA ROTVLARVM.

§. 460.

Rotulae, quales a Medicis praescribi et in officinis praeparari solent, sunt medica-
menta interna, sicca, ex materie paululum sub-
tiliore et solubiliore ea, quae morsulos in-
greditur, saccharoque excepta, composita, et
in figuram circularem et plano - conuexam
reducta.

Degene-
si rotula-
rum in-
genere.

§. 461.

Cum morsuli aequae ac rotulae saccharo excipiantur § 460, 451. patet, rotulas eatenus cum morsulis convenire. Differunt vero a se invicem 1) ratione figurae, quae in morsulis oblonga quadrata, in rotulis circularis, et plano-convexa est §. 460. 449. 2) ratione magnitudinis, quae in morsulis maior, in rotulis minor est, 3) ratione ingredientium. Morsulos enim, praeter puluerulenta, conseruae, condita aliaque crassiora ingrediuntur §. 335. 363. 451. quae in rotulis exfulare debent, earumque materies est solubilior ea, quae morsulos ingreditur. Trochisci differunt a rotulis, quod haec saccharo, illi autem mucilagine excipiantur §. 460.

Differen-
tia rotu-
larum a
morsulis
et trochi-
scis o-
stendi-
tur.

§. 462;

§. 462.

Conuenientia in morfulis soliditas, fragilitas, cohaesio non lentescens, facile in ore deliquium vsusque iucundus §. 449. Sed praeter has dotes in rotulis laudatur pelluciditas, quae in his magis diaphana, quam in morfulis esse debet.

§. 463.

Hoc, quo rotulae a morfulis distinguuntur, et se prae his commendant, est pelluciditas magis diaphana §. 462. Cum vero haec in rotulis obtineri nequeat, si istas ingrederentur quae vel satis tenuiter et aequabiliter misceri nequeunt, uti conseruae, condita, pulueres crassiores, fructus, nuclei idque genus alia, vel in grumos facile abeunt, patet exinde ratio, cur talia in rotulas rarissime vel plane non recipiantur. Et eandem ob rationem in rotulis tanto magis saccharum requiritur albissimum, quam in morfulis.

§. 464.

Ingredientium vice in rotulis fungi solent
 1) succi liquidi gratiores aciduli, ut succus ribium, berberum, citri, etc. qui cum saccharo coqui et inspissari solent, 2) olea destillata, ut cinnamomi, caryophyllorum, melissae, citri, ligni Rhodii, etc. et essentiae cum saccharo in aqua destillata solutae, 3) pulueres vel simplices, ut mater perlarum, corallia rubra praeparata, succinum praeparatum, olibanum, masti-

maſtiche, benzoe, puluis radicis ialappae, iridis Florentinae, zingiberis, cubearum, cardamomi, aniſi ſtellati, canellae albae, croci orientalis, cochinellae, boracis Venetae, aliique pulueres roborantes, neruini et ſtimulantes, vel compoſiti, vt ſpecies diambrae, diamoſchi, diaireos, diamargaritae. Nonnunquam extracta, vt et confectio alkermeſ, et pro effectũ laxante refina ialappae et mercurius dulcis, addi ſolent.

§. 465.

Interdum ſicca et ſpiſſa a rotularum compoſitione excluduntur, et ſoli ſucci liquidi gratiores, maxime aciduli, vt ſuccus citri, ribium, berberum, etc. cum ſaccharo ad rotulas conficiendas adhibentur. Hae ſic praeparatae uſus ſunt iucundiſſimi. Alii idem moliuntur cum aquis deſtillatis, rotulasque ex ſaccharo, in aqua deſtillata ſoluto et inſpiſſato, parari iubent, ſed, cum virtus, quam aquae deſtillatae, ſi qua iis ineſt, ſaccharo impertiri poſſunt, hac ratione pereat, qui rotulas hoc modo praeparatas aquae deſtillatae virtute praeditas eſſe putant, admodum falluntur. Atque idem notandum eſt de iſtis rotulis, quae ex elaeoſaccharis in aquis ſolutis et incoctis, vel oleis deſtillatis, vel eſſentiis concentratoribus, cum ſaccharo in aqua deſtillata ſoluto et incocto, praeparantur. Elaeoſacchara enim, olea et eſſentiae, de

Quae-
nam ro-
tularum
ingredi-
entia vir-
tutem
ſuam a-
mittant
et quo-
modo?

de quibus modo dixi, sub hac praeparatione non possunt non aliquam virtutis suae partem perdere. Qui syrupum ad rotulas ex eo conficiendas praescribunt, videant, qualem eligant. Terreae et salinae facile liquefcentia non bene tolerant rotulae, quoniam illa consistentiam earum nimis densam et tenacem, haec autem nimis laxam et fluidam reddunt.

§. 466.

Quae-
nam in
praescri-
bendis
rotulis
sint ob-
seruan-
da.

Si circumstantiae exigunt, vel permittunt, ut rotulae officinales praescribantur, eas oleo vel essentia idonea oblinere licet, ut aliqua ab iis virtus certius expectari possit. Idem obseruari potest circa rotulas magistrales, praesertim, si metuitur, ne volatilia calenti massae immisceantur, eorumque virtus hac ratione pereat.

§. 467.

De pro-
portione
sacchari
in rotu-
lis respe-
ctu exci-
piendo-
rum.

Numerus ingredientium in rotulis minor esse solet, quam in morsulis, et fere talis, qualis in bolo. Eorundem vero proportio eadem propemodum est, quae in morsulis, §. 455. 456. paucis tantum exceptis, quae in eo consistunt, ut hic maiore sacchari quantitate respectu excipiendorum opus sit. Et eandem ob rationem, ad succos acidos in rotulas redigendos, sacchari fere sextuplum vel octuplum adhibetur, ad essentiarum vero drachmam unam, vel integram et dimidiam, et ad oleorum aromaticorum guttas viginti, eius vnciae duae requiruntur. In eadem quantitate essen-

essentiae et olea recipiuntur, si iis rotulae sunt oblinendae §. 466.

§. 468.

Rotularum quidem praeparatio debita pharmacopoeo cognita supponitur, nihilominus tamen ab eo ita est instituenda, ut volatilia adiicienda vel plane non, vel minimam certe quoad partem calore dissipentur; id quod eum interdum monere non abs re erit.

Ad quae-
nam in
rotula-
rum pra-
paratio-
ne fit re-
spicien-
dam.

§. 469.

Moles rotulae minor est, quam morsuli, communiter scrupulum vel drachmam dimidiam aequat, et rarissime pondere, vel volumine determinatur §. 457. Eiusdem dosi aequae ac morsuli, numero ad vnam, duas, tres etc. interdum pondere, quod vero pro varia ingredientium efficacia et proportionem varium est, definitur §. cit. Quantitas rotularum generalis conuenit cum quantitate generali morsulorum §. cit., quamuis et minor commodè praeparari possit, si succi acidi, vel syrupi, ad eas conficiendas praescribuntur.

De mole,
dosi et
quantita-
te gene-
rali rotu-
larum.

§. 470.

De subscriptione et signatura formulae rotularum nihil habeo, quod moneam. Vfus earum idem fere est ac morsulorum §. 458. Parum hodie sunt usitatae, nisi forte ad scopum analepticum et ad aegrorum delicatorum palatum ordinentur. Nonnunquam in fau-
cium

De vsu
rotula-
rum.

cium ardore et inflammatione, tussi pectorali et foetida expiratione, ordinantur. Hae dicuntur Brust-Küchlein, et leniunt, abstergunt et expectorant. Quae ex succis acidis parantur, vi gratissima, stim in acutis morbis aegros maxime affligentem mitigandi, se commendant.

§. 471.

Specimina sunt

I. Rotulae laxantes.

℞. crem. tartari

pulv. rhab. opt aa ʒij.

flav. cort citri rec. ʒʒ.

facch. alb. in aqua rosar. soluti ʒiiij.

M. f. rotulae.

II. Rotulae laxantes anthelminticae.

1.

℞. pulv. sem. fanton.

rad. ialapp. aa ʒiiij.

corallin. ʒj.

mercur. dulc. ʒʒ.

facch. in aqua rosar.

soluti ʒiiij.

M. f. rotulae. Dosis est, pro puero trium aut quatuor annorum, drachma vsque ad scrupulos quatuor, pro adulto vncia dimidia.

2. ℞.

2.

R^x. semin. absinth. ʒij.
 mercur. dulc. ʒiv.
 diagrydii ʒj.
 sacch in aqua tanaceti soluti ʒiiss.
 M. f. rotulae.

III. Rotulae pectorales.

1.

R^x. pulv. rad. irid. Flor.
 succin ppt. aa ʒj
 pulv. rad. glycyrrh.
 flor. sulph. aa ʒss.
 myrrh. elect. ʒij.
 croci ʒss.
 sacch. in aqua hyssopi soluendi ʒij.
 M. f. rotulae.

2.

R^x. pulv. rad. irid. Flor. ʒss.
 succ liquirit. inspiss. ʒij.
 flor. sulphuris ʒij.
 F. c. f. q. sacch. candi in aqua hyssopi
 soluti rotulae.

(Part. II. de form. in specie.) S 3. R^x.

3.
 R $\acute{x}$. Spec. diatr. simpl. rec. ppt. ℥ss.
 succ. liquirit. ℥ij.
 extr. enul. ℥ij.
 flor. benzoës ℥j.
 sacch. in aqua tussilag. soluti q. s.
 M. f. rotulae.

IV. Rotulae roborantes ventriculum.

R $\acute{x}$. ol. stillat. menth.
 de cedr. aa gutt. XV.
 ess. cort. $\bigcirc$ rant.
 succini aa ℥ij.
 sacch. albiss. in aqua menth. soluti
 et inspiss. ℥v.
 M. f. rotulae.

V. Rotulae aduersus sitim.

R $\acute{x}$. sacch. albiss. subtiliss.
 pulueris. ℥iij.
 leni igne calefactis immisce
 succi pomi citrei rec. ℥v.
 flaued. eiusd. tenuiter rasae ℥j.
 F. rotulae.

✠) ○ (✠

SEETIO

SECTIO X.

DE

FORMVLA INFUSI
INTERNI.

§. 472.

Cum infusum sit medicamentum internum fluidum, ex liquore menstruo, materiae solidae soluendae parte aliqua imbuto, constans §. 292, patet, infusum praeparari per solutionem, siue sit perfecta, siue imperfecta, adeoque ad infusi praeparationem requiri *materiam soluentem*, seu *menstruum*, et *materiam soluendam*. Illud, quod praeter haec duo ad infusum accedit, dicitur *accessorium*; quo quando opus sit, ex sequentibus patebit.

Ad infu-
sum per-
tinet sol-
uens, et
soluen-
dum.

§. 473.

Si liquor soluens parte aliqua materiae solvendae imbutus esse debet, necesse est, ut materia soluens et soluenda se inuicem contingant atque inter se vniantur. Iam infusum est medicamentum fluidum, ex liquore menstruo, materiae soluendae parte imbuto, constans §. 292. Ergo infusi, quod est praeparandum, liquor menstruus et materia soluenda se contingere atque inter se vniri debent. Haec materiae soluentis et soluendae vnio fit ope infusionis et macerationis, quae vel frigida est, vel calida, ita nimirum, ut menstruus liquor materiae solvendae affundatur vel calidus, vel frigidus.

Materia
soluens
et sol-
venda
infusi in-
vicem
vniri de-
bent, et
hoc fit
ope ma-
ceratio-
nis,

S 2

§ 474.

§. 474.

De men-
struis in-
fusi.

Cum ad infusi praeparationem requiratur materia soluens, seu menstruum §. 472, omne id materiam infusi ingredi potest, quod ipsi menstruum praebet, atque eius generis est 1) aqua, ut aqua simplex, destillata, lac, eius serum, decoctum aquoſum, phlegma vitrioli, etc. 2) vinum, ut vinum uvarum, Rhenanum, Mosellanum, Hispanicum, Gallicum, etc. cerasorum, ribium, berberum, etc. cerevisia, mustum, etc. 3) Spiritus, ut spiritus vini vulgaris, rectificatus, spiritus frumenti, iuniperi, aliiſque ardentes fermentati. Pater hinc, menstruum infusi esse vel vinoſum, vel spirituosoſum, vel, quod ordinarium est, aquoſum.

§. 475.

Quid-
nam ma-
teriam
soluen-
dam in-
fuso lar-
giri pos-
ſit.

Quoniam ad infusum requiritur materia soluenda §. 472, omne id materiam infusi ingredi potest, quod ipsi materiem largitur solvendam. Porro, cum materia soluenda in liquoris soluentis interſtitia, vel tota, vel ex parte, penetrare eaque occupare debeat, omne id materiam soluendam infuso largiri potest, quod interno vſui aptum virtute gaudet medicata per macerationem in menstruum tranſeunte.

§. 476.

Quae-
nam in-
gredien-
tium vi-

Ingredientia medicamenti ſunt, quae eius conſtituunt materiam §. 8. Iam ea, quae infuso materiam vel ſoluentem, vel soluendam prae-

praebent, materiam eiusdem ingredi possunt ce in in-
 §. 474. 475. Qua de re ea, quae infuso ma- fuso fun-
 teriam vel soluentem, vel soluendam largiun- gi pos-
 tur, ingredientium vice in infusa fungi possunt, sint.

§. 477.

Eius generis plurima, quae materiam sol- Recen-
 vendam infuso largiuntur, suppeditat regnum sentur,
 vegetabile, pauciora animale et minerale. quae ex
 Quae ex regno minerali depromuntur, sunt regno
 imprimis ferrum, antimonium, succina, sul- minerali
 phura et ex his praeparata. Animale vix et ani-
 multa, praeter infecta aliquot, castoreum, mo- mali ma-
 schum, zibethum, calculos quosdam et ster- teriam
 cora largitur, et quae ex regno vegetabili solu-
 defumuntur, adeo multa sunt, ut ea hic re- dam in-
 censere nimis longum foret, et praeterea fuso pra-
 magis cognita, quam priora, supponi possunt. bent.

§. 478.

Si solutio, qua praeparatur infusum, est Accesso-
 promouenda, aliquid ad id, praeter mate- rium re-
 riam soluentem et soluendam, accedere de- quiritur,
 bet, quo hoc obtinetur. Iam id dicitur quando
 accessorium §. 472. Ergo accessorium re- solutio
 quiritur, si solutio, qua infusum praeparatur, in infuso
 est promouenda. est pro-
 mouen-
 da.

§. 479.

Quando solutio, qua praeparatur infu- Accesso-
 sum, est promouenda, hoc obtineri potest, rium ita
 dum vel materia soluens, vel soluenda ad so- compa-
 lutio- se potest,

S 3

vt materiam vel soluendam vel soluentem ad solutionem aptiorem reddat. lutionem aptior redditur. Illud fit menstruum acuendo, vt fortius agat in materiam soluendam, eam nimirum aperiendo atque ita mutando, vt se facilius et melius a menstruo, quod mansit immutatum, solui patiatur. Iam accessorio opus est, si solutio, qua infusum praeparatur, est promouenda §. 478. Ergo id, quod materiam vel soluentem, vel soluendam, ad solutionem aptiorem reddit, accessorii vice fungi potest, quod requiritur, si solutio, qua infusum est praeparandum, est promouenda.

§. 480.

Recensentur accessoria solutionem in infuso promouentia.

Accessoria quae hoc, quem descripsi §. 479, modo agunt, sunt maxime salium varia genera, alcalina, acida, neutra, vt sal tartari, tartarus tartarizatus, cremor, crystalli tartari, nitrum, nitrum antimoniatum, tartarus vitriolatus, etc. quin et, licet rarius, spiritus ardentes, fermentati, simplices, vel vegetantium aromaticorum virtute impraegnati.

§. 481.

Si infusi virtus augenda vel molestia corrigenda,

Si infusione peracta infusi virtus vel augenda, vel eius iniucundae qualitates sunt corrigendae, talia praeter materiam soluentem et soluendam sunt addenda, quae huic interuiunt scopo. Iam illa dicuntur accessoria §. 472. Ergo, si post infusionem infusi vir-

virtus intendenda est, vel qualitates eius molestae corrigendae sunt, accessoria huic scopo inferuentia requiruntur, eaque praeterea ita comparata esse debent, vt in eodem menstruo se solui patiantur, nec soluta praecipitent. Quae eiusmodi accessoriorum vice fungi solent, sunt syrapi, elaeosacchara, mel, confectioes molles, tincturae, essentiae, vinum et id genus alia.

§. 482.

Non sufficit scire, quaenam ex tribus naturae regnis materiam soluendam infuso praebeant, sed nosse etiam expedit et necessarium est, quaenam ex his regnis, et praesertim ex vegetabili, prae ceteris apta sint ad materiam soluendam infuso largiendam. Notandum igitur est, ea imprimis apta esse ad materiam soluendam infuso praebendam, quae vel facilius, et vel tota, vel quoad maximam partem, commodo virtutem suam medicam impertiunt menstruo.

§. 483.

Quae principii mobilibus, volatilibus, non adeo fixis et aliis profunde immergis, praedita sunt, in menstruum virtutem suam facilius dimittunt, hinc prae ceteris apta sunt ad materiam soluendam infuso praebendam. Ea enim commodam infuso materiam soluendam largiuntur, quae menstruo idoneo facilius virtutem suam impertiunt §. 482. Et

S 4

eadem infuso

accessoria huic fini inferuentia requiruntur.

Quae nam prae ceteris apta sint ad materiam soluendam infuso praebendam.

Quae principia volatilia habent, apta sunt prae ceteris ad materiam soluendam infuso

præben- eadem ratione patet, ea, quae vel per se ca-
dam, lore leni, vel cum aqua ebulliente tractata
aquas et olea stillatitia medicata præbent, in-
fuso potissimum conuenire.

§. 484.

Idem de- Succi densi, saponacei, gummosi, resinosi
monstra- et ex his composita, idoneo menstruo tractata,
tur de vel tota, vel quoad maximam saltem partem
succis virtutem medicam ipsi communicant. Iam
densis, ea, quae vel tota, vel maxima ex parte menstruo
saponaceis, commodo virtutem suam medicam imper-
gummo- tiunt, prae ceteris apta sunt ad materiam
sis et re- soluendam infuso largiendam §. 482. Ergo ea,
sinosis, quae iam commemoravi, maxime accommo-
data sunt ad materiam infusi soluendam con-
stituendam.

§. 485.

Menstru- Locutus sum §. 482 et 483. de menstruo
um eli- commodo, et certe nihil magis Medico est
gendum curandum, quam vt, postquam materiam
est mate- infusi soluendam elegerit, eiusmodi eligat
riae sol- menstruum, quod materiae soluendae con-
vendae gruum est et accommodatum. Haec res
accom- maximi est momenti, nec parum interest,
moda- quale materiae soluendae iungatur menstruum.
tum et Ea enim promiscue quibusuis non obtempe-
congru- rat menstruis, sed ab eo tantum se solui pati-
um. tur liquore, qui eius principiis respondet ea-
que aggreditur, et praeterea menstrua particula-
ria pro differenti sua natura et indole non omnia
sed

sed certa tantum corpora solvunt. Sic aqua solvit salia, gummata, saponēs, et mucilagines, mucagines et gelatinas extrahit. Id praestat eo facilius, quo purior minusue heterogeneis partibus permista est. E contrario non solvit olea meraca, pingua, balsama, resinas, sulphura, nisi sale alcalino, saccharo, vel accessu spiritus fermentati adiuvetur, neque sola lapides, terras, metalla et semimetalla solvit, nisi sale acido, vel alcalino, vel neutro, pro re nata aptetur. Alcohol vini solvit spiritus rectores aromaticos, olea similia, balsama, resinas, saponēs teneriores, salia alcalina volatilia, fixa siccissima, salia vero reliqua, lapides, terras non solvit, neque et metalla, semimetalla, sulphur et gummi, quamvis, haec ut aggregiatur, alcali fixi additamento obtineri possit.

§. 486.

Multa adhuc, nec inutilia, quae de menstruorum virtute dici possent, supersunt, nisi mihi ad alia properandum esset. Hoc tantum moneo, patere ex dictis §. 485, quid de menstrua spiritus ardentis, cuius generis sunt menstrua §. 474. No. 3. indicata, virtute sit statuendum, utpote qui ex alcohole, aqua, acido varia proportionē pro maiore eorum vel minori puritate constat. Neque mirus exinde intelligitur vis solvens menstruorum vinorum §. 474. No. 2. Principiis enim paulo ante hic commemoratis si addideris oleum subtile, habes et ea, e quibus vina coalescunt.

S 5.

§. 487.

Vis reli-
quorum
menstru-
orum ex
dictis pa-
tet.

§. 487.

Si men-
struum
vnum
non con-
venit,
duo sunt
combi-
nanda, et
si nec
haec con-
veniunt,
accesso-
riis uten-
dum est.

Menstruum materiae per infusionem sol-
vendae congruum atque accommodatum esse
debet §. 487. Quodsi ergo vnum non datur
menstruum hac virtute praeditum, duo huic
scopo inferuentia sunt combinanda, et si nec
his uti licet, vel non apta sunt, accessoria in usum
sunt vocanda, si solutio infusi est promouenda
§. 478. Sed cum, quale adhibeatur accessorium,
non parum intersit, eiusmodi accessorium est
eligendum ad solutionem, qua praeparatur in-
fusum, promovendam, cuius virtus materiae
soluendae et liquori soluenti conuenit. Eius
vero delectus eodem, quo menstrui, modo,
est instituendus, ita ut attendatur ad dicta
§. 479-485.

§. 488.

De quali-
tate et
quantita-
te ingre-
dienti-
um in-
fusi.

In infuso, quantum fieri potest, odore
et sapore iniucundiora sunt vitanda, prae-
sertim si delicatulis, vel pro potu familiari
praescribitur. Ingredientium eius quantitas
in genere determinari nequit, sed pro mate-
riae infundendae, liquoris soluentis, usus ae-
grique conditionibus, admodum variat. In
genere tamen materies infundenda in tanta
est capienda quantitate, in quanta scopo in-
gendo sufficit, neque magis determinatas hac
de re regulas dare licet. Plerumque haec
materies duplo, triplo, quin et quadruplo
maiori quantitate in infuso, quam in substan-
tia

tia exhibetur, prout virtus eius vel tota, vel ex parte menstruo extrahi potest, et vel per maius vel minus volumen est diffusa. Quantitas herbarum, foliorum, comarum, florum, hic vt plurimum manipulis vel pugillis, fructuum numero determinari solet, emeticorum vero, purgantium, aliorumque virtutis efficacioris, pondere est definienda §. 211.

§. 9 489.

Menstrui in infuso quantitas determinatur De men-
 primo per *materiae soluendae quantitatem, eius-* strui
dem, suam ipsius, et infusi qualitatem. Quo quantita-
 enim maior materies est soluenda, eo maior te deter-
 menstrui requiritur quantitas. Quod vero minan-
 eiusdem materiae qualitas determinet quanti- da.
 tatem menstrui, facile apparet, dummodo
 consideretur, quod, prout ea specificè vel
 grauior, vel leuior, solutu vel faciliior, vel dif-
 ficiliior est, et virtus eius principiis aliis for-
 tius vel leuius infixæ haeret, menstrui modo
 maior, modo minor sit capienda quantitas.
 Menstrui qualitas itidem sibi ipsi certos ratio-
 ne quantitatis ponit limites, id quod ex eo
 patet, quoniam pro eiusdem debiliore vel
 fortiori virtute, vel maiori vel minori eiusdem
 quantitate opus est. Quod denique ipsius
 infusi qualitas menstrui quantitatem limitet,
 non difficile exinde est intellectu, cum men-
 strui quantitas vel maior vel minor requira-
 tur,

tur, prout infusum vel maiori, vel minori vi materiae soluendae repletum, desideratur.

§. 490.

Quanam
in quan-
titate
menstru-
um capi
soleat.

Menstrui igitur quantitas ratione materiae infundendae, uti ex dictis §. 489. patet, admodum variat. Saepissime eius sextuplum, octuplum, duodecuplum, interdum tamen quadruplum tantum, aliquando longe maius, ut vigecuplum, trigecuplum, immo centuplum capitur. Infusa, quae pro delicatis vel potu ordinario praeparantur, vel ex materie constant iniucundiore, maiorem quoque menstrui quantitatem exigunt. Sic ad cerevisias medicatas, fermentationis inprimis ope parandas, clareta, musta, menstruum recipitur, quod materie soluenda tricesies, interdum quoque centies maius est.

§. 491.

Quae-
nam de-
termi-
nent ac-
cessorii,
solutio-
nem in-
fusi pro-
mouen-
tis, quan-
titatem.

Accessorii, quod materiae infundendae solutionem promouet, quantitas eodem, quo menstrui quantitas, modo determinatur §. 489. scilicet *primo per materiae soluendae quantitatem*; quo enim haec maior est, eo maior etiam accessorii requiritur quantitas; *deinde per eiusdem qualitatem*; quoniam, prout vel magis vel minus est refractaria, et solutu facilius est vel difficilius, pro eo etiam quantitas accessorii variat; *tum per menstrui qualitatem*; nam, quo hoc vel fortius est vel debilius, vel magis vel minus accommodatum

tum, eo vel maiori vel minori opus est accessorii quantitate, et *denique per suam ipsius qualitatem*. Quo enim accessorium vel potentius est, vel debilius, et hoc vel alio modo comparatum, vel maior vel minor eius requiritur quantitas. Sic interdum accessorium ad drachmam vnam vel duas ad singulas menstrui libras, saepe vero ad longe minorem quantitatem recipitur, spirituosae vero accessoria, quae plerumque materiae infundendae irrorationi inserviunt, saepissime indeterminata quantitate praescribuntur.

§. 492.

Accessoria, quae infusione peracta infuso admiscuntur, ea in quantitate recipiuntur, qua scopo intento sufficiunt. Plerumque ad liquoris partes octo vel nouem assumitur pars vna sacchari et similibus, in claretis ratione menstrui pars dimidia, tertia vel quarta, interdum plus minusue, si Medicus ad aegri voluntatem se conformare debet, recipitur, unde generales hac de re regulas stabiliri non posse satis apparet.

Ex quibus determinatur accessorii post infusionem addendi quantitas.

§. 493.

Postquam ea, quae circa infusum praecipue consideranda occurrunt, pertractauimus, pauca de infusi speciebus ut proferam necesse est. Infusum, quod ad dosin vnicam praescribitur, dicitur *haustus*, et *simpliciter infusum* audit, si ad plures doses praescriptum et aqua

De variis infusi speciebus.

aqua loco menstrui est. Si vero vinum, cereuisia, hydromel, lac eiusque serum, menstrua infusi sunt, ab his nomen accipit et dicitur v. g. *infusum vinosum, cereuisia medicata*, et sic porro. Si denique materiam soluendam infuso praebent aromata, menstruum aquae destillatae aromaticae, vinum, spiritus vini, saccharique multum et depuratio limpidissima accedit, *clayeti* vel *nectaris* nomen gerit, et in specie *vinum Hippocraticum* nominatur, si aromatum basin constituit cinnamomum et menstruum est vinum.

§. 494.

De ordine, quo infusi ingredientia scribi solent.

Ordo, quem in ingredientibus infusi chartulae inscribendis sequi medicis placet, hic est, vt primus locus infundendis concedatur et inter haec vegetabilia primo loco, secundo animantia et tertio mineralia ponantur. Ea, quae ex regno vegetabili depromuntur, iterum ita collocantur, vt primo radices, deinde herbae, folia, summitates, flores, semina, baccae, ligna, cortices, aromata, fructus, succi, denique purgantia cum suis corrigentibus, si quae accedunt, secundum eum, quo hic se inuicem sequuntur, ordinem ponantur. Infundenda excipiunt accessoria, quae solutioni promouendae inferuiunt, deinde sequitur menstruum, et vltimum locum occupant accessoria, quae infusione peracta adduntur.

§. 495.

§. 495.

Qui de dosi infusi informari cupit, repe- De dosi
tat dicta in superioribus §. 141. — 157. 177 — infusi
181. 189 — 199. Certae et generales regulae
de eiusdem dosi dari nequeunt, quoniam pro
materiae infusae, menstrui, aegri conditionibus
et medico scopo, aliisque innumeris circum-
stantiis, admodum variat. Infusa aquosa ple-
rumque ab vncia vna ad vncias sex et ultra, vino-
sa ab vncia dimidia vsque ad vncias quatuor,
spirituosa a drachmis duabus vsque ad vncias,
duas, exhiberi solent, saepius tamen eorum dosi-
sis non pondere, sed volumine determinatur,
vt ad vnum vel aliquot vascula, infuso Théé
vel Coffée bibendo destinata, cochlear vnum
vel cohlearia aliquot, cyathum, etc. interdum
vero aegro tantum, quantum ipsi placet, bibere
permittitur. Si denique infusi species aegro
vel adstantibus traduntur, instar infusi herbae
Thée infundendae, eas pro diuersa earum in-
dole et natura ad drachmas duas, tres, vnciam
dimidiam, vel quantum pugillo, manipulo
capi potest, adhiberi iubetur.

§. 496.

De quantitate infusi generali, in casu quo- De quan-
vis singulari, constantes regulae stabiliri neque- titate ge-
unt, sed pro variis iisque innumeris circum- nerali in-
stantiis, in casu singulari obuiis, vario modo de- fusi, de
terminatur. Interdum, si generosiora, vt eme-
tica, purgantia et id genus alia in infuso praescri-
buntur,

Rob 50
illic
buntur, vnicam tantum complectitur dosim,
plures vero, si infusum alterandi vel leniter tan-
tum purgandi sine adhibetur. Ceterum pe-
tantur huc dicta de quantitate generali §. 185.
186. 187. 188.

§. 497.

De sub-
scriptio-
ne for-
mulae
infusi in
genere.

Peruenio nunc ad subscriptionem formu-
lae infusi. Medici de hac adeo multa ea-
que admodum varia, et, quod maximum
est, non satis concinno ordine praecipiant, vt
eorum multitudo, varietas et ordo minus
accuratus, magnam menti, boni ordinis cupidae
et studiosae, creet molestiam; id quod vt euil-
tetur, ad haec duo maxime, quae sequuntur,
vt attendatur, velim. Vel enim phar-
macopoeo specierum infusi et ipsius infusi
praeparatio, siue omne, quicquid huc per-
tinet, committitur, vel materies tantum in-
fundenda ab eo praeparatur, ita, vt aeger
vel adstantes infusionem ipsam curent, et fa-
cile patet, subscriptionem variare, prout
hoc vel illud locum habet.

§. 498.

Subscri-
ptio do-
cere de-
bet ope-
rationes
ad prae-
parationem
specie-
rum
infusi

Si prius, hoc est, si omne, quicquid
circa specierum infusi et ipsius infusi prae-
parationem occurrit, pharmacopoeo commit-
titur, subscriptio in formula absoluta infusi
determinare debet operationes, quae perti-
nent

nent tum ad specierum infusi, tum ad infusi
 ipsius praeparationem §. 499. eiusque
 praeparationem
 spectan-
 tes.

Operationes, quae pertinent ad specie- De ope-
 rum infusi ipsiusque praeparationem, dividi rationi-
 possunt in eas operationes, quae vel ante, vel bus circa
 post, vel in infusione sunt suscipiendae. Illae, infusum
 quae ante infusionem peragendae sunt, respi- earum-
 ciunt materiae ipsius ad infusionem praepara- que diui-
 tionem; ad eas, quae in infusione sunt susci- sione.
 piendae, pertinent infusio ipsa et maceratio;
 et ad illas denique, quae post infusionem sunt
 perficiendae, depuratio et admistio accessorio-
 rum, et infusi ipsius asseruatio, spectant.

§. 500.

Subscriptio in formula absoluta infusi de- Subscri-
 terminat operationes, quae pertinent ad spe- ptio do-
 cierum infusi ipsiusque infusi praeparationem cere de-
 §. 498, si, quicquid circa specierum infusi bet ope-
 huiusque praeparationem occurrit, pharma- rationes
 copoeo committitur, hinc et docere debet dictas
 operationes ante, post, vel in infusione su- §. 499.
 scipiendas, eas nempe, quae respiciunt ma-
 teriae ipsius ad infusionem praeparationem,
 infusionem ipsam et macerationem, et deni-
 que depurationem, admistionem accesso-
 riorum et infusi ipsius asseruationem.

(Pars II. de form. in specie.) T § 501.

§. 501.

Opera-
tiones,
quae re-
spiciunt
materiae
praepa-
rationem
ad infusi-
onem, e-
narrari-
tur.

Operationes, quae materiae praeparatio-
nem ad infusionem respiciunt, variae sunt,
et absoluntur 1) eiusdem comminutione in
crassum puluerem, quae fit scissione et tusio-
ne, et omittitur circa puluerulenta, vt lima-
turam martis, etc. 2) colligatione in nodulo,
petia, vel sacco ex sindone parato, quae
adhibetur, si vel saturatio non requiritur
extractio, vel post infusionem colatione su-
perfedere animus est, vel materies adeo gra-
vis est, vt in menstruo suspendi debeat, ne
in fundo se compingens difficiliter solvatur,
vnde etiam pro re nata vel omnia simul in-
gredientia, vel aliqua tantum sic colligantur;
3) irroratione, quae in eo consistit, vt mate-
ries liquido accessorio, solutionem eius pro-
mouente, cuius generis sunt salia et spiritus
§. 480. indicati, humectetur et ad faciliorem
solutionem disponatur. Aqua quoque fer-
uens, si aridiora caloris humidi ope emollien-
da sunt, vt a menstruo frigido se facilius sol-
vi patiantur, accessorii liquidi, solutioni in-
seruiantis, vicem explet. Neque minus vasis
apti, cui materies soluenda et menstruum
immittenda sunt, mentio interdum fit, si
materiae ad infusionem praeparatio prae-
scribitur.

§. 502.

Subscri-
ptio do-
cet mate-

Subscriptio in formula absoluta infusi do-
cet operationes, quae materiae ad infusio-
nem

nem praeparationem respiciunt §. 500. Iam
 eae consistunt in comminatione materiae
 soluendae in crassum puluerem, eiusdem colli-
 gatione in nodulo et irroratione §. 501. Ergo
 subscriptio in formula absoluta infusi deter-
 minare debet materiae soluendae comminu-
 tionem in crassum puluerem, eiusdem colli-
 gationem in nodulo et irrorationem.

§. 503.

Ad infusionem quod attinet, illa perficitur menstruo vel calido, vel frigido. Sic menstrua aquosa sola §. 474. No. I. affunduntur calida, vel feruida, vinosa vero et spirituosa §. cit. No. 2, 3. frigida. Maceratio itidem est vel calida, vel frigida. Haec adhibetur, si vel leuiori tantum opus est extractione, vel materies soluenda se facilius et sine calore soluipatur, vel menstruum satis fortiter materiam soluendam aggreditur et soluit, vt nullo calore opus sit, vel calor incongruam in materia soluenda et menstruo producit mutationem, quae plane non desideratur; illa vero, si conditiones modo dictis contrariae obtinent. Haec maceratio calida vel retinet eundem caloris gradum, quem habuit infusio, siue vt rectius loquar, menstruum affusum calidum; vel ipsi, si menstruum affusum frigidum est, tunc demum calor conciliatur, postquam menstruum frigidum iam fuit affusum, atque hic vel ita dicta insolatione, vel digestionem in loco calido,

T 2

v6

riae sol-
 vendae
 commi-
 nationem,
 eiusdem
 colliga-
 tionem
 in nodu-
 lo et ir-
 roratio-
 nem.

Ad quae
 circa in-
 fusionem
 et mace-
 rationem
 sit respi-
 ciedum.

ut furnulo apto, vel alio instrumento chemico idoneo, excitatur. Varius vero eiusdem gradus requiritur, prout solutio facile vel difficulter succedit, vel minori vel maiori temporis spatio est peragenda, aliaeque circumstantiae vel maiorem, vel minorem caloris gradum requirunt. Expedit interdum infusionem iteratis concutere vicibus, ut extractio eo melius promoueat. Tempus, quod macerationi destinatur, ex variis determinatur conditionibus, et modo maius, modo minus requiritur, prout extractio vel magis, vel minus concentrata exigitur, et vel minus vel magis promte succedit. Sat diu vero durasse macerationem, ex phaenomenis, ut colore et sapore, cognoscitur, utpote quae docent, vim materiae soluendae in debito gradu in menstruum transiisse. Vas denique, in quo peragitur maceratio, si nihil obstat, durante hac operatione claudi iubetur.

§. 504.

De depuratione.

Depuratio vel necessaria est, vel non. Si requiritur, illa fieri potest, ut liquidum trahatur per colum, manicam Hippocratis, et filtrum, vel sine colo et filtro, et tunc quiete et mora perficitur, ut liquidum purius, materiae non solutae et in fundo collectae supernatans, defundi, huius vero pars ultima turbida vel relinqui, vel colo filtrouae repurgari queat. Sic depurari solent infusa vinosa, spirituosae,

et

et cerevisiae medicatae. Si infusum per colum vel manicam Hippocratis transcolatur, sub fine materies fortiter exprimitur, si liquor saturior, nec limpidissimus desideratur, atque hic modus repurgandi circa infusa aquosa, vina Hippocratica et clareta adhiberi solet, quamvis posteriorum claritas lactis, feces inuiscentis, additamento augeatur. Depuratio, quae fit ope filtri ex charta bibula confecti, est quidem omnium nitidissima, sed simul tardissima, unde patet, eam esse adhibendam, si summa liquori concilianda est claritas, et exactissime materia non soluta est separanda, ita tamen, ut simul magna eius quantitas in breui temporis spatio filtranda non requiratur. Notandum interea est de his duobus depurandi modis posterioribus, quod volatilia etiamnum calida sic repurgata, magnam virtutis suae iacturam faciant. Non necessaria est depuratio, quocunque fiat modo, si omnis materia soluenda nodulo inclusa maceratur. Hic nodulus, legitime peracta extractione, retinetur vel in liquore, sub eiusdem etiam usu, vel non, sed exemptus fortiter exprimitur, ut liquor magis saturetur.

§. 505.

Accessoria, ut saccharum et similia, in vinis Hippocraticis et claretis ante depurationem adduntur, ut simul traiecta minus turbent liquidum. De accessoriis et receptaculo.

T 3

tio

tio exacta est iniungenda, si a libero aëris accessu liquoris corruptio, vel volatiliū dissipatio, metuitur.

Subscriptio in formula infusi absolute docere debet dicta §.

503. 504

505.

Quomodo subscriptio habet, si materiae tantum solvendae praeparatio pharmacopoeo committitur.

§. 506.

Subscriptio in formula infusi absolute determinat operationes ad infusionem et macerationem, depurationem et accessoriorum additionem spectantes §. 499. 500. hinc et ea docere debet, quae dicta sunt §. 503. 504. 505.

§. 507.

Si materiae tantum soluendae, non vero ipsius infusi praeparatio, expetitur a pharmacopoeo, in subscriptione formulae absolute infusi omnia de infusione, maceratione, depuratione, accessoriorum additione dicta §. 503. 504. sunt omittenda, et eorum tantum, quae de materiae ad infusionem praeparatione prolata sunt §. 502. mentio est facienda. Sic species conscisae siue, conscisae et contusae, praescribuntur ad chartam, formulae subiiciendo: *Concisa siue conscissa, contusa, mista, D. ad chartam*, et si in nodulum sunt colligandae, adponitur: includantur nodulo, siue sacculo ex sindone. Si vero species non sacculo sunt includendae, scribitur, vel uti antea: *D. ad chartam*, vel ita: *F. Collectio*. Irroratio modo pharmacopoeo, modo aegro committitur, et si posterius contingit, liquorem huic fini inferuentem, nisi admodum vulgaris sit, ut haberi possit, nec opus sit, ut ex officina depro-

depromatur, vna cum materie infundenda exhibet pharmacopoeus.

§. 508.

Signatura formulae infusi eodem, quo eiusdem subscriptio, modo variat § 497. Conferantur huc dicta §. 120—229. Aestiuo tempore species quidem infusi in sufficiente praescribuntur quantitate, sed, quoniam id tunc facile acefcit, non tota eius portio, sed aliqua tantum illius pars pro vna vice vt infundatur, expedit. Si specierum infusi praeparatio tantum a pharmacopoeo expetitur, eaeque sindone inclusae exhibendae sunt, signatur ita: Species zum Kräutersäckgen; vel, si species laxae, non sacculo inclusae, exhibendae sunt, in signatura virtute simul nomini, si opus est, addita, ita scribitur: Species zum Kräuterthee, zum laxirenden Kräutermwein, et tum reliqua, quae ad vltiorem infusi praeparationem pertinent, aegro vel adstantibus praecipuntur. Dein adscribi solet, quo menstruo sit vtendum, quo modo infusio depuranda et asseruanda, quo tempore et modo infusum adhibendum, sed notandum est, hic non vtendum esse terminis technicis, sed iis, qui ab aegro vel adstantibus intelligi possunt. Reliqua huc pertinentia facile sunt intelligenda ex dictis §. 503. 504. 505. Monendum praeterea est, tempore praesertim aestiuo et quantitate generali maiori infusum in loco frigido;

gido, vt in cella, esse adseruandum, ne fermentatio, situs, acor noceant,

§. 509.

De vsu
infuso-
rum.

Infusa admodum frequenter vsurpantur et multis morbis conueniunt, atque insignem in iis exserunt efficaciam, si prudente ratione et selectu sunt parata. In morbis praesertim chronicis vsus eorum est familiarissimus et maxime salutaris. Destinantur praeterea praeservationi a morbis imminetibus, vnde praecipue expetuntur ad curationes sic dictas vernales. Infusa huic fini inseruiencia dicuntur in quibusdam Germaniae regionibus die May-trânse, et ita plerumque concinnari solent, vt non simpliciter tantum per catharsin operentur, sed resoluendo etiam et corrigendo agant, vnde et a schola medica infusa per epicrasin laxantia appellantur. Eidem scopo adhibentur infusa vinosa laxantia. Infantibus quidem haec medicamenti species aliquando molesta est, praesertim si paulo eminentius sapor et odor molestus praedominatur, sed alias, si haec, quantum fieri potest, corriguntur, iis non aduersatur, cum se sub potus familiaris specie insinuet.

§. 510.

Ad quae
in infu-
sorum
præpara-
tione sit
respici-
endam.

Infusa cum fero lactis aut syrupis, succis, pomis Borsdorffianis, ad longum tempus conseruanda, parare minus conuenit, quoniam facile acescunt vel corumpuntur. Laudatur in

iis

iis maxime saporis, odoris et coloris iucunditas, hinc ei, quantum fieri potest, studendum, sed simul cauendum est, ne, dum hanc iniucunditatem corrigere intendimus, aliam novam producamus aequae iniucundam, vel plane noxiam.

§. ^{ii.}

Speciminis loco sunt

I. Infusa purgantia et laxantia.

^{i.}

R_x. rhabarb. elect. ℥j.

fol. senn. f. stip. ℥iij.

crem. Fri ℥j.

conciſa et contuſa infunde

▽ font. bullient. ℥iij—iv.

conferuentur per noctem in calore fere feruido, ita tamen, ut non bulliant, colentur deinde, et colaturae addatur

mann. elect. ℥j.

ol. de cedro gutt. V.

D. pro doſi.

Addi, ad maiorem his gratiam conciliandam, poteſt ſyrupi roſarum ſolutivi ℥j. et ſpiritus vitrioli guttae V.

T s

2. R_x.

2.

℞. mann. elect. ℥ij.

crem. tart. ℥j.

infunde in

▽ fontan. feruent. ℥iv, et digere

donec soluatur,

colaturae adde

ol. de cedro gutt. IV.

D. pro dosi.

Potest quoque commode hoc infusum
parari ex mannae electae et salis Sedlicensis,
siue Ebsoniensis aa ℥j.

3.

℞. fol. senn. s. stip. ℥iij.

cremoris tart. ℥j.

conf. sem. coriandr.

passul. min. aa ℥ij.

incis. infunde

▽ font. bullient. ℥vj.

stent in digestionem per noctem lo-
co calido, absque ebullitione ta-
men, dein fiat colatura, in qua solue
mann. elect. ℥iij.

D.

4. ℞.

4.

R. pulpae tamarind ℥ij.
 concisae infundantur
 ferilactis feruentis ℥v.
 stent per noctem in loco calido, ita
 tamen vt non bulliant. Colaturae
 adde mann. elect. vel
 syrup. violar. ℥j — ℥i℥.

5.

R. pulpae tamarind. ℥ij.
 concisae iniiciantur
 lactis bullientis ℥ij.
 stent spatio horae in loco calido,
 sed absque ebullitione, dein fiat
 colatura.

6.

R. herb. acetosell. miss.
 nasturt.
 cochlear. aa miss.
 tamarindor. ℥℥.
 concisa infunde cum
 feri lactis aestiv. ℥iij. stent
 spatio horae, in calore fere feruido,
 absque ebullitione tamen, dein per
 linteam expressis admisce
 syrup. e succo citri
 rubi idaei
 violar. aa ℥j.

S. serum

S. serum lactis antiscorbuticum, cuius vncia vna semel omni semihorio interdiu est bibenda.

^{7.}
R. rhabarb. elect.

agaric. trochisc. aa ʒij.

rad. pimpin. alb.

ari

zedoar. aa ʒiſſ.

herb. epithym.

summit. centaur. min. aa p. IV.

fol. fenn. s. stip. ʒß.

cardamom. min. ʒß.

crem. tartari siue

⊖ tartari ʒij.

Concisa, contula, mista D. ad chartam.
S. Species infusi vinosi laxantis. Infusae cum dimidia mensura aquae, asseruentur vase clauso per duodecim horas in calore fere fervido, ita tamen, vt non ebulliant, postea liquor transcoletur, et affundatur denuo his speciebus relictis vini Rhenani siue Mosellani frigidi mensura dimidia, digerantur itidem vase clauso per duodecim horas leni calore, deinde vinum traiciatur per colum et priori liquori misceatur. De hoc bibantur omni mane, vel, si fortior effectus desideratur, ter vel quater de die, vacuo stomacho, tres vnciae.

Huic

Huic infuso vinoso commode nec sine fructu adduntur cortices pomorum aurantiorum recentium, passulae minores et limatura martis, imprimis, si id postulat indicatio. Egregium exserit effectum laxantem, resolutentem et purificantem, vnde in cachexia, chlorosi, leucophlegmatia, scabie, fluore albo, obstructionibus et morbis exinde orientibus, summo cum fructu adhibetur, et eisdem scopis obtinendis commendatur a celeberrimo b. m. HOFFMANNO.

8.

R. rad. pimp. alb.

enulae

cichor. aa ʒi.

rhabarb. elect. ʒss.

herb. fumar. mj.

fol. senn. f. stip.

fibr. helleb. nigr. aa ʒvj.

summit. cent. min. p. III.

flor. acac. p. IV.

cort. citri rec.

Orant. rec. aa ʒij.

passular. min. ʒiij.

ʒri tartari s. ʒij.

Conscissa, contusa, mista D. ad chartam. S.
Species cum duabus vini Rhenani vel Mosellani
men-

mensuris leni calore per duodecim horas dige-
rendae et frigesactae transcolandae. Pro do-
si adhiberi potest pars tertia vel quarta men-
surae.

9.

R^x. rad. armorac.

enul.

vincetox.

rhabarb. aa $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$.

herb. trifol. fibr.

cochlear aa $\mathfrak{m}\mathfrak{j}$.

summit. pini vel

abietis

cort. $\odot$ rant. rec. aa $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$.semin. sinapi $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$.passul. min. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$. $\mathfrak{F}$ ri tartarif. $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$.

Concisa contusa f. Species, cum duabus vini
generosi mensuris eodem, quo antea descri-
ptum fuit, modo infundendae. Prodest hoc
infusum maxime in scorbuto.

10.

R^x. rad. bryon.

irid. nostr.

gent. rubr.

vincetox.

leuistici

rhabarb.

rhabarb. elect.

fibr. elleb. nigr.

cort. $\odot$ rant. rec.med. sambuc. aa $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$.

summit. cent. min. p. IV.

caryophyll. arom. $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$.tart. tartarif. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}$.

Concisa, contusa f. Species, cum duabus
vini frigidi mensuris infundendae, loco cali-
do digerendae, postea transcolandae, et ad
sextam partem pro dosi his in septimana bi-
bendae. Conducit hoc infusum in curatio-
ne hydropis.

II.

Rx. rad. 5. aper. mai.

ononid. aa $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$.

summit. card. ben.

cent. min. aa $\mathfrak{m}\mathfrak{ss}$.fol. senn. sine stip. $\mathfrak{z}\mathfrak{iss}$.

fibr. elleb. nigr.

rhabarb. elect aa $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$.cort. $\odot$ rant. rec.tamarisc. aa $\mathfrak{z}\mathfrak{ij}$.salis tartari $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$.

Concisa, contusa, mista f. Species, adfun-
de his aquae feruentis $\mathfrak{ss}$, asserra eas sic per
duo-

duodecim horas in calore fere feruido, postea transcolat, et relictis speciebus denuo adde vini Rhenani ℥iv, collocentur in eodem loco calido per duodecim horas, transcola deinde liquorem et liquori iam repurgato misce. Conducit hoc infusum itidem in hydropo.

12.

Infusum vinosum in hydropo.

℞. rad. ireos Flor. ℥j.

asari

mechoacann. alb.

ononid aa ℥℥.

calam. arom.

galang. min. aa ℥ij.

herb. fumar.

agrimon.

gratiol. aa p. I.

fol. fenn. sine stip. ℥ij.

summit. card. ben.

absinth. aa m℥.

fem. anisi

foenic. aa ℥j.

Concisa, contusa f. Species, quibus quatuor vini albi mensurae infundendae et quae eodem, quo iam descriptum fuit, modo sunt tractandae.

13. In.

Infusum vinosum laxans in ictero.

R^x. rad. curcumae

rubiae tinct.

rhabarb. aa ʒvj.

cichor.

foenic.

gramin. aa ʒß.

herb. capill. ven.

absinth.

marrub. alb. aa mß.

fol. fenn. f. stip. ʒij

fem. foenic.

carui aa ʒij.

ʒri solubil. ʒß.

Conscissa, contusa, mista f. Species, quibus aquae feruentis libra vna affundenda, et, quando refixit, addendae vini Rhenani librae quatuor. In calore fere feruido per duodecim horas vase clauso digerantur et liquor frigidus transcoletur et ad vsum asseruetur.

(Part. II. de form. in specie.) V II. In-

II. Infusum vinosum emmenagogum.

R. rad. aristol. rot.

rhabarb. aa ʒʒ.

bryon. ʒiij.

herb. meliss.

artemis.

matricar.

pulegii

summit. millef. aa mʒ.

fol. fenn. f. stip. ʒʒ.

flor. cheiri

centaur. min. aa p. l.

croci ʒʒ.

bacc. iunip. ʒij.

borac. Vener. ʒiij.

Concisa, contusa, mista fiant Species,
quibus mensura vini albi et aquae infundenda.

III. Infusum vinosum stomachicum.

R. rad. gent. rubr. ʒiij.

ari ʒiʒ.

zedoar. ʒʒ.

summit. cent. min.

cort. citr. rec.

○rant.

chin.

cascar. aa ʒij.

macis

macis

nuc. moschat. aa ʒss.

concisis, contusis, mistis adfunde

vini boni albi ℥iij.

spiritus vini ʒiv.

afferuentur in calore fere feruido per duos
dies, colatura seruetur ad vsum. Si volu-
mus effectum simul laxantem, addi possunt
folia sennae, rhabarbarum.

IV. Infusum emeticum.

Rx. pulv. rad. ipecacuanh. ʒi.

vini Gallici ʒj.

sacchari ʒij.

infusa totam noctem, depurata exhibe mane.

V. Infusum aquosum diaphoreticum.

Rx. rad. vincetox.

pimp alb. aa ʒss.

herb. scord.

flor. sambuc. aa mss.

Concisa, contusa, mista fiant Species, S.
Species infundendae in aquae feruent. q. s.
et leniter ebulliendae.

VI. Infusa aquosa neruina, tonica, roborantia.

1.

R^x. rad. cichor.

caryophyll.

glycyrrh. aa $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$.

herb. meliss.

salv.

beton.

summit millefol.

flor. lil. conuall. aa $\mathfrak{m}\mathfrak{ss}$.cort. citr. rec. $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$.cinnamom. $\mathfrak{z}\mathfrak{iij}$.Concisa, contusa, mista D. S. Species
zum Kräuterthee.

2.

R^x. herb. meliss. Turc.

basilic.

flor. saluiae

anthos aa $\mathfrak{m}\mathfrak{j}$.

cinnamomi

cardam. min. aa $\mathfrak{z}\mathfrak{iij}$.Concisa, contusa, mista f. Species zum
Kräuterthee.Conducunt haec infusa classis VI No. 1. 2.
in debilitate generis neruosi et morbis, qui
exinde oriuntur.

VII. In-

VII. Infusum aquosum adstringens.

℞. rad. bistort.
 glycyrrh.
 caryophyll. aa ʒij.
 herb. vincae peruin.
 verben.
 fanicul.
 virgae $\odot$ reae aa mj.
 summit. millefol.
 hyper. aa mß.
 cort. balauft. ʒiij.

Concisa, contusa, mista f. Species.

VIII. Infusa aquosa vulneraria.

℞. herb. agrimon.
 hed. ∇ estr.
 polygon.
 meliss.
 equiset.
 summit. millefol.
 hyper. aa mj.

Concisa, mista f. Species.

V 3

2. ℞.

^{2.}
 R_x. herb. fanic.
 pyrol.
 plantag.
 conf. Sarac.
 summit. millefol.
 hyper. aa mj.
 Concisa, mista D. ad chartam.
 S. vt antea.

Haec infusa optime conueniunt in haemorrhagiis nimis, et pro re nata vnum vel alterum adiici vel tolli potest.

IX. Infusa aquosa pectoralia.

I.

R_x. rad. glycyrrh. $\frac{3}{4}$ ss.
 herb. veron. mij.
 marrub. alb.
 hyssop. aa mj.
 flor. pap. rhoead.
 sambuc. aa p. II.
 anis. stellat. $\frac{3}{4}$ ss.

Concisa, contusa, mista f. Species.

2. R_x:

2.

R. rad. glycyrrh. ʒʒ.

herb. veron. mij.

chaerefol.

cap. vener.

hed. ʒʒ. aa mʒ.

flor. bellid. min.

scabios.

pap. rhoead. aa p. II.

enulae p. I.

siccum No. V.

Concisa, contusa, mista f. Species.

3.

R. rad. glycyrrh. ʒʒ.

herb. veron. mij.

flor. malv.

tussilag. aa p. III.

anis. stellat.

fem. foenic. aa ʒij.

Concisa, contusa, mista f. Species.

V 4

4. R.

4.

R̄. rad. ireos Flor.

tussilag.

liquirit. aa $\overline{\text{Zij}}$.

herb. veron.

hyssop.

scabios. aa $\overline{\text{mj}}$.

flor. violar. $\overline{\text{mss}}$.

anis. stellat. $\overline{\text{Zijj}}$.

Concisa et contusa grosso modo f.
Species.

5.

R̄. rad. pimp. alb.

cichor. aa $\overline{\text{Zij}}$.

herb. hyssop.

chaeref.

flor. scabios.

bellid. aa $\overline{\text{p. II}}$.

arnic. $\overline{\text{mj}}$.

Concisa, contusa grosso modo f. Species.

X. Infusum resoluens et euacuans.

R̄. flor. arnicae p. I — II

Concisi S. infundendi in aqua vel cere-
visia.

Hoc

Hoc infusum egregiam exserit virtutem in sanguine stagnante et extrauasato resoluen- do, et in obstructionibus, infarctibus tum viscerum, tum aliarum partium tollendis, unde facile apparet, quam late pateat eius virtus. Qui plura desiderat, conferat dissertationem *illustris Domini BÜCHNERI, de genuinis principiis et effectibus arnicae.*

XI. Infusa antispasmodica.

1.

Rx. summit. millefol. mij.

Conc. f. Species

addi possunt, si desiderat indicatio,
sem. foenic. ʒij.

2.

Rx. herb. millefol. mj.

summit. millefol. mij.

Conc. f. Speceis.

3.

Rx. herb. millef.

summit. millefol. aa mj.

flor. cham. vulg.

tiliae

sambuc. aa mj.

nucl. ceras. nigr. ʒʒ.

sem. pap. alb. ʒij.

Conc. f. Species.

V 5

Pot.

Potest eiusmodi infusum ex solis floribus chamomillae praeparari.

XII. Infusum in dysuria a calculo.

R. rad. glycyrrh.

altheae aa ʒʒ.

flor. malv.

cham. vulg. aa mj.

sem. saxifrag.

violar.

foenic. aa ʒij.

Concisa, contusa, mista f. Species, vt antea descriptum fuit.

XIII. Infusum antifebrile.

R. cort. chin. chin. ʒj.

salis card. bened. ʒʒ.

infundantur in vini Rhenani mensura vna, et reponantur loco calido ad digerendum.

XIV. Infusum aquosum ad mensium et lochiorum fluxum promouendum.

R. herb. meliss. Turc.

pulegii

artemiss. aa mj.

flor. cheiri p. IV.

croc. ʒʒ.

Conc. f. Species.

2. R.

R^x. herb. meliss.
 artemis.
 matricar. aa mj.
 puleg. mss.
 flor. rorismar.
 cheiri aa p. III.
 fem. foenic. ʒiij.
 bacc. iunip. ʒij.
 cort. lign. sassafr. ʒiij.

Concisa et contusa grosso modo infundantur in vini generosi mensura vna.

XV. Claretum purgans et roborans.

R^x. rad. calam. aromat. ʒv.
 cort. Magellan.
 rhabarb. opt.
 fol. fen. f. stip. aa ʒʒ.
 agar. trochisc. ʒiij.
 cinnam. acut. ʒij.
 cubebar. ʒj.

Concisa infunde in vini Rhenani optimi
 ℥iv. per triduum vase clauso, loco tepido,
 subinde concute, tum adde sacchari albi ℥ss,
 traice aliquoties per manicam Hippocratis.
 D. vsui,

XVI. Ce-

XVI. Cereuisia antiscorbutica.

℞. rad. raphan. rustic. $\bar{\text{z}}\text{v}$.

herb. rec. cochlear.

nasturt. aquat.

beccabung.

trifol. aquat aa $\bar{\text{m}}\text{j}$.flor. centaur. min. $\bar{\text{z}}\text{j}$.

sem. rec. contus. nasturt. hort.

raphan. hort. aa $\bar{\text{z}}\text{ij}$.

Concissa reconde in cereuisiae recentis
et feruescentis dolio dimidio.

SECTION XL

DE

FORMVLA DECOCTI
INTERNI.

§. 512.

Deco-
ctum
praepa-
ratur per
solutionem at-
que ad id
requiri-
tur ma-
teria sol-
uens et
soluen-
da.

Cum decoctum sit medicamentum fluidum ex menstruo liquore cum materia soluen- da ad ignem ebulliente paratum §. 292. pater, decoctum praeparari per solutionem, atque ad id requiri materiam soluentem, seu men- struum, et materiam soluendam. Illud, quod praeter haec duo accedit, dicitur accessorium, eodemque certis id exigentibus conditioni- bus opus est.

§. 513.

§. 513.

Ad decoctum requiritur materia soluens, soluenda et interdum accessorium §. 512. Qua de re omne id materiam decocti ingredi potest, quod ipsi materiam vel soluentem, vel soluendam, vel accessorium largitur. Iam ea dicuntur ingredientia decocti, quae eius constituunt materiam §. 8. Ergo omne id ingredientis vice in decocto fungi potest, quod ipsi materiem vel soluendam, vel soluentem, vel accessorium largitur.

Omne id ingredi-
entis vi-
ce in de-
cocto
fungi
potest,
quod ipsi
materi-
am vel
soluen-
dam, vel
soluen-
tem, vel
accessio-
rium lar-
gitur.

§. 514.

Menstruum decocti, vt infusi, esse potest vel aquosum, vel vinosum, vel spirituosum §. 474. Sed Medico, dum in dato casu decocti menstruo opus habet, maxime curandum est, vt eiusmodi inueniat menstruum, cuius vis materiae soluendae ita congrua est et accommodata, vt eam aggrediatur et soluat, coctione minus eneruetur, et alienam, quae non desideratur, naturam induat. Quodsi enim materiae soluentis vis menstrua ebulliando debilitaretur et plane rolleretur, vel peregrinam, quae non desideratur, indolem assumeret, scopo, cuius causa addita fuit, plane non satisfaceret. Quod vero praeterea menstruum ita comparatum esse debeat, vt vis eius materiam soluendam soluere possit, patet ex §. 485. Eadem enim hic obtinent, quae ibidem dicta sunt.

Men-
struum
decocti
ita com-
paratum
esse de-
bet, vt
materi-
am sol-
uendam
soluat et
coctione
minus
enerue-
tur.

§. 515.

§. 515.

Spirituosa in phialis chemicis commode loco menstrui in decoctis adhiberi possunt, sed non ac-
que com-
mode
vinum.

Vinum, si vase non bene clauso coquitur, multum virtutis suae perdit, et, si vel maxime vase probe clauso, aut vaporum exitui, obstante coquatur, in peius abit. Iam menstruum decocti ita comparatum esse debet, vt eius vis menstrua coctione nec valde eneruetur, nec alienam, quae non desideratur, naturam induat §. 514. Vinum ergo loco menstrui in decoctis minus commode adhiberi potest, vel saltem, si illo vti vel placuerit, vel opus fuerit, ita est tractandum, vt dicta euentur, quod vero facile obtineri nequit. Peracta igitur ebullitione, si eo opus est, vt addatur, consultius est. Spirituosa contra in phialis chemicis sine notabili virtutis suae iactura, vel alteratione, ebullitionem ferunt, atque ideo commode menstruum in decoctis vice fungi possunt §. cit.

§. 516.

Aqua commode vicem menstrui in decoctis tueri potest, sed hoc de aquis destillatis efficacibus

Aquae virtus ebulliendō minus eneruatur et alteratur, vnde patet, eius frequentiores in decoctis esse vsum §. 514. Aquae quoque destillatae a quibusdam loco menstruum in decoctis adhiberi solent, sed, qua ex ratione et quo iure, ego saltem perspicere non possum. Si enim vsurpantur aquae destillatae, virtute quadam praeditae, haec coctione abigitur et dissipatur, adeoque menstruum vice in decoctis legitime fungi non possunt,

vlti

vti ex dictis §. 514. apparet. Si vero loco menstrui aqua destillata adhibetur iners, quid inde boni prae aqua simplice?

§. 517.

Materies decocti soluenda ita comparata sit necesse est, vt virtutem suam vsui interno aptam, quae vel difficulter et tarde, vel plane non maceratione sola extrahi potest, vel totam, vel ex parte saltem, ebullitionis ope, menstruo decocti commodo communicare possit illibatam. Contrarium enim si obtineret, materies non esset apta et digna, quae decoquatur.

§. 518.

Cum materies decocti soluenda virtutem suam interno vsui aptam, quae maceratione sola vix vel plane non elici potest, vel totam, vel ex parte menstruo decocti commodo ebulliando communicare debeat §. 517, virtus eius vt in menstruo decocti idoneo solubilis sit, nec tamen ope macerationis aequae commode ac ebullitionis beneficio extrahi possit, exinde sequitur. Et eadem elucescit ratione, eiusdem materiae virtutem ita debere esse comparatam, vt coquendo nec dissipetur, nec alienam indolem, scopo minus aptam, assumat. Prius enim si fieret, perinde esset, ac si nulla virtus menstruo communicaretur, quod tamen requiritur §. 517. eademque, si aliam, quae non desideratur, indolem indueret, menstruo non impertiretur illibata; quod vero vt fiat necesse est §. cit.

§. 519.

Quomodo decocti materies soluenda comparata esse debeat.

Materies soluenda decocti debet esse menstruo eius solubilis, nec tamen aequae commode per macerationem, ac per coctionem, nec huius virtutis dissipari nec perire.

§. 519.

Quid-
nam ma-
teriem
soluen-
dam de-
cocto lar-
giri pos-
sit.

Materies decocti soluenda ita comparata esse debet, vt virtutem suam vsui interno aptam, quae vel difficulter et tarde, vel plane non sola maceratione elici potest, vel totam, vel ex parte ope ebullitionis menstruo communicare possit illibatam §. 517. Qua de re omne id materiam soluendam decocto largiri potest, quod virtute gaudet interno vsui apta, quae quidem vel difficulter et tarde, vel plane non maceratione sola extrahi potest, sed ebullitionis tamen ope in menstruum vel tota, vel ex parte transit illibata. Haec materies decocti aequae ac infusi ex triplici naturae regno depromi potest, et plurima largitur regnum vegetabile, pauciora minerale et animale §. 477. E contrario autem facile patet, quatenam materiam soluendam decocto non praebeant.

§. 520.

Quae ma-
cerando
vim su-
am im-
pertiant
menstru-
o, coctio-
ne non
sunt tor-
quenda
longiori
et fortio-
ri.

Cum omne id materiam soluendam decocto praebere possit, quod virtutem possidet difficulter vel plane non maceratione sola in menstruum, sed ebullitionis demum ope in id transeuntem §. 517, ea, quae macerando virtutem suam in menstruum dimitunt, coctione, longiori fortiorique inprimis, non sunt torquenda. Nihil dicam, quod calor in coquendo praefens talia plus minusue, et vel hoc illo modo, qui plane non desideratur, muret, cum

cum veritas iam satis ex loco allegato appareat. Interdum tamen breuiorem et leniorem, si celeriori et meliori extractioni inferre potest, ebullitionem admittunt et postulant, cuius generis sunt vegetabilium partes recentes, tenerae et molles.

§. 521.

Eodem, quo paulo ante usus fui §. 502, Quæ virtutem modo facile demonstrari potest, quod ea, habent quæ virtute prædita sunt in coquendo facili coctione dissipatu et auolante, potius sint infundenda auolantem, potius in coctione, si eadem opus sit, mitiori, breuiori et in vase idoneo instituta, tractanda. Ad hanc classem pertinent aromatica, alcalescentia, quæ ad aquarum et oleorum destillationem sunt apta. tātius infundenda sunt.

§. 522.

Materies decocti soluenda ita debet esse comparata, ut non alienam, dum coquitur, indolem, quæ non desideratur, induat §. 518. Quorum virtus coctione in alienam mutatur, vel plane non, vel leuiter tantum nec diu sunt decoquenda. et idcirco omne id, quod materiem solendam decocto largiri debet, eadem qualitate præditum esse debet. Quorumcunque ergo virtus alienam, dum coquuntur, indolem, quæ non desideratur, assumit, ea vel plane non, vel leuiter saltem nec diu sunt decoquenda. Nec desunt exempla, quæ dicta sunt confirmant. Liquiritia diu cocta saporem suum dulcem amittit, et amara euadit. Neque minus folia fennæ, virtutem, dum longius

(Pars II. de form. in specie.) X gius

gius coquantur, acquirunt cum alui torminibus purgantem. Rheum, myrobalani, diutius cocta, virtuti purganti adstringentem iungunt, et mucilaginosa, vt radix altheae, malvae, symphyti, semina, fructus, succi, ad earum indolem accedentia, coctione longa lentorem inferunt liquori iniucundum.

§. 523.

Recensentur,
quæ cum
aqua mi-
nus recte
deco-
quuntur.

Terrea macilenta, lapidea, resinosa, sulphurea, pingui, si menstruum, quocum coquantur, est pure aquosum, sine accessoriis parum, immo nihil suae virtutis ipsi largiuntur. Iam ea materiem soluendam decocto praeberere nequeunt, quae menstruo virtutem suam non impertiunt §. 519. Ergo, si menstruum decocti esset pure aquosum, ea, quae paulo ante commemoravi, sine accessoriis materiem soluendam decocto largiri nequeunt. Accedit ad hoc, quod ea, si materiae soluendae vice in decocto, cuius menstruum est pure aquosum, fungi deberent, ita comparata esse debeant, vt eorum virtus in menstruo aquoso solubilis sit §. 518, quod vero cum ita non sit, patet asserti veritas.

§. 524.

De quibusnam
aliis dicta §. 523.
valeant.

Idem, quod de terreis macilentis, lapideis, resinosis, sulphureis, et pinguibus asserui §. 523, verum est de metallis et semimetallis non salinis, eademque, qua antea, potest

potest demonstrari, ratione; interea ignicione praemissa, vel longa fortique coctura aquam aliquo modo mutare videntur. Et sic cum plerisque animantium partibus duris est comparatum, vtpote ex quibus vix quicquam, nisi coctione diu protracta, elici potest.

§. 525.

Menstruum decocti materiae eiusdem Patet ex
soluendae congruum atque accommodatum dictis §.
esse debet, vt eam aggrediatur et soluat 485. quo-
§ 514. Quodsi ergo eiusmodi menstruum modo
est eligendum, repetenda hic sunt dicta de men-
strui in infusi qualitate eiusdemque dele- struum
ctu instituendo §. 495. decocti
commo-
dum fit
eligen-
dum.

§. 526.

Si solutio, qua praeparatur decoctum, De acces-
est promouenda, accessorium hoc fine requi foris de-
ritur, et hoc ita comparatum esse potest, vt cocti.
materiam vel soluentem vel soluendam ad
solutionem aptiorem reddat. Eius generis ac-
cessoria sunt indicata §. 480. Neque minus,
si post coctionem decocti virtus vel augenda,
vel qualitates eius iniucundae corrigendae
sunt, accessorio opus est huic scopo inser-
viente, qualia sunt commemorata §. 481.
Pater horum assertorum veritas ex §. 478.
479 480. 481. dummodo in locum vocabuli
infusum substituatur vocabulum decoctum.

§. 527.

Quae-
nam in-
terdum
loco ac-
cessorii
adhibe-
antur.

Interdum, vbi volatilium sub alembico instituta ebullitio excussit partem virtutis desideratae, vapores collecti in decoctum frigescens refunduntur, accessorii virtutem decocti augentis vicem tunc explentes. Nonnunquam etiam materies alia tenerior, principiis praedita volatilibus et mobilibus, collisione peracta liquori infunditur et loco accessorii, virtuti decocti augmentum vel gratiam adferentis, adhibetur, ita, vt medicamentum tunc ex decocto et infuso sit compositum. Tale vero *decocto-infusum* appellatur.

§. 528.

De gra-
du calo-
ris in de-
cocto.

Decocta non promiscue vno eodemque caloris gradu praeparantur, sed is pro materiae soluendae, soluentis, et decocti indole variat. Sic si menstruum est spiritus, lenior calor, quam si vinum vicem menstrui sustinet, adhibetur, et aqua his maiori calore vrgetur. Neque minus minori opus est calore, si materies soluenda facile se solui patitur, nec decoctum desideratur valde saturatum, maiori contra, si contraria dictis obtinent.

§. 529.

Dedura-
tione co-
ctionis.

Tempus, quo peragitur coctio, admodum variat pro materiae soluendae indole eiusque faciliori vel minus facili extractione, adeoque in genere determinari nequit, quamdiu

diu materies decocti soluenda in casu quouis singulari sit decoquenda. Sunt, quae cocturam ad tres, quatuor, immo sex et plures horas protractam admittunt et postulant, cuius generis sunt fossilia pleraque, animantium annosorum ossa, cornua, carnes tenaciores, ligna compacta, radices et cortices similes, arida, aromatis expertia, valdeque resinosa, vnde horum, priusquam decoquantur, maceratio est instituenda, vt eorum virtus eo facilius extrahi potest. Dantur porro aliqua, quibus coctio horae vnus vel duarum sufficit, quaedam vltra vnus horae spatium vix sunt coquenda, alia coctura horae dimidium durante satis emunguntur, et nonnulla vix vltra quartam horae partem coqui debent, quin horum pleraque, maxime recentia et mollia, decocto ab igne remoto et adhuc feruido infundere tantum consultius est.

§. 530.

Quae de duratione coctionis dicta sunt Scho-
§. 529, intelligenda sunt de decoctionibus lion.
aquosis.

Quaenam vero ista sint, quibus determinata coctionis tempora conueniunt, materiae medicae perito non difficile erit cognitu. Saepe tamen Medicus, dum vel superficialia, vel intimior virtutis extractio desideratur, vel aliae accedunt rationes, terminos coctionis §. 529. designatos non accurate obseruat, eosque alio modo pro circumstantiarum ratione determinat.

§. 531.

Viden-
dum est,
si varia
materia
est deco-
quenda,
num al-
tera alte-
rius solu-
tionem
iuuet,
nec ne.

De quan-
titate
materiae
soluen-
dae et
soluen-
tis in in-
fuso.

Si varia materies simul est decoquenda, eo maxime est respiciendum, primo, num altera alterius solutionem iuuet, an impediat, et quousque; deinde, num omnia eodem gradu caloris sint coquenda, iisque eadem coctionis duratio conueniat. Sunt enim, quae sola iners praebent decoctum, efficax vero, si iunguntur aliis.

§. 532.

Quod ad ingredientium et praesertim materiae soluendae in decocto quantitatem attinet, eadem hic obtinent, quae dicta sunt de quantitate materiae soluendae in infuso §. 488. Menstrui in decocto quantitas pariter se habet, ac in infuso, adeoque hic repetantur dicta §. 489. 490. Variat quoque praeterea, prout coctio vel sine, vel cum euaporatione perficitur, sed, si sine euaporatione instituitur, vel vapor collectus decocto refunditur, menstrui proportio in decoctis eadem est, quae in infusis §. cir, nisi, quod rarius ultra duodecuplam aut paulo maiorem augeatur.

§. 533.

Vtcrius
determi-
natur
menstrui
in deco-
cto quan-
titas.

Si durante coctione dissipatio fit et euaporatio, eo maior menstrui requiritur quantitas, quo illa maior, ne liquor superstes nimis saturatus euadat, et tum Medicus, prout coctionis durationem aut ad certum tempus, aut

aut ad partis aliquotae euaporationem limitat, vel determinat menstrui adfundendi quantitatem ex dictis §. 532. ratione simul quantitatis dispendii, certo vel per coniecturam definitae, habita, vel denique tantum, quod magis vsu venit et vsitatum est, menstrui q. f. praescribens et coctionis durationem aut ad aliquotae partis euaporationem, aut ad certum tempus limitans, determinat, quantum residui superesse velit, ita, vt tunc pharmacopoeo relinquatur computandum, quam menstrui quantitate opus sit, vt dato coctionis termino praescriptum decocti pondus remaneat.

§. 534.

Accessoria, quae solutionem, qua praeparatur decoctum, promouent, eadem sunt, quae infusi §. 479. 480, eorumque quantitas iisdem hic definitur limitibus, quorum mentio iam facta fuit §. 491. vt eos hic repetere superuacaneum esset, nisi, quod saepe, praesertim si ebullitio solutionem promouet, eorum tunc minori quantitate opus sit. Illa vero accessoria decocti, quae ipsi coctione demum peracta, vel ad eius virtutem augendam, vel molestam eius qualitatem corrigendam, adduntur et eadem sunt cum accessoriis infusorum §. 481. in eadem, qua haec, proportionem recipiuntur §. 492. hinc dicta loco allegato hic repetantur. Ista vero accessoria,

De access
foriorum
solutio
nem pro
mouen
tium
quantita
te in de
coctis.

quae coctione peracta decocto infunduntur, §. 527. ratione quantitatis, qua recipienda sunt, easdem sequuntur regulas de accessoriis infusi prolatas §. 492.

§. 535.

De dosi
et quan-
titate ge-
nerali
decocti.

Quae de dosi et quantitate generali infusi dicta sunt §. 495 496. valent quoque de dosi et quantitate generali decocti. Ad posteriorem quod attinet, vix vnquam vltra libras sex vel octo, immo nec eo vsque extenditur, nisi id dosis decocti magna, breuibusque interuallis assumenda, et praeparatio eiusdem operosior postulent, annique tempus ac decocti durabilitas permittant.

§. 536.

De ordi-
ne, quo
ingredi-
entia de-
cocti in-
formula
eiusdem
scribun-
tur.

Si materia omnis decocti vno eodemque caloris gradu coquenda est, vel species tantum decocti a pharmacopoeo sunt exhibendae, ordo, quo ingredientia decocti chartulae inscribuntur, idem est, qui valet de ingredientibus infusi §. 494. Si qua vero cocturam longiorem, alia breuiorem postulant, eo ordine optime sibi mutuo subiunguntur, vt primo loco ponantur, quae longissima opus habent coctione, postremo vero, quae breuissimam exigunt; nisi alias haec res pharmacopoei dexteritati et iudicio committi possit.

§. 537.

Subscri-
ptio for-
mulae

Subscriptio formulae decocti fere conuenit cum subscriptione formulae infusi et ab ea

ea paucis discrepat, hinc de subscriptione decocti formulae infusi dicta huc sunt applicanda. Variat vero haec subscriptio formulae decocti aequae ac formulae infusi, prout vel a pharmacopoeo nil nisi materies decoquenda eiusque praeparatio expetitur, vel ipsi non materiae solum decoquendae, sed decocti ipsius praeparatio committitur §. 479.

§. 538.

Si pharmacopoeus materiam tantum decoquendam praebet, eadem hic obtinent, quae dicta sunt §. 507, et ratio, quam ob rem hoc ita esse debeat, patet ex §. 537. Si vero posterius locum habet §. 537, hoc est, si tum materiae decoquendae, tum decocti ipsius praeparatio pharmacopoeo committitur, subscriptio in formula decocti determinare debet operationes, quae pertinent non ad materiae solum decoquendae, sed ipsius decocti praeparationem §. 110.

§. 539.

Operationes, quae respiciunt materiae decoquendae ipsiusque decocti praeparationem, diuidi possunt in eas operationes, quae vel ante, vel post, vel in coctione a pharmacopoeo sunt suscipiendae. Illae, quae ante coctionem sunt peragendaе, respiciunt materiae decoquendae ad infusionem praeparationem; ad eas, quae in coctione sunt suscipiendae, pertinet decoctio ipsa, et ad illas

decocti
fere con-
venit
cum sub-
scriptio-
ne for-
mulae
infusi.

Appli-
cantur
huc dicta
§. 507.

De ope-
rationi-
bus circa
materi-
am deco-
cti sol-
vendam
eiusdem
praepar-
ationem,
earum.

X 5

deni-

que di- denique, quae post coctionem sunt perficien-
visione. dae, nouae materiae infusio, depuratio, et
accessoriorum miscela. Haec ergo omnia, si
opus est, determinare debet subscriptio for-
mulae decocti § 538.

§. 540.

Opera-
tiones
indican-
tur, quae
respici-
unt ma-
teriae de-
coquen-
dae prae-
paratio-
nem.

Operationes, quae ante coctionem susci-
piendae sunt, et materiae decoquendae prae-
parationem respiciunt, absoluuntur 1) eius-
dem comminutione in crassum puluerem,
2) colligatione in nodulo, 3) irroratione; nisi
quod humectatio cum aqua feruente hic ra-
rius vsurpetur. Vasis quoque, in quo coctio
est instituenda, interdum fit mentio, si id
necessitas postulat, et certum sit, pharmaco-
poeum, vti plerumque, sed minus recte fieri
solet, omnes cocturas promiscue in vasis ae-
neis, stanno etiam non obductis, facere.
Maceratio denique nonnunquam vel totius
materiae decoquendae, vel partis tantum eius-
dem, si difficulter se solui patitur, praemi-
titur, et, quae huc pertinent, repetenda sunt
ex dictis §. 503.

§. 541.

Subscri-
ptio in
formula
decocti
docet
materiae
soluen-
dae com-
minutio-

Subscriptio in formula decocti docet ope-
rationes, quae praeparationem materiae ad
coctionem respiciunt § 539. Iam eae absol-
vuntur materiae decoquendae comminutione,
colligatione, irroratione, maceratione et de-
lectu vasis idonei, cui materia decocti immit-
tenda

tenda est §. 540. Ergo subscriptio in formula decocti, si pharmacopoeo non materiae solum decoquendae, sed decocti ipsius praeparatio committitur, determinare debet materiae decoquendae comminutionem in cras-
sum puluerem, eiusdem colligationem in nodulo, irrorationem, macerationem, et vas denique, in quo coctio instituenda est, si iisdem opus est.

§. 543.

Quae in decoctione ipsa a pharmacopoeo sunt agenda, respiciunt 1) ignis adhibendi gradum modumque, ita, ut a Medico determinetur, utrum igne vehementi, an leni, igne nudo an alio, ut in diplomate, opus sit, 2) ordinem, quo alia diutius, alia brevius sunt decoquenda, 3) vasis, in quo coctio instituitur, occlusionem magis minusve exactam, prout euaporatio vel magis vel minus nocet. Plerumque occlusionem vasis exacta opus est, cum calor hac ratione sit aequabilior et minor decocti inquinatio. 4) Coctionis terminum, qui vario modo definiri potest. Vel enim determinari potest ex materiae decoquendae indole et natura, vel ex phaenomenis decocti, ut colore et sapore, vel, dum euaporatio conceditur, ex residui quantitate, vel ex aliquotae partis dissipatione, sed hic minus certe. Accedit ad hoc, quod quantitas eorum, quae coctione exhalant, intra idem tempus varia sit,

nem, eiusdem colligationem in nodulo, irrorationem, et vas, in quo coctio est instituenda.

Quae nam in coctione agenda et determinanda sint, recensentur,

fit, prout coctio vel fortior, vel lenior, et in vase plus minusue clauso, instituitur.

§. 543.

Quae
post de-
coctio-
nem sint
animad-
verten-
da.

Quae post coctionem sunt agenda, complentur 1) infusionem materiae nouae, quae secundum easdem, quas dedi § 501 503, regulas, instituitur, 2) depurationem, de qua dicta § 504. valent 3) accessoriorum miscelam, de qua notanda intelliguntur ex § 505. 4) delectum vasis idonei, in quo asseruandum est decoctum.

§. 544.

De si-
gnatura
formulae
decocti
huius
que vsu.

Quae ad signaturam formulae decocti pertinent, facile erui possunt ex dictis §. 508. de signatura formulae infusi. Nomina quoque, quae decocta pro varia sua praeparatione et adhibendi modo acquirunt, ex parte eadem sunt, quae imponuntur infusis §. 493. Sic decoctum ad dosin vnicam praescriptum dicitur *haustus*, si menstruum eius spirituosum est, simpliciter audit *decoctum* vel *apozema*, si partes animantium basin materiae constituunt, *ius* vel *iufculum* appellatur, si materies semel decocta cum recente aqua iterum coquitur, *bochetum* vel *decoctum secundarium* nominatur. Vfus decoctorum denique conuenit cum vsu infusorum.

§. 545.

§. 345.

Speciminis loco inferuiunt

I. Decoctum auenaceum.

℞. auen. rec. depur. et excort. mij.

rad. cichor. ℥℥.

nitri purif. vel

giari ℥℥.

Conc. coquantur per dimidium horae
in tribus aquae purae mensuris, ad
consumtionem partis tertiae.

Huic decocto, ad maiorem ipsi gratiam conciliandam, debita in quantitate addi potest, nec sine fructu, elaeosaccharum citri, vel syrupus acetositis citri, inprimis si eo aestus simul est exstinguendus. Insignibus virtutibus excellit. Sanguinis enim, feri inprimis, acrimoniam demulcet, humidum deficiens restituit, et partes relaxat solidas, vnde egregia eius in morbis multis vtilitas apparet. Sic optime conducit hominibus strictioris corporis habitus, neque minus in tussi, catarrhis, faucium siccitate, asperitate et exulceratione, diarrhoea, dysenteria, quatenus ab acrimonia stimulante proueniunt, arthritide vaga scorbutica, malo scorbutico idque genus aliis morbis. Qui plura de huius decocti effectu desiderat, illa reperiet in *illustris* quondam *Medici*, FRIDERICI HOFFMANNI, *dissertatione de cura auenacea*, vtpote in qua huc modo

do

do laudatus vir fat multa, nec inutilia, de eiusdem efficacia differuit.

II. Decoctum temperans.

1.

R̄. pomor. citr. No. II.
conciſ coque in
▽ purae ℥iv.
colaturae adde
Syr. acetos. citri
ceras. nigr. aa ℥ij.

D.

2.

R̄. raf. C. C. ℥j.
pom. citr. No. I.
coquantur in duabus aquae purae men-
suris.

3.

R̄. tamarind. ℥j.
coque in
▽ commun. ℥ij.
et adde colaturae
nit. ōjat. ℥ſſ.

Decocto classis II. No. i. loco syruporum
addi quoque potest sacchari quantitas debita,
si placet. Egregia aestum temperandi vir-
tute gaudet, eamque ob causam hoc fine
summo

summo cum fructu in omniis febribus et iis praesertim, quae inflammationem secum ferunt, usurpatur, cum, quantum et quam periculosum ab ingenti caloris, corpus affligentis, gradu produci possit damnum, satis superque constet. Substitui ipsi potest decoctum No. 2. tunc inprimis, si indicatio requirit, ut acce quid sit demulcendum; hac etenim virtute prae caeteris praeditum est cornu cerui. Ad decoctum No. 3. quod attinet, singulari quoque gaudet vi calorem temperandi et aestum febrilem reprimendi, eiusque usus illo praesertim febris tempore convenit, quo blanda simul opus est alui solutione, et si eo redit scopus Medici, addi potest manna electa, syrupus rosarum solutivus; cum spiritus nitri dulcis guttis aliquot.

III. Decocta demulcentia.

1.

R $\acute{x$. hord. mund. m ij.

rad. scorzon.

raf. C. C. aa $\mathfrak{z}$ j.

Concisa, coquantur in tribus aquae communis mensuris per horae dimidium, et colaturae addatur syrupus acetositis citri ad unciam vnam et dimidiam, vel succus citri cum saccharo debita in proportionem admisceatur.

2. R $\acute{x$.

R^x. rad. scorzon.

raf. C. C. aa ʒiʒ.

conc. coqu. in

▽ commun. ℥iij.

sub fine coctionis

adde

passular. min. mj.

sem. foenic. ʒiij.

flor. pap. rhoad. p. III.

bulliant semel, deinde liquor coletur.

Hoc decoctum No. 1. in febribus biliosis, cholericis, catarrhalibus, aliisque multis, quae humorum acrimoniam pro causa agnoscunt, utile est, et hoc No. 2 polychrestum et omnibus fere morbis congruum, ab illustri b. m. HOFFMANNO praedicatur. Huic decocto possunt, pro circumstantiarum ratione, adiaci radix glycyrrhizae, anisum stellatum et similia, si tussis vrget; cortices mali citrei vel aurantii, si roborandum est, aliaque plura, quae postulat indicatio. Omnes vero, qui ab his decoctis expectari et desiderari possunt effectus, producuntur vi virtutis, quae ipsis inest, demulcentis, vnde patet, quibusnam in morbis conueniant, et quid efficere possint. Ad eorum indolem accedunt decocta, quorum descriptiones in Dispensatorio Regio et Ele-

Electorali Borusso-Brandenburgico exstant,
vſusque admodum frequens eſt, ſequentia :

1.

R̄. raf. C. C. ℥j.

coquantur in ſufficienti quantitate aquae
ſimplicis, et colaturae librae duae
ſeruentur vſui.

2.

R̄. raf. C. C. ℥ſſ.

rad. ſcorzon. ℥j.

coque ſecundum artem, ſub diplomate,
in ſufficienti quantitate aquae ſim-
plicis, et colaturae libras tres ſer-
ua vſui.

3.

R̄. hord. opt. loti et mundi ℥ij.

aquae communis ℥ XII.

coquantur ad tertiae partis conſumtio-
nem et colatura ſeruetur vſui.

4.

R̄. hord. opt. loti et mundati ℥iſſ.

raf. corn. ceru. ℥j.

aquae ſimpl. ℥ VII.

coquatur lege artis ad conſumptionem
tertia circiter partis, et colatura
ſeruetur vſui.

(Pars II. de form. in ſpecie.) Y IV. De-

IV. Decocta sanguinem purificantia.

1.

℞. rad. chinae

falsap.

scorzom.

cichor.

liquirit. aa ʒi.

cort. lign. falsifr.

sem. foenic. aa ʒiʒ.

⊖ ʒri ʒij.

Concila et contusa grosso modo coquantur vase clauso in aquae mensuris octo, ad partis tertiae consumptionem, et colatura seruetur vsui. Sub fine coctionis decocto huic passularum minorum vncia vna vel duae addi et decoqui possunt.

2.

℞. rad. chinae

falsapar. aa ʒi.

raf. lign. guaiac.

cort. eiusd. aa ʒiʒ.

⊖ ʒri ʒiij.

Concisa et contusa grosso modo, mista f. Species. S. Species, davon drey Loth in vier Maasß Wasser so lange zu kochen, bis der dritte Theil eingekocht ist.

3. ℞.

3.

R_x. rad. altheae
 scorzon.
 bardan. aa $\overline{\text{Zij}}$.
 liquir. $\overline{\text{Zij}}$.
 herb. saponar. mij.
 ras. lign. iunip. $\overline{\text{Zij}}$.
 fem. foenic. $\overline{\text{Zij}}$.

Concisa, contusa grosso modo, mista f.
 Species, decoquendae in aquae simplicis libris
 duodecim, ad tertiae partis consumptionem.

4.

R_x. rad. chinae
 cassap. aa $\overline{\text{Zij}}$.
 scrophul. $\overline{\text{Zij}}$.
 liquirit $\overline{\text{Zij}}$.
 ras. lign. sanct. $\overline{\text{Zij}}$.
 $\overline{\text{Zij}}$ in peria ligat. $\overline{\text{Zij}}$.

Concisa, contusa grosso modo, mista
 fiant Species, decoquendae in mensuris aquae
 simplicis octo tamdiu, donec pars tertia con-
 sumpta fuerit.

Decoctum classis IV. No. 1. egregium ex-
 ferit effectum in morbis a seri impuritate pro-
 venientibus, ut in lue venerea, scabie idque
 genus aliis, inprimis, si homines sicciori et
 strictiori corporis habitu praeditos inuadunt.

Y 2

His

His enim acriora et calidiora, vt lignum eiusque cortex, radix pimpinellae, contrayeruae, vincetoxici, serpentariae Virginianae, herba scordii, fumariae et similia, non bene conducunt, sed iis pruritus aliaque molesta symptomata causantur. Hinc consultius esse existimo, vt ex speciebus, quae paulo ante commemorauimus, calidioribus, spiritus vini ope, essentia praeparetur, et pro circumstantiarum ratione cum decocto temperato No. 1. tempore matutino, iniuncto simul regimine sudorifero, adhibeatur. Decoctum No. 2. calidiori et penetrantiori eo, quod No. 1. descriptum fuit, virtute gaudet, ideoque magis conuenit hominibus habitus corporis laxioris et humorum copia refertis, si a morbis, impuritatem feri pro causa agnoscantibus, corripuntur. Decoctum No. 4. egregiam in lue venerea debellanda exserit vtilitatem et ad Batauorum Medicorum mentem est compositum, vtpote qui antimonium crudum, speciebus sanguinem purificantibus additum, earum vim maximopere augere, et in obstructionibus tollendis, lymphaeque collicquescenda et per sudorem eliminanda, egregium et praestantissimum esse remedium, sibi persuadent.

V. Serum lactis acidulum.

Hoc ita praeparatur: Lacti recenti calefacto instillatur succus vel citri, vel limoniorum,

rum, vel acetum vini purum, vel solutio pul-
 pae tamarindorum cum vino Rhenano facta, vel
 solutio cremoris tartari tanta in quantitate, vt
 omne lac promptum subeat coagulum, et pars
 butyraceo-caseosa crassior a sero segregetur.
 Peracta hac separatione serum per linteum
 traiecitur iterata vice, vt penitus a substantia
 caseosa crassiori liberatum, purius euadat, ac
 nil nisi principium vnguinoso-salinum tenerius
 et partes praecipitantis acidulas retineat. Hoc
 serum gaudet sapore subdulci et acidulo, acor
 tamen minui, immo maxima ex parte auferri
 potest, si eidem pulvis lapidum cancrorum,
 qui acidum absorbet, sufficienti inspergatur
 quantitate. Potest vero lac, ad serum ex eo
 praeparandum, adhiberi vel vaccinum, vel ca-
 prillum, vel asinum, prout hoc vel illud
 scopo magis conuenit.

VI. Serum lactis dulce.

Recipe lactis vaccini, aut caprilli recentis,
 libras quatuor, infunde ollae vitreae capa-
 ci, vel vasi stanneo, quod vulgo dicitur *caffrol*,
 et, subiectis carbonibus candentibus, blanda
 ac paullatina exhalatione ad siccitatem redige,
 vt nihil nisi massa quaedam puluerulenta, fla-
 vescentes, grumosa remaneat. Hanc massam
 iterum in aquae purae fontanae, vel pluuiialis,
 libris quatuor, lenioris coctionis beneficio, dis-
 solue, liquorem colatu traiectum, relicto in
 linteo magmate spissiori caseoso, ad vsum ser-

Y 3

va.

va. Notandum praeterea est, ollam sub huius feri lactis praeparatione vix ad partem dimidiam esse replendam lacte; valde enim, praefertim iam spissiusculum redditum, spumescere ac ideo facile, admoto inprimis igne paulo fortiori, ollae marginem transcendere solet. Inter euaporandum quoque constanter spatula vel alio instrumento est agitandum, ne empyreuma, quod alias facile superuenire solet, contrahat, et parietibus ac fundo adhaerescat. Quod ad eiusdem principia attinet, in eo phlegma copiosum cum modica quantitate substantiae terreae vnguinosae salinae solubilis, siue vt paucis dicam, saccharinae tenerioris, est coniunctum. De virtute eius nihil dicam, cum ea satis prolixè et solide demonstrata fuerit in *illustris b. m. HOFFMANNI dissertatione de saluberrima feri lactis virtute, in eiusdem opusculis medico-practicis* denuo recusa.

VII. Decoctum aduersus icterum.

℞. rad. V. aper. min.

curcum.

rub. tinct.

rhabarb. aa ʒj.

herb. capill. ♀ris

hepat. nob.

marrub. alb.

summit.

summit. cent. min. aa mj.

sem. foenic.

anif. stellat. aa ʒij.

passul. min. ʒiij.

tart. ʒrisat. ʒʒ.

Concisa, contusa, mista fiant Species.

S. Species, quarum vnc̄ia vna in tribus aquae mensuris per horae dimidium est coquenda.

Huic decocto, peracta coctione, superaddi potest tyropus de cichoreo cum rhabarb. ro. Egregiam exserit efficaciam in ictero, si a ductuum biliariorum obstructione, quam materia tenax et spissa produxit, oritur.

VIII. Decoctum ad mensum et lochiorum fluxum promouendum.

R̄. rad. aristol. rotundae ʒʒ.

bacc. laur.

iunip. aa ʒij.

concis. coque per $\frac{1}{2}$ hor. in aquae communis mensuris tribus et sub fine coctionis adde

herb. meliss.

puleg.

artemis.

flor. cheiri aa mj.

sem. cumin.

carui aa ʒiij.

bulliant semel et macerentur, deinde liquor. coletur.

Y 4

Ad

Ad edulcorationem huic decocto addi potest mel in debita quantitate, eiusque vis intenditur coniuncto boracis Venetae usu. Praeterea cum cereuisia hoc decoctum praeparari potest, cui scopo cereuisia fusca amara magis, quam alba inferuit, utpote quae cocta facilius acescit. Neque eo in omni mensium obstructione, a quacunque proficiscatur causa, et quouis promiscue tempore, uti licet, sed tunc potius, si menses ob partium uteri solidarum debilitatem, sanguinis visciditatem et exinde pendentem stagnationem, non fluunt, et praesertim ante aliquot temporis, quo menses prorumpere solent, dies id adhibere consultum est.

IX. Decoctum aduersus scabiem siccam.

℞. rad. scorzon.

altheae

chin. aa ℥ij.

salsap.

raf. C. C. aa ℥j.

rad. glycyrrh

sem. foenic. aa ℥ss.

flor. pap. rhoead. p. IV.

Conc. cont. mista f. Species, quarum vicia vna in duabus aquae mensuris est coquenda.

X. De-

X. Decoctum purificans et leniter adstringens.

1.

R̄. rad. chin. ℥i.
 ras. lign. sant. rubr. ℥ss.
 cort. lign. sassafr. ℥ij.

Concisa, contusa, mista fiant Species, in quatuor aquae mensuris per dimidium horae coquendae, quibus sub fine coctionis addenda est cinnamomi vncia dimidia.

2.

R̄. rad. chin. ℥iv.
 cichor.
 glycyrrh.
 ras. lign. sant. rubr.
 lentisc.
 visci quern. aa ℥j.
 cort. chin.
 lign. sassafr.
 mastiches
 ⊖ tartar. aa ℥ss.

Concisa, contusa, mista fiant Species, quarum vncia vna in duabus aquae mensuris per horam est coquenda, addito sub fine coctionis cinnamomo.

Y 5

Haec

Haec decocta virtute gaudent demulcente et partes solidas debiles roborante, ex quo facile est collectu, quibusnam morbis et quando conducant. Conueniunt nimirum, praemissis praemittendis et coniunctis coniungendis, in fluore albo, gonorrhoea, mensium, haemorrhoidum fluxu, vrinae excretionem, aliisque excretionibus, si limites consuetos nimis excedant, ut magnum exinde sit metuendum periculum, atque eodem fine usurpata fuerunt et commendata a *celeberrimo* b. m. HOFFMANNO. Praeter commemorata, eorum quoque compositionem ingredi possunt cortex tamarisci, fraxini, capparis fructus, cortex et radix.

XI. Ius cancerorum fluuiatilium.

Rx. cancer. fluuiat viuor. ℞. III.

coque spatio horae cum aquae libris duodecim, tum exentos contunde vna cum testis, atque coque in priore iure proprio adhuc per horas quatuor, addendo semper tantum aquae, ut a coctione librae octo circitur supersint, tum ius fortiter exprime, atque ei infunde concisae

herb. beccab.

chaeref.

endiv.

petrosel. aa ℥j.

rad. tragoponi ℥iv.

filari ℥ij.

dein

dein ebulliant simul spatio $\frac{1}{2}$ horae. Sumatur ad $\mathfrak{z}\text{ii}\mathfrak{s}$ omni bihoro.

XII. Iusculum carnis pro debilibus, emaciatis et consumptis.

Rx. Caponem recens mactatum, depumatum et euisceratum No. i. carnis vitulinae $\mathfrak{H}. \text{I.}$

conciſa in partes exiguas probe contundantur, et in mortario oſſa comminuantur: adde caneros fluuiatiles No. VIII, qui viuū contundantur,

rad. ſcorzon. $\mathfrak{z}\text{ij}$.

cichor.

ſiſari

petroſel. aa $\mathfrak{z}\text{j}$.

concidantur,

macis $\mathfrak{z}\text{ii}\mathfrak{j}$,

cort. citr. rec. $\mathfrak{z}\text{j}$.

ſalis parum, ſuperfunde

vini Rhen. $\mathfrak{z}\text{ii}\mathfrak{j}$.

aquae fontan. q. ſ. indantur

lagenae ſtanno intus obductae, ita, vt non multum vltra dimidium repleatur, lagena probe clauſa balneo Mariae impoſita, coquantur per quatuor vsque ad ſex horas, deinde effundantur, colentur cum expreſſione, et pinguedo ſupernatans dematur.

Eius-

Eiusmodi iuscula optime parantur ex carne a pinguedine accurate repurgata animalis sani, iunioris, exercitati, contusa, minutim scissa, in machina Papiniana elixa, frigesfacta dein in hac ipsa machina, iterum ab omni supernatante pingui et fecibus depurata. Si olla haec deficit, ahenum quidem substitui potest, sed subtilius exhalando perit. Iusculum ex gallinaceo genere paratum praefertur reliquis, vitulinum dein, postea ouillum, et bubulum denique probatur.

XIII. Gelatina.

R $\acute{e}$. raf. C. C. $\mathfrak{z}$ iv.

coque lento igne in vase vitreato cum aquae quantitate sufficiente, ad remanentiam librarum duarum. Colatura exprimatur, cum albumine oui clarificetur, adde

sacch. alb. $\mathfrak{z}$ v.

vini Rhen. $\mathfrak{z}$ iv.

succ. citr. $\mathfrak{z}$ j.

redigantur in consistentiam gelatinae.

SECTIO

SECTIO XII.

DE

FORMVLA EMVLSIONIS.

§. 546.

Si semina oleo grauida contusa et cum aqua trita exprimuntur, oritur liquidum ratione consistentiae et coloris ad lac accedens. Est igitur *emulsio* medicamentum liquidum, quod ex seminibus oleo grauidis, cum aqua tritis et emulctis paratum, consistentiam et colorem habet lacti similem.

Quid sit
emulsio.

§. 547.

Si vox *emulsio* in sensu strictiori eoque proprio adhibetur, definitio eius hoc §. 546, nec alio modo est condenda. Medici vocabulum *emulsio* in vno eodemque non constanter adhibent significatu, et hoc in causa est, vt de eiusdem definitione non conueniant omnes, et quidam alicui medicamento nomen emulsionis imponant, quod alii ipsi iure competere negant. Sed notandum est, vocem *emulsio* vel in proprio, vel in improprio accipi significatu, et a Medicis saepius aliquod medicamentum appellari emulsionem, cum tamen ipsi hoc nomen non proprie conueniat. Sic v. g. multi Medici hoc medicamentum :

Scho-
lion.

℞. gumm. ammon. ʒj.

vitell. ouor. ʒij.

misce et adde sapon. Venet. ʒj.

syrup. artemis. ʒiſs.

aquae foenic. ʒiiij.

alia-

aliaque, quae simili modo ex gummeis, gummi-resinosi, terebinthina, balsamis, spermate celi, etc. praeparantur, appellant nomine emulsionis, quod tamen ipsis non proprie, sed improprie tantum competit. Consentientem hac in re habeo celeberrimum IUNCKERVM et beatum SCHVLZIVM. Hic etenim in libello memoriali de formulis praescribendis Sect. III. §. VII. ita scribit: *Emulsiones impropriae ab aliquibus colostrum vocantur, quae ex gummeis, aut gummi-resinosi parantur, e. g. si gummi ammoniacum cum aqua et vino teratur, donec in liquamen potabile redigatur; eodem nomine aliqui censent appellandam terebinthinae balsamorumque ut et spermatis ceti solutionem, interuentu vitelli ouorum paratam. Ille vero in conspectu formularum medicarum Tab. XII. VI. No 6 inquit: Analoga saltem emulsio est, quae pro scopo purgante ex resina ialap-pae, scammonii, item, quae ad aperiendum et expellendum ex gummi ammoniaco, terebinthina, myrrha, etc. paratur. Nec pluribus opus esse existimo ad defendendam definitionem datam §. 546, cum eandem habeant plurimi Medici.*

§. 548.

Quae-
nam in-
gredien-
tia sint
emulsio-
nis.

Cum emulsio sit medicamentum liquidum, quod, ex seminibus oleo refertis et aqua paratum, lactis colorem et consistentiam refert §. 546, aquam et semina oleo plena, quae contusa et cum aqua trita colorem et con-

consistentiam lacti similem exhibent, emulsio-
nis ingredientia esse necessaria patet. Talia sunt

Semen aquilegiae

apii

cardui benedicti

mariae

carthami

citri

raparum

papaveris albi

poeoniae

femina quatuor frigida maiora,	{	cucumeris
		cucurbitae
		citrulli
		melonum

femina quatuor frigida minora	{	endiuiiae
		scariolae
		lactucae
		portulacae

nuclei, quorum praecipui sunt

nuclei amygdalarum dulcium

amararum

pineae

pistaceae

nucis auellanae

iuglandes

malorum Armeniacorum.

§. 549.

Ingre-
dientia e-
mulsi-
onis colo-
rem et
consi-
stentiam
lacti si-
milem
non tol-
lere de-
bent.

§. 549.

Emulsio est medicamentum liquidum, colore et consistentia lacti simile §. 546. Quae de re, si qua eius materiam ingredientur, ita debent esse comparata, ut has non pervertant qualitates, vel plane tollant. Et sic patet, ea, quae hoc efficiunt, ingredientium vice in emulsione fungi non posse.

§. 550.

Sapore
et odore
molesta
in emul-
sionibus
sunt,
quan-
tum fieri
potest, vi-
tanda.

Sicut Medico in omnium medicamento-
rum praescriptione eo est studendum, ut iis
tanta, quanta per circumstantias licet, iucun-
ditas concilietur, ipsi quoque, quantum sine
effectus, qui intenditur, iactura, et per alias fie-
ri potest circumstantias, in emulsionibus vi-
tanda sunt, quae sapore et odore molesta
sunt, praesertim cum id earundem indoles,
usus et praeparatio, iam doceant et expo-
scent.

§. 551.

Quae-
nam se-
mina e-
mulsi-
ones vix
vel pla-
ne non
ingredi-
antur.

Semina, quae cum aqua trita huic colo-
rem et consistentiam lacti similem largiuntur,
apta sunt, ut ingredientium vice in emulsi-
onibus fungi possint §. 548. Quae de re e con-
trario inferitur, ista semina, quae his qualitati-
bus praedita non sunt, emulsionem ingredi
non posse.

§. 552.

§. 552.

Semina, quorum medulla non albidi, sed alieni est coloris, vti femina anisi, foeniculi, carui, etc. cum aqua trita, ipsi colorem et consistentiam lacti valde similem non conciliant. Iam femina emulsionem ingredi non debent, quae contusa et aqua mixta lactis colorem et consistentiam non referunt §. 551. Quapropter semina, quae medulla albicante carent, ingredientium vice in emulsionibus fungi non debent.

Semina,
quae me-
dullam
non al-
bam, sed
alieni co-
loris ha-
bent, e-
mulsio-
nes in-
gredi
non de-
bent.

§. 553.

Eodem, quo paulo ante usus fui §. 552. modo demonstrari potest, semina, quae mucilaginem fundunt, et liquorem mucilaginosum quidem, non vero albidum reddunt, itidem emulsionibus minus quadrare, cuius generis sunt semina cydoniorum, lini, psyllii, hyoiscyami et similia.

Semina
mucila-
ginosa
emulsio-
nibus
minus
qua-
drant.

§. 554.

Cum emulsionibus tanta, quanta fieri potest, concilianda sit iucunditas §. 550. femina rancida, utpote quae gratiam, quam emulsionem exposcunt, pervertunt, in emulsionem non sunt recipienda. Accedit ad hoc, quod rancor feminibus indolem conciliet noxiam, eamque ob rationem in emulsionibus sint vitanda. Valde quoque amara sola et magna in quantitate, in emulsionibus internis scilicet, non sunt adhibenda, ex ratione modo adducta, quamvis
(*Pars II. de form. in specie.*) Z. leniori

Semina
rancida
et valde
amara
sola in
emulsio-
nes non
sunt re-
cipienda.

leniori amaritiae praedita et gratiam emulsionis non peruertentia, uti sunt semina citri, aurantium, nuclei cerasorum, amygdalae amarae, neque minus valde amara, non sola, sed cum aliis combinata et in restricta quantitate adhibita, ita, ut emulsionis gratia non pereat, sed potius augeatur, emulsionem ingredi possint.

§. 555.

Semina
quatuor
frigida
maiora
emulsi-
ones in-
gredi
possunt.

Sunt, qui semina quatuor frigida maiora, nescio qua ex ratione, forsitan, quod plerumque rancida sint, in emulsionibus ferre non possunt, atque ea eatenus, quatenus rancore correpta sunt, usui minus apta esse lubens meritoque concedo §. 554. Sed, hic si abest et euitatur, nihil video, quod in his seminibus posset accusari, praesertim, cum eorum usus a viris eruditionis exquisitissimae, *b. D. D. HOFFMANNO* et *Camerario*, iam vindicatus fuerit.

Cortices
citri, au-
rantio-
rum et
myrrha
non
commo-
de ingre-
diuntur
emulsi-
ones pro-
prie sic
dictas.

§. 556.

Qui praeter ea, de quibus hactenus dictum fuit, emulgendis alia intermiscant, uti cortices citri, aurantium, myrrham, etc. nec colori, nec saporis emulsionum proprie sic dictarum consulunt. Priorum elaeosacchara, myrrhae tinctura accessorii loca addita, idem commodius praestare videntur.

§. 557.

§. 557.

Ingredientia emulsionis proprie sic dictae ita debent esse comparata, vt colorem et consistentiam lacti similem nec peruertant, nec tollant, nec iniucunditatem, si fieri potest, secum ferant §. 549. 550. Qua de re aqua, vtpote quae est ingrediens emulsionis §. 548, iisdem qualitatibus praedita, adeoque nec nimis spissa, nec alia dote iniucunda, et acrimoniae expers esse debet, eoque aptior est, quo simplicior. Optima est aqua simplex, cocta, decoctum aquosum tenue, insipidum, inodorum, gratum, vt decoctum hordei, auenae, cornu cerui, radicis scorzonerae, liquiritiae, cicerum, etc. et infusum simile.

Quomodo aqua emulsionis comparata esse debeat.

§. 558.

Sed non aqua solum simplex, sed destillata etiam paululum inertior ad emulsiones recipitur, eaque, si adhibetur, ex arte debet esse destillata atque empyreumatis expers §. 557. Aromaticas, spirituosas, vinosas, sapor odorque nimis eminens, vel scopus saepe excludit, vel saltem accessoriū loco pariori quantitate addi iubet. Acetosas eadem rationes, tum acor emulsis infestus, ab vsti in emulsionibus prohibet, nisi indicatio emulsū vere acidum, vel citissime acefcens, postulet.

Quae de aquis destillatis in emulsionibus sint animaduertenda.

§. 559.

De modo
prae-
parandi
emulsi-
onem.

Emulsio proprie sic dicta praeparari solet contusionis et expressiois ope. Semina scilicet, postquam a cortice liberata sunt, in mortario contunduntur, postea aqua successe adfunditur, quae seminum partes oleosae imbibit. Quando igitur semina hac ratione sufficienter sunt contrita, eorumque partes oleosae laudabiles sub frequenti agitatione a liquore adfuso absorptae sunt, liquor per linteum filtratur et semina fortiter exprimuntur.

§. 560.

De quantitate,
qua ingredi-
entia emul-
sionis proprie
sic dictae
accipien-
da sunt.

Ingredientium emulsionis proprie sic dictae quantitas pro diuersa emulsionis ipsius et ingredientium indole variat. Emulsionones enim prout vel refrigerandi, vel humectandi, vel nutriendi, vel reficiendi fine adhibentur, plus vel minus dilutae parantur, et pro huius consistentiae varietate ingredientia diuersa in quantitate recipiuntur. Sic spissiores fiunt, si aquae ad materiam emulgendam proportio tripla, quadrupla vel quintupla est, dilutissimae, si duodecupla ad vigecuplam usque, mediae, si octupla. Sed ratio simul est habenda magnitudinis seminum; quo enim haec sunt minora, eo parciore medulla et plure cortice gaudent. Cum iam medulla sit id, quod cum aqua coniungitur, seminum minorum quantitas eadem eadem aquae copiam

piam minus saturabit, quam tantundem nucleorum. Immo liquoris quantitas nonnunquam plane non definitur, sed pharmacopœi iudicio relinquitur, adpositis signis, q. f.

§. 561.

Emulsioni proprie sic dictae paratae vel adduntur aliqua, quae eiusdem virtutem vel gratiam augment, vel non. Si qua vero addenda sunt, ea ita comparata esse debent, ut iustas emulsionis dotes non pervertant, et, quae hac praedita sunt qualitate, emulsioni iam paratae addi possunt, alia vero non item.

Si quae emulsioni iam paratae addenda sunt, iustas emulsionis dotes pervertere non debent.

§. 562.

Aquae destillatae aromaticae iucundiores, syrûpi grati, coloris expertes, iulepi, saccharum, elaeosacchara, salia neutra, pulveres, qui in emulso non sunt solubiles, albi, si tenerrimi, minus ponderosi, nec in grumos abire proni sunt, iustas emulsionis dotes non pervertunt, adeoque emulsioni iam paratae addi possunt. Nam ad eam super accedere possunt, quae earum dotes iustas non pervertunt §. 561.

Recentiores quae emulsioni iam paratae addi possunt.

§. 563.

Conseruae, electuaria, extracta et similia, consistentiam, colorem et saporem, quae in emulsionibus requiruntur, turbant et pervertunt, hinc emulsionibus superaddi non possunt §. 561.

Quae nam non esse possint accessoria emulsionis.

§. 564.

Quanam
porro ad
emulsi-
onem ac-
cedere
neque-
ant.

Alcalina raro vel plane non accessorio-
rum vice in emulsionibus funguntur; horum
etenim vsum vrinosi saporis iniucunditas pro-
hibet, quae ab emulsionibus abesse debet
§. 561. Tincturas, spiritus, essentias, elixi-
ria et similia raro admittit scopus emulsionis
proprie sic dictae; aliquando tamen legitima in
quantitate, vt debitae emulsionis propieta-
tes non peruertantur, ad eam accedere pos-
sunt. Interea saporis odorisque in emulsione
proprie sic dicta gratiam ne nimis sedulo ad-
fectes.

§. 565.

De emul-
sionibus
impro-
prie sic
dictis.

Peruenio nunc ad emulsiones, quae im-
proprie sic vocantur. Hae cum prioribus,
emulsionibus scilicet proprie sic dictis, in eo
conueniunt, quod sint medicamenta liquida,
ex aqua constent, consistentiam et colorem
lacti quomodocunque et plus minus similem
habeant, sed differunt ab iis, primo, quod
non, vt i haec, ex feminibus oleo grauidis,
parentur, deinde tantam, quantam emulsi-
ones proprie sic dictae, cum lacte, ratione con-
sistentiae et coloris, non habeant similitudi-
nem, et denique tantam, quantam priores,
nec exigant, nec admittant iucunditatem.

§. 566.

Quanam
materi-
am emul-
sionibus

Materiam emulsionibus improprie sic vo-
catis emulgendam praebent oleosa meracio-
ra, difficiliter in aqua solubilia, vt olea et bal-
sama

sama liquida, spissa, solida, e. g. balsamum improprie sic
 Peruvianum, Tolutanum, de Copaiba, terebinthina, resinae, gummi-resinae, ut resina dictis
 ialappae, scammoni, gummi iuniperinum, praebent
 mastiche, myrrha, opopanax, ammoniacum, emul-
 radices valde resinosae, et similia. Haec ut gendam
 facilius ingerantur et meabiliora reddantur,
 commode sub hac forma exhibentur. Sed
 hic tamen abstinendum est a foetidissimis, qui-
 bus forma pilularis est aptior.

§. 567.

Aquae, quae emulsionibus improprie sic De aquis
 dictis conficiendis inserviunt, eadem sunt, emulsi-
 quae adhibentur ad emulsiones proprie sic nisim-
 vocatas praeparandas; aquis tamen aromati-propriae.
 cis vinosis et spirituosus potior hic est locus,
 quoniam materiam emulgendam §. 566. indi-
 catam solvunt facilius.

§. 568.

Parantur hae emulsiones ex materia, cu- Materia
 ius mentionem feci §. 566. cum aqua trita et emul-
 commixta §. 567. Cum vero emulgendorum genda
 pleraque, ut sunt resinosa, exactiorem cum aqua difficili-
 commixtionem respuant, nec ab ea solui se us in a-
 patiantur, addenda quaedam sunt, quae ma- qua solu-
 teriam emulgendam, difficilius vel plane non bilis ac-
 solam in aqua solubilem, vel cum ea commi- cessorio-
 scibilem, ita praeparant ac disponunt, ut fa- rum ope
 cilius et exactius cum aqua coniungi et com- ad soluti-
 misceri possit. onem in
 aqua apta
 est red-
 denda.

Z 4

§. 569

§. 569.

Quænam
resinoso-
rum cum
aqua
commix-
tionem
promo-
veant.

Vitellus oui virtute gaudet saponacea re-
liquis superiori, adeoque optime ad resinosa
tenacia cum aqueis combinanda adhiberi
potest. Sapo vulgaris idem præstat, atque
itidem hoc fine vñrpari potest, modo illius
vñm indicatio ægrique gustus permittat.
His annumeranda sunt mel, saccharum, sy-
rupi, sed prioribus minus sunt efficacia, et mel
colorem insuper magis obfuscet. Semina
quoque oleosa, amygdalae, interdum accessio-
rii, resinosorum cum aqua coniunctionem et
commixtionem promouentis, et saponis vicem
præstant, sed hoc modo exsurgit emulsio
proprie sic dicta §. 546.

§. 570.

De acces-
soriis
emulsio-
nis.

Quae emulsioni improprie sic dictae iam
paratae adduntur, vel ad eius virtutem, vel gra-
tiam augendam, iisdem dotibus prædita esse
debent, quae commemoratae sunt §. 561. at-
que eadem de iis valent regulae, de quibus
iam dictum fuit §. 492 Spirituosa hoc fine cre-
brius adduntur, quoniam his hic potior est
locus §. 567, neque saponi, odori et colori
tantopere hic studetur §. 565.

§. 571.

De quan-
titate a-
quae et
accessio-

Aquae quantitas in emulsionibus, quae no-
men hoc improprie gerunt, eodem modo, vñ
in emulsionibus proprie sic dictis, determina-
tur

tur, et itidem interdum pharmacopoei iudicio definienda committitur, maxime si emulsum vnicam tantum continet dosin §. 560. Accessorii, quod materiae emulgendae cum aqua commixtionem promouet, quantitas ratione eiusdem sumitur dupla, tripla, quadrupla, prout id vel potentius est, vel debilius, et materia vel magis vel minus conuulsiuum cum aqua respuit. Saepissime eiusdem quantitas non determinatur, sed quantum satis praescribitur.

§. 572.

Eorum, quae his emulsionibus gratiae vel virtutis conciliandae causa adduntur, quantitas in casu singulari determinari nequit, sed, si quid de hac generatim est affirmandum, tanta in quantitate sunt accipienda, in quanta scopo, qui intenditur, satisfaciunt. Puluerulentorum, si qua adicienda sunt, scrupulus vnus, et dulcium drachma dimidia sufficit pro vncia vna huius emulsionis, simul vero animo perlustrandum est et perpendendum, num in ea saccharum, vel mel, saponis loco iam fuerit adhibitum, tum, quousque materiae iniucunditas correctionem postulet, et num infanti, an adulto praescribatur emulsiō. Salum nimia quantitas vitetur, ne haec eiusdem gratiam vel tollat, vel peruertat, hinc ad eiusdem vncias quatuor vix vltra scrupulum vnum est extendenda. Reliqua ea, quam scopus exigit, quantitate sunt addenda.

Z 5

§. 573.

rii, quod materiae emulgendae cum aqua commixtionem promouet, in emulsionibus.

De quantitate accessorium emulsionis, quae gratiam eius vel virtutem augent.

§. 573.

De ordine, quo emulsionis ingredientia sunt scribenda.

Ordo, qui in emulsionis tum propriae, tum impropriae ingredientibus schedulae inscribendis obseruatur, in eo consistit, vt emulgenda primo ponantur loco, his subiungatur in emulsione improprie sic dicta id, quod materiae emulgendae cum aqua commixtionem promouet, et huic, quod eiusdem gratiam vel virtutem auget. Varias vero singulorum species pro suo quisque arbitrio collocare potest.

§. 574.

De dosi emulsionis.

Emulsionis vtriusque dosi determinatur vel pondere, vel volumine, et, prout ea brevibus vel longis interuallis est repetenda, aliaeque concurrunt circumstantiae, modo maior modo minor est. Emulsiones proprie sic dictae, vtpote quae plerumque diffusae sunt, ad cyathum, vnciam vnā, duas, et interdum ad lubitum, pro potu familiari, exhibentur. Impropriae vero ad cochlear vnum, drachmam vnā, duas, vnciam vnā et plures, prout magis minusue efficaces, dilutae, nau-seosae, aliaeque circumstantiae comparatae sunt.

§. 575.

De quantitate generali emulsionis.

Ad emulsionis impropriae quantitatem generalem quod attinet, illa nonnunquam vnā tantum dosin, quae ordinarie vnciam vnā vel duas continet, complectitur, et hoc

hoc tunc plerumque locum habet, si scopum intendimus emeticum vel catharticum. Neque huiusmodi emulsiones in plurium dierum usum praescribere expedit, nisi exactissime sint ligata, cum mora mixtorum diuortium producat. Emulsiones, quae proprie nomen suum gerunt, facile acescunt eoque citius, quo calidior est tempestas. Medicus igitur dosis-molem, usus frequentiam et atmosphaerae calorem inter se comparare debet, ne simul plus praescribat, quam ante acorem superuenientem consumi potest; nisi hanc mutationem indicatio permittat vel postulet, vel aeger eam non abhorreat.

§. 576.

Illis, quae de subscriptione formulae in genere in superioribus dixi, pauca specialiora, quae ad formulam emulsionis pertinent, addenda sunt. Subscriptio in formula emulsionis proprie sic dicta haec est: *F. l. a. Emulsio*; deinde, postquam haec sic expressa est, quantitatem colaturae, si menstrui quantum satis praescriptum est, et admiscenda eorumque quantitatem determinat. In formula emulsionis improprie sic dictae subscriptio monet accuratam materiae emulgendae cum sapone suo, si quis accedit, subactionem et commixtionem, et postea menstrui et reliquorum additionem, partitis vicibus faciendam, praecipit.

§. 577.

De subscriptione formulae emulsionis.

§. 577.

De si-
gnatura
formulae
emulsio-
nis.

Signatura formulae emulsionis praeter ea, quae supra de signatura formulae dixi §. 121. 129. monet, vt, emulsio, si pluribus vna do-
fibus fuerit praescripta, in aqua frigida vel
loco frigido ponatur, ne acescat, et ante
vsum concutatur, si puluerulenta non solu-
bilia accesserint, vel emulsio improprie sic
dicta est adhibenda, in qua secessus mixto-
rum metuitur.

§. 578.

De vsu
emulsio-
nis.

Quoniam emulsionis proprie sic dictae
sat gratum sunt et iucundum medicamentum,
delicioribus aliisque iis praesertim, qui stri-
ctioris corporis sunt habitus et cholericae con-
stitutionis, quoniam humectant, optime con-
veniunt. Adhibentur praeterea sine aestum
et calorem temperandi, refrigerandi, solido-
rum motus vehementer sedandi, humectandi,
incrassandi, nutriendi, vires sine calore re-
stituendi, acrimoniam biliosam, putridam,
alcalinam demulcendi, et interdum diapho-
resin, vrinam, rarius aluum mouendi; e
contrario, quoniam facile acescunt, nocent
subiectis acido laborantibus, habitus corporis
laxioris et phlegmatici, frigidis. Ad emul-
siones improprie sic dictas quod attinet, iis
omnibus indicationibus, quibus eorum ma-
teries emulgenda conuenit, obtinendis infer-
viunt, adeoque vomitum, aluum, vrinam,
fudo-

sudorem mouendi, vlcera abstergendi, vermes expellendi, et roborandi scopo adhiberi possunt, plerisque tamen, quoniam ea plerumque sapore et odore ingrata ingrediuntur, sunt ingratiore.

§. 579.

Specimina sunt

I. Emulsiones purgantes.

1.

Rx. resin. ialapp. gr. VI.
terantur cum
vitell. oui q. s. adde
▽ flor. acac.

rosar. aa ʒss.

F.l. a. Emulsio, colat. adde
sacch. perlat. ʒss.

M.D.

2.

Rx. res. ialapp. gr. V.
amygd. dulc. excort. ʒij.
vna tritis affunde
▽ flor. acac.

rosar. aa ʒj.

F.l. a Emulsio, cui adde sacchari parum.

3. Rx.

3.

R_x. resin. scammon. gr. VI.
vitell. oui 3j.
terantur successive affundendo
▽ rofar.

cinnam. s. vin. aa 3ij.

M. f. l. a. Emulsio, cui adde sacch. canar.
parum.

4.

R_x. ref. scammon. gr. VI.
terantur cum paucis
amygd. dulc. excort.
adde

▽ fragor.

rofar.

acac. aa 3ij.

sacch. perl. 3j.

F. l. a. Emulsio.

6.

R_x. sem. carthami 3ij.
scamm. pur. gr. VI.
contusis affunde paulatim
▽ cort. ☉rant. 3j.
tum colatis misce

fyr. de spin. ceruin. 3ij.

F. l. a. Emulsio.

II. Emul-

II. Emulsiones analepticae et nutrientes.

^{1.}
 R_x. amygd. dulc. excort. $\overline{\text{zj}}$.
 sem. IV. frig. mai. aa $\overline{\text{zj}}$.
 decoct. C. C. cum rad.
 scorzoner. ℥i .

▽ ceras. nigr.
 rosar. aa $\overline{\text{zij}}$.

F. l. a. Emulsio, adde
 matr. perl. ppt.
 nitr. purif. aa $\overline{\text{zij}}$.
 sacch. alb. q. s.

M.

^{2.}
 R_x. amygd. dulc. excort. $\overline{\text{zij}}$.
 amar. excort. No. VI.
 decoct. hord. cum rad. scorzon. ℥ii .

F. l. a. Emulsio, colaturae adde
 ▽ cinnam. s. vino $\overline{\text{zij}}$.
 sacch. abissim. $\overline{\text{zvj}}$.

^{3.}
 R_x. amygd. dulc. excort. $\overline{\text{zss}}$.
 pinear. mundat. $\overline{\text{zij}}$.
 F. c. s. q. dec C. C. Emulsio, adde
 ▽ cinnam.
 bugloss. aa $\overline{\text{zj}}$. edulcoretur
 sacch. perlat. q. s.

Pro-

Profunt hae emulſiones, ſi corpus debita humorum copia viribusque deſtitutum hume-
ſtandum, nutriendum, reſcicndum, et aeſtus ſimul eſt temperandus. Conducunt hinc in-
primis ſubiectis ſiccis, cholericis, hecſticis, diu-
turno morbo emaciatſ, nimia excretionum
copia debilitatis, ſenibus, et lipothymia la-
borantibus.

III. Emulſiones diaphoreticae.

1.

Rx. ſem. aquileg.

card. bened.

Mariae aa ʒij.

amygd. dulc. excort. ʒſſ.

contuſis affunde

▽ ſcorzon.

galeg.

ſcordii aa ʒij.

rub. idaei

cinnam. c. flor. cord. aa ʒj.

iulep. roſar. ʒiiij.

F. l. a. Emulſio, cui adde

ſacch. perlat. q. ſ.

Huic emulſioni, ſi certioſem et fortioſem
effectum diaphoreticum exſerere debet, ad-
di poteſt debita in quantitate antimonium dia-
pho-

phoreticum, vel puluis diaphoreticus No. I.
classis III. p. 164.

2.

R_x sem. card. bened. ℥ss.

aquileg.

citri aa ℥j.

▽ scordii

card. bened.

flor sambuc. q. s.

F. l. a. Emulsio,

colaturae ℥vj. adde

pulv. bezoard. Class. III. No. I. ℥i℥.

facch. perlat. q. s.

M.

3.

R_x amygd. dulc. excort. ℥ss.

▽ galegae

flor. sambuc.

card. ben. aa ℥ij.

F. l. a. Emulsio, colaturae adde

conch. ppt.

℥ii diaph. aa ℥ss.

M.

Locum hae emulsionis inveniunt in febribus exanthematicis, ut variolosa, morbillosa, purpurata, petechiali, si materia exanthematica, paululum pertinacius subsistens, blando modo foras est expellenda. Egregiam inprimis
(Pars II. de form. in specie.) Aa mis

mis praestant vtilitatem in spasticis partium internarum constrictionibus, quae a materia exanthematica, intus subsistente et difficulter eliminanda, excitantur.

IV. Emulsio contra dolores a calculo.

℞. sem. milii solis
faxifrag.
violar.

IV. frig. mai, aa ʒj.

▽ fragor.

petrosel.

fruct. alkek.

ceras. nigr.

flor. acac aa ʒiſs.

F. l. a. Emulsio, adde

lap. ☉. ppt. ʒj.

nitr. purif. ʒj.

fyr. dialth. Fern. vel

fyr. bals. Peruv. Hoffm. ʒiſs.

M.

Haec emulsio dolores a calculo prouenientes mitigat, et vrinae difficulter et cum dolore exeuntis fluxum promouet, vnde patet, quando sit adhibenda. Commode ei semen lycopodii ad drachmam vnam, immo ultra, addi potest, inprimis, si renes vel vesica erosionem laborant. Huic enim id optime medetur, et cum hac virtute simul vim coniun-

ctam

etiam habet anodynā, quā hoc in casu maximopere opus est.

V. Emulsiones in gonorrhoea.

1.

Rx. sem. cannab. ℥ss.

IV. frig. mai.

agn. cast.

pap. alb. aa 3j.

▽ nymph.

pap. rhoead.

flor. acac.

vlmar.

sambuc.

rosar. aa 3iss.

F. l. a. Emulsio, adde

conch. ppt. 3iij.

nitr. purif. 3j.

fyr. dialth. Fern. 3vj.

M.

2.

Rx. amygd. dulc. excort. 3ij.

sem. melon.

cucurb.

agn. cast.

pap. alb. aa 3j.

Aa 2

▽ nymph.

▽ nymph.

lactuc.

flor. acac. aa ʒij.

off. sep. ppt.

succ. alb. ppt.

nitr. depur. aa ʒi.

iulep. rosar. ʒʒ.

M. f. Emulsio.

R. sem agn. cast. ʒiʒ.

lactuc.

portulac. aa ʒʒ.

▽ plantag.

petrosel. aa ʒij.

F. l. a. Emulsio, colaturae adde

off. sep. ppt. ʒʒ.

corall alb. ppt. ʒi.

bals. de Copaiba in
vitell. oui sol. ʒʒ.

sacch. perlat. ʒiiij.

M. D.

Egregiis hae emulsiones aduersus gonorrhoeam, virulentam praesertim, excellunt virtutibus. Materiae, quae per vrethram profluit, acrimoniam nimiam temperant, atque ita alterant, vt partes, quas permeat, lae sua minus inficiat et laedat. Vias, quas
transit,

transit, minus pervias eiusque fluxui resistentes relaxat, atque ita disponit, ut liberius et maiori in copia effluere possit. Patet igitur ex his, emulsionibus modo dictas dolori et ardori, qui virulenti liquidi seminalis effluxum comitantur, partiumque solidarum inflammationi et erosioni optime mederi. Maxime praeterea conveniunt hominibus cholicis, sensibilibus, et strictioris corporis habitus; cum contra subiectis phlegmaticis calidiora magis quadrent.

VI. Emulsio antheimintica.

R $\mathfrak{x}$. gum. Xci ʒj.

vitell. oui ʒij.

M. f. a. dein adde

sapon. Ven. ʒj.

syr. artemis. ʒiſs.

▽ foenic. ʒiij.

S. Emulsio.

VII. Emulsio balsamica ad ulcera interna.

R $\mathfrak{x}$. terebinth. Venet. ʒiij.

vitell. ouor. q. ſ.

probe subactis admisce sensim

mell. albi ʒiij.

▽ bacc iunip. ʒiij.

S. ut in fronte.

A a 3

VIII. Emul-

VIII. Emulfiones lubricantes diureticae.

I.

Rx. sem. card. Mariae
bardan.

foenic. aa ʒvj.

amygd. dulc. No. XX.

infus. rad. liquir. q. f.

F. l. a. Emulsio; Colaturae libris
tribus admisce

salis prunell. ʒij.

facch. canar. q. f. ad gratiam.

M.

2.

Rx. sem. violar. ʒss.

mil. folis

carthami aa ʒij.

▽ fragor.

chaerefol.

veron. q. f.

F. l. a. Emulsio; Colaturae ʒviij. adde
nitr. depur. ʒss.

facch. canar. q. f. ad gratiam

M.

IX. Emul-

IX. Emulsio in pectoris affectibus.

Rx. pinear. mund. rec.
 amygd. dulc. aa $\overline{3\text{ss}}$.
 decoct. auenac. tenuiss. ℥ss .

▽ ceras. nigr.

flor. acac. aa $\overline{3j}$.

F. l. a. Emulsio, adde

lap. $\odot$. ppt.

$\mathfrak{z}$ ii diaphor. aa $\overline{3\text{ss}}$.

facch. albiss. q. s. ad gratiam.

Materiam acrem, pulmonesque annexas partes obsidentem et pectus continuo ad constrictionem irritantem, inuoluit atque temperat. Conuenit igitur in tussi sicca et convulsua, quae a materia oritur acri stimulante.

X. Emulsiones anodynae et hypnoticae.

I.

Rx. sem. pap. alb.

cannabis

amygd. dulc.

pinear. mund. aa $\overline{3ij}$.

▽ flor. lil. conuall.

tiliae

prim. veris

sambuc. q. s.

F. l. a. Emulsio. Colaturae $\overline{3viii}$. adde

Aa 4

pulv.

pulv. praecip. Class. VII. $\mathfrak{z}$ iv.
sacch. perlat. q. f.

M.

2.

R. sem. cannab. ∇ . q. f. decocti et
emolliti $\mathfrak{z}$ iss.

amygd. dulc. excort. No. VII.
contusis affunde

∇ fontan. q. f.

F. l. a. Emulsio, cui adde
sacchari q. f. M.

3.

R. sem. pap. alb. $\mathfrak{z}$ ij.

lactuc.

endiv. aa $\mathfrak{z}$ j.

amygd. dulc. excort. No. V.
contusis affunde

∇ flor. pap. rhoead. $\mathfrak{z}$ iiij. -
nymphaeae $\mathfrak{z}$ j.

F. l. a. Emulsio, cui adde
sacchari parum. M.

4. R.

R_x. nucl. persic.^{4.}
 amygd. amar. aa 3℥.
 camphor. ʒj.
 ▽ flor. sambuc.
 rosar.
 pap. rhoead.
 hypnot. aa 3j.

F. l. a. Emulsio, colaturae adde
 nitri 3℥.

Haec No. 4. emulsio, lintei duplicati ope
 fronti et temporibus applicata, in deliriis, vi-
 giliis nimis, dolore capitis vehementi, qui
 a magno sanguinis, quo ad caput fertur, im-
 petu oritur, et in narium haemorrhagia im-
 moderata conducit. Nucleis enim persicis
 et amygdalis amaris inest virtus anodyna.

XI. Emulsio externa cosmetica.

R_x. ▽ flor. fabar.
 lil. albor.
 rosar. aa 3ij.
 ess. storac.
 bals. Peruv.
 tinct. flor. benz. aa 3j.
 magist. ʒni vel melius
 bismuth. 3i℥.

M. f. l. a. Emulsio.

Aa 5

Haec

Haec emulsio in gutta rosacea, pustulis faciei vlcerosis, dolentibus et rubentibus, vsus habet, quoniam ardorem mitigat, simulque consolidat, dummodo eius vsus caute et prudenter instituat. Si eam tutiorem desideras, omitte saturni vel bismuthi magisterium, eamque praepara ex aquae cosmeticae v. g. fabarum vel sigilli Salomonis, vncijs quatuor, et essentiae styracis vel tincturae benzoës drachma vna. Sic habebis satis innocens cosmeticum, quod cuti nitorem conciliat, eamque mollem reddit et seruat, sed super eam siccari debet.

XII. Emulsio oculis rubentibus et inflammatis adhibenda.

Rx. camphor. gr. VI.

amygd. ex cort. No. III.

terantur, affundantur

▽ euphras.

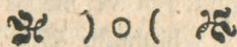
rosar.

calcatripp.

cyani aa ʒi.

F. l. a. Emulsio.

Huic pro re nata addi possunt sacchari saturni pauca grana.

SECTIO

SECTIO XIII.

DE

FORMVLA IVLEPI.

§. 580.

Iulapium, Iulepus recentiorum, est mixtura dilutissima, fere diaphana, ex sapore, odore, colore iucundioribus conflata §. 293.

Quid sit iulepus recentiorum.

§. 581.

Veterum iulepi a recentiorum iulepis ratione consentientiae et praeparationis differunt. Illi enim syrupi formam exhibent, et mediante coctione praeparantur, ut iulepus rosarum, violarum; hi autem sunt tenues et per simplicem fiunt mixtionem.

De differentia iulepi recentiorum a iulepo veterum.

§. 582.

Quoniam iulepi frequentissime loco potus ordinarii, scopo reficiendi et aestum temperandi, vel loco grati vehiculi, quocum alia ingerenda sunt medicamenta, usurpantur, eas ob causas qualitatibus sensibilibus praediti esse debent iucundis, et maxime in iis desideratur tenuitas, claritas, sapor reficiens, ex dulci acidus aliusue non iniucundus, odor suavis vel nullus, color gratus, rubellus inprimis, vel nullus.

Scholion.

§. 583.

Cum iulepus recentiorum sit mixtura dilutissima, fere diaphana, ex sapore odore, colore iucundioribus conflata §. 580. omnia ista, quae commixta mixturam constituunt maxime dilu-

Quanam ingredientium vice in iulepo

fungi
possint.

dilutam, fere diaphanam, ex sapore, odore, colore gratam, iulepi materiam praebere, adeoque ingredientium vice in eo fungi possunt §. 8 Et sic e contrario patet, quae nam ingredientium locum in iulepo sustinere nequeant.

§. 584.

De exci-
pienti-
bus et ex-
cipien-
dis in iu-
lepo.

Si qua ingredientia, ex quibus iulepus ad recentiorum mentem est praeparandus, per se in debitam iulepi formam redigi nequeunt, ipsis, quae largiuntur legitimam iulepi formam, sunt addenda. Haec audiunt *excipientia*, illa vero *excipienda*.

§. 585.

Excipi-
entia iu-
lepi de-
bent esse
fluida, co-
lore, odo-
re, sapo-
re grato
vel nullo
praedita.

Cum forma iulepi sit fluida §. 580. et excipientia iulepi sint ea, quae aliis in iulepi formam redigendis inseruiunt §. 584. excipientia iulepi debent esse fluida. Et quoniam porro in iulepo saporis, odoris et coloris gratia requiritur, fluida ista, quae vicem excipientium sustinent, sapore, odore, colore iucundo, vel, si hoc obtineri nequit, nullo potius, quam iniucundo, praedita esse debent.

§. 586.

Quaenam
fluida ex-
cipienti-
um vice
in iulepo
fungi
possint.

Quoniam excipientia iulepi debent esse fluida, odore, sapore, colore grato, vel si id fieri nequit, nullo potius, quam iniucundo, praedita §. 585, omnia fluida, quae his gaudent qualitatibus, excipientium vice in iulepo fungi possunt.

§. 587.

§. 587.

Talia sunt 1) aqua simplex, 2) destillata vel iners, vt acetosae, borraginis, buglossi, endiuiae, lactucae, etc quibus tamen aqua simplex praefenda esse videtur, quoniam saepissime destillationem sapiunt; vel sapore et odore leni suauior, vt aqua cinnamomi, rosarum, melissae, citri, cerasorum nigrorum, etc. 3) infusa aquea iucundiora, promte parabilia, vt florum rosarum, violarum, tunicae, bellidis, pomorum citreorum, conseruarum similium, etc. 4) decocta similia diluta, vt hordei, radicis scorzonerae, cichorei, cornu cerui, tamarindorum, citri, etc. 5) vina plus minusue acidula, vt Rhenanum, Mosellanum, quae scopo analeptico sunt aptiora, 6) phlegma vitrioli dilutius et aliqua ex recensitis coniuncta.

§. 588.

Excipiendorum vicem in iulepo sustinere possunt 1) aquae destillatae magis aromaticae, florum et corticum pomorum aurantiorum et citreorum, cinnamomi, pulegii, maioranae, rorismarini, interdum vinum, quae, quoniam etiam loco excipientium vsurpari possunt, vt excipientia secundaria considerari possunt; 2) succi fructuum horaeorum dulces, acidi, recentes, e. g. citri, aurantiorum, cerasorum acidorum, berberum, ribium, rubi idaei, etc. 3) syrapi varii, praefereim qualitatibus in sensum incurrentibus iucundis praediti, rubri,

ab

Recen-
sentur,
quoniam
excipi-
entium
vice in
iulepo
fungi
possint.

Quoniam
excipien-
dorum
vicem su-
stinere
possint
in iule-
po.

ab acido rubentes, vel coloris expertes, e succis fructuum horaeorum parati, vel alii, vt syrupus acetositatis citri, cinnamomi, cydoniorum, rubi idaei, etc. Huc pertinent etiam brodia conditurarum, iulepi officinales, oxymella, oxysacchara 4) rob et gelatinae e fructuum succis, quae in liquore dissoluntur, 5) tindurae acido - aquosae rubrae, v. g. florum bellidis, aquilegiae, rosarum, violarum, essentiae spirituosae suauissimae, vt essentia corticum citri, aurantiorum, cinnamomi, etc. spiritus vegetabilium iucundi, vt rosarum, lauendulae, melissae, cinnamomi, balsamus embryonum, spiritus acidi vegetabiles vel fossiles, vt acetum vini destillatum, spiritus salis, nitri, sinceri vel dulcificati, vitrioli, clyffus antimonii, 6) saccharum vel simplex album, vel arte cum aliis non iniucundis in rotulas, tabulas, elaeosacchara, etc. redactum.

§. 589.

Num salia, pulverulenta, conservae excipiendo-
rum vi-
cem sustinere possint?

Inter salia, quae excipiendorum loco in iulepo adhiberi possunt, sunt nitrum, sal prunellae, polychrestum, reliquis vero nullus hic locus est. Pulverulenta non solubilia raro, crassiora nunquam excipiendorum vice funguntur, interdum tamen non ingrata, saporis et odoris expertia, minus ponderosa, subtilissime trita, praecipue terrestria, absorbentia, vt mater perlarum, cornu cerui, corallia,

rallia, etc. eorum loco vsurpantur; sed ab eo-
rum vsu abstinendum est, si acida iulepum
ingrediantur. Conseruæ hic vix, nisi pro
parando infuso, vsurpantur.

§. 590.

Quod ad ingredientium proportionem in De pro-
iulepo praeparando attinet, haec obseruari portione
solet, vt capiantur ingredi-
entium

Ad excipientis, vt aquae	℥ I. vel ⅔ XII. iulepi.
Succorum	⅓ II. — III.
Rarum acido-aquosarum	⅓ I. — ⅓.
Spirituosorum, vt Rarum, essentiarum et spirituum	⅓ II. — VI.
Syruporum, iuleporum, alio- rumque §. 588. No. 3. 4.	⅓ II. — III.
Aceti destillati	⅓ I. — ⅓.
Puluerum	⅓ I. — II.
Sacchari	⅓ I. — ⅓.
	vel q. s. ad gratiam.
Salium	⅓. — I.
Spiritus acidi mineralis pro varia eiusdem puritate	⅓ — ⅓ I.

§. 591.

Haec quidem, quam indicaui §. 590, in Pro-
gredientium in iulepo proportio ordinaria est tio in-
et plerumque locum habet; sed multae eaeque gredien-
variae in casibus singularibus conditiones eam tium in
iulepo
ita

non constanter obtinet. ita variant, vt non constanter obseruetur, et multis obnoxia sit exceptionibus. Sic si iulepus, qui solidorum et fluidorum motum auget, est praeparandus, vini et spirituosorum proportio multum augetur, ita, vt vinum interdum basin constituat.

§. 592.

Quanam
circa iu-
lepi iu-
cundita-
tem sint
obser-
vanda.

Si pulueres, roob, gelatinae et id genus alia maiori reliquis adduntur proportionē, debitam iulapii consistentiam peruertunt, et salia eam ob causam in minori recipiuntur copia, ne iniucunditatem creent. Acidum fossile copiosius austeritatem producit. Sed eo maxime simul est respiciendum, ne nimia peccetur suauitate. Dulcibus hinc vel acidis in iulepo non est abutendum, nec in specie sacchari additione opus est, si eum saccharata, vti syrupi, [conseruae, roob, sat copiose ingrediuntur.

§. 593.

De ordi-
ne, quo
iulepi in-
gredien-
tia sche-
dulæ sint
in scri-
benda.

Ordo, quo ingredientia iulepi in scheda scribuntur, ita se habet, vt excipiens liquidum praemittatur, et huic excipienda subiungantur; interdum tamen excipiens ultimo ponitur loco, quod, quamuis arbitrium sit, minus conuenit, si infusum vel decoctum magistrale eius vicem explet.

§. 594.

De dosi
et quan-
titate ge-

Iulepi dosi determinatur vel pondere, ad vnciam vnam vel tres, vel volumine, vt ad

ad cyathum pro adultis, vel cochlear vnum pro nerali
 infantibus. Saepe, inprimis si sitis maxim. iulepi.
 opere vrget, loco potus ordinarii adhibetur,
 et tunc eum non vno et grandiori, sed par-
 ciori et repetito haustu ingerere consultum
 est. Eius quantitas generalis pro circumstan-
 tiis in casu singulari obuiis variat. Interdum
 ad libram dimidiam, integram, duas vel tres
 solet praescribi.

§. 595.

De subscriptione et signatura formulae De ex-
 iulepi praeter ea, quae saepius iam sunt me- emplis
 morata, nihil amplius, quod moneam, ha- formula-
 beo, et de vsu iulepi sat plura in superiori- rum iu-
 bus dicta sunt. Conuerto me igitur ad spe- lepi.
 cimina formularum, quae sunt

I. Iulepi roborantes et calefacientes.

I.

Rx. ▽ meliss. Turc.

cinnam. c. vino aa ℥iij.

ess. cort. citr. ℥i℥.

nit. dulc. ℥i℥.

fyr. cinnamom. ℥i℥.

M. f. Iulapium.

(Pars II. de form. in specie.) Bb 2. Rx.

2.

Rx. ▽ ceras. nigr.
 meliss.
 rosar.
 lil. conuall.
 citri aa $\overline{\text{ʒj}}$.
 spiritus rosar.
 ess. cinnam. aa ʒj .
 syr. + sitat. citr. $\overline{\text{ʒj}}$.
 matr. perlar. ppt. ʒj .
 M. f. iulapium.

3.

Rx. vini Rhenan. opt.
 ▽ purae simpl. aa $\overline{\text{ʒiij}}$.
 syrup. + sitat. citr. $\overline{\text{ʒiij}}$.
 M. f. iulapium.

4.

Rx. vin. alb. generos. $\overline{\text{ʒiv}}$.
 ▽ meliss.
 cinnam. cydon. aa $\overline{\text{ʒij}}$.
 sacchar. canar. q. s. ad gratiam
 ol. cinnamom. gutt. VI.
 M. f. iulapium.

II. lu-

II. Iulepi analeptici et refrigerantes.

1.

Rx. ▽ ceras. nigr.
 lil. conuall.
 meliss.
 cinnam. f. vin. aa ℥j.
 Rae pap. rhoead. ℥ij.
 nitr. dulc. vel
 liquor. anodyn. gutt. XXX.
 syr. rub. idaei ℥j.

M. f. iulepus.

2.

Rx. Dec. C. C. cum rad. scorzon. ℥℥.
 succi citri ℥j.
 iulep. rosar. ℥i℥.
 tinct. flor. bellid. ℥iij.

M. f. iulapium.

3.

Rx. ▽ fontan. ℥℥.
 succ citri ℥ij.
 syrup. ribium ℥iv.
 nitr. purif. ℥ij.
 R. flor. bellid. ℥℥.

M. f. iulepus.

Bb 2

4. Rx,

4.

Rx. decoct. tamarind. ℥I,
succ. ceras. acid.

citri

berber. aa ʒj.

syrup. cinnam ʒiij.

℞ nitr. dulc. ʒj.

M. f. iulapium.

5.

Rx. ∇ simplic. ℥I.

syrup. + sit. citri

rub. idaei

berber. aa ʒj.

℞ li q. f. ad gratum
acorem.

M. f. iulapium.

III. Iulepus refrigerans.

1.

Rx. ∇ fontan. ℥I.

succ. citri

syr. + sitat. citri aa ʒij.

℞ pap. errat. ʒss.

nitr. depur. ʒj.

facch. q. f. ad gratiam.

M. f. iulepus,

2. Rx.

2.

℞. ▽ ceras. nigr.

fragor.

acetos.

lactuc. aa ʒiʒ.

succ. citri ʒij.

roob ribium vel

syr. + sitat citri ʒʒ.

℞. flor. bellid. ʒʒ.

nit. dulc. q. s. ad gratum acorem.

M. f. iulepus.

IV. Iulepus anodynus et hypnoticus.

℞. ▽ lactuc.

pap. rhoead. aa ʒiiij.

flor. nymph. alb.

ceras. nigr.

Syr. de nymph.

pap. rhoead. aa ʒj.

liqu anod. min. ʒʒ.

M. f. iulepus.

Bb 3

SECTIO

SECTIO XIV.

DE

FORMVLA MIXTVRAE
MEDIAE.

§. 596.

Qualis
hic intel-
ligatur
mixtura
et quid
ea sit.

Quam hic pertractare constitui, *mixtura*, tenet inter iulepum et mixturam concentratam medium, atque hinc vocatur *media*. Est vero mixtura iulepo spissior, minore mole efficax, qualitibus etiam sensibilibus iniucundis praedita admittens et dosi vna vel pluribus, per guttas non determinandis, constans.

§. 597.

Qualita-
tum sen-
sibilium
iucunda-
rum tan-
ta in
mixturis
mediis
ratio non
habetur,
quanta
in iule-
pis.

Quanam
ingredi-
entium
vice in
mixtura
media
fungi
possint.

Cum mixtura media qualitibus etiam iniucundis praedita admittat §. 596, pater, tantam in ea, quanta in iulepo opus est, tenuitatem, claritatem, saporis, odoris et coloris iucunditatem, non requiri, neque, ut ei hae qualitates concilientur, nimis esse studendum; quamvis prorsus non sint negligendae.

§. 598.

Mixtura media est mixtura iulepo spissior, minore mole efficax, qualitibus etiam sensibilibus iniucundis praedita admittens, et dosi vna vel pluribus, per guttas non determinandis, constans §. 596. Qua de re omnia materiam mixturae mediae praebere eiusque ingre-

ingredientium vice fungi possunt §. 8, quae commixta exhibere possunt mixturam iulepo spissiore, minore mole efficacem, qualitatibus etiam sensibilibus iniucundis praedita admittentem, et dosi vna vel pluribus, per guttas non determinandis, constantem.

§. 599.

Talia sunt 1) liquida minus concentrata Recensentur, interna vsui apta, vt aqua simplex, aquae quae ingredientium destillatae inertes vel efficaciores, vina, decocta, infusa, 2) liquida concentrata, vt essentiae, tincturae, spiritus, elixiria, olea, 3) mollia magis minusue spissa, extracta mollia, syrupi, electuaria, confectioes molles, conseruae, gummata, gummi-resinae, fucci, roob, 4) puluerulenta. media fungi possint.

§. 600.

Si qua ingredientia, ex quibus mixtura media est formanda, commixta in debitam eiusdem formam redigi nequeunt, aliis opus est, quae ipsis eandem largiuntur. Illa dicuntur *excipienda*, haec *excipientia*. Patet igitur, si qua in mixtura media excipienda sunt, excipientia adesse debere, eorumque quantitatem et qualitatem ex excipiendorum quantitate et qualitate esse determinandam.

§. 601.

Qualitas excipientium in mixtura media determinatur ex qualitate excipiendorum, scilicet excipientia mixturae ita comparata esse Quanam excipientium vice in mixtura media

Bb 4

de-

ra media

fungi
possint,
si exci-
pienda
sunt pul-
verulen-
ta.

debent, vt haec cum eius excipiendis com-
mixta constituent liquidum spissius, minore
mole efficax, qualitibus etiam sensibilibus
non iucundis praedita admittens, et dosi
non per guttas determinanda exhibendum
§. 596. Qua de re, si in mixtura media ex-
cienda sunt puluerulenta non solubilia, ex-
cipientium qualitas in genere ita comparata
esse debet, vt haec cum illis commixta tale
constituant fluidum, quale mox fuit descri-
ptum. Fluida ergo, quae diverso fluiditatis
gradu praedita sunt, et quorum virtus sub vo-
lumine maiori vel minori magno latet, in ca-
su, quo excienda sunt puluerulenta non so-
lubilia, excipientia in mixtura media esse pos-
sunt.

§. 602.

Scho-
lion.

Aquae destillatae prae reliquis frequen-
tissime excipientis loco usurpantur, quum
reliquis sint tenuiores eamque ob causam
aptiores, et cuicunque fere scopo congruae
prosent.

§. 603.

Quomo-
do pul-
verulen-
ta non
solubilia
exci-
pienda
compa-

Si in mixtura media puluerulenta non so-
lubilia sunt excienda, vti creberrime fieri so-
let, ea vt sint minus crassa et subtilissime trita,
necesse est, ne deglutitionis molestiam creent.
Neque inter excienda puluerulenta recipi-
antur puluerulenta specificè ponderosiora, in
excipientibus non solubilia, cum citissime
fundum

fundum petentia doses virtute minus aequalata esse
 les efficiant; quod tamen intelligendum est debeant.
 de mixturis, quae non vnicam, sed plures do-
 ses complectuntur.

§. 604.

Eodem, quem paulo ante secutus fui
 §. 601, modo probari potest, quod, si in
 mixtura media excipienda sunt fluida con-
 centrata, fluida minus concentrata, diuerso flui-
 ditatis et spissitudinis gradu praedita, excipi-
 entium vice fungi possint, et, si gummata loco
 excipiendorum sint adhibenda, fluida aquea,
 in quibus sunt soluenda, excipientia esse pos-
 sint.

§. 605.

Si pingua in mixturis aqueis sunt ex-
 cipienda et commiscenda fluidis, hoc sine
 corporis, quod hanc commixtionem pro-
 mouet, interuentu fieri nequit. Utendum
 igitur est ad tenaciora, v. g. sperma ceti, te-
 rebinthinam, idque genus alia cum aqua mi-
 scenda, vitello oui, ad liquidiora vero et par-
 ciori quantitate adhibenda, oleis expressis,
 destillatis, balsamis liquidis, natiuis, artefactis,
 saccharo aliisque indicatis §. 569. coniunctis,
 hoc obtineri potest.

§. 606.

Medico in praescribendis mixturis maxi-
 me curandum est, ne in iis congerat, quae
 me-
 dicus in

Bb 5

Si exci-
 pienda
 sunt flui-
 da con-
 centrata
 excipi-
 entia esse
 possunt
 alia flui-
 da minus
 concen-
 trata
 et plus
 minusue
 spissa.

Si pin-
 guia in
 media
 mixtura
 aqueis
 sunt
 commi-
 scenda,
 corpore
 interme-
 dio, hanc
 commix-
 tionem
 promo-
 vente o-
 pus est.

Ad quae-
 nam me-
 dicus in

• praescri-
bendis
mixturis
attende-
re de-
beat.

commixta efferuescunt, praecipitantur, incongrue vel mutantur, vel destruuntur, si haec scopo suo repugnant. Dantur enim casus, quibus data opera talia coniunguntur. Tantam praeterea saporis, odoris et coloris iucunditatem, quanta per circumstantias obtineri potest, mixturis ut conciliet, curet, sed simul, dum haec intendit, eo respiciat, ne scopo suo vel excidat, vel vanitatem prodat. Tandem hic magnum ingredientium numerum fugiat, et potius compositionis breuitati et simplicitati studeat, ne mixtura chaos euadat confusum.

§. 607.

De pro-
portione
ingredi-
entium
mixtu-
rae me-
diae.

Ingredientium mixturae proportio mutua determinatur ex ratione virtutis singulorum ad virtutem, quae intenditur mixtura, et ex eorundem virtute respectu miscelae considerata, tum ex iusta mixturae consistentia, comparatis ad eiusdem dosin et quantitatem generalem. Haec plerumque obtinet regula generalis, ut misceatur ad

aquae destillatae simplicis	}	3i.
infusi, decocti		
aquae vinosae		3ss.
aquae spirituosae		3ij.
succi, roob		3j — 3ij.
elexirii, essentiae, tincturae		3ss — 3j — 3ij.
spiritus		
		electua-

electuarii	3℥.
confectionis	ʒj — 3℥.
spiritus acidi mineralis dulcis guttæ XX—XXX	
salis volatilis sicci	gr. IV — ʒ℥.
olei destillari	gutt. IV.
syrupi, iulepi	3j — 3iij.
sacchari	3j — 3i℥.
extracti mitioris recentis	ʒi.
pulverum	ʒi — 3℥.

§. 608.

Haec proportionis regula adeo fixa et constans non est, quin saepius ab ea aberratur. Sic mollium quantitas ad duas etiam drachmas augeri potest, siccorum vero ad drachmam vnam, si horum alterutrum tantum recipiatur. Quin excipientis consistentia, prout vel tenuior, vel spissior est, magnam hic facit discrepantiam et multa liquida excipienda, si accedant, maiori spissiorum quantitati locum dant.

§. 609.

Salium siccorum proportio in casu singulari facile inuenitur ex eorundem maiori vel minori efficacia, et solutione magis minusue facili, saepe tamen plene soluta non requiruntur, sed puluerum instar fundum petentia, vsus tempore agitando exhibentur. Sacchari et syruporum quantitas augetur interdum ultra

De salium siccorum, sacchari et syruporum quantitate in

mixturis mediis ultra terminum §. 607. positum, si ad resinosa, balsamica, oleosa, etc. cum aqua intimius commiscenda et coniungenda, adhibentur, praesertim, cum paulo maior mixturae spissitudo eius diuortio magis obstat.

§. 610.

De ordine ingredientium.

Ordo, quo scribuntur mixturae ingredientia, idem est, qui in iulepo obseruatur. Eiusdem vero dosi minor est dosi iulepi. Plerumque volumine, ut cochleario vno, duobus, vel vasculo potui Thee dicato, vel pondere, ad unciam vnā, duas, tres determinatur; id quod maxime obseruatur, si vnus tantum haustus exhibetur. Interdum mixturae dosi definitur per portiones, ita, ut eius dimidia, tertia vel quarta pars simul capi iubeatur. De quantitate generali, in casu quouis singulari obuia, nihil certi in genere determinari potest, et circa subscriptionem et signaturam in formula mixturae nihil fere peculiare est obseruandum, nisi quod iam dictum fuerit in superioribus.

§. 611.

**De vfu mixtura-
rum me-
diarum.**

Mixturae mediae prae multis aliis medicamentis vfu sunt receptae, earumque vfu aequae frequens est, ac infusorum et decoctorum, immo longe magis, quoniam facile parabiles, subitaneis quoque in casibus promptam ferunt opem, gratiores sunt, facilius possunt adsumi, et vix datur morbus, interna postulans remedia, quin has admittat.

§. 612.

§. 612.

Specimina sunt

I. Mixture emetica.

Rx. ▽ ceras. nigr. ℥j.
tart. emetic. gr. lll.
fyr. cinnam. 3℥.

M.

II. Mixture ἀνω καὶ κάτω blande ducens.

Rx. mann. elect. ℥j.
terr. fol. ʒri siue
tart. tartarif. 3ij.
emetic. gr. II.
solue in
▽ fontan. 3ij.

III. Mixture purgantes et laxantes.

1.

Huc pertinent, quae speciminis loco adducta sunt §. 511. Classis I. No. 1. 2. 3. 4.

2.

Rx. tamarind.
passul. min. aa 3j.
coque in
▽ feruentis q. s.
infunde
rhabarb. 3j.

fol.

fol. fenn. f. stip. ℥iij.

⊖ ꝑri

cinnamom. aa ℥℥.

Coletur.

Potest quoque ad uncias tres huius colaturae mannae electae uncia vna recipi et sic exhiberi.

^{3.}
℞. decoct. tamarind. ℥iij.
mann. calabrin. ℥i℥.

M.

^{4.}
℞. decoct. passul. min. ℥v.
infunde cum
rhabarb. elect. ℥j.
fol. fenn. f. stip. ℥ij.
stent per noctem in digestionem, ad-
de deinde
mann. elect. ℥j.

M.

^{5.}
℞. ▽ cinnam. f. vin. ℥j.
res. ialapp. in vitell.
oui solut. gr. VI.
fyr. de cichor. c. rhab. ℥j.

M.

6. ℞.

6.

R_x. resin. ialapp gr. V—VI.
 solue in
 spiritu. anis. vel carmin. ℥j—℥ij.
 adde
 syr. rosar. solut. ℥ss.

M. D. pro dosi.

7.

R_x. ess. scammon. vel ialapp. ℥j.
 syr. de cich. c. rhabarb ℥j.

M. D. pro dosi.

IV. Mixturae diaphoreticae.

1.

R_x. ▽ card. bened.
 scord. aa ℥ij.
 acet. destillat. ℥j.
 pulv. bezoard.
 Class. III. No. 1. ℥iss.
 mixt. simpl
 spir. nitr. dulc. aa gutt. XXX.
 syr. + sit. citr. ℥iij.

M.

Haec mixtura salutarem exserit effectum
 in febribus malignis exanthematicis, dum
 transpirationem promouet, materiam exan-
 thematicam ad corporis superficiem propel-
 lit, et putredinem, ad quam tunc proni sunt
 humores, arcet.

2. R_x.

2.

R. ▽ card. bened.

scord.

flor. sambuc. aa ʒij.

acet. destill. ʒj.

lap. ☉ ppt.

ʒii diaph. aa ʒj.

nitr. depur. gr. XV.

fyr. card. bened. ʒʒ.

M.

3.

R. ▽ card. ben.

scord. aa ʒiʒ.

theriac. ʒʒ.

ess. alexiph. Stahl. vel

bezoard. Buß.

liqu. C. C. succ. aa ʒʒ.

fyr. card. ben. ʒiij.

M.

4.

R. ▽ flor. tiliae ʒj.

mixtur. simpl.

fyr. pap. alb. aa ʒj.

M.

Con-

Consulto praescripsi in mixturis No. 1. 2. 3. aquas, quae diaphoreticae perhibentur, sed iis aliae pro re nata substitui possunt, nec sine magna, ut mihi videtur, virtutis diaphoreticae iactura, utpote quae maxima ex parte, vel tota, ex aliis ingredientibus commixtis dependet. Sic aquarum praescriptarum loco recipi possunt aqua florum tiliae, acaciae, cerasorum nigrorum, rubi idaei et similes. Si eiusmodi mixturis putrida humorum resolutio est impedienda, acetum vini simplex et destillatum, succus citri, limonum, aurantiorum, berberum, granatorum, ribium et confecti ex his syrapi, nec non clyssus antimonii, spiritus vitrioli, salis, nitri, maxime dulcificati, debita in proportione addi possunt.

V. Mixtura analeptica.

℞. ▽ meliss.

lil. conuall.

cinnam. cydon. aa ʒi.

ess. cort. citri

○rant.

nitri dulc. aa ʒss.

iulep. rosar. ʒiij.

M.

(Pars II. de form. in specie.) Cc VI. Mix-

VI. Mixturæ antispasmodicae.

1.

Rx. ▽ flor. tiliae
millef. comp. aa ʒj.
pulv. antispasmod.

Class. IX. No. 2. ʒj.

liquor. anod. min. gutt. XL.
syr. pap. alb. ʒij.

M.

2.

Rx. ▽ millefol. comp.
chamom. aa ʒj.
ess. castor.

liqu. anod. aa ʒʒ.
syrup. cinnam. ʒij.

M.

SECTIO XV.

DE

FORMVLA MIXTVRAE
CONCENTRATAE.

§. 613.

Quid sit
mixtura
concentrata.

Mixtura concentrata est mixtura, quae ex
eiusmodi ingredientibus, quorum vir-
tus paruo sub volumine later, est conflata,
et cuius dosis per guttas determinari solet.

§. 641.

§. 614.

Cum mixtura concentrata ex eiusmodi Quanam
constet ingredientibus, quorum virtus paruo ingredi-
sub volumine lateret, eiusque dosi per guttas entium
determinari soleat §. 613, omnia ista fluida ei vice in
materiæ præbere, atque ingredientium vice mixtura
fungi possunt, quorum virtus paruo sub volumi- concentrata fun-
ne continetur, et quæ inter se commisceri gi pos-
possunt, atque commixta dosi porrigenda sint.
sunt per guttas determinanda.

§. 615.

Talia sunt tincturæ, essentiae efficacio- Recen-
res, spiritus similes, elixiria, balsama liqui- sentur,
da, natiua, arte facta, essentialia, olea aro- quanam
matica, destillata, liquores salini coacti et ingredi-
similia. entium
vice fun-
gi pos-
sunt in
mixtura
concen-
trata.

§. 616.

Resinae, extracta solida, massæ pilula- Resinae,
res, in menstrui idonei parua quantitate so- extracta,
luta, sunt fluida, quæ virtute gaudent ma- massæ
iori sub minori contenta volumine, cum aliis pilulares
idoneis eiusdem generis commisceri possunt, efficacio-
et commixta dosin postulant per guttas deter- res solu-
minandam. Iam omnia ista fluida mixturæ tæ in-
concentratae materiam præbere atque ingredi- gredien-
entium vice fungi possunt, quorum vir- tia esse
tus paruo sub volumine continetur, et quæ possunt
inter se commisceri possunt, et commixta mixtura.

Cc 2

do-

dosi sunt porrigenda, per guttas determinanda §. 614. Ergo efficaciores resinae, extracta solida, massae pilulares in menstrui idonei parua quantitate soluta, ingredientium vice in mixtura concentrata fungi possunt.

§. 617.

Salibus
ficcis,
quae par-
ua dosi
agunt et
in spiritu
ardente
solubilia
sunt, in
mixtura
concen-
trata lo-
cus est.

Eandem ob rationem in mixtura concentrata illis salibus ficcis, quae parua dosi agunt et in spiritu ardente solubilia sunt, locus est; soluta enim sunt fluida, quae parua mole agunt, cum aliis idoneis commisceri possunt, atque commixta dosin per guttas determinandam postulant §. 614. Vix ideo huc pertinent, nisi volatilia, tum tartarus regeneratus et pauca alia. Liquores etiam salini interdum ingredientium loco in mixtura concentrata adhibentur, qui tamen non cum omnibus promiscue liquidis sunt commiscendi.

§. 618.

De pro-
portione
ingredi-
entium
in mix-
tura con-
centrata.

Ingredientia mixturae concentratae, quae diffusiores habent virtutem, in maiori quantitate minori contra, quae parua mole agunt, recipi solent, ut sunt salia volatilia, balsama, extracta essentialia, olea, ut sic aliis temperentur, adiuvantur et corrigantur. Si vero mixtura concentrata est praeparanda, quae dosi parua est porrigenda, efficaciora vel eadem, qua minus efficacia, quantitate, vel maiori sunt praescribenda. Eorum, quae in fluidis sol-

soluenda sunt, qualia sunt balsama, olea, resinae, extracta solida, etc. tanta quantitas est recipienda, ne qua eorum pars maneat indissoluta, vel iusto spissior euadat mixtura. Draastica denique si exhibeantur in mixtura concentrata, eorum quantitas aliorum quantitati sic accommodanda est, ne quid nimis quaelibet mixturae dosi contineat.

§. 619.

Exempla sunt:

I. Mixturae stomachicae.

1.

R̄. ess. cort. ☉rant. immat.
calcar.

tinct. ☉ tartari aa ℥ss.

spiritus nitr. dulc. ℥iij.

ol. macis gutt. VIII.

M.

2.

R̄. ess. cort. citri
gent. rubr.

cinnam. vel

succin. aa ℥ij.

M.

Eiusmodi mixturis creberrime vsus Medicorum facile princeps, beatus HOFFMANNVS. Hic, si mixturam stomachicam simul

C c 3

que

que antispasmodicam praescriberet, praeter ingredientia in mixturis iudicata, adhibebat liquorem suum anodynum, vel spiritum nitri dulcem, essentiam castorei, croci, cum paucis olei macis guttulis, eaque debita in portione coniungebat. Praeterea elixiriis, ex extractis amaris praeparatis, frequenter et summo cum fructu usus fuit, cuius generis sunt sequentia.

II. Elexiria visceralia.

I.

R $\acute{x}$. extr. gent. rubr.
centaur. min.
card. bened.
cascar. ∇ ol. aa $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$.

$\ominus$ tartari $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$.

solue vase clauso in

∇ menth.

meliss. aa $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$.

filtra et dein adde

ol. caryophyll. cum

facch. subact. gutt. XII.

Aquae menthae et melissae substitui potest aqua cinnamomi cum vel sine vino et quaevis alia, quam Medicus scopo suo magis minusue accommodatam apprehendit; quamvis aqua, quaecunque sit, elixirio parum

rum virtutis largiri videatur, et aqua fontana simplex reliquarum vicem commodè sustinere possit. Hoc elixir conducit iis praesertim hominibus, qui spirituosa perferre nequeunt, resoluit et abstergit, huncque effectum maiori exferit in gradu, si ei terra foliata tartari, vel eius liquor adiicitur. Potest quoque ipsi filtrato addi essentia corticum citri, aurantium, cascarillae, succini, si roborandi scopo magis, quam alii est adhibendum, essentia vero castorei, croci, si spasmi sunt mitigandi. Neque ut omnia paulo ante praescripta extracta simul adhibeantur, necesse est, sed pro circumstantiarum et indicationis ratione vnum vel alterum omitti, aliudque eligi potest. Sic si hoc elixirio alium servare apertam intendimus, rhabarbarum vel in forma extracti, vel in substantia in pulverem redactum, ei addi potest. Pro dosi adhibetur guttis octoginta usque ad centum.

2.

Elelix viscerale, quod in notis b. HOFF-
MANNI ad Poterium p. m. 186. extat.

R̄. herb. scordii mij.
flor. cent. min. mj.
myrrh. elect. ʒss.
croci ʒj.
succini
zedoar.
nucist. aa ʒiij.

Cc 4

lign.

lign. aloes ʒiſs.

cort. ◯rant. ʒſs.

ol. cardam.

caryoph. aa gutt. X.

Vini tartarif. menſ. I.

⊖ Xci ʒi.

F. Extractio.

3.

Elexir laxans aperituum.

R. extr. rhabarb. ʒj.

liqu. ▽. fol. ʒri ʒj.

M.

4.

Elexir laxans

R. mixturae ſimpl. non camph. ʒiv.

extr. panchym. Croll. ʒi.

M.

III. Elexir ſtomachicum.

R. rad. gentian. ʒſs.

zedoar. ʒj.

cort. citri rec. ʒj.

◯rant. imma.

chinae

caſcar. aa ʒſs.

ſuccin.

myrrh. elect.

nuciſt. aa ʒij.

⊖ tartari ʒſs.

Con-

Concisa et contusa f. Species, quae cum vini Hungarici mensuris duabus digerendae. Tot ingredientibus non semper opus esse, hic iterum repeto.

IV. Mixturae resoluentes.

1.

R. R. §ii acrisliqu. terr. fol. ¶ri aa §§ .

M. D. S. Mixtura ante usum agitando et ad triginta guttas in vehiculo aqueo fat copioso exhibenda.

Si sapo Venetus in tinctura antimonii solvitur, egregiae virtutis resolventis exinde exurgit mixtura, quam *Celeberrimus* b. m. SCHVLZIVS summis laudibus extollit, nec immerito. Sed haec No. 1. huic virtute non cedit.

2.

R. R. $\ominus$ ¶ri liqu. ∇ . fol. ¶ri aa §§ .

M.

3.

R. R. §ii . acr.

ess. pimp. alb.

succin. aa §ij .

M.

Haec prioribus virtute est inferior. Ad
feminalis liquidi putridi effluxum promouendum
Cc § dum

dum adhibetur, eique essentia lignorum addi solet.

V. Balsami vitae.

1.

Rx. ol. caryophyll.
lauend.
de cedro aa ℥j.
menth.
rutaee aa ℥ss.

Misce et huius mixturae guttas X instilla spiritus vini a rosis abstracti et rectificatissimi, vnciae, dein ad colorem huic balsamo flauum conciliandum et virtutes eius augendas, adde balsami Peruuiani quantum satis, circiter eius drachmam dimidiam ad vnciam vnā balsami. Si eum desideras cum ambra, eius pauca grana dictis oleis soluta adde.

2.

Balsamus vitae b. HOFFMANNI, qualis in eius Notis ad Poterium descriptus est.

Rx. olei lauend.
maioran.
caryophyll.
cubebae.
cardamom.
citri rec. aa ℥j.
mac. dest. ℥ij.
cinnam. gutt. XXIV.
rutaee
succ. alb. aa ℥ss.

Haec

Haec olea inuicem misceantur et per aliquot septimanas stent; quando itaque extemporaneum balsamum vitae habere volumus, de hoc oleo instillantur spiritus vini rectificatissimi vnciae vni guttae decem; quodsi adhuc gratius reddere velimus, ambra in antea praescripto oleo soluatur, et quidem addi potest huic oleo scrupulus semis. Quodsi autem balsamum hoc nobilioribus adhuc virtutibus balsamicis impraegnare volumus, addi potest balsamus Peruvianus, nimirum vnciae vni balsami vitae drachma semis, sic balsamum redditur apoplecticum, cuius vsus interne et externe est egregius.

VI. Mixturae bezoardicae, seu sic dictae alexipharmacae.

^{1,}
R $\mathfrak{x}$. ess. scord. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}$.
pimp. alb. $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$.
vincetox. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$.

M.

^{2,}
R $\mathfrak{x}$. ess. alexipharm. Stahl. $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$.
spirit. bezoard. Buss.
ad mentem Hoffm. ppt. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$.

M.

^{3,}
R $\mathfrak{x}$. spirit. bezoard. Buss. $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$.
liqu. anod. Hoffm. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$.

M.

VII. Mix-

VII. Mixtura roborans et adstringens.

R̄. ess. cascar. siue
succini
tinct. ▽ catechu aa ʒij.

M.

VIII. Mixturae balsamicae.

1.

R̄. ess. myrrh. sine alcali
succini sine alcali aa ʒii
olei terebinth.
bals. de Copaib. aa gutt. III—IV.

M.

2.

R̄. ess. succ. sine alcali ʒss.
myrrh. sine alcali ʒij.
ol. terebinth. gutt. XXX.
ol. ouorum q. s.

M.

Adplicandae sunt hae mixturae ad partes
non admodum sensibiles.

SECTION

SECTIO XVI.

DE

SPECIEBUS MEDICAMENTO-
RUM EXTERNORUM.

§. 620.

Quid medicamenta externa sint, iam dictum fuit §. 287. et aequae ac interna, sunt vel fluida, vel non fluida, et haec vel sicca siue solida, vel mollia.

De summa medicamentorum externo-
rum di-
uisione.
Quid sit
epithe-
ma.

§. 621.

Medicamentum externum, quod applicatur imponendo, dicitur *topicum*, siue *epithema*.

§. 622.

Si medicamentum fluidum corporis superficiem externam totam immediate sub forma fluida alluit, dicitur *balneum vniuersale* et quidem *humidum*; *particulare* vero *balneum humidum*, si superficiem corporis partem tantum ambit.

Definitio
balnei
humidi
vniuersa-
lis et
particu-
laris.

§. 623.

Balneum humidum particulare, prout variis partibus applicatur, varia accipit nomina. Sic balneum humidum particulare, si dimidia tantum corporis regioni, a scrobiculo cordis, vel ab umbilico usque ad imos pedes exporrectae, applicatur, *semicupium*, *inseffus*; si pedibus, *pediluuium*; si capiti, *capitulu-
vium*; si manibus, *maniluuium* vocatur.

De variis
specie-
bus bal-
neorum
humido-
rum par-
ticula-
rium.

§. 624.

§. 624.

Quid sit
embro-
che, stil-
licidium.

Si medicamentum fluidum ex alto gutta-
tim, vel continente riuulo in partem corporis
delabitur, dicitur *embroche*, *stillicidium*, *im-
pluuium*. Veteres hoc vfi fuerunt medica-
mento, eiusque vsus hodiè fere exoleuit.

§. 625.

Defini-
tio bal-
nei va-
porosi.

Medicamentum externum fluidum sub va-
porum, in quos resolutum est, forma imme-
diate ad totam corporis superficiem externam
applicatum, dicitur *balneum vaporosum uni-
versale*, *vaporatio humida vniuersalis*; et *parti-
culare*, si partem superficièi externae tantum
ambit. Variæ huius balnei causa inuentæ
sunt domunculae, sellae, arcae, machinae
fornicatae, intra quas aegrum stantem, seden-
tem, iacentem, corpore nudo, vel tenui lintea-
mine tecto, capite foras porrecto, coërcitus
ambit vapor, qui proficiscitur a liquido vel
accenso, v. g. spiritu vini; vel feruente, dum
id igne adhuc bulliens in loculum reponitur
aptum, eique aliud feruescens substituitur,
vel silicibus candefactis superfunditur, vel
hi in illud coniiciuntur. Pertinet huc cista
illa, quæ *stupa Laconica*, germanice *des
Schwîßkasten*, adpellatur.

§. 626.

Quid sit
suffitus.

Si medicamenti sicci vapores ad corporis
superficiem externam admittuntur, dicitur
suffitus.

§. 627

§. 627.

Epithema pro varia, qua gaudet, consi- De diffe-
stentia, in varias diuiditur species. Si eius rentiis
consistentia est liquida, vocatur *epithema* epithe-
liquidum; *siccum*, si eius consistentia est sicca matis.
pulueris instar, et *cataplasma*, *puls*, *malagma*,
si eius consistentia mollis pulmentaris. *Ca-*
taplasma igitur est epithema molle, pultiforme,
mediae inter vnguentum et emplastrum
consistentiae, calore non colliquefens. Hoc
paratur iterum coctionis ope, vel sine hac.
Illud appellatur *coctum*, hoc *crudum*.

§. 628.

Si medicamentum liquidum ope siphonis De inie-
externae ad partem applicatur, dicitur *iniectione* et
enema, quod in specie audit *clyster*; *clyisma*, clystere.
si liquidum in intestinum rectum iniicitur.

§. 629.

Puluis, qui superficiei corporis externae Quid sit
inspergendo applicatur, dicitur *adsperso*. adspers-
go.

§. 630.

Medicamentum externum, in frigore so- De em-
lidum, non tamen friabile, calore liquefscens, plastro,
ductile, glutinosum, quod super idoneo ve- cerato,
hiculo extensum partibus corporis externis vnguen-
imponi potest, dicitur *emplastrum*; et *dropax*, to, lini-
seu *picatio*, si picem pro basi habet; *spara-* mento et
drapum, *tela emplastica*, si eo vehiculum balsamo-
verique est obductum. Id vero medica- odorato.
men-

mentum externum, quod emplastro mollius et mediae fere inter emplastrum et vnguentum spissitudinis est, dicitur *ceratum*, *cerotum*, *cerelaenum*; si cerato mollius, ad mel vel electuarium ratione consistentiae accedit, et vel illitum, vel vehiculi interuentu, externae corporis superficiei adplicatur, *vnguentum*, atque illa vnguenti species, ex olidioribus, spissiore pingui exceptis, constans et inunctioni seruiens, *balsamum odoratum*. Id denique medicamentum, quod vnguento mollius et mediae fere inter oleum et vnguentum spissitudinis atque illitu efficax est, audit *linimentum*.

§. 631.

De epispasticis eorumque differentis.

Illamedicamenta externa, quae deriuant liquida in partem, cui applicantur, dicuntur *epispastica*. Haec, si ruborem tantum inducunt, audiunt *rubefacientia*; si velicas excitant, *vesicatoria*. Si pice vt basi constant, *dropaces*, et si sinapi recipiunt, *sinapismi* nominantur.

§. 632.

De fricio.

Fricium, seu *fricatorium*, appellatur id medicamentum, quo superficies corporis externa fricatur. Est vel siccum, vel molle, vel liquidum.

§. 633.

De frontali, collyrio et nasali.

Medicamenta externa pro partium, quibus applicantur, varietate varia sortiuntur nomina.

mina. Sic medicamentum externum audit *frontale*, quod fronti et temporibus applicatur, *collyrium*, quod oculis extrinsecus applicatur, *nasale*, quod naribus admouetur.

§. 634.

Nasalia, quatenus olfactus organon afficiunt, dicuntur *odoramenta*, et quatenus ster-
nutationem producant, *errhina*. De odo-
ramentis
et errhi-
nis.

§. 635.

Medicamenta, quae oris partibus inter-
nis applicantur, vocantur *stomatia*. Stoma-
ticum vero, quod dentium et gingivarum
vitiis medetur, audit *dentifricium*; quod sali-
vam et mucum oris elicit, *apophlegmatismus*;
et quod oris, maxime faucium cauo colluen-
do inseruit, *gargarisma*. De denti-
friciis, a-
pophleg-
matismis
et garga-
rismati-
bus.

§. 636.

Medicamentum externum plus minus so-
lidum, variae figurae, ut rotundum, ex tereti
oblongum, globuli, conuli, vel glandis for-
ma, quod ano intruditur, dicitur *supposito-
rium*, *glans*, *balanus*, *nodulus intestinalis*. De sup-
posito-
riis.

SECTIO XVII.

DE

FORMVLA EMPLASTRI.

§. 637.

In emplastro laudatur primo consistentia in Quae-
frigore sicca, digitos non inquinans, dein nam in
(Pars II. de form. in specie.) De de empla-

stro laudentur. de sequax in calore leni ductilitas ac molli-
ties, tum tanta tenacitas, vt vehiculo et par-
ti facile adhaerescat, et denique mixtio in-
gredientium homogenea.

§. 638.

Quae in
empla-
stri for-
mam re-
digi pos-
sunt, in-
gredien-
tia em-
plastri
esse pos-
sunt.

Cum emplastrum sit medicamentum ex-
ternum in frigore solidum, sed non friabile,
calore liquefcens, ductile, glutinosum §. 630,
omnia ista, quae vel per se, vel cum aliis com-
mixta, in dictam emplastri formam redigi pos-
sunt, ingredientium vice in emplastro fungi
possunt.

§. 639.

Recen-
sentur,
quae in-
gredien-
tium vi-
ce fungi
possunt.

Talia sunt 1) liquida, vt liquores aquosi,
mucilagines, succi expressi, decocta, infu-
sa, olea aromatica expressa, vel destillata, bal-
sama liquida naturalia siue artefacta, tincturae,
essentiae, spiritus, vinum, acetum et similia,
2) spissiora sequacia, vt pinguedines, medul-
lae, butyrum, mel, vnguenta officinalia, ex-
tracta, sapo et id genus alia, 3) tenaciora glu-
tinosa, vt terebinthina, 4) duriora in frigo-
re, sicca, cohaerentia, vt cera, resinae, gum-
mi, gummi-resinae, emplastra officinalia,
5) sicca, vt pulueres vegetantium, fossilium,
calces metallicaе. Haec enim ita sunt
comparata, vt vel per se, vel aliorum tamen
beneficio, in emplastri formam redigi possint.

§. 640.

§. 640.

Si qua ingredientia, ex quibus emplastrum est formandum, per se in emplastri formam redigi nequeunt, aliis opus est, quae illis eandem largiuntur. Illa dicuntur *excipienda*, haec *excipientia*.

§. 641.

Cum excipientia in emplastro requirantur, si qua excipienda sunt §. 640, patet, excipientia in emplastro adesse debere, si qua excipienda sunt, illorumque qualitatem et quantitatem ex excipientium qualitate et quantitate esse determinandam.

§. 642.

Qualitas excipientium determinatur ex excipientium qualitate §. 641. Qua de re si excipienda in emplastro sunt liquida §. 639. No. 1, duriora, sicca, cohaerentia §. cit. No. 4. excipientium vice fungi possunt.

§. 643.

Cum excipientibus tunc demum in emplastro opus sit, si qua emplastri ingredientia in eius formam redigi nequeunt §. 640, patet, excipientibus in emplastro non semper opus esse. Sic sola cera et terebinthina, proportionem apta commixtae et colliquatae, emplastrum exhibent omnibus eius requisitis ornatum. Sola pix, vel gummi-resinae, pistillo calido diductae, vel oleo siue spiritu

D d 2

emol-

De excipientibus et excipientibus emplastri. Excipientium qualitas et quantitas ex excipientium quantitate et qualitate determinatur.

Si excipienda in emplastro sunt liquida, duriora sicca sunt excipientia. Excipientibus in emplastro non semper opus est.

emollitae, commode in emplastrum redigi possunt. Quin oleum solum cum calce saturnina, vt lithargyrio, minio, cerussa, sat diu coctum, in emplastrum abit.

§. 644.

Quanam
basinem-
plastri
consti-
tuant.

Olea, vel quae ad eorum indolem accedunt, vt pinguedines, medullae, butyrum, mel, vnguenta officinalia, tum terebinthina et cera, plurimorum emplastrorum basin constituunt, cerae tamen et terebinthinae pix interdum, resinae, gummi-resinae substituantur.

§. 645.

Quanam
qualita-
tes em-
plastrum
exornan-
tes ipsi
conci-
liant.

Cum in emplastro consistentia in frigore sicca, digitos non inquinans, laudetur §. 637, facile haec acquiri potest, dum duriora in frigore, sicca, cohaerentia, vt cera, resinae, gummi-resinae, emplastra officinalia et sicca puluerulenta, debita in proportionem emplastro adduntur. Ductilitatem in leni calore sequacem et molliem, qua emplastrum se commendat §. 637, efficit addita debita quantitas liquidorum et spissiorum sequacium, vt oleorum expressorum, pinguedinis, medullae, mellis, butyri, balsamorum, aliorumque §. cit. No. i. indicatorum. Tenacitatem emplastri lentam, quae illud exornat §. cit. producit terebinthinae, gummatum et gummi-resinarum quantitas, debita in proportionem addita, et mixtio ingredientium homogenea, quae
in

in emplastro requiritur, artificiosa nititur eorum praeparatione.

§. 646.

Si sicca puluerulenta emplastrum ingrediantur, eligenda sunt talia, quae vel solubilia sunt, vel tenuissima, ut aequabiliter reliquis commisceri et interteri queant, nec specificifice leuiores, nec vi per magnum volumen diffusa sunt praedita.

Quomodo pul-

verulenta sicca, quae emplastrum ingrediuntur, comparata esse debeant.

§. 647.

Cum sicca puluerulenta, si ingredientium vice in emplastro fungantur, nec specificifice leuiores, nec vi per magnum volumen diffusa praedita esse debeant §. 646, vegetantium partes specificifice leuiores et vi per magnum volumen diffusa praeditae, ingredientium vicem in emplastro vix commode sustinere possunt, sed consultius est, earum succum, decoctum, infusum, oleum, extractum adhibere.

Vege-

tantium partes specificifice leuiores et vi per magnum volumen diffusa praedita vix commode ingredi possunt emplastro.

§. 648.

Si gummata, gummi-resinae, extracta, succi densi et similia, ad emplastrum recipiuntur, nec vel cum aliis colliquari, vel in puluerem comminui possunt, apto menstruo, ut aqua, aceto, vino, oleo, terebinthina, vitello oui, sunt soluenda. Vegetantia inter-

Si gummata, gummi-resinae et similia nec colliquari nec

Dd 3

dum in pulue-

rem re- dum vel animantia, quae ingredi debent
digi pos- emplastra, prius cum vino, aceto, oleo, ax-
sunt, sunt ungia infunduntur et decoquuntur, vt liquor
apto colatus et expressus cum aliis in emplastri for-
menstru- mam redigatur.
o soluenda.

§. 649.

Propor-
tio in-
gredien-
tium em-
plastri
mutua
variat
pro con-
sistentia
eius.

Ingredientium emplastri proportio mutua
variat pro eius consistentiae gradu, vtpote
qui pro diuerso effectu, quem producere de-
bet, varius est. Emplastris enim altius pe-
netraturis, emollientibus, mollior magis con-
venit consistentia, exsiccantibus vero et ad-
stringentibus minus mollis. Triplex interea
emplastri consistentiae gradus obtinere solet,
mollior nimirum ad ceratorum consistentiam
accedens, durior, et medius.

§. 650.

Propor-
tio in-
gredien-
tium em-
plastri
indica-
tur.

Si igitur emplastrum consistentiae mollio-
ris est conficiendum, praeparans recipere debet

oleorum, vel eorum, quae ad olei indo-
lem accedunt, vt pinguedinis, me-
dullae, mellis, butyri et similium
cerae, siue ei analogorum, vt gummatum,
gummi - resinarum, emplastrorum
officinalium

puluerum

3i

3i.

3℥.

Si vero emplastrum mediae consistentiae
desideratur, recipe

oleo-

oleorum, siue eorum, quae paulo ante
 indicata sunt,
 cerae, siue eorum, quae ei similia sunt,
 puluerum

℥i.
 ℥i℥.
 ℥vj.

Si denique emplastrum durioris consi-
 stentiae est praeparandum, sume
 olei, siue mox memoratorum
 cerae, siue aliorum ad eam accedentium
 pulueris.

℥i.
 ℥i.
 ℥i.

§. 651.

Si pulueres emplastrum non ingrediantur, Quae de
 eorum defectus cera vel alio, quod ad eius cerae
 indolem accedit, suppleri potest. Cera, quae propor-
 ad emplastra frequentius adhibetur, est flaua, tione sint
 et alba si vsurpatur, eius proportio paululum animad-
 est imminuenda, cum flaua sit fragilior. ver-
 da.

§. 652.

Quae emollitioni vel solutioni inferuunt, De in-
 q. s. praescribuntur, neque minus vsitatissimum gredi en-
 est, olei et cerae, vel eorum, quae his sunt tium em-
 adfinia, vtriusque vel alterutrius quantitatem plastri
 pharmacopoei iudicio relinquere determinan- quantita-
 dam; qua ratione facile vitatur error. No- te, quae
 tandum praeterea est, cum frigus corpora con- pharma-
 denset, hyeme mollium, aestate vero durio- copoei
 rum quantitatem esse augendam. iudicio
 relinqui-
 tur de-
 termi-
 nanda.

§. 653.

Si emplastro officinali miscenda sunt alia, Quid ob-
 Medicus horum consistentiae gnarus facile de- ferman-
 ter-
 vandum

D d 4

ter-
vandum

fit, si em- terminare poterit, quonam accessorio, vtrum
plastro liquido, molli, tenaci, an duro opus sit, et
officinali quam in quantitate sit addendum.

alia sunt
commi-
scenda.

Transi-
tus ad
specia-
liora.

§. 654.

Postquam haec ea, quae generatim
circa emplastri praeparationem sunt obseruan-
da, consideraui, ad specialiora progredior,
quae de emplastrorum, in praxi medica saepi-
us occurrentium. praeparatione et vsu maxime
sunt notanda.

§. 655.

Quonam
ordina-
rie in-
gredien-
tium vi-
ce in em-
plastro
fungan-
tur.

Ingredientium ordinariorum vice in em-
plastris fungi solent, et plerumque adhiben-
tur, gummata et resinae, siue natiuae, siue ar-
factae, vt pote quae olei vel destillati, vel ex-
pressi ope facile in emplastri formam redigi
possunt. Sic v. g. ex gummi anise, elemi,
tacamahaca, mastiche, resina ladani, styra-
cis, thymiamatis, cum debita quantitate olei
nucistae expressi, vel balsami Pruuiani, item
olei destillati lauendulae, maioranae, rutae, egre-
gium emplastrum cephalicum, ad nucham vel
tempora applicandum, praeparari potest. Ne-
que minus ordinariorum in emplastris ingre-
dientium vicem, pro indicationis varietate,
sustinere solent, myrrha, terebinthina Ve-
neta et Cypria, balsama, vt de Peru, Copai-
va, et liquida ambra.

§. 656.

§. 656.

Si emplastrum virtutis potenter resolu-
tis et discutientis est praeparandum, huic sco-
po gummi ammoniacum, sagapenum, galba-
num, opopanax, sperma ceti, balsamus sul-
phuris terebinthinatus, maxime omnium sapo
Venetus, crocus et camphora, sunt aptissima,
quibus, si maiori resoluendi et discutiendi vi
opus est, oleum tartari vel C. C. foetidum de-
bita in proportionem addi potest.

Quae-
nam in-
gredien-
tia ad
empla-
stra re-
soluentia
requi-
rantur.

§. 657.

Succi quoque vegetabilium expressi, vt
succus melilori, cicutae, allii, ceparum, mil-
lefolii, beronicae, etc. neque minus mucila-
gines radices altheae, seminis foenu graeci,
lini, corticis sambuci, tiliae, etc. emplastra
emollientia frequentius ingrediuntur, vti id ex
emplastris officinalibus apparet. Neque minus
succus ex regno animali, vt cancrorum flauia-
tilium, lumbricorum terrestrium, ab emplastro-
rum compositione non excluduntur, et memi-
ni, *beatum* HOFFMANNVM emplastrum ex
axungis, cum succo lumbricorum terrestrium
et camphora confectum, dummodo debita
cum prudentia applicetur, in arthriticis et po-
dagricis affectibus commendasse.

Quae-
nam in-
gredi so-
leant em-
plastra
emolli-
entia.

§. 658.

Ad ea, quae ordinarie emplastra ingredi-
untur, pertinent porro pinguedines ex regno
animali desumptae, vt axungia humana, canina,

Quae-
nam pin-
guedines
ingredi-
antur
suilla empla-
stra.

D d 5

suilla empla-
stra.

fuilla, vitulina, ceruina, etc. nec non medullae ossium, praesertim vituli et bouis. Hae pinguedines virtutem possident relaxantem, adeoque conducunt in emplastris aduersus contracturas.

§. 659.

Quae-
nam em-
plastra
exsiccan-
tia ingre-
di sole-
ant.

Ex regno minerali inter emplastra exsiccantia recipi solent saturnina, ut minium, lithargyrium, cerussa, saccharum saturni, etc. praesertim cum sese intime cum pinguedine et oleis vniant, et emplastris solidam concilient consistentiam. Neque minus emplastra exsiccantia ingredi solent lapis calaminaris, tutia, bolus rubra, haematites, magnes, crocus martis, colcothar seu terra vitrioli dulcis, vitriolum album, alumen et id genus alia. Sunt, qui emplastri, ex saccharo saturni et camphora, vel ex minio cum aceto vini confecti, in inflammatione non adeo magna tollenda virtutem laudant. Dantur etiam emplastra, quae mercurius et sulphur ingrediuntur, cuius generis est emplastrum de ranis cum mercurio Vigonis, quod ad tumores venereos resoluendos adhiberi solet, et emplastrum diaulphuris Rulandi.

§. 660.

De ordi-
ne ingre-
dientiu-
um et
subscri-
ptione in

Is, quo emplastri magistralis ingredientia chartae inscribuntur, ordo est optimus, qui praeparationis ordini responderet. Ad subscriptionem in emplastri formula quod attinet, patione in illa docet interdum massae emplasticae praeparatio-

parationem eiusque super vehiculo extensio- formula
nem. Ordinem vero et encheireses ad legiti- empla-
mam emplastri praeparationem pertinentes stri.
praetereo, praesertim, cum haec pharmaco-
poeo cognita supponi possint.

§. 661.

Sat magnus prostat emplastrorum officii- De usu
nalium numerus, ut magistrali saepius non empla-
opus sit compositione, et vel solum empla- strorum-
strum praescribatur officinale, vel plura simul, officina-
idonei olei, spiritus, tincturae, etc. ope sub- lium.
igenda. Interdum loco basis inseruiunt, iis-
que reliqua scopo adcommodata admiscen-
tur; qua ratione operae et tempori parcuritur,
et error facile euitari potest.

§. 662.

Vsus emplastrorum est multiplex. In De usu
morbis enim tum externis, tum internis ad empla-
hibentur, cum eorum virtus non corporis strorum
solum superficiem afficiat, sed altius etiam rum ge-
penetret. In morbis externis sine emollien- neratim.
di, discutiendi, resoluendi, consolidandi,
exsiccandi, dolores sedandi, partium sen-
sum et motum perditum restituendi, usurpari
solent. In morbis a causa interna adhiberi
emplastra, itidem per se manifestum est. Dan-
tur enim emplastra cephalica, quae capiti in
eius morbis, ut cephalagia, vertigine, epi-
lepsia, aliisque eius generis affectibus, appli-
cantur; pectoralia, quae pectori, v. g. in tussi
conuulsua, admouentur; stomachica, quae ad
com-

compescendam nimiam vomitionem et ventriculum roborandum adhibentur, carminatiua, atque alia, quae abdomini, ad partium in eius cauo contentarum, spasmos et dolores sedandos, applicantur, et in doloribus arthriticis, podagricis, lienis et hepatis obstructione, aliisque morbis internis adhibentur.

§. 663.

Exempli loco inferuiunt

I. Emplastra potenter resoluentia.

R. gumm. χ c. }
galban. } depurat. et in
opopon. } + to squillit.
sagapen. } solut.

sapon. Venet.

myrrh. elect. aa $\mathfrak{z}$ ij.

camphorae siue

bals. $\mathfrak{A}$ r. tereb. $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$.

ol. $\mathfrak{F}$ ri foet. $\mathfrak{z}$ j.

cerae flav. q. l.

M. f. l. a. Emplastrum.

2.

R. empl. de cicuta

diachyl. cum gummat. siue

de galbano croc. aa $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$.

camphorae $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$.

M. f. Emplastrum.

3. R.

3.

R $\acute{e}$. empl. sapon. Barb.

de cicuta

gumm. $\mathcal{H}$ c. For. aa $\overline{\text{zss}}$.

malaxando in ∇ ini camph.

q. f. f. Emplastrum.

Horum emplastrorum ingredientibus addi pro re nata potest crocus et sperma ceti. Si eiusmodi emplastro dolor vel spasmus simul est mitigandus, in debita quantitate admisceri potest crocus, vel oleum hyoscyami; quo fine id etiam ab *illustri b. m. HOFFMANNO* fuit adhibitum. Si vero mammae tumor, a lacte stagnante proueniens, est resoluendus, sperma ceti ad hunc scopum obtinendum maxime est aptum.

4.

R $\acute{e}$. empl. diachyl. comp. vel

diasulph. Rul.

de ranis cum merc. aa $\overline{\text{zss}}$.

Malaxando cum balsami sulphuris terebinthinati, vel olei cornu cerui foetidi q. f. f. Emplastrum.

Conducit hoc praesertim in tumoribus a causa venerea ortis resoluendis.

II. Em-

II. Emplastra emollientia.

1.

Rx. empl. de meliloto
 sperm. ceti
 galbano croc aa $\overline{3\text{ss}}$.
 cum ∇ camph. q. f.
 malaxando, F. Emplastrum.

2.

Rx. succi cepar.
 lil. alb.
 melilot.
 pulp. ficuum
 mellis aa $\overline{3j}$.
 croci $\overline{3ij}$.
 cerae flav.
 terebinth. aa q. f.
 M. f. l. a. Emplastrum.

Aliud virtutis potenter emollientis emplastrum ex ficubus, melle, cepis tostis, farina fabarum, croco, succo liliorum alborum, debita in proportione commixtis, praeparari potest.

III. Emplastrum stomachicum circa cordis scrobiculum applicandum.

Rx. empl.

R_x. empl. de crusta panis ℥i℥.

mastic.

styrac.

tacamahac. aa ℥i℥.

balsam. Peruv.

ol. nucist. expr. aa ℥j.

menth.

caryoph.

absynth. aa gutt. XX.

M. f. Emplastrum super alutam extendendum.

Hoc emplastrum conducit in ventriculi atonia et iis, qui exinde oriuntur, affectibus, ut malo hypochondriaco, borborygmis, flatibus, nausea, vomitu, et dolore pressorio grauatius in et post digestionem.

IV. Emplastrum antispasmodicum.

1.

R_x. theriac. coelest. ℥j.

ol. nucist. expr. ℥iij.

bals. Peruv.

pulv. castor.

croci aa ℥j.

camphorae ℥i℥.

ol. caryoph.

de cedro aa gutt. XV.

cerae flav. q. s.

M. f. Emplastrum.

2. R_x

2.

R_x. axung. hum. ℥j.
 sperm. ceti ℥ss.
 pingued. castor. ℥iij.
 ol. hyoscyam. ℥ij.
 bals. Peruv. ℥j.
 picis alb.
 ceræ flav. aa q. s.

M. f. Emplastrum.

Hoc emplastrum No. 1. summo cum
 fructu adhibetur in ventriculi spasms, et ef-
 fectibus, qui exinde oriuntur. No. 2. con-
 ducit potissimum in contracturis.

V. Emplastrum roborans et antispasmo-
dicum.

1.

R_x. ol. nucist. expr.
 axung. hum. non ranc. aa ℥ss.
 res. styrac.
 thymiamat. aa ℥j.
 bals. Peruv. ℥ij.
 ol. lauend gutt. XX.
 ceræ alb. q. s.

M. f. Emplastrum.

2. R_x.

2.

R_x. mastich.

terebinth. Ven. aa ʒi.

M. f. Emplastrum.

Hoc No. i. egregia gaudet virtute caput
et ventriculum roborandi, hinc eo fine ad
tempora, ceruicem, vel scrobiculum cordis
applicari potest.

VI. Emplastrum vesicatorium.

R_x. empl. de meliloto ʒʒ.

pulv. canthar. rec. ʒʒ.

bals Peruv. gr. XV.

M. f. Emplastrum.

VII. Sparadrapum pectorale, emolliens,
resoluens, ad tussim a frigore su-
scepto.R_x. vngu. altheae comp. ʒi.

adip. gallin. ʒiiij.

ol. expr. sem. pap. ʒʒ.

cerae citrin. ʒiʒ.

simul leni igne liquefactis immisce

rad. irid. Flor. subtilissime

pulueris. ʒi.

o. nucist. expr. ʒj.

(Pars II. de form. in specie.) Ec de-

detentis in fluore immerge telam lineam veterem, magnitudinis, figurae in charta transmittenda descriptae, probe imbutam extendē, laeviga, et laxè conuolutam exhibe. S. Tela emplastica, quae pectori applicetur, tegatur panno laneo villosò, vel pelle cati.

SECTIO XVIII.

DE

FORMVLA CERATI.

§. 664.

De ingredientibus cerati.

Nominis *cerati*, *ceroti*, *cerelaei*, origo quidem est a cera et oleo, sed haec non constanter accedunt, sed saepe, his omissis, ingredientium vice in cerato funguntur, quae memorata sunt §. 639, id quod ex eo apparet, cum ceratum ab emplastro ratione mollitiei differat §. 630, adeoque ea, quae ingredientia emplastri esse possunt, eorundem vicem in cerato sustinere queant, dummodo semper ad maiorem eius mollitiem respiciatur. Rarius adhibetur magistrale, frequentius officinale, vel, hoc deficiente, emplastro oleiope facile cerati mollities conciliari potest.

§. 665.

De proportionibus ingredientium cerati.

Cum ceratum ab emplastro in eo differat, quod eo mollius sit §. 630. 664, eius ingredientium proportio in eo tantum ab ingredientium emplastri proportionem differt, quod in illa maioris mollitiei habenda sit ratio, atque ita, ut haec

haec obtineatur, sit concinnanda. Talis est,
vt olei ℥j recipiat cerae ℥℥. pulueris ℥j iſſ
pro eius grauitatis ſpecificae varietate, vel pul-
vere omiſſo cerae drachmas quinque.

§. 666.

Haec ingredientium cerati proportio non Scho-
adeo exacte obſeruatur, ſed, prout eius con- lion.
ſiſtentia vel paulo mollior, vel denſior deſide-
ratur, variat, et haec eſt ratio, cur offici-
narium aliqua a nonnullis ad claſſem cerato-
rum, ab aliis vero ad vnguenta et emplaſtra
referantur.

§. 667.

Exemplum praebet.

Ceratum reſoluens.

Rx. gumm. ammon.

galban. aa ℥℥.

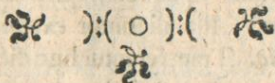
ſoluantur in aceti

ſquillit. q. ſ. et cum

cerae citrin. ℥℥.

ol. iſſ. abſinth. q. ſ.

leni igne colliquata redigantur in cera-
tum, quod ſuper aluta eſt extendendum.

E e 2

SECTIO

SECTIO XIX.

DE

FORMVLA VNGVENTI.

§. 668.

Quanam
requi-
rantur in
vnguen-
to.

Vnguentum, si rite comparatum esse, et qualitatibus suis se commendare debet, consistentiae sit dissoluentis quidem, sed in frigore etiam sequacis, molliem habeat lubricam, asperitatis expertem, eiusque ingredientia aequaliter inter se sint commixta, necesse est.

§. 669.

Quanam
vnguen-
ti ingre-
dientia
esse pos-
sint.

Cum vnguentum sit medicamentum externum, emplastro et cerato mollius, et consistentiam habeat ad mellis vel electuarii consistentiam fere accedentem §. 630, omne id ingredientis vice in vnguento fungi potest, quod vel per se, vel aliorum commixtione in talem formam redigi potest. Talia sunt omnia ista, quae ingredi possunt emplastra, et iam memorata sunt § 639.

§. 670.

Demon-
strata de
excipien-
tibus et
excipi-
endis
empla-
stri va-
lent quo-

Si qua ingredientia, ex quibus vnguentum est formandum, in eius formam redigi nequeunt, aliis opus est, quae ipsis eandem largiuntur. Illa dicuntur *excipienda*, haec *excipientia*. Transferantur huc dicta de emplastro § 641. 642. quod nimirum primo in vnguento excipientia requirantur, si qua excipienda sunt

sunt, deinde illorum quantitas et qualitas ex que de
 horum quantitate et qualitate determinetur,
 et denique excipientibus in vnguento non
 semper opus sit.

§. 671.

Cera, oleum, pinguedo, terebinthina,
 vel ea, quae horum indole praedita sunt, de
 bita in quantitate assumpta et colliquata, per se
 sine aliorum beneficio in vnguentum redigi
 possunt. Resina, gummi-resina, cera, pix,
 emplastrum. ceratum officinale, vel ea, quae
 eiusdem sunt naturae et indolis, singula vel
 seorsim, vel plura simul, oleo emollita,
 aliis absentibus vnguentum praebere pos-
 sunt. Immo vero medulla, butyrum, axun-
 gia, mel, vnguenta officinalia, sola etiam,
 sine materiae liquidae vel durioris accessu, in
 vnguentum abeunt, cui, si paulo mollius de-
 sideratur, ut in magistrali fieri solet, pau-
 xillum olei, si spissius, cerae vel pulveris pa-
 rum est commiscendum. Ex terebinthina
 denique, si axungia, oleo vel vitello oui
 diuiditur, vnguentum formari potest. Ex
 quibus adductis apparet, his in vnguentis te-
 rebinthinae et cerae non aequae creberrime
 esse usum, ac in emplastro. Absunt saepis-
 sime ab vnguento officinali.

§. 672.

Consistentiae in vnguentis non adeo fixi
 sunt limites, quin ea pro vario scopo muta-
 tur, et aliquorum mollior, aliorum vero spif-
 sior

E e 3

Propor-
 tio in-
 greden-
 tium vn-
 guenti

variat
pro eius
confi-
stentia.

sior sit, vti facile vnguenta officinalia perlustranti parebit. Quapropter ingredientium vnguenti, prout ea magis vel minus ab vnguenti consistentia distant, varianda est proportio.

§. 673.

Proportio in-
gredientium in
vnguento specia-
lius determi-
natur.

Mollia, quae memorata sunt §. 639 No. 2, quacunque fere proportionem commixta, in vnguentum abeunt, cui tamen, si nimia metuitur densitas, olei q. s. additur. Olei vicia vna cum cerae, vel eorum, quae ad eius accedunt indolem, drachmis duabus vel tribus, in vnguentum abit. Si praeter ea pulvis additur, cerae proportio pro rata est imminuenda, ita, vt huius drachmae duae, illius drachma vna, vel integra cum dimidia, recipiatur, vel, quantitate pulueris definita, cerae q. s. praescribatur. Notandum vero est, pulueres cum oleo vel solo, vel cum aceto iuncto, in vnguentum redigi posse, quod posterius in saturninis praecipue obtinet, quamvis alias glutinans insuper spissius requiratur. Tum vero, si pulvis olei beneficio in vnguentum est redigendus, eius quantitatem ad drachmas tres, interdum quatuor, augere licet. Si denique his allegatis ingredientibus accedunt mollia, illorum proportio fere manet eadem, ac si haec abfuissent.

§. 674.

Quenam
ingredi-
entium

Si vnguentum nutritum paratur ex oleo et aceto plumbi, aequalis fere vtriusque, vel alter-

alterutrius q. f. capitur; si vero ex oleo, acetio in nu-
to simplici, et sale vel calce plumbi confici- trito sit
tur, priorum pars vna aequalis, posterioris obser-
vanda.
dimidium sufficit.

§. 675.

Si vnguenta praescribit Medicus, caueat, Quanam
ne drastica, inflammantia, rodentia et id genus circa
alia, vel sola, vel magna in quantitate ad vn- præpara-
guenta recipiat, sed ea, si illis vitur, lenioribus tionem
fracta adhibeat, ne vel cutim, vel in corpus vni- vnguen-
versum delata, id moleste afficiant. Si praeter torum
ea vnguenta praescribenda sunt, quae interiori sint ani-
bus mutandis dicantur, materia illorum talis est maduer-
eligenda, vt interiora penetrare possit, nec tenda.
nimis sit tenax. Et cum denique sit magnus
vnguentorum officinalium proster numerus, iis
vel solis, vel pluribus inter se iunctis vti, iisque
alia scopo apta commiscere conuenit.

§. 676.

Specimina sunt

I. Vnguenta digestiua.

1.

℞. terebinth. coct. ℥iv.

vitell. ouor. No. III.

exacte mistis admisce

mell. rosar. ℥ss.

pulv. mastich.

myrrh,

oliban. aa ʒj

croci ʒj.

M. f. Vnguentum.

Ee 4

Con-

Conducit in partibus sensibilibus et ex-
sanguibus.

^{2.}
℞. mell. rosar. ℥i.
terebinth. ℥ss.
vitell. ouor. No. II.
pulv myrrh. el. ℥ij.
M. f. vnguentum.

II. Vnguentum pomatum contra vitia cutis.

℞. pingued. oment. vitul. ℥i.
sperm. ceti ℥iij.
cerae alb. q. s.
M. f. vnguentum.

Admisceri potest debita in quantitate bal-
samus de Copaiua.

III. Vnguentum ophthalmicum.

℞. buryr. insulsi ℥iv.
aut. ppt ℥i.
corall. rubr.
camphor.
sacch hñi aa 3ss.
nihil. alb. ℥ij.
virid. aeris gr. XII.

M. f. Vnguentum, cuius grana duo
oculi angulo maiori somni tempore illinen-
da sunt.

Eius

Eiusmodi vngentum potest quoque solum ex butyro infuso et vitrioli albi debita quantitate confici, et sic creberrime adhibitum fuit ab *illustri* b. m. HOFFMANNO.

SECTIO XX.

DE

FORMVLA LINIMENTI.

§. 677.

Cum linimentum sit medicamentum externum, quod minorem vnguento mollietatem possidet et mediae fere inter oleum et vnguentum est spissitatis §. 630, omnia ista ingredientium vice in linimento fungi possunt, quae in eius formam vel per se, vel commixtione aliorum redigi possunt, et talia sunt memorata §. 639.

§. 678.

In linimento quidem mollietates lubrica, et mixtio aequabilis aequae, ac in vnguento, requiritur, sed spissitatis eius non vnus idemque observatur gradus, eiusque limites adeo vagi sunt, vt non omnes solum gradus medii inter oleum et vnguentum, sed ipsa etiam olei tenuitas et vnguenti densitas interdum in linimento admittantur. Videtur hinc hic vix peccari posse excessu tenuitatis, at omnino spissitatis, vtpote quae nimia, et linimenti illitum, et eiusdem penetrationem reddit difficilem.

Ec 3

§. 679.

§. 679.

Corolla-
rium.

Quae igitur cum ita sint, patet exinde, cur olea expressa, destillata sola, nullo spissiore accedente, linimento materiem nonnunquam praebeant. idque contra quandoque ex sola etiam materia spissa vnguentiformi, vt pinguedinibus, medullis, vnguentis officinalibus, etc. inter se mistis, paretur, ita, vt vero vnguento sit simile.

§. 680.

Ex qui-
busnam
linimen-
ta prae-
parari
soleant.

Frequentius tamen linimenta ex materia spissa vnguentiformi et oleis, quae maiorem dant mollietiem, praeparari solent. Sed olea etiam cum materia solidiore, qualis est §. 639. No. 4. indicata, in litum abeunt. Quin puluis, de quo dixi §. cit. No. 3. oleo soli, vel cum aliis liquidis remixto, tritu vel coctione iunctus, nonnunquam loco linimenti est. Atque ex his omnibus apparet, linimentum ex liquidis §. 639. No. 1. spissis §. cit. No. 4. debita in proportionem coniunctis, enasci posse, sed et hic simplicitati est studendum.

§. 681.

Quomo-
do lini-
menta ex
oleis et
aqueis si-
ue spiri-
tuosis li-
quidis
paren-
tur.

Interdum linimenta conficiuntur ex oleis et liquidis aquosis et spirituosiss, sed tunc diuturno tritu vel coctione aquam dissipante sunt coniungenda, et interdum, si oleis aquea tritu sunt miscenda, sapone opus est, ne mora diuortium faciat. Conferunt huc vitellus oui, mel, sapon, alcali, et id genus alia.

§. 682.

§. 682.

Si olea sola ingredientium vice in lini- De pro-
mento funguntur, consistentia qualem- portione
que admittit proportionem, sed cauendum ingredi-
simul, ne acriora olea praedominentur. Ne entium
que minus spissa vnguentiformia, quacunque linimen-
fere in proportionem assumpta, litum praebent, ast ti.
scito, alia aliis esse densiora, vt nimiam ca-
veas spissitatem. Et si materiae spissae yn-
gentiformis drachmis duabus, tribus, qua-
tuor, prout varie densa est, admiscetur olei
vncia vna, mediocris consistentiae litus exsur-
git. Similis enascitur ex olei vncia vna et
materiae solidioris, qualis est §. 639. No. 4,
drachma vna. Obtinent praeterea huc dicta
§. 652. 675.

§. 683.

Exempli loco sunt

I. Linimenta neruina.

1.

℞. axung. hum. vel vitul. vel canis rec.

ol. nucist. expr. aa ʒj.

bals. Peruv. ʒiij.

ol. caryoph.

lauend.

maioran. aa ʒj.

M. f. Linimentum.

2. ℞.

2.

Rx. ▽ reg. Hung. ℥iv,
 bals. Peruv. ℥℥.
 ol. rorismar.
 lauend.
 caryoph. aa ℥i℥.

M. f. Linimentum.

II. Vnguentum contra haemorrhoides
 coecas dolentes.

Rx. vngu. de linar. ℥j.
 ol. hyoscyam. ℥ij.
 camphor. gr. X.

M. f. Linimentum.

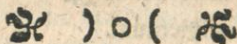
III. Linimentum emolliens et discutiens.

Rx. axung. can.
 ol. amygd. dulc. aa ℥℥.
 camphor. ℥j.

M. f. Linimentum,
 vel

Rx. axung. capon. seu
 ol. amygd. dulc. ℥j.
 camphorae ℥j.

M. f. Linimentum.

SECTION

SECTIO XXI.

DE

FORMVLA BALSAMI ODO-
RATI EXTERNI.

§. 684.

Vnguentum olfactus organon valde afficiens et inunctioni seruiens, dicitur *balsamum odoratum*.

Quid sit balsamus odoratus.

§. 685.

Cum vnguentum his se commendet dotibus, quae in eo consistunt, ut eius consistencia diffluat quidem, sed sequax tamen sit, mollitiem habeat lubricam, asperitatis expertem, et ingredientia aequabiliter inter se sint mixta §. 668, patet, dicta valere quoque de balsamo odorato, cum sit vnguentum §. 684. Quoniam vero praeterea odore olfactus organon afficere debet, ex fragrantibus ut constet, odorisque in eo ratio habeatur, necesse est, ne is vel noceat, vel alienis corrumpatur, aut eneruetur. Coloris quoque, qui in balsamo odorato minus est necessarius, vtitatus tamen, cura non prorsus est negligenda.

Quaenam doctes laudantur in balsamo.

§. 686.

Balsamus odoratus est vnguentum olfactus organon valde afficiens §. 684. Quae de re omnia ista ingredientium vice in balsamo odorato fungi possunt, quae vel per se, vel cum aliis commixta in tale vnguentum redigi possunt.

Quaenam ingredientia balsami odorati esse possint.

§. 687.

§. 687.

Recen-
sentur,
quam
ingredi-
entia
balsami
eff. pos-
sint.

Talia sunt 1) liquida, vt olea aromati-
ca destillata, expressa, balsama liquida,
naturalia, siue artefacta, essentiae, spiritus,
salia volatilia oleosa, 2) spissa, vt balsamus
Peruuianus, extracta, electuaria generosiora,
croci, opii, theriaca, gummi-resinae, mo-
schus, zibethum, et similia, 3) sicca, vt aro-
mata, crocus, cinnamomum, caryophylli,
benzoe, castoreum, succinum, ambra, etc.
4) pinguis, vt oleum nucis moschatae ex-
pressum, pinguedo inodora alba, v. g. porci,
etc. medulla crurum vituli, butyrum, cera,
vnguentum officinale, pomatum, rosatum,
neruinum, etc. balsamum odoratum officina-
le, et id genus alia.

§. 688.

Quænam
balsamo
colorem
concili-
ent.

Coloris balsamo odorato conciliandi cau-
sa adhiberi solent pigmenta varia, cinnabaris,
sanctalum rubrum, smaltum, coccionella, cur-
cuma, umbra, asphaltum, succus rhamni
cathartici, grana Kermes, ochra, bolus ar-
mena, et pulueres alii tenuissimi.

§. 699.

Doctrina
de exci-
pienti-
bus vn-
guenti
valet

Cum balsamum odoratum sit vnguentum
§. 884. patet, ea, quæ de excipientibus et
excipiendis vnguenti demonstraui §. 670. va-
lere etiam de balsamo odorato, hinc huc
transferantur. Praeterea vero notandum, ex-
cipi-

expientia balsami diuidi vel in primaria, vel quoque
secundaria. Illorum vicem explere solent de balsa-
memorata §. 687. No 4, horum vero oleum mo odo-
vilius expressum, balsamum natuum liquidum, rato.
vt Peruvianum.

§. 690.

Si excipiente primario balsamus odoratus Quale sit
opus habet, tale est eligendum, quod exci- eligen-
piendorum odores nec mutat, sed et vim po- dum ex-
tius auger, nec eorum, si fieri potest, colores cipiens
alterat. Hinc hoc sine oleum nucistae ex- prima-
pressum, ope spiritus vini colore et odore pri- rium.
uatum, frequentissime adhiberi, atque hoc
eam ob causam *corpus pro balsamo* vocari so-
let. Cera sola rarius excipientis vicem gerit,
quum plure oleo satis mollescat, crebrius vero
inseruit pinguibus mollioribus restricta in
quantitate in balsami formam redigendis; si
vero excipientis primarii loco adhibetur, eli-
genda est virginea, alba.

§. 691.

Pingua rancida, si adduntur aliis balsami in- recentia
gredientibus fragrantibus, horum vim et odo- excipi-
rem mutant et peruertunt, hinc excipientis pri- entis pri-
marii vicem supplere nequeunt §. 690, sed marii vi-
pingua, si iis hoc sine est vtendum, recen- cem, non
tia sint oportet. vero ran-
cida ge-
rere pos-
sunt.

§. 692.

Si excipiens olidum est adhibendum, Quanam
quod excipientis odorem et vim auger, tale excipi-
est entia

olidā adhiberi soleant. est eligendum, quod scopo responder. Plerumque oleum nucistae crudum, vnguenta et balsama officinalia, gummi-resinae, eius vicem explent.

§. 693.

Quando excipiente secundo se cundario opus sit.

Excipiente secundario non semper opus habet balsamum odoratum, sed tunc demum, si eius massa nimis est spissa, atque tum vel odoris expers, vel reliquis virtute congruum eligitur.

§. 694.

De proportione ingredientium balsami.

Ingredientium balsami odorati proportio variat pro eorundem et balsami ipsius consistentia. Haec etenim in balsamo aequae ac in vnguento non certis circumscribitur limitibus, sed variat. Vt notat excipientis et excipiendi in balsamo proportio haec est, ut capiatur

corporis pro balsamo	3i.
excipiendi primarii liquidi	3i — ii — iii.
excipiendi primarii spissi et sicci	3ss — i — ii.
excipiendi secundarii	q. s.

§. 695.

Quenam obseruetur proportio, si aliud excipiens, quam

Loco corporis pro balsamo solet etiam drachma cerae vnciae excipientis mollioris, ut axungiae vel vnguenti, addi; sic enim enascitur excipiens, quod ad corpus pro balsamo ratione consistentiae accedit. Si cera sola excipit, ut rite emolliatur, duplo liquidi oleosi opus

opus est; si vero et siccum insuper accedit, corpus
hoc pro cera est habendum, et tum, ne ni- balsamo
mia enascatur spissitas, excipiens secunda- adhibea-
rium requiritur, eiusque q. s. addi potest. tur.

§. 696.

Si balsamum odoratum ex balsamis offi- Quænam
cinalibus componitur, quaecunque respectu propor-
consistentiæ proportio obtinet, et scopus tio obti-
tantum eam limitat. Si vero his alia miscen- neat in
tur, ex iis, quæ hæcenus dicta sunt §. 694. 695, balsamo,
facile determinari potest, quænam proportio si ex bal-
requiratur, vel quali constituyente opus sit. samis of-
ficinali-
bus con-
ficitur.

§. 697.

Sæpiissime sola excipiendi quantitas in Quanti-
balsamo odorato determinatur, excipientis ve- tas exci-
ro q. s. præscribitur, vel excipientium al- piendi
terutrum pondere determinatur. sæpe non
determi-
natur.

§. 698.

Balsamum odoratum ut sit odoris grati De variis
fragrantis, non absolute necessarium est, sed specie-
aliquando balsamum ingrati odoris requiritur. bus bal-
Paucis, balsami odor variat pro scopo, qui samo-
balsamo intenditur. Sic balsama vulne- rum.
raria dicta odorem spirant inuicundum. Dan-
tur etiam balsama liquida, ut balsamum vitæ
HOFFMANNI, sed hæc ad mixturas perti-
nent concentratas

(Pars II. de form. in specie.) Ff §. 699.

§. 699.

Speciminis loco inferuiunt

I. Balsami neruini.

1.

℞. corp. pro balsamo ʒ℥.

ol. meliss. Turc.

lauendul.

lign. rhod.

caryoph.

maioran.

rutae aa gutt. VIII,

balsam. Peruv. ʒj.

M. f. Balsamus. Addi possunt moschi
et ambrae pauca grana.

2.

℞. corp. pro bals. ʒ℥.

bals. vitae Hoffm. ʒ℥.

M. f. Balsamus.

II. Balsamus hystericus.

℞. ol. nucist. expr. ʒij.

pingued. castor. ʒj.

extr. castor. ʒj.

ol. chamom.

succin.

rutae aa gutt. V.

M. f. Balsamus.

III. Bal-

III. Balsamus contra laesiones externas.

R̄. liqu. myrrh.

bals. Peruv. aa 3j.

terebinth. Ven. 3ij.

M. f. Balsamus.

SECTIO XXII.

DE

FORMVLA EPITHEMATIS
SICCI.

§. 700.

Epithema siccum est pulvis medicatus, qui De variis
parti corporis externe panni, in quo inclu- specie-
sus est, beneficio imponendo applicatur. bus epi-
Varia id accipit nomina, prout pannus, in quo thematis
inclusum est, huius vel illius est figurae, et vel sicci.
aliis atque aliis partibus applicatur. Sic *epi-
thema siccum*, si consuto panno inclusum exter-
nae corporis parti applicatur, *saccus*, *sacculus*,
et si hic pannus scuti, lectuli, pulvinaris figu-
ram refert, *scutum*, *lectulus*, *pulvinar* appel-
latur. Si idem sacculus capiti imponitur, au-
dit *cucupha*, germanice Kräutermütze. Pul-
vis ad epithema siccum adhibetur crassior, vel
mediocriter tenuis

§. 701.

Cum epithema siccum sit pulvis §. 700. Quanam
omnia ista, quae ingredi possunt puluerem ingredi-
inter- entia esse

F f 2

possint e-
pithema-
tis sicci.
internum §. 391. 302. 303, ingredientium vice
in epithemate sicco fungi possunt, si scilicet
externo vsui sunt apta.

§. 702.

Quanam
prae aliis
adhiberi
soleant
in epi-
themate
sicco.

Quamuis vero multa ingredientium vice
in epithemate sicco fungi possint §. 701, vege-
tantia tamen sicca, eorumque partes, vt her-
bae, flores, folia, radices, baccae, semina,
cortices, aromata et ex his compositae species
officinales maxime hic adhiberi solent. Ne-
que hoc est mirandum, et facile patet per-
pendenti, multa ex adductis §. 702. virtutem
possidere vsui quidem interno, non vero ex-
terno aptam, et vegetantia potissimum huic
inservire scopo. Cum vero vegetantia sicca,
si efficaci praedita non sint agendi principio,
vel eorum virtus siccando perierit, parum vel
nihil virtutis exserant, ea ita comparata esse
debent, vt virtute etiam gaudeant efficaci, si
ad epithema siccum sunt recipienda; alias Me-
dicus scopum suum plane non assequeretur.

§. 703.

Quid
subscri-
ptio hic
determi-
net.

Subscriptio in formula epithematis sicci
determinat pulueris praeparationem, sacculi
confectionem eiusque repletionem.

§. 704.

Speciminis loco sunt

I. Epithema discutiens.

R. rad.

R. rad. irid. Flor.

figill. Sal. aa $\overline{3\text{ss}}$.

herb. salviae

maioran.

thymi

rutae

flor. lauend.

sambuc.

chamom. Rom. aa $\overline{m\text{ss}}$.

cardamom.

cubeb. aa $\overline{3\text{ij}}$.

bacc. lauri $\overline{3\text{ss}}$.

Conscissa, contusa tenuiter, mista, linteo
insuantur et applicentur calide.

II. Pulvis pro cucupha, quo cereberrime
usus fuit b. HOFFMANNVS ca-
pite debili.

R. rad. irid. Flor. $\overline{3\text{j}}$.

storac. calam.

benzoes

succin. ppt.

caryoph. arom. aa $\overline{3\text{ij}}$.

flor. lauend.

rosar.

chamom. Rom. aa p. IV.

Conscissa, contusa grosso modo, redi-
gantur in puluerem pro cucupha.

Ff 3

Alius

Alius puluis pro cucupha,

R $\acute{x}$. herb. serpill.

maioran.

origan aa m $\bar{j}$.

mari Ind. p. II.

flor. anthos

cheiri

rosar. rubr. aa p. III.

succini

massich. aa 3iij.

M. f. puluis grossus

vel

R $\acute{x}$. rad. angelic. 3j.

herb. salu.

maioran.

fol. et flor. rorismar.

summit. serpill. aa m $\bar{s}$.

fem. nigell. Rom. 3iij.

caryoph. arom.

massich.

styrac. calam. aa 3j.

Conscissa, contusa, mista D. ad chartam,
S. Species pro cucupha, quae gossypio ex-
ceptae includantur cuculli duplicaturae, et
punctim intersuantur.

SECTIONIO

SECTIO XXIII.

DE

FORMVLA EPITHEMATIS
LIQVIDI.

§. 705.

Epithema liquidum est medicamentum liquidum, quod parti externae imponendo applicatur. Hoc fit plerumque vehiculi apti interuentu.

Quid sit
epithe-
ma liqui-
dum.

§. 706.

Cum epithema liquidum sit fluidum, quod externe vehiculi beneficio applicatur §. 705. omnia ista ingredientium vice in eo fungi possunt, quae vel per se, vel cum aliis commixta constituunt fluidum medicatum, quod externe vehiculi ope imponendo applicari potest.

Quænam
ingredi-
entium
vice in e-
pithema
te fluido
fungi
possint.

§. 707.

Talia sunt vina, aceta, spiritus vini, olea, aquosa, ut aqua simplex, destillata, spiritus aromatici, tincturae, essentiae, liquores salini, lixiuia, infusa, decocta, emulsiones, mixturae mediae et concentratae.

Recen-
sentur,
quænam
ingredi
possint
epithe-
ma liqui-
dum.

§. 708.

Mollia et solida, quae virtute externo vsu apta gaudent, et in menstruo commodo se solui patiuntur, itidem ingredientium vice in epithemate liquido fungi possunt. Omnia enim ista in eo ingredientium vice fungi possunt, quae vel per se, vel cum aliis in liquidi exteni formam redigi possunt §. 706.

Mollia et
solida in
liquore
solubilia
etiam in-
gredi
possunt
epithe-
ma li-
quidum.

Ff 4

§. 709.

§. 709.

Designa-
tura in
formula
epithe-
matis li-
quidi.

Signatura in formula epithematis liquidi indicat primo eius praeparationem, si haec pharmacopoeo non committitur, deinde partes externas fouendas, tum vehiculum, tandem, vtrum epithema frigidum, an calidum sit applicandum, quomodo applicatum sit tenendum, quousque relinquendum, eius vsus continuandus et renouandus.

§. 710.

Speciminis loco inferuiunt

I. Epithema contra capitis dolorem et agrypniam.

Rx. ▽ rosar.

aceti rosar. aa ʒij.

nitr. purif.

⊖ Xci aa ʒj.

ol. lign. Rhod. gutt. XII.

camph. in Vini solut. gr. III.

M. D. S. Liqueor, qui frigidus panni lin-
tei ope est applicandus.

II. Epithema neruinum.

Rx. ▽ reg. Hungar. ʒiʒ.

bals. vitae Hoffm. ʒʒ.

M.

Hoc

Hoc creberrime vsus fuit celeberrimus
b. m. HOFFMANNVS ad ventriculum robo-
randum, atque illud externe eius regioni im-
poni iussit.

III. Epithema resoluens, discutiens.

R̄. Vini rectificati ℥viij.
sapon. Venet. ℥ij.
camphor. ℥ij.

M.

Addi huic remedio possunt, balsami Pe-
ruiani drachmae duae, si roborandi sine simul
adhibetur, et, si spasmos mitigare debet, olei
nucistae destillati drachma vna,

Silentio hic praeterire non possum, aquam
reginae Hungariae, si in certa eius quantitate
tantum saponis Veneti, quantum capit, sol-
vitur, insignem acquirere vim resoluentem
ac discutiensem, eamque ipse habui perspe-
ctam ac exploratam in tumoribus inveteratis,
qui aliorum consuetorum remediorum virtu-
tem eluserunt, resoluendis, dum hoc reme-
dium loco affecto imponi et infricari ius-
serim.

IV. Epithema contra inflammationem et gangraenam imminentem.

Ff 5

R̄. ▽

℞. ▽ calc. viv.

folan.

plantag.

acer. vin. dest. aa ʒij.

ceruss.

bol. alb.

lithargyr. aa ʒij.

M. D. S. Liquor, cui calefacto linteum triplicatum immergendum, et quod expressum parti affectae est applicandum.

SECTIO XXVI.

DE

FORMVLA CATAPLASMATIS
COCTI.

§. 711.

Quænam **C**um cataplasma coctum sit epithema molle, pultiforme, coctione paratum § 627, omnia ista ingredientium vice in cataplasmate cocto fungi possunt, quæ cum aliis coqui atque in eius formam redigi possunt.

§. 712.

Ad quænam in **O**mnia, quæ cum aliis coqui et in cataplasmatibus formam redigi possunt, ingredientium vice in cataplasmate cocto fungi possunt §. 711. Qua de re in cataplasmate cocto præscribendo ad duo maxime est respiciendum, primo ad materiam docoquendam, deinde ad li-

qui-

quidum, quocum est decoquenda. Attendendum ^{spicien-}
praeterea est ad *accessorium*, quod coctionis ^{dum,}
impatiens, vel ea non egens, sub coctionis fine,
vel ea perfecta, vel ad cataplasmatism virtutem
augendam, vel consistentiam et cohaesionem
lubricam ipsi conciliandam, addi solet.

§. 713.

Materies cataplasmaris cocti ita compara- ^{Quanam}
ta esse debet, ut vel per se mollis sit vel coctione ^{materi-}
mollescat, et virtute gaudeat sub coctione, ^{am deco-}
quae hic aperto instituitur vase, non plenarie ^{quen-}
auolante. Quae igitur cum ita sunt, omne ^{dum lar-}
id cataplasmati cocto materiam largiri potest ^{giantur}
decoquendam, quae praebet materiam qua- ^{cataplas-}
litatibus dictis praeditam. ^{mati co-}
^{cto,}

§. 714.

Radices, bulbi, herbae, flores, summita- ^{Vnde pe-}
tes, fructus, cortices, aliaque multa vegetan- ^{tatur ma-}
tia, vel per se mollia, vel coctione mollescentia, ^{teries de-}
materiem cataplasmati cocto largiri possunt ^{coquen-}
decoquendam. Omne enim id cataplasmati ^{da,}
cocto suppeditare potest materiam decoquen-
dam, quod vel per se molle est, vel coctio-
ne mollescit, et virtutem suam sub coctione
minus perdit §. 713. Ad haec referuntur ex
regno animali et fossili, quae pauca suppedi-
tant, stercorea et nidus hirundinum. Patet
e contrario, vegetantia minus succulenta non
ingredi posse cataplasma coctum.

§. 715.

§. 715.

Quomo-
do liqui-
dum cata-
plasma-
tis co-
cti com-
paratum
esse de-
beat.

Liquidum, quod ad cataplasma coctum adhibetur, ita comparatum esse debet, ut scopo et materiae decoquendae aptum sit et accommodatum, ejusque vis, quae in dato casu desideratur, sub coctione non plenarie imminuatur. Omnia ergo his dotibus praedita fluida liquidum cataplasmati cocto suppeditare possunt.

§. 716.

Quenam
liqui-
dum cata-
plasma-
mati co-
cto prae-
bere pos-
sint.

Aqua, lac, vinum, acetum simplex, vel medicatum officinale, vrina, lixiuium, olea expressa, axungiae liquefactae, sunt liquida, quae dotibus memoratis §. 715. sunt instructa, hinc liquidum cataplasmati cocto praebere possunt §. cit. Nonnulli vinum, cum salua sua vi coctionem vix ferat, pulpaе iam coctae admiscere solent, alii vero id cum ipsis speciebus decoqui iubent.

§. 717.

De sele-
ctu liqui-
di cata-
plasma-
tis pro
eiusdem
varieta-
te.

Loco liquidi ad cataplasma coctum adhibetur aqua, inprimis lac, olea expressa, axungiae, si emolliendi fine usurpatur, vinum, acetum simplex, vel medicatum officinale, vrina, lixiuium, si eo ad resoluendum et discutendum utimur.

§. 718.

Quomo-
do acces-
soria
compa-

Accessoria, quae vel ad cataplasmae virtutem augendam, vel consistentiam ei debitam conciliandam adhibentur, debent esse vel

vel per se liquida, vel calore liquescentia, vel rata esse mollia pultriformia, vel pulueruienta tenerio debeant. ra, nec aequabili miscelae resistere.

§. 719.

Quae igitur cum ita sint, accessoriorum, De acces-
quae sub fine coctionis, vel ea peracta, ad vir-
tutem cataplasmatum augendam adduntur, vice
fungi possunt, vinum, acetum, spiritus, aquae
et olea aromatica, tincturae, essentiae, bal-
sama, fermentum panis, salia, sapo, pul-
veres teneriores, vegetantium partes molliores,
aromaticae, crocus et similia. Eorum vero
accessoriorum, quae cataplasmati consisten-
tiam et cohaesionem lubricam largiuntur, lo-
cum sustinere possunt farinae, pulveres te-
nues, olea, mel, oui albumen, vitellus, mu-
cilagines et id genus alia.

§. 720.

Cum accessorium in cataplasmate cocto
ad virtutem eius vel augendam, vel consisten-
tiam debitam ei conciliandam adhibeatur §. 712.
eo non semper opus est, sed id tantum con-
sistentia vel virtus expetita, in materie cocta
deficiens, postulat. Hinc si magma iusto te-
nuius est, nec satis aequabile, pulveres vel
farinas, si siccus et minus lubricus, olea et
quae ad eorum accedunt indolem, addimus,
et interdum accessorio commodo ad gratiam
eius augendam utimur.

Accesso-
riis non
semper
opus esse
sed quo-
modo et
quando
is opus
sit, osten-
ditur.

§. 721.

§. 721.

En! exempla

I. Cataplasma emolliens.

℞. rad. altheae

lil. albor. aa ʒss.

herb. altheae

maluae aa mss.

flor. cham. vulg.

fambuc.

meliloti aa p. III.

farin. sem. lini seu

foenugraeci ʒij.

Conscissa, contusa, mista f. Species pro
cataplasmate, in quantitate sufficiente lactis de-
coquendae.

II. Cataplasma discutiens.

℞. rad. angelicae seu irid. Flor. ʒss.

herb. salv.

maior.

serpill.

rutae

flor. lauend.

fambuc.

cham. Rom. aa mss.

cumi.

cumini

coriandr.

cubeb.

bacc. lauri aa ʒiij.

Concisa, contusa, mista f. Species pro
cataplasmate.

III. Cataplasma crudum contra haemorrhoi-
des coecas valde dolentes.

R. micae pan. similag. Rosar.

q. s. solut. ʒj.

far. rad. altheae ʒss.

croci ʒss.

album oui No. i.

conterendo in mortario redige in pul-
tem. D.

SECTIO XXV.

FORMVLA ^{DE} CLYSTERIS.

§. 722.

Quemadmodum omne medicamentum est De cly-
vel simplex, vel compositum §. 35. ita stere sim-
et clyster est vel simplex, vel compositus. plici et
composi-
to.

§. 723.

Cum clyster sit medicamentum liquidum, Quae-
quod ope siphonis intestino recto iniicitur, nam cly-
§. 628, omnia ista, quae vel per se sunt fluida steris in-
huic greden-

na esse
possunt.

huic vsui apta, vel aliorum ope in clysteris formam redigi possunt, ingredientium vice in clystere fungi possunt.

§. 724.

Recen-
sentur,
quaenam
clysteris
ingre-
dientia
esse pos-
sint.

Talia sunt 1) liquida, vt aqua simplex, lac, eius serum, vinum, vrina, decoctum, vt hordei, auenae, specierum emollientium, carminatiuarum, iuscula carniū, olea expressa, 2) spissiora, mollia et solida, vt saponēs, saccharum, mella, pulpae, electuaria, vitellus oui, pinguedines, medullae, seuā, balsama, vnguenta. Haec etenim vel per se sunt fluida, vel aliorum commixtione in formam fluidam redigi possunt.

§. 725.

Ingredi-
ens cly-
steris
simplicis
debet ef-
se fluidum.

Sicut omne medicamentum simplex, ita et clyster simplex ex vno constat ingrediente §. 34. Iam omne id, quod vel per se est fluidum vsui clysteris aptum, vel cum aliis in clysteris formam redigi potest, ingredientis vice in clystere fungi potest, §. 723. Quade re ingrediens clysteris simplicis, cum vnum tantum sit, ita comparatum esse debet, vt per se sit fluidum vsui clysteris aptum, nec fluidam formam aliorum miscela acquirat. Ponas enim contrarium, hoc est, ingrediens clysteris simplicis non esse per se iam fluidum, tunc aliis opus esset, quorum miscela formam ipsi fluidam conciliaret, adeoque oriatur non clyster simplex, sed compositus; id quod repugnat hypo-

hypothefi. Clyfter ex fole lacte vel oleo confectus dicta confirmat.

§. 726.

Quamvis clyfteris fimplicis ingrediens debeat eſſe per ſe, ſine aliorum miſcela, fluidum §. 725, nihilominus tamen, vt omnia clyfteris compoſiti ingredientia fluida ſint, non abſolute neceſſe eſt. Cum enim clyſter compoſitus, ſicut omne medicamentum compoſitum, ex pluribus vno conſtet ingredientibus §. 34, et omnia iſta ingredientium vice in clyſtere fungi poſſint, quae aliorum miſcela in clyſteris formam redigi poſſunt §. 723, aliqua clyſteris compoſiti ingredientia poſſunt eſſe non fluida, ſed vel ſolida, vel mollia, dummodo iſta aliorum ope in clyſteris formam redigi poſſint.

Ingredi-
entia cly-
ſteris
compoſi-
ti omnia
vt ſint
fluida,
non ab-
ſolute
neceſſe
eſt.

§. 727.

Varii dantur modi clyſterem compoſitum De variis
praeparandi, ſed hi omnes commodè in cer-
tas redigam claſſes, vt eo facilius compre-
hendi poſſint. Vel enim iſta clyſteris com-
poſiti ingredientia, quae non ſunt fluida, ſed
vel ſolida, mollia, vel aliis cuiuſcunque in-
dolis, ita ſunt comparata, vt ſe vel ex toto,
vel ex parte in clyſteris compoſiti ingredien-
te fluido, vel pluribus ingredientibus fluidis,
ſolui patiantur. Duplex ergo hoc in caſu
exſurgit modus praeparandi clyſterem com-
poſitum, vnus ſcilicet, quo praeparatur ex
(*Pars II. de form. in ſpecie.*) Gg qui-

De variis
modis
clyſte-
rem
compoſi-
tum præ-
parandi.

quibusdam ingredientibus non fluidis, sed vel solidis, vel mollibus, vel aliis in ingrediente fluido, vel pluribus, ex toto solubilibus, alter vero, quo aliqua clysteris compositi ingredientia in eiusdem ingrediente fluido, vel pluribus ingredientibus fluidis, ex parte tantum soluuntur.

§. 728.

Scho-
lion.

Specimen prioris modi, quo praeparatur clyster compositus §. 527, praebent clysteres isti, qui conficiuntur ex sapone, melle, salibus, vitello oui, saccharo, syrupis in aqua plenarie solutis; posterioris vero modi, quo praeparatur clyster ex quibusdam ingredientibus non fluidis, sed vel solidis, mollibus aliisque non fluidis, in ingrediente eiusdem fluido ex parte solutis, exemplum praebent clysteres quidam ex vegetabilibus decoctione parati.

§. 729.

Clyste-
res com-
positi
praepa-
rari pos-
sunt de-
coctione.

Si vegetabilia, quae coquendo virtutem suam plenarie non perdunt, vel alia coctioni apta, cum idoneo fluido decoquuntur, oritur liquidum virtute eorum, quibuscum decoctum fuit, medica et vsui clysteris apta, im- praegnatum. Iam fluida virtute clysteris vsui apta praedita, ingredientium vice in clystere fungi possunt §. 723. Qua de re clyster compositus decoctione cum idoneis speciebus parari potest, atque hic modus conficiendi clysterem ordinarius est et satis frequens.

§. 730.

§. 730.

Clysterum frequentissimus est et varius De usu
 usus. Adhibentur enim vel scōpo euacuan- clyte-
 di, vel alterandi, vel utroque simul. Sic rum in
 vfurpari solent ad stercora indurata emollien- genere.
 da, intestinorum tractum partesque his vici-
 nas relaxandas, vel roborandas, spasmos et
 dolores in intestinis partibusque vicinis fae-
 vientes sedandos, acrimoniam in intestinis
 haerentem demulcendam atque inuoluendam,
 corpus nutriendum, roborandum, sanguinem
 et humores a partibus superioribus ad inferio-
 res deriuandos, alui excretionem aliasque ex-
 crectiones promouendas, nec non alios ad vfus.

§. 731.

Quando feces durae, quae intestinis cras- Ex qui-
 sis impactae haerent, sunt emolliendae et in- bus cly-
 testina relaxanda. enemata ex remediis emol- steres
 lientibus, cuius generis sunt ex radicibus, ra- emolli-
 dix altheae, liliorum alborum, ex herbis, entes
 herbae quinque emollientes, ex floribus, flo- sunt pa-
 res chamomillae, millefolii, maluae, me- randi.
 liloti, sambuci, verbasci, ex seminibus, se-
 men lini, foenugraeci, ex fructibus, ficus et
 passulae, ex dulcibus, manna, mel, syrupus
 violarum, ex oleis expressis, oleum amy-
 gdalarum dulcium, lini, ex oleis coctis, oleum
 chamomillae, cum aqua, vel potius lacte,
 quod aqua magis relaxat, decoctis, parare
 conuenit.

Gg 2

§. 732.

§. 732.

Quanam
loco sti-
muli ad-
hibean-
tur in
clysteri-
bus.

Loco stimuli clysteribus maximocum fru-
ctu admiscentur salina, vt sal commune, vel
sal gemmae, quod sali communi praeferen-
dum, Ebshamense, Sedlicense, digestium
Syluii, aliaque salia neutra et alcalina; indi-
cata tamen sunt vsitatoria. Saccharum quo-
que stimuli causa interdum adiicitur. Si eius-
modi clystere aestus nimius est temperandus,
addi potest nitrum.

§. 733.

Clyste-
res con-
tra dolo-
res et
spasmos
ex qui-
bus con-
ficiantur.

Si spasmodorum et dolorum, qui non inte-
stinorum modo volumen, sed remoras etiam
torquent partes, atrocia clysterum ope est
mitiganda, id quod in colica, doloribus ex
calculo potissimum, aliisque innumeris affe-
ctibus requiritur, clysteres conducunt ex me-
ris oleis expressis et pinguedinibus animan-
tium parati, cui scopo inferuiunt praesertim
oleum coctum chamomillae, millefolii, oleum
amygdalarum dulcium, lini, pinguedo hu-
mana, canina, anseris, taxi. Eidem scopo
conueniunt species emollientes et anodynae,
vt flores chamomillae vulgaris, sambuci, me-
liloti huiusque generis alia, nec non crocus,
cum lacte decoctae. In pathematibus spas-
modicis, epilepticis et conuulsivis moribus,
specifica vt addantur, ex vsu est, vt radix, se-
men et flores poeoniae, succus lumbricorum
terrestrium, et in hystericeis pathematibus ca-
storeum,

stereum, eius pinguedo, asa foetida et sagapenum, maximo cum fructu admiscuntur.

§. 734.

Ad humorum acrimoniam, in intestinis crassis haerentem, inuoluendam et demulcendam, et intestinorum erosionem vel praecavendam, vel curandam, praeter clysteres ex speciebus emollientibus cum lacte decoctis paratos, aliosque § 731. 733. descriptos, egregii sunt usus clysteres ex decocto pedum vitulinorum, veruecinorum, rasurae cornu cervi, raparum, feminum papaueris albi, cydoniorum, auenaceo, lacte chalybeato, cum oleo vitellorum oui, vel ipsis oui vitellis, mixto; quorum tamen vnum prae altero virtute se magis commendat.

Ex quibusnam parentur clysteres contra acrimoniam humorum in intestinis.

§. 735.

Si intestinorum canalem nimis relaxatum roborandi et flatuum et fecum contentarum progressum promouendi fine sunt adhibendi clysteres, ad eos recipienda sunt stomachica et carminatiua; vt semina quatuor carminatiua maiora, in primis cuminum, ex herbis, herba maioranae, thymi, roris-marini, chamomillae, menthae, melissae, ex floribus, flores lauendulae, chamomillae Romanae, ex baccis, baccae lauri, iuniperi, ex oleis, oleum destillatum carui, menthae, rutae. Pilulae balsamicae HOFFMANNI, in debita liquidis quantitate solutae et ano injectae,

Clysteres carminatiui ex quibusnam sint parandi.

Gg 3

ma.

maxime conducunt, si intestinorum tonus est roborandus et humores simul vitiosi stagnantes sunt euacuandi.

§. 736.

De clysteribus
nutrientibus.

Quamuis adhuc multa habeam nec inutilia, quae de clysterum praeparatione ad casum in praxi obuios accommodanda dicere possem; nihilominus tamen, ne nimis sum longus, haec missa faciam. Hoc tantum moneo, quod, si clyster nutriendi scopo est adhibendus, iulculo carniū nihil sit aptius, et quidam acida vetent miscere clysmati, sed huius rei rationem ego saltem non perspicio. Sane, ubi corrigenda est putrilago, vel refraenandus calor febrilis, acidi dilutoris usum suadent omnia.

§. 737.

Non adeo exacta requiritur oleorum cum aqueis mixtio in clysteribus.

Si olea cum aqueis in clystere sunt adhibenda, non aequae exacta, ac si interne vsurparentur, eorundem requiritur mixtio; quamuis et mel, vitellus oui, saccharum, sapo, salia, alio fine, dum scopus fert, addita. hanc promouere queant.

§. 738.

A quibus fit abstinendum in clysteribus.

Opiatis, purgantibus drasticeis, iis maxime, quorum vis subdola se vasis insinuat, caute in clysteribus est vtendum; cum in intestinis crassis sit magna in copia nervi et absorbentes venulae adsint. Neque minus, si stimulantia in

in vsum sunt vocanda, circumspice est determinandum, quibus et quantis opus sit. Si enim potentissime excitare, expellere et reuellere volueris, stimulo languente ages nihil, et si diutius retinendum clyisma, vt emolliat, diluat, demulceat, foueat, nutriat, ab acribus abstine.

§. 739.

Mutua ingredientium clysteris proportio in genere certis non limitari potest legibus, sed cuius ad indicationem, materiae iniiciendae materiem, aegri vires, eiusque vel maiorem vel minorem sensibilitatem, et requisitam iniectionis consistentiam, attento, in quouis singulari casu determinatu est facilis.

Quomodo ingredi-
dientium
um cly-
steris
propor-
tio deter-
minetur.

§. 740.

Si purgantibus opus est infusis, decoctis purgantibus, solis vel intermistis, haec plerumque dupla recipiuntur dosi, qua darentur ori ingerenda, interdum et tripla, immo maiore, vbi fortius est stimulandum. Salium mediorum, quae magis hic vsitata, drachma vna, duae, ad liquoris vncias decem, pro stimulo mediocri fere sufficiunt, alias tamen vncia vna et duae adhibentur in acerrimis clysteribus.

De pro-
portione
purgan-
tium et
stimu-
lantium
in clyste-
ribus.

§. 741.

Clysteris dosi variat pro ratione aetatis, constitutionis aegri, effectus praestandi, aliarumque in casu obuio occurrentium circum-

De dosi
clysteris.

472 PARS II. DE FORMVLIS IN SPECIE.

stantiarum. Ratione aetatis haec obtinet regula, vt iniiciantur

infanti recens nato

℥II.

prouectiori

℥III—IV.

puero

℥VI—VII.

adulto

℥VIII—X—XII.

§. 742.

Designa-
tura in
formula
clysteris.

Signatura in formula clysteris, praeter ea, quae generatim de ista dixi, docet saepius ea, quae ante et post iniectionem sunt agenda, et iniectionem ipsam spectant. De his et vsu clysteris quae dici possent, multa supersunt, sed mihi properandum est ad alia.

§. 743.

Specimina sunt

Clysteres emollientes et antispasmodici,

i.

Rx. rad. altheae

lil. albor. aa ℥ss.

herb. maluae

parietar.

flor. cham. vulg.

fambuc.

melilot. aa mss.

Sem. lini

foenu graec. aa ℥iij.

Concisa, contusa, mista coque in aquae
fun-

simplicis, vel, quod melius est, lactis, vel
decocti auenacei q. s. colaturae vncijs octo
adde

ol. amygd. dulc. vel
chamomill. ℥ij.

F. Clysma.

2.

Rx. flor. chamom. Rom.

auenae excort. aa ℥ij.

coque in aquae quantitate sufficiente,

colaturae ℥vij. adde

ol. lini vel

chamom. coct. ℥ij.

F. Clysma.

3.

Rx. ol. lini ℥viij.

chamom. coct. ℥j.

mucil. sem. foenugr. ℥ss.

M. f. Clyster.

II. Clyster ad acrimoniam humorum in in-
testinis stagnantem demulcendam et
tunicas eorum laesas consolidandas.

Rx. auen. decortic. m̄j.

summit. millesfol.

flor. chamom. vulg.

sambuc. aa m̄ss.

Gg s

coquan-

coquantur in decocti ossium vituli, vel lactis
vaccini, in quo ferum candens fuit extinctum,
q. s. colaturae ℥vij. adde

terebinch. Venetae cum

vitell. ouor. subact.

mell. rosar. aa ℥ij.

M. f. Enema pro adulto.

Loco ingredientium primo loco posito-
rum adhibere quis potest vel solum decoctum
auenaceum, vel solos flores chamomillae, cum
aqua vel lacte decoctos.

III. Clyster antihystericus.

R̄. decoct. auen. tenuiss. ℥iv.

ol. cham. coct. ℥ij.

pingued. castor. ℥j.

⊖ gemmae ℥ij.

M. f. Clyster.

IV. Clyster domesticus, quo creberrime usus fuit b. HOFFMANNVS.

R̄. auen. excort. mij.

flor. cham. vulg. mj.

fem. cumini ℥℥.

coque in sufficiente quantitate aquae com-
munis, colaturae adde

ol.

ol. lini vel

amygd. dulc. vel

chamom. coct. $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$ — $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$.

facchari vel

mellis $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$. vel huius loco

⊖ communis $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$ — $\mathfrak{ij}$.

M. f. Clyster.

SECTIO XXVI.

DE

FORMVLA SUPPOSITORII.

§. 744.

Sicut omne medicamentum est vel simplex, Quotuplex sit suppositorium.
vel compositum §. 35, ita et suppositorium est vel simplex, vel compositum.

§. 745.

Cum suppositorium sit medicamentum Quænam suppositorium ingredi possint.
externum, plus minus solidum, variae figurae, quod ano intruditur §. 636. omne id ingredientis vice in supposito fungitur potest, quod vel per se, vel aliorum commixtione in eius formam redigi potest.

§. 746

Medicamentum simplex, hinc et suppo- Ingredientis suppositorii simplicis debet per se digi
sitorium simplex, ex vno constat ingrediente
§. 34. Iam omne id ingredientis vice in supposito fungitur potest, quod vel per se, vel aliorum commixtione in eius formam redigi

formae
suae ea-
pax esse.

digi potest §. 745. Qua de re ingrediens suppositorii simplicis, utpote quod unum tantum est, ita comparatum esse debet, ut per se, sine aliorum miscela, in eiusdem formam redigi possit.

§. 747.

Quanam
ingredi-
entia in
supposi-
torio
simplici
esse pos-
sint.

Cum ingrediens suppositorii simplicis ita comparatum esse debeat, ut per se, sine aliorum miscela, in eiusdem formam redigi possit §. 746, omne id ingredientis vice in supposito simplici fungi potest, quod per se, sine aliorum miscela, ad suppositorii formam recipiendam aptum est, et suppositorium simplex ex tali praeparari potest.

§. 748.

Recen-
sentur
ingre-
dientia
supposi-
torii sim-
plicis.

Eiusmodi suppositoria simplicia sunt ea, quae conficiuntur ex saccharo, in globuli vel conuli formam redacto, sapone Veneto similiter figurato, seuo candela, cereoli particula butyro illita, lardo loro, melle ad duritiem cocto, caule porri, caudula rapae, radice betae brassicae decorticata, debite formata, oleo vel butyro illita.

§. 749.

Fieri pot-
est, ut
quaedam
ingre-
dientia
supposi-
torii

Quamvis vero suppositorii simplicis ingrediens ita comparatum esse debeat, ut per se, sine aliorum miscela, in suppositorii formam redigi possit §. 746; nihilominus tamen fieri potest, ut quaedam suppositorii compositi in-
gre-

gredientia per se, sine aliorum miscela, in suppositorii formam redigi nequeant, atque hoc in casu aliis opus est, quae illis hanc formam largiuntur. Illa dicuntur *excipienda*, haec *excipientia*.

compositi in eiusdem formam per se redigi nequeant.

§. 750.

Excipientis vicem in suppositoio plerumque sustinet mel, adeam duritiem coctum, vt gutta marmoris instillata et frigesacta non adhaerescat, sed fragilis sit. Interdum sapo Venetus, vitellus oui, mucilago tragacanthae, vel saccharum tabulatum, vnguentum, emplastrum, loco excipientis adhibentur.

Quænam loco excipientis in suppositoio adhibeantur.

§. 751.

Excipiendorum in suppositoio composito vicem sustinere solent acria stimulantia, vt sal communis, gemmae, alumen, nitrum, ammoniacum, aloë, myrrha, sapo, massae pilularum purgantium, pulueres hellebori, trochisci alhandal, et id genus alia.

Quænam excipienda esse possint in suppositoio.

§. 752.

Si suppositorium ad vitia intestini recti propria corrigenda adhibetur, pro horum varietate materia ad id recipitur varia, vt detergens, balsamica, consolidans, emolliens, etc. atque haec vel sola, si fieri potest, vel alio apto excipiente, vnguento interdum, cerato, vel emplastro, in suppositorii formam cogitur, vel in vnguenti siue balsami spissitudinem

Materies suppositoriorum variat pro eiusdem usu.

dinem redacta, carptis linteis, gossypio, vel lana excipitur, atque in globulum, glandem, vel turundam formatur, cui filum alligandum, foras propendens, quo ano immissa rursus extrahi possit.

§. 753.

De pro-
portione
ingredi-
entium
supposi-
torii.

Mutua ingredientium suppositorii compositi proportio determinari facile potest ex excipientis, excipiendorum, et ipsius pastae efformandae consistentia, singulorum virtute et suppositorii efficacia, quae desideratur. Si mel induratum excipientis vice in supposito fungitur, ad eius vnciam vnam recipiuntur excipiendorum scrupuli quatuor, vel Ziss . et si mollius excipientis loco adhibetur, pro rata excipiendorum quantitas est minuenda.

§. 754.

De dosi
supposi-
torii.

Dosis suppositorii magnitudine determinatur. Si forma suppositorii desideratur rotunda, modo pisi, modo nucis auellanae, modo glandis molem refert. Si conicae figurae adhibetur suppositorium, crassities digiti minimi eius, cui est applicandum, basis eiusdem determinat, eiusque longitudo sumitur duorum, trium vel quatuor digitorum transversorum. Materiae suppositorii quantitas variat pro eiusdem magnitudine, et a drachma vna ad sex, vel vnciam plerumque recipitur. Si applicatur suppositorium, hoc fit vel nude, vel oleo, siue vnguento idoneo, ante eius usum illinitur.

§. 755.

§. 755.

Specimen praebet

I. Suppositorium aluum sollicitans pro
adulto.

Rx. sal. commun. ʒʒ.
sapon. Venet. ʒj.
mell. coctū insp. q. f.

M. f. Suppositorium.

II. Suppositorium ad dolores ab haemor-
rhoidibus.

Rx. pulv. croc. ʒj.
opii crud. ʒʒ.
vngu. de linar. vel popul. q. f.

M. f. pasta, quae sindoni inclusa, vel cotto-
ne excepta, appenso filo sit pro supposito-
rio.

SECTIO

SECTIO XXVII.

CONTINENS

FORMVLAS QVASDAM
REMEDIORVM VSI-
TATIORES.

§. 756.

Mixtura pectoralis.

℞. gumm. Xci ℥℞.

solue in

aceti squillit. ℥j.

adde

▽ hyssop.

veron. c. vino aa ℥ij.

syr. de erys. Lob. ℥j.

M.

Haec mixtura egregie resoluit atque abstergit materiam viscidam, tenacem, pulmones partesque ipsis annexas obsidentem, et malis, quae exinde oriuntur, medetur, unde, quam latissime eius pateat usus, facile apparet. Loco aceti squillitici, recipi potest oxymel squilliticum, et loco Syrupi de erysimo Lobelij, saccharum.

§. 757.

§. 757.

Alia mixtura pectoralis.

Rx. ▽ veron.

hyssop.

oxym. squillit. aa ʒj.

elex. pector. Hoffm. ʒiij.

M. D. S. Brustträncklein auf viermal
zu nehmen.

§. 758.

Mixtura analeptica.

Rx. ▽ melissae

cinnam. s. vin. aa ʒij.

caryoph. seu menthae ʒʒ.

bals. vitae Hoffm. ʒiʒ.

iulep. rosar. ʒiij — ʒʒ.

M.

§. 759.

Mixtura analeptica b. HOFFMANNI.

I.

Rx. ▽ ceras. nigr. ʒiij.

menthae

caryoph. aa ʒj.

meliss.

rosar.

iulep. rosar. aa ʒiʒ.

(Pars II. de form. in specie.) H h spirit.

spirit. cinnam. ℥ij.

ol. de cedro gutt. V. solut. in spirit.

neruini, seu spiritus melissae et ro-
sarum rectificatissimi ℥℥.

M.

Rx. ▽ meliss.

ceras. nigr. aa ℥ij.

cinnam. f. vino vel

menthae

rosar.

℥℥. conuall. aa ℥i℥.

ol. de cedro cum

sacch. subacti gutt. VI.

M.

§. 760.

Mixtura ad partum accelerandum.

Rx. vini Rhen. opt. ℥i℥.

▽ cinnam. f. vin.

meliss. aa ℥vj.

pulv. Class. XIII. No. 2. ℥j.

sacch. perl. q. f.

M. D. pro duabus dosibus.

§. 761.

Elixir pectorale resoluens et roborans.

Rx. cinet.

R. tinct. $\ominus$ $\overline{\text{Fri}}$

ess. pimp. alb.

croci

bals. Peruv. seu

cascar.

$\ominus$ $\overline{\text{Xci anis. aa } 3j.}$

M.

Addi huic remedio possunt olei anisi et
foeniculi guttulae aliquot.

§. 762.

Fricium antiparalyticum.

R. ∇ reg. Hung. $\overline{3iv.}$

bals. Peruv. $\overline{3j.}$

ol. lauend.

maioran.

caryophyll. $\overline{\text{aa } 3j.}$

M.

Huic spasmodorum leniendorum causa addi
potest, debita in quantitate, essentia castorei,
croci, spiritus lumbricorum terrestrium, et
oleum nucistae.

§. 763.

Iniectio ulceri fistuloso abstergendo et
mundando apta:

Hh 2

R. de-

R̄. decoct. aristol. rot. aquosi ℥iv.
 tinct. myrrh. ∇osae ℥j.
 sapon. Venet. ℥j.
 mell. rosar. ℥vj.

M.S. Liquor, qui tepidus est iniiciendus.

Tinctura myrrhae aquosa sola idem praestare mihi videtur.

Vel

R̄. decoct. aristol. rot. ∇osi ℥vj.
 ess. myrrh.
 succin. aa ℥ij.
 mell. rosar. ℥j.

M.

Vel

R̄. ol. infus. hyper. ℥iv.
 aloes
 myrrhae
 olibani aa ℥ij.
 coquendo leniter, mista, subige cum
 vitell. ouor. ℥ij.

Vel

R̄. terebinth. nat. ℥ij.
 vitell. ouor. ℥j.
 subactis adde
 mell. comm. ℥ij.
 spir. vini comm. ℥℥.
 ∇commun. ℥ix.

§. 764.

Pulvis pro suffimigio roborante.

Rx. tacamahac. ʒij.

oliban.

mastich.

succin. aa ʒʒ.

M. f. Pulvis, cuius accensi vapor ad partem affectam est admittendus.

§. 765.

Pulveres sternutatorii.

1.

Rx. herb. maior. ʒij.

mari ʒʒ.

flor. lil. conuall. ʒij.

benzoes

caryoph. arom. aa ʒʒ.

M. f. pulvis subtilissimus.

2.

Rx. rad. irid. Flor.

herb. rorismar.

thymi seu

beton. aa ʒij.

maioran.

flor. lauend.

lil. conuall. aa ʒiij.

ol. lign. Rhod. gutt. X.

M. f. pulvis subtilissimus.

Hh 3

§. 766.

§. 766

Dentifricium est vel siccum puluerulentum, vel liquidum, vel molle.

1.

R. rad. irid. Flor.
 oss. sepiae ppt. aa ʒij.
 mastich. ʒʒ.
 alum. vst. ʒʒ.
 ol. caryoph. gutt. iij.
 M. f. puluis tenuis.

2.

R. conf. rosar. rubr. ʒʒ.
 oss. sepiae ppt. ʒij.
 sangu. dracon.
 cort. granat. aa ʒj.
 alum. vsti ʒj.
 mell. rosac. q. s. vt
 Fiat Electuarium.

3.

R. balf. vitae Hoffm. ʒj.
 tinct. terr. catechu
 ess. balf. Peruy.
 succin.
 myrrh. aa ʒʒ.

M.

Piora

Priora No. 1. et 2. dentes detergunt et firmant, posterius vero No. 3. gingiuam et dentes tantum roborat.

§. 667.

Odoramenti forma est vel liquida, vel mollis, vel solida puluerulenta.

En! exempla.

1.

Rz. ol. cinnam. gutt. VI.
lauend.

maior. aa gutt. IV.

sal. volat. sicci de sale
ammoniac. par. ℥ss.

facch. albiss. ℥ss.

cinnab. nat. subtil. leuigat. q. s.
ad coccineum ruborem.

Accurate cito mista immittantur vasculo vitreo, obturaculo vitreo claudendo. Admouetur naribus in languore.

2.

Rz. — ⊖ Xci vinos. ℥j.
ol. maioran.

lauend. aa gutt. XII.

M. D. ad vitrum probe obturandum.

Hh 4

3. Rz.

3.

R. $\ominus$ volat. $\ominus$ $\times$ ci zff .

ol. lauend.

maioran. $\overline{\text{aa}}$ gutt. VI.

M. D. ad vitrum probe obturandum.

FINIS.

SYL-